

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten a.h. voorl. Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penuingmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA,
Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam,
Mathenesserlaan 364.

DE JAREN SNELLEN.

Tien jaar geleden schreef bij den aanvang van den zevenden jaargang van Succulenta de toenmalige voorzitter deze woorden boven het eerste hoofdartikel.

De jaren snellen. . . . nooit voelen wij dit zoo duidelijk als op den eersten dag van het jaar, wanneer het cijfer 1 op den kalender ons toeroept: „Wat het oude jaar bracht, behoort tot het verleden, doch op u rust opnieuw de plicht, de taak, die gij vrijwillig op de schou- ders naamt, met goeden moed en onverflauwd en ijver weder op te nemen en naar uw beste krachten te volbrengen.

Het bestuur van Succulenta aanvaardt deze plicht en wil het nieuwe jaar met opgewektheid en met vertrouwen tegemoet gaan.

Met opgewektheid, omdat wij het gevoel hebben, dat „Succu- lenta” in dezen moeilijken en voor velen kommervollen tijd iets, al is het dan maar weinig, bijdraagt tot de kleine, doch niettemin innige vreugden van het leven; vol vertrouwen, omdat wij vast kunnen rekenen op den steun van een groot aantal leden.

In de zestien jaren van haar bestaan heeft het Succulenta nooit aan steun en belangstelling van de zijde der leden ontbroken. Veler lidmaatschap telt evenveel jaren als de Vereeniging oud is, het maandblad, de voornaamste band tusschen leden en bestuur, wordt uitsluitend in stand gehouden door artikelen en foto's door de leden belangeloos beschikbaar gesteld.

Aan allen, die hierbij hun medewerking verleenden, betuigen wij onzen hartelijken dank; tot hen, die in staat zijn anderen met hun

kennis en ervaring van dienst te zijn, richten wij het verzoek: „Vergeet ons tijdschrift niet; maakt anderen deelgenoot van uw ontdekking door het schrijven van artikelen, brengt anderen op de hoogte van de bereikte resultaten door het insturen van goede foto's.”

Het bestuur zal trachten „elck wat wils” te geven en den inhoud van het maandblad zoo veelzijdig en afwisselend mogelijk te maken: er zal voor wetenschappelijke, doch ook voor populair geschreven artikelen plaats ingeruimd worden, in de hoop, dat Succulenta blijve, wat het steeds was, een waardig orgaan van onze vereeniging. Bij deze goede wenschen voor het tijdschrift willen wij ook de beste wenschen voegen voor de Vereeniging; dat het Nieuwe Jaar bloei en voorspoed brenge. Wij hopen, dat het mogelijk zal zijn het doel van Succulenta n.l. het bevorderen van de studie, het kweeken en het verzamelen van vetplanten, steeds beter te kunnen dienen.

Onze allerbeste wenschen zijn tenslotte voor onze leden. Wij wenschen hen in 1935 vele zonnige uren toe.

Many good wishes to our Sister Societies in England and in America and to our members in foreign countries. May many sunny days in 1935 enjoy all those, who are interested in the growing of cacti and other succulent plants.

Die Kakteenvereinen und unsern Mitgliedern im Auslande wunschen wir zum neuen Jahre alles gutes. Möge 1935 den Kakteenfreunden viele sonnigen Tage bringen.

My prejeme nasemu Prazskému nebo Ceskému přátelskému spolku dobrého roku a svym clenum mnoho st' astnych a slunných hodin.

HET BESTUUR.

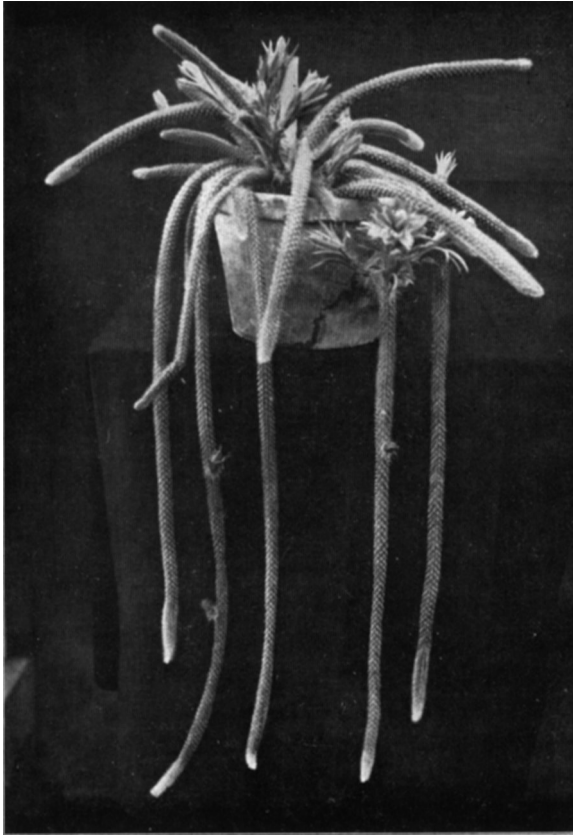
DE ZWEEPCACTUS

Een mooie Cactus, welke als kamerplant uitstekend voldoet, omdat ze zoo gemakkelijk en regelmatig bloeit, is de „Zweepectus”, *Aporocactus* (= *Cereus*) *flagelliformis*, (Mill.) Lem.

't Is een lang bekende en als kamerplant steeds gewaardeerde soort; haar opnaamstelling dateert reeds van 1768.

Haar vaderland is Mexico, waar ze bij de rotshellingen neerhangt of epifytisch op boomen groeit; hieruit kan men direct afleiden, dat het geen plant is welke felle zon verlangt. Bij voorkeur kweekt men ze voor een raam op het oosten. In een vlakke

pot met zandige bladaarde groeit ze heel goed als hangplant. De ronde, slappe stengels worden wel een meter lang en kunnen de oude planten geheel met bloemen overdekt zijn. Deze verschijnen in het voorjaar, zij zijn ongeveer 10 c.M. lang, eigenaardig gevormd en fraai rood gekleurd.

Aporocactus flagelliformis Lem.

Foto W. Eden, Muntendam,

Onze foto laat duidelijk zien, welk een elegante hangplant de Zweepcactus is. Zij munt wel is waar niet uit door schitterende be-doorning of grilligen vorm, maar haar schoonheid ligt juist in haar eenvoud, welke immers het kenmerk is van het ware!

Ook in haar behandeling is ze de eenvoud zelve. Wij merkten reeds op, dat ze geen felle zon verlangt. Groote warmte evenmin.

Op de hellingen van den Citlaltepétl heeft men ze tot op 2760 meter boven den zeespiegel aangetroffen. 's Zomers kan men de plant dan ook gerust buiten brengen, b.v. men hangt ze met de pot in de boom, houdt ze geregeld matig vochtig en geeft af en toe een weinig gier. In den herfst weer naar binnen gebracht, zal ze 't volgend voorjaar zeker bloeien.

Voor den liefhebber die nog niet veel ervaring heeft, is de Zweepcactus wel een der meest aan te bevelen soorten om mee te beginnen. Uit afgesneden stengeldeelen laat ze zich even gemakkelijk stekken als de Pelargonium of Fuchsia. Voor den geroutineerden amateur blijft het een plant die hem telkens weer aan de mooie beginjaren terug doet denken. En allen begroeten elk voorjaar met blijdschap haar mooie bloemen, als eerste boden van den komenden Cactusbloei.

G. D. D.

EUPHORBIA. (L.)

Vele menschen, die voor het eerst een *Euphorbia* zien, zullen in vele gevallen uitroepen: „Oh, dat is een cactus”. En het moet gezegd worden, vele van deze planten lijken door hun uiterlijk op cactussen. Een der kenmerken van de Euphorbiaceae, waardoor ze dadelijk van cactussen te onderscheiden zijn, is hun wit gekleurd melksap, wat bij de minste verwonding naar buiten treedt.

Dit melksap is tot op zekere hoogte vergiftig, speciaal voor de ooggen moet men voorzichtig zijn, aan de andere kant gebruikte men het vroeger, en misschien nu ook nog wel, als geneesmiddel. En het was dan ook de lijfarts van koning Juba van Mauritanië (54 v. Chr.) *Euphorbus*, welke 't sap der plant voor 't eerst als geneesmiddel zou hebben aangewend. Het genus dankt dientengevolge aan hem zijn naam. Het geslacht zelf telt ongeveer 900 soorten.

De cultuur dezer planten komt in groote trekken overeen met die van onze Zuid-Afrikaansche vetplanten. Een zandige, krachtige grond, vermengd met een goede dosis houtskool is zeer aan te bevelen.

Een vochtige atmosfeer, zooals -we die b.v. *in* Ochideenkassen aantreffen, verdragen ze absoluut niet. Door 't grondmengsel kan tevens wat oude goed verteerde koemest heen gemengd worden, wat de planten zeker ten goede zal komen. Men lette er echter wel op, dat de grond tevens zeer doorlatend moet zijn. De grond mag

wel vochtig zijn, doch al 't overtollige water moet dadelijk afgevoerd kunnen worden, daarom is een laagje potscherven op de bodem der pot aan te raden. Zorg daarom, dat Uw planten nooit geen last van „natte voeten” krijgen, zooals men dit in 't kweekersvak wel uitdrukt, dit is absoluut funest.

's Winters is men evenals bij de Cactussen spaarzaam met water geven.

Een winter temperatuur van 5- 12° C. is voldoende, doch 't verdient aanbeveling de tropische- en subtropische soorten een iets hogere temperatuur (15° C.) te geven.

De beste vermenigvuldigingswijze is het zaaien.

Euphorbia obesa.

Dit is 't zekerste, 't moeilijke is echter aan 't zaad te komen en naar verhouding is dit voor verschillende soorten nog tamelijk duur. Het zaaien gebeurt op dezelfde wijze als bij de cactussen. Echter dient men voorzichtig te zijn bij te groote vochtigheid, dan krijgt men last van smeul (zwartvoeten) (Pythium de Barryaucim) wat in een korte spanne tijds ons heele zaaisel vernietigt. Tegen 't groen, wat zoo graag op de grond van onze zaibakjes woekert, kunnen we

een laagje zuivel, desnoods gekookt, zand strooien, waarna we van dit euvel niet veel last hebben. Zaaïen we in houten bakjes, dan kunnen we ter bestrijding van schimmels en zwammen dunne reepjes glas langs de kanten zetten.

Het stekken van *Euphorbia*'s is zeker wel een der lastigste dingen. Dit komt dan ook voornamelijk door 't melksap, wat bij verwonding zoo overvloedig naar buiten treedt. Het wondoppervlak dient dus zoo klein mogelijk te zijn. Het beste is dan ook een heel lid van een soort af te breken en niet een stuk af te snijden waardoor men een groot oppervlak krijgt, met als gevolg 't „dood bloeden” van 't plantendeel. Indien men nu zoo'n lid afbreekt, dient men zoo spoedig mogelijk de sapstroom te stuiten, hetzij door 't in warm zand te steken of in houtskool. De laatste methode lijkt mij nog wel 't beste. Men brandt de wond ook wel dicht b.v. in kookend water, maar dit gebeurt meer bij *Euph. pulcherrima*, e.a. Bij de kruidachtige gaat het niet. Men steekt in een zandige grond met veel houtskool, waarna men ze, zoodra ze geworteld zijn, in een voedzamer grond overpot.

Van het groote sortiment noemen we o.a.:

Euph. pulcherrima, Willd, beter bekend als „kerstster” met groote roode bloemen. De bladeren zijn van een mooie groene kleur. 10—15 c.m. lang en 5 c.m. breed. Tegen Kerstmis kleuren zich de schutbladeren of bractaea, welke om de bloem heen zitten, de bloem is zelf klein en onaanzienlijk, rood, wit en ook wel rose. De roode zijn 't mooiste. De hoogte kan zeer verschillend zijn 1—2 m., maar men treft ook kleinere, als potplant gekweekte exemplaren aan.

Euph. fulgens, Karw., een sierlijke plant, met oranjekleurige bloemen.

Jammer is 't, dat men deze plant zoo zelden in liefhebbers collectie's aantreft. De plant is zeer bloeiwillig, doch vertakt zich niet spoedig, bijgevolg dus weinig stekjes. De bladeren zijn lang en smal.

Euph. splendens, Bojer, ook wel de Kristusdoorn genoemd, treft men meer in liefhebberscollectie's aan. En wat een bedoorning heeft deze plant. Maar de groote bloeirijkheid vergoedt de vele doorns welke men in de vingers krijgt. De kleur is hardrood. De bladeren zijn niet groot, \pm 3—5 c.m. lang en van een lederachtig voorkomen, spatelvormig, lang van vorm.

Euph. Bójeri, Hook. Deze plant is evenals de vorige soort uit Madagascar afkomstig en komt in vele opzichten met deze overeen.

De plant is echter sierlijker en meer gedrongen. De twijgen zijn

blauwgroen berijpt. De bloemen zijn mooier dan die van *Euph. splendens*, donkerscharlaken tot donkergranaatrood.

Euph. grandicornis, G o e b e l. Krachtige plant met een 3-kantige stengel, welke van een grauwigroene kleur is. Langs de kanten van de bochtige stengel bevindt zich een bruine of grauwe hoornlaag, de stekels zijn groot 2—6 c.m. en van een grauwe kleur.

Euph. obesa, H o o k, Afkomstig uit Zuid-Afrika is deze plant

Euphorbia splendens Bojer.

zeker wel een der meest begeerde planten in elke liefhebbersverzameling. De plant groeit kogelvormig \pm 8—13 c.m. hoog en breed, de schedel is iets verzonken. Tweehuizig! De vermenigvuldiging geschiedt alleen door zaden. Het eigenaardige van deze plant is dat men bij de meeste liefhebbers of vrouwelijke planten of mannelijke planten aantreft. Het is dan ook zeer zelden dat men van deze plant

een mannelijke en vrouwelijk exemplaar in een collectie aan treft, waaruit begrijpelijker wijze de duurte van 't zaad een gevolg is.

Veel overeenkomst met deze soort heeft *Euph. meloformis* (Ait). Op de 8—9 ribben komt de bedoorning slechts spaarzaam voor. Deze soort vertakt zich, hoewel spaarzaam, dus is 't zaaien eveneens de aangewezen weg. Evenals *E. Obesa* is ze tweehuizig, en moet men, om zelf zaad te winnen, in het bezit zijn van een mannelijke en een vrouwelijke plant.

Euph. caput-medusae L. Deze plant vormt een centraalstam van $\pm 15-20$ c.m. hoogte, waaruit de vertakkingen voorkomen welke 4—5 c.m. dik zijn. Aan 't vertakte uiterlijk dankt de plant dan ook z'n naam „Medusahoofd”. Merkwaaardig is het, dat alleen gezaaide planten het typische centraal lichaam- of stam vormen. Gestekte planten geven een vertakking welke over de geheele lengte des stengels verspreid is. Deze vorm is als *Euph. caput Medusae* L. var. major Ait in den handel, doch beter kan men ze *Euph. pseudocaput medusae* noemen. (Vergelijk Succ. 1925, bldz. 78, 79).

Aarhus-Danmark.

P. J. G. v. d. KAAIJ.

WILLEM FREDERIK REINIER SURINGAR.

(Spelling M a r c h a n t.)

Niet minder dan de zoon, die in het Decemhernummer van *Succulenta* 1932 door P. H. herdacht werd, verdient ook de vader een plaats in ons maandblad.

Zijn portret vonden we in het *Monatsschrift für Kakteenkunde* van September 1898. Veel van het volgende is ontleend aan het artikel, dat Prof. S c h u m a n n daar over hem schreef.

Dr. W. F. R. S u r i n g a r werd 28 December 1832 te Leeuwarden geboren. Zijn vader was boekhandelaar en uitgever, o.a. van Tollens gedichten. Van 1848—1850 bezocht hij het gymnasium in zijn geboortestad, waarna hij te Leiden als student werd ingeschreven.

In 1854 en 1855 volgde hij te Utrecht de microscopische colleges van H a r t i n g (1). Met goed gevolg beantwoordde hij een prijsvraag in dit antwoord: *Observationes physiologicae in Floram Batavum* (waarnemingen over de Algen der Nederlandse Flora) werd het proefschrift, waarop hij tot Doctor promoveerde.

In 1855 ging zijn leermeester D e V r i e z e voor botanische studie

naar Oost-Indië. Suringar werd zijn plaatsvervanger te Leiden. Na de dood van De Vriese werd Suringar op 15 Mei 1862 tot zijn opvolger benoemd.

In 't zelfde jaar trouwde hij met Sara Valckenier, met wie hij een gelukkig huwelijksleven gehad heeft.

Toen in 1871 Miquel (2) stierf, werd aan Suringar de leiding van 's Rijks Herbarium te Leiden toevertrouwd.

Suringar was een beslist voorstander van de systematische

Phytologie en wist deze zeer goed te verdedigen tegen de opkomende anatomisch-physiologische richting.

Als voorzitter van de „Nederlandse Botanise Vereniging” had hij overal in ‘t land aanknopingspunten. Hij verzamelde alles, maakte excursies naar minder bezochte streken en bereikte zo zijn doel: een volledige Flora der Nederlanden. Ook schreef hij een zakflora, waarvan in 1898 al 8 drukken verschenen waren.

Eerst een verklaard tegenstander van D a r w i n werd hij spoedig een van zijn ijverigste volgelingen. Zo noemt hij b.v. een van zijn laatste werken „Het Plantenrijk” zelfs „Phylogenetische schets”.

Van groot belang achtte hij het de ervaring der botanische wetenschap toe te passen in onze koloniën. Het was zijn werk, dat zijn assistent, de latere professor T r e u b, de leiding kreeg van de botanische tuin te Buitenzorg, een inrichting, die over de hele wereld vermaard is geworden.

Zelf ging S u r i n g a r van 1884~ 1885 naar Paramaribo in Suriname en naar Curacao en de andere eilanden van West-Indië. Hier bestudeerde hij alle tropische cultures.

Daarna gaf hij zich aan de Melocactussen. Die schenen hem door hun veranderlijkheid in de kenmerken bijzonder geschikt voor een onderzoek naar de phylogenetische ontwikkeling. Hij beschreef ze, nadat hij de groei goed waargenomen had, uiterst zorgvuldig. Met de grootste nauwkeurigheid onderzocht hij de standvastigheid der kenmerken en met voldoening kon hij aantonen, dat die bij *Melocactus humilis* Sur. tot in de derde generatie volkomen was.

In onze bibliotheek hebben we: (3)

19. Dr. W. F. R. S u r i n g a r. Nieuwe bijdragen tot de kennis der Melocacti van West-Indië. Verslagen en Meded. Kon. Acad. v. Wetenschapp. 3e Reeks, 6e deel, 3e stuk, p.p. 408-461. Met 1 schema, Amsterdam 1889.

20. Idem. Derde bijdrage tot de kennis der M. v. W.-I. Versl. en Meded. Kon. Acad. en Wetensch. 3e Reeks, 9e deel, 3e stuk, p.p. 406-412, met 1 kaartje. Amsterdam 1892.

21. Idem. Vierde bijdrage tot de kennis der M. v. W.-I. Verh. der Kon. Acad. v. Wetensch. Tweede sectie. Deel V. No. 3 (met 2 platen) J o h. M u l l e r. Amsterdam, 1896.

22. Idem. Vijfde bijdrage tot de kennis der M. v. W.-I. Kon. Acad. v. Wetensch. Amsterdam. Verslag Vergadering Wis- en Natuurkundige Afd. op 25 Sept. 1897. p.p. 178- 192, met 1 plaat.

26. Idem. Nederl. West-Ind. Expeditie, Verslag en Reisverhaal

V. Het geslacht *Melocactus*, met 2 afb. Tijdschr. Nederl. Aardr. Genootschap. Amsterdam 1886. (4)

12 Juli 1898 stierf *Suringar*, nadat hij in November van het vorige jaar zijn 40-jarig professoraat gevierd had.

Het onderzoek van *Suringar* werd door zijn zoon Prof. *Valckenier Suringar* voortgezet. Daarvoor verwijzen we naar *Succulenta* 1932, bldz. 290, maar vooral naar het artikel van *P. Wagenaar Hummelinck* in *Succulenta* 1933, bldz. 164, waar deze Prof. *Valckenier Suringar* zelf laat spreken over wat zijn vader en hij gedaan hebben voor 't geslacht *Melocactus*. (5)

D. b, T.

B. Th. K.

AANTEKENINGEN.

(1) Prof. *Harting* schreef in het Tijdschrift voor Natuurlijke Geschiedenis en Physiologie, 9e Deel, 1842: „Bijdrage tot de Anatomie der Cacteën”, waarin evenwel niets over het geslacht *Melocactus* wordt vermeld.

(2) Prof. *F. A. Guillemin* schreef, toen hij nog te Rotterdam was, (December 1838) „*Monographia Generis Melocacti*” (*Acts Acad. Caes. Leop. Carol. Nat. Cur. Vol 18, Suppl.*). *Vratislaviae et Bonnae* 1840. In dit werk worden 29 soorten en 10 variëteiten beschreven (Latijnsche tekst), waarvan 8 worden afgebeeld (2 in zwartdruk, 6 in nat. kleuren).

Verder verscheen van de hand van *Guillemin* nog: *Anatomische Bemerkungen iiber der Bau der Melocacten*”, *Linnaea* 1842.

(3) Eerst was verschenen:

W. F. R. Suringar: *Melocacti novi ex insulus Archip. Ind. occid. Neerl. Curaçao, Aruba, Bonaire*. (Verslagen en Meded. d. Kon. Akad. v. Wetenschappen, Afd. Nat. 3e Reeks, Deel 11, 1885. (Latijnsche tekst.)

(4) *Jacob van Brede Haan*, geboren te Haarlem, vergezelde Prof. *Suringar* op de Ned. W.-Ind. Expeditie van 1885. Hij promoveerde 6 Febr. 1891 te Leiden op het proefschrift: „*Anatomie van het geslacht Melocactus*”, dat in 1891 bij *Joh. Enschede en Zonen* te Haarlem in druk verscheen.

(5) Blijkens het laatste jaarverslag van het Rijksherbarium te Leiden, was door wijlen Prof. *Valckenier Suringar* een fonds van omstreeks f 13000 beschikbaar gesteld, met de bedoeling hieruit de voortzetting van het *Melocactus* onderzoek te bekostigen, dat des tijds door zijn vader *W. F. R. Suringar* was begonnen. Daar het eenige alternatief, dat gesteld werd, was het biologisch station te Wijster, en na ampele overweging het *Melocactus* onderzoek als aansluiting op den door Prof. *Valckenier Suringar* verrichten arbeid weinig perspectieven beloofde, werd het fonds aan het biologisch station voornoemd toegevoegd, nadat Prof. *Laman* tevergeefs pogingen had gedaan het ten bate van het algemeene onderzoek aan het Rijksherbarium ter beschikking te krijgen. Ook voor het verstrekken van geld voor overtochten bij de Mij. tot bevordering van het Natuurkundig onderzoek van de Nederl. Koloniën mocht het prof. *Laman* niet gelukken aanspraak op dit legaat te maken. („Het Vaderland” 4 Dec. 1934, Avondblad C.)

G. G. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie op deze rubriek betrekking hebbende s.v.p. te adresseeren aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.

Zooals uit het gewijzigde opschrift blijkt, zal het Leekenhoekje in den nieuwen jaargang door ondergeteekende worden verzorgd.

Wanneer twee menschen hetzelfde doen, behoeft het daarom nog niet precies eender te zijn, en het is terwille van de afwisseling, dat deze rubriek, welke eenige jaren op zeer kundige wijze door onzen voorzitter geleid is, eens voor een poosje in andere handen overgaat.

Ik hoop op dezelfde aangename samenwerking te mogen rekenen en houd me aanbevolen voor bericht omtrent alles, wat onze leden met hun planten beleven, terwijl ik me omgekeerd gaarne verplicht hun met raad en daad terzijde te staan.

In de maand Januari is er voor den succulentenliefhebber nog niet veel werk aan den winkel. Door het aanhoudende zachte weer in de vorige maanden zijn we eigenlijk wat erg verwend, en we zijn vaak geneigd geweest bij dit onnatuurlijke weer onze planten wat meer water te geven. Als we daar dan toch maar zuinig mee geweest zijn, want anders loopen we kans, dat we de groei op een veel te vroeg tijdstip weer hebben aangezet. En meestal moeten we dat later bezuren. Op één ding willen we wijzen, wanneer onze planten, zooals gebruikelijk is, dicht voor de ramen in de huiskamer staan. Door de kieren onder het raam komt haast altijd een koude tocht en die kan oorzaak zijn, dat de planten steeds last van koude voeten hebben. U weet, hoe ongezond dat ook voor een mensch is. Beveilig ze daartegen door een tochtricheltje of een strookje tochtband. En waar de kamer 's nachts steeds merkbaar afkoelt, kan men bij een groot verschil tusschen binnen- en buitentemperatuur zijn planten beschermen door er eenvoudig een krant over te leggen gedurende den nacht.

De vraag, hoe moet ik in den winter gieten, kan niet zonder meer worden beantwoord met een bepaalde gebruiksaanwijzing. Als regel geldt: bij warm, zonnig weer kunt u er gerust eens met het kamergietertje langs gaan als u denkt, dat de aarde te veel verdroogd is, maar bij donker en kil weer, dan droog laten. Ons doel toch is de planten zoo goed mogelijk den winter door te helpen, maar ze mogen zoo min mogelijk aan den groei worden gezet. Ze hebben hun win-

terrust hard noodig. De groote planten geven er trouwens niets om, of ze volkomen droog staan gedurende enkele maanden, de kleintjes daarentegen hebben nog te weinig vochtreserve in hun beperkt waterweefsel, ze drogen dus gauwer uit en moeten zoo nu en dan een beetje drinken. De temperatuur, waarbij onze planten overwinteren behoeft niet zoo heel hoog te zijn. Zonderen we de Phyllo's en Epiphyllumsoorten uit, wat van huis uit tropische boschplanten zijn, evenals de klimmende Cereussoorten en de Rhipsalis, dan kunnen vrijwel al de anderen droge kou verdragen. De Zuid-Amerikanen verliezen zelfs hun fijnere zuigwotels gedurende de rustperiode. Die zou men zonder schade uit den pot kunnen halen en los op een kast leggen. Ik kan me echter levendig voorstellen, dat de huisvrouw om technische redenen deze wijze van overwinteren liever niet ziet. De mogelijkheid bestaat ook, dat de uitgedroogde grootere wortels op deze wijze afknappen, zoodat we ze dan toch maar liever in de potten laten staan. Maar hoe moet het nu met hen, die een deel van hun planten moeten overwinteren in een niet verwarmd vertrek. Daar zal men dan in het bijzonder de hardere Echinocactussoorten moeten onderbrengen, zooals *Etus concinnus*, *denudatus*, *Haselbergi*, *Lenninghausii*, *mammulosus*, *microspermus* en *Saglionis*. Ook de *Opuntia*'s kunnen koud overwinteren. Die krijgen dan echter geen druppel water en mocht het vriezende weer zijn, dan neme men de extra voorzorg ze van het raam af te zetten en ze een krant als bescherming voor den nacht te geven. Tenslotte nog een enkel woord over de *Mesems*. Hier is het gebrek aan licht haast van nog meer beteekenis. Ze moeten dus zoo volledig mogelijk in rust zijn. Tegen de koude zijn ze ook in hun vaderland wel bestand, want alle reizigers gewagen van de groote afkoeling op de hoogvlakte gedurende den Afrikaanschen winter. De plantjes richten zich daarop in door zoo diep mogelijk in den bodem weg te kruipen. Ze drogen vooraf merkbaar in en omhullen zich met de vliezen der afgestorven bladparen. Nu komt het er op aan of de grond, waarin we onze *mimicry*'s kweekten een goede samenstelling had, niet alleen uit chemisch ,maar vooral uit physisch oogpunt. Was ze te los, dan drogen de plantjes inderdaad teveel uit, was ze net goed en bleef ze dus ook bij droogte compact, dan is de zaak in orde.

We herhalen nog eens, geef alleen de kleinere planten zoo nu en dan eens een fijn stuifregentje met de bloemenspuit, dan gaat meteen het stof er weer eens af. En tenslotte, de droge winter-

periode in de huiskamer is voor de schadelijke insecten heelemaal zoo onaangenaam niet. Die groeien juist in dezen tijd lustig door. Let dus vooral op de roode spin, de wolluis en overtuig u ook eens een enkele keer of uw planten geen wortelluis hebben. Over de wijze om dit lastige goedje den baas te blijven een volgende keer.

BOEKBESPREKING.

Kamerplanten door J^F, C h. D i x, reproducties naar origineele aquarellen van J a n B o o n. Uitgave N.V. Amsterdamsche superfosfaatfabriek. Utrecht 1934. f 1.25.

In 't laatst van December ontvingen een map met 25 gekleurde platen, vervaardigd naar oorspronkelijke aquarellen door den verdienstelijken kunstschilder J a n B o o n, In 't bijzonder interesseren ons de platen 6, 9, 11 en 24, waarop achtereenvolgens zijn afgebeeld: *Kalanchoë globulifera coccinea*, *Crassula rubicunda*, *Echeveria glauca* en *Epiphyllum truncatum*. Zóó zouden wij alle succulenten graag zien afgebeeld: wat zou dát een schitterend album worden! De heer D i x, naast een groot plantenkenner een goed succulenten vriend, vulde de achterzijde van elke plaat met wetenswaardigheden betreffende de afgebeelde plant. Een belangrijk deel dezer beschrijving wordt gewijd aan de behandeling der plant en daar de meest algemeen voorkomende kamerplanten in deze serie zijn opgenomen, heeft men een vrijwel volledige handleiding over de behandeling der kamerplanten.

De Amsterdamsche superfosfaatfabriek te Utrecht, fabrikant van de bekende A.S.E.F. bloemenmesttabletten, is tot deze uitgave overgegaan, omdat ze den laatsten tijd over de behandeling van kamerplanten talrijke vragen ontving.

Tot dat doel werd deze uitgave dan ook in den boekhandel verkrijgbaar gesteld. Anderzijds is deze uitgave, zooals van zelf spreekt, tevens dienstbaar gemaakt aan de propageering van haar Asef-tabletten. Het moet tot haar eer gezegd worden, dat de uitgeefster deze propaganda zeer objectief heeft gesteld, Er wordt niet tot overmatig gebruik onder alle omstandigheden opgewekt, integendeel. Men oordeele slechts wat vermeld wordt de behandeling van *Epiphyllum truncatum*: „Eén Asef-tablet oplossen in één liter water en met deze oplossing de lidcactus van April tot September eenmaal in de 14 dagen begieten, daarna tot de knopjes verschijnen,

geen mest, en vervolgens, totdat de bloei afgelopen is, weer eens in de 14 dagen, als boven omschreven. Eén liter Asef-oplossing is voldoende voor 1 keer bemesten van 10 à 15 potplanten". Ten overvloede is nog een afzonderlijke handleiding met algemeene wenken bijgevoegd.

Op de voorzijde is anders niets afgedrukt dan de planten in uiterst natuurlijke kleuren. Zij zijn daarom uitnemend geschikt om op een passe-partout te plakken en als wandversiering te gebruiken.

Wij hopen, dat deze serie zoo 'n gunstig onthaal mag vinden - wat ze trouwens ten volle verdient - dat ze spoedig door nieuwe zal worden gevolgd. En dan natuurlijk weer met succulentenplaten er bij!

G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

C u r t B a c k e b e r g. Voorloopige prijscourant 1935.

Wat kan men het beste voor 1934 uitzaaien?

Ziedaar een vraag, waarop de nieuwe catalogus van den bekenden cactusjager het antwoord geeft. Van het geslacht Rebutia (met Medio-lobivia) is een afzonderlijk zaad- en plantenlijst bijgevoegd, vermeldende met minder dan 47 soorten en variëteiten! Zeer groot is ook het aantal Mesembryanthemums, waarvan zaad en planten wordt aangeboden. Deze prijscourant behoort bij de reeds eerder aangekondigde platen-catalogus, welk voor f 0.45 nog verkrijgbaar is, welk bedrag bij een bestelling van minstens 4 Mark af, weer in mindering wordt gebracht.

R. G r a e s s n e r. Perleberg (Duitschland) zond ons de nieuwe zaadprijscourant over Cactussen, Mesembryanthemums en andere succulenten,

Van T u r k e n b u r g's Zaadhandel, Bodegraven, ontvingen wij de bekende rijk geïllustreerde voorjaars zaadprijscourant van groente- en bloemzaden, waarbij ook een 30-tal cactuszaden worden aangeboden.

F i r m a A. Z w a a n J r. N.V. Enkhuizen. In de nieuwe voorjaarscatalogus dezer firma worden, behalve een 50-tal soorten van

zaden van Cactussen en andere succulenten, ook verschillende gereedschappen, aarde, cactusmest, bestrijdingsmiddelen, enz. ten behoeve der amateurs aangeboden.

G. D. D.

CONTRIBUTIE 1935.

Wij verzoeken den leden beleefd de verschuldigde contributie over 1935 in de maand Januari op onze giro-rekening NO. 13350 ten name van „Penningmeester” v/d Ned. Ver. v. Vetplantenverzamelaars „Succulenta” te Heesch, te doen storten.

INHOUD: De jaren snellen. — De Zweepcactus. — Euphorbia. (L.) — Willem Frederik Reinier Suringar. — Het Leekenhoekje. — Boekbespreking. — Prijscouranten.

<p>Stukken VOOR de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.</p>	<p>Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN.</p> <p>Girorekening No. 133550 • HEESCH bij Oss.</p>	<p>Alle correspondentie te richten a.h. voorl. Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.</p>
<p>Hoofdbestuur: CHR. DE RINGK, Voorzitter, Hilversum, van Ostadelaan 23; S. P. C. VAN ROMUNDE, Penningmeester, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.</p>		

NOG EEN PAAR AANTEEKENINGEN OVER HET GESLACHT LITHOPS.

(Naar aanleiding van enkele vragen.)

1. Op enkele uitzonderingen na (bijv. *Didymaotus lapidiformis*) is het bij Mesems regel, dat met de bloei de jaarlijksche groei eindigt. Een Lithops, die dus nu is uitgebloeid, krijgt, praktisch gesproken, geen water meer tot het daarop volgende voorjaar (half Maart-April). Wanneer bij een Lithops-zaailing het eerste bladpaar geheel volgroeid is, of dat nu groot is of klein, kan men zoo'n zaailing beschouwen als een volwassen plant, en moet men het watergeven daarnaar regelen. Door hun kleinen omvang schrompelen deze zaailingen uit den aard der zaak vlugger dan groote planten. Men geeft dan ook in de buitenlandsche tijdschriften algemeen aan, deze zaailingen in de winterperiode wat vochtiger te houden. Dit vochtiger houden is een kwestie van „feeling”. Er wordt al heel spoedig te veel gegeven en dat is voor de zaailingen, vooral voor die, welke in bladaarde staan, dikwijls fataal. Er treedt dan dikwijls rotting op aan de wortelhals, waar ik reeds op heb gewezen. Om deze rotting te ontgaan, heb ik nu mijn Lithopszaailingen in duinzand gezet, met een beetje löss en wat kalkmergel. (Zaailingen zet ik het eerste jaar nog niet in de klei). Nu kan ik met gerustheid dezen winter mijn schalen een enkele maal, bijv. eens in de 3 à 4 weken, in warm water zetten. Het water niet op laten komen tot aan de oppervlakte, hoogstens 13 c.m. vanaf de bodem.

Bij de Lithops: ps. *truncatellagroep*, die ik in een van mijn artikels

noemde, behoort nog gevoegd te worden, Lithops Elisabethae. Deze Lithops is gevonden door Mevrouw E. Schneider te Okosongomuinja in 1933, op een kwartsgang bij de Waterbergen, en naar haar genoemd. Zij zelf heeft geen bloem gezien, deze is dan ook tot heden onbekend.

Toch is volgens Prof. Kurt Dinter met volle zekerheid tot een gele bloem te besluiten, afgaande op de fijne wratjes op de zaden. Een algemeene regel is dat niet, omdat bijv. de zaden van Lithops Fransiscii (gele bloem) glad zijn.

20. **Al** of **niet kunstmest**. Velen houden niet van het toedienen van kunstmest, vinden dat overbodig. Daarom schreef ik al of niet kunstmest. Ik gebruik wel kunstmest bij al mijn cactusplanten en andere succulenten, ook bij de Zuid-Afrikanen en ook als toegift in de klei. Deze kunstmest bestaat uit kalkmergel, Thomasslakkenmeel en patentkali. Ik doe door mijn klei geen zand, ook alweer een kwestie van ondervinding. Op een vierkante zaaitest, afm. 23 X 23 X 8 c.m. buitenwerks een glad gestreken eetlepel van elk, behalve kalkmergel, daarvan neem ik wat meer. Het is altijd goed, ook door de klei wat fijne houtskool te doen. Het is op zich zelf geen voedend bestanddeel, maar het houdt de bodemwarmte lang vast, het werkt tevens desinfecteerend en het doet dienst als katalysator, d.w.z. als reaktieversneller. De verschillende processen, die zich in den grond voordoen, worden dus versneld.

3e. Met de roode klei wordt door mij bedoeld, de Limburgsche löss. Klei uit de omstreken van Doornik is me niet bekend.

Hoogachtend,

F. SWÜSTE.

Orchideestraat 30, den Haag.

EUPHORBIA's.

In aansluiting bij het artikel in het Januari-nummer moge ik een enkele opmerking plaatsen.

Ik lees daar van Euph. Caput medusa dat alleen (cursiveering van mij) gezaaide planten het typische „hoofd” krijgen. Dit nu is niet juist. Ik kweek altijd door **stekken**, maar ik ga daarbij eenigszins anders te werk dan de schrijver. Het gebeurt op de volgende manier. Een „zijarm” wordt gestekt. Als hij wortels heeft ge-

vormd, iets wat bij deze Euph. nog al vlug gaat, snijd ik uit de gewortelde stek de kop. De overgebleven stomp gaat weldra zijscheuten vormen. D i e zijscheuten neem ik er af en ga ze dan stekken. Nu is het resultaat, dat een groot aantal dezer zijscheuten bij de verdere groei de typische „kop” krijgen. Ik raad de Cactusvriend in Aarhus aan 't deze zomer te proberen.

Verder kan ik nog meedeelen, dat ik misschien zoo gelukkig ben een Euph. meloformis te bezitten, die op elke rib een jong bolletje heeft gevormd. Ze zijn zoo groot als een kleine knikker. Ik hoop ze in de komende zomer te stekken en ik hoop dan tevens, dat ze bolvormig blijven; ze zijn het nu zuiver.

Ten slotte heb ik een „stekproef” op *gelijke* wijze uitgevoerd met een zijarm van Euph. gorgonis. Ik noem 't een stekproef, omdat ik er nog geen ondervinding van heb of 't „gaat”. Wel hebben mijn jonge stekken reeds een „kopje” met „zijarmen”. Als ook dit lukt - als 't niet lukt eveneens - zal ik 't in „Succulenta” bekend maken.

Hoogland.

P. H. SEGERS.

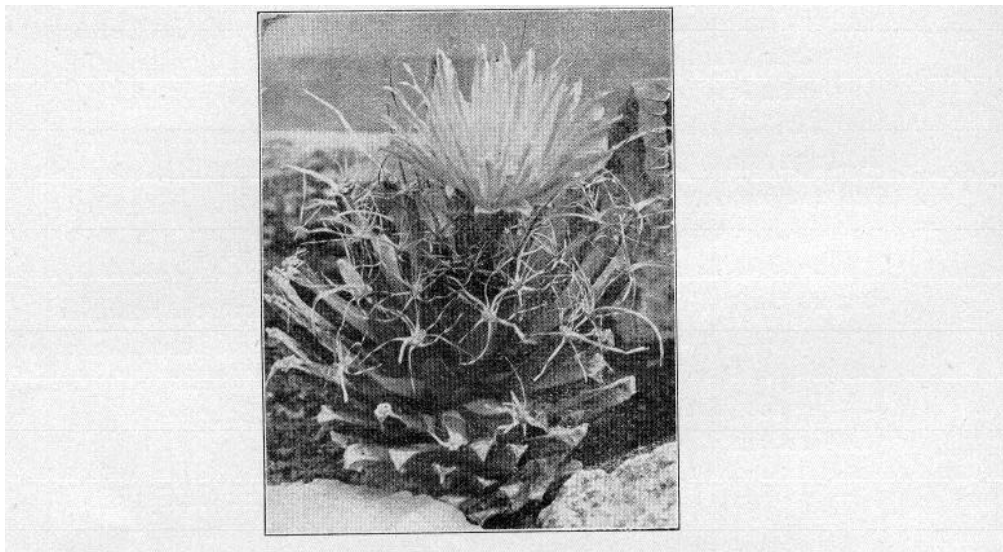
LEUCHTENBERGIA PRINCIPIS H o o k.

Deze cactus is altijd een groote zeldzaamheid geweest. De laatste jaren wordt zij echter meermalen uit Mexico geïmporteerd, soms in groote exemplaren. In groeiwijze verschilt ze geheel van de andere cactussoorten. Oppervlakkig beschouwd gelijkt ze zelfs meer op een Agave. Het is dan ook geen toeval, maar een wijze voorzorgsmaatregel der Natuur, dat men ze op de oorspronkelijke groeiplaatsen tusschen het lange gras aantreft in gezelschap van *Agave lophantha*.

In 1848 voor het eerst door H o o k e r, een Engelsch botanicus (1785- 1865) beschreven, bloeide ze volgens S c h u m a n n einde September 1895 in den botanischen tuin te Berlijn, en iets eerder bij Fran tz de Lae tte Contich.

In particuliere collecties komt *Leuchtenbergia principis* niet vaak in bloei; Juli 1934 gebeurde dit met een reeds jaren in de verzameling aanwezig exemplaar op „Huize Bergen” te Vught. De tuinbaas, de heer W. J o u s t r a maakte er een mooie foto van en schreef er bij: de Leuchtenbergia bloeit bij ons 's morgens en sluit

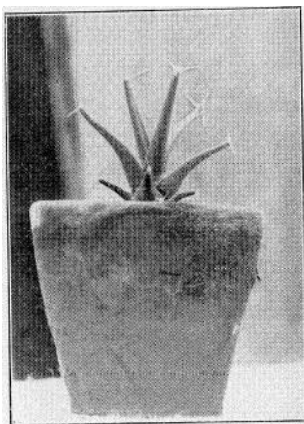
zich bij licht of donker weer onverbiddelijk na den middag, om dit eenige dagen te herhalen. De 10 c.M. groote, helder gele welriekende bloemen duren 5 à 6 dagen.

Leuchtenbergia principis.

In bloei op „Huize Bergen”. Vught.

Wanneer men *Leuchfenbërgia principis* 's zomers warm en zonnig kweekt, en ze 's winters koel en droog houdt, is ze niet moeilijk

Zaailing van *Leuchtenbergia principis.*

Foto S. v. d. Stok, Nieuwe Niedorp.

in cultuur. Het zwart bruine zaad kiemt niet gemakkelijk, doch zijn de zaailingen eenmaal goed aan den groei, dan zijn ze door iets meer ervaren liefhebbers wel in leven te houden. En men heeft van zulke als zaailing gekochte planten meer voldoening, dan wanneer men groote, vaak misgroeide exemplaren importeert.

De vorigen zomer zagen wij op de kweekkerij „Leeuwenhof” van den heer S. v. d. S t o k te Nieuwe Niedorp een flink partijtje mooi aan de groei zijnde prisma-cactussen, zooals men *Leuchtenbergia principis* in de volksmond wel noemt. De heer v. d. S t o k kieste zoo'n plantje op natuurlijke grootte, dat wij om haar typisch uiterlijk ter vergelijking met de bloeiende import hierbij afdrukken.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie op deze rubriek betrekking hebbende s.v.p.
te adresseeren aan J. M. v a n den Houten,
Mathenesserlaan 364, Rotterdam.*

Februari.

We willen ons Februari-overzicht aanvangen met de aangename mededeeling, dat de heer F. S w ü s t e -- den Haag, een onzer beste kenners en kweekers der hoogsucculente Mesembrianthema, zich bereid verklaard heeft voortaan het maandoverzicht van dit speciale onderdeel onzer liefhebberij voor zijne rekening te nemen. We stellen deze medewerking op hoogen prijs en zijn ervan overtuigd, dat onze leden van deze nieuwe rubriek zeer veel genoegen zullen beleven.

Naar aanleiding van ons in het vorige nummer gedane verzoek om ons toch vooral te schrijven, wanneer men met het kweeken moeilijkheden ondervindt, ontvingen we reeds enkele brieven, die we dus in dit nummer beantwoorden. Het is de dankbare taak van den Leekenhoekschrijver op deze wijze een prettig contact met de leden te mogen onderhouden, terwijl hij tevens af en toe gelegenheid heeft één of ander onderwerp, dat blijkbaar voor meerdere leden van belang is, wat uitvoeriger te behandelen.

Beginnen we met ons gewone algemeene overzicht, dan geeft Februari voor den liefhebber nog weinig werk. Het is wel een vreemde winter, die we ditmaal beleven. Wanneer overdag de zon al zoo

krachtig schijnt en de dagen zienderoogen beginnen te lengen, krijgen we stellig het idee, dat we de slappen tijd in onze liefhebberij al achter den rug hebben.

Laten we echter voorzichtig zijn. Onze op rantsoen gestelde planten beginnen teekenen van inschrompeling te geven en we zijn geneigd ze eens een frisch bad te geven. Wat de zaailingen van het vorig jaar betreft, daarvoor mogen we een uitzondering maken. Die krijgen bij zonnig weer een beetje lauw water. Hierbij kunnen we vaak zien, dat dit alleen maar aan de oppervlakte blijft liggen en er niet intrekt. Zoo zullen ze er weinig nut van hebben, want dan blijkt de aarde te los van samenstelling en verdampt het vocht, zonder dat de wortels er iets aan gehad hebben. In dit geval is het beter de zaipan tot een paar centimeters onder den rand in een bak met water te zetten en ze er eenige uren in te laten staan, opdat ze zich voldoende kan volzuigen. Mocht het nu plotseling kouder worden, dan dient men deze bak op een warme plaats te zetten, omdat nu eenmaal als vaste regel geldt, dat vocht en kou te samen schadelijk is. Een geschikt aardmengsel voor onze cactussen en vetplanten samen te stellen blijkt toch niet zoo eenvoudig te zijn en in een volgend nummer hopen we daar nog eens op terug te komen. Bij oudere planten speelt de grond in dit opzicht niet zoo'n belangrijke rol, omdat deze een flinke wortelkluit gevormd hebben en dus ook kleine hoeveelheden vocht behoorlijk worden geabsorbeerd. Deze planten laten we nog zooveel mogelijk droog staan, opdat we ze niet te vroeg aan den groei brengen.

De vroegbloeiërs, waaronder we in de eerste plaats de Phyllo's op het oog hebben, krijgen nu geregeld iedere week wat water.

De iets gerimpelde bladschijven krijgen weer een meer gevuld uiterlijk en de eerste pluizige puntjes komen hier en daar in de bladinkepingen te zien. Van nu af zorgen we ervoor, dat ze steeds denzelfden stand behouden.

De reeds aangelegde knoppen zijn op dezen bepaalden stand ingesteld en verandering maakt, dat ze door een andere ligging ten opzichte van de zon minder licht en warmte bekomen, waardoor ze vaak ontijdig afvallen. Moeten de planten zoo nu en dan van het raam worden genomen, dan steke men aan den raamkant een lucifershoutje in den pot of men zorge ervoor, dat de etiketten steeds op dezelfde wijze geplaatst zijn, waardoor men dus een eenvoudige controle heeft. Dat afvallen van knoppen, wat altijd erg teleurstellend is, komt bij Phyllo's vrijwel regelmatig voor en moet dus niet

worden beschouwd als gevolg van foutieve behandeling. Wanneer zich aan één tak meerdere knoppen gevormd hebben, kan men duidelijk de vaatbundelstreng zien, die uit de hoofdnerf van het „blad” ontspringt en dient om de knop te voeden. De toevoer van sappen is beperkt en wanneer nu enkele knoppen gaan doorzetten en dus een sterker sapstroom voor zich opeischen is het logisch, dat de zwakkere broeders het afleggen en al spoedig afvallen. Daarom dus niet getreurd.

We zouden het verder in dit nummer hebben over het schadelijk gedierte in onze plantenverzamelingen, en hierover ontvingen we een schrijven van ons lid L. A. H e r m s e uit den Bosch. Deze heeft namelijk veel last van kleine slakjes. Nu, die kennen wij zelf ook en we weten uit ervaring, wat een plantenvernielers dat zijn. Vooral in vochtige omgeving voelen ze zich het meest op hun gemak en we hebben ons meermalen verbaasd, hoe ze het klaarspelen onze meest bewapende bolcactussen netjes uit te hollen, zonder zich om de dorenbekleding allerminst te laten afschrikken. Deze lastpost is een soort aardslak (*Limax*). Een schaalpje met bier is een vaak aanbevolen middel, maar zelf hebben we nog meer succes gehad door telkens een paar slablaadjes tusschen onze planten te leggen en deze regelmatig iederen morgen weg te nemen.

De voortplanting bij slakken geschiedt gelukkig niet zoo snel en wegvangen is de eenige manier, Wil men bepaalde planten beschermen, dan kijkt men deze eerst even na of er geen slakken opzitten en strooit dan op de pot een laagje fijn kolengruis, zooals dit onder in den kolenbak achterblijft. Hier kunnen de slakken niet overheen komen, omdat ze voortglijden over een door hen zelf afgescheiden slijm laagje en dat kolengruis krijgen ze niet nat. Daarenboven heeft dit gruis een activeerende werking, d.w.z. het verhoogt de processen in den bodem, zonder dat de koolstof als zoodanig wordt opgenomen.

v. d. H.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Inleiding.

Het is mijne bedoeling, dit jaar in maandelijksche bijdragen aan de leden van Succulenta in het kort het een en ander mede te deelen omtrent de kultuur en behandeling van Mesembryanthema, kortweg onze Mesems. Het zullen zijn aanwijzingen, geen bindende

voorschriften, omdat dikwijls verschillende wijzen van behandeling en verschillende zienswijzen goede resultaten geven. Voor elke maand wordt dus aangegeven, wat wenschelijk is te doen. Het is mijne bedoeling niet, aan de leden dure en lastig te kweeken soorten aan te bevelen. Als we in verschillende Cactusverzamelingen eens rondkijken, dan ziet men vooral in groote steden, of op plaatsen, waar veel cactusliefhebbers dicht bij elkaar wonen, dat dure en moeielijk te kweeken soorten wel aanwezig zijn. Maar een goed gekweekte *Echinopsis* en *Chamaecereus Silvestri*, die gemakkelijk bloeien en snel te vermenigvuldigen zijn en geen eischen stellen, ziet men haast niet meer. Deze planten worden zoowat voor niets aan de markt gebracht, en zijn daarmede veroordeeld. Maar ik zou toch willen zeggen, dat de waarde van een plant niet uitgedrukt wordt in geld, maar dat de waarde zit in de kunst om van dergelijke planten mooi gekweekte exemplaren te maken. Het is een lust om te zien, als daar ergens in een uithoek van ons land een stel *Echinopsis*-bollen staat te glanzen, allen getooid met bloemen, bij eenvoudige menschen, die liefde en zorg voor hun planten hebben. Stel daar tegenover een *Cereus Palmeri* en vele andere importplanten, die, om welke reden ook, niet goed gekweekt zijn, eindelijk toch proberen te groeien, en ons dan vergasten op twee verschillende planten, die aan elkaar gegroeid zijn. Zoo kan het ook gaan, als we bij onze mesemkultuur direkt zeldzaamheidjes willen hebben. Dat geeft teleurstelling, want mesems, slecht gekweekt, zijn niet zoo taai als cactussen. Ze zijn wat lastig, eigenlijk omdat ze zoo gemakkelijk zijn. Wat is eenvoudiger, dan onze struikvormige mesems (het woord struikvorm niet al te letterlijk op te vatten), zooals *Faucaria Herrerao*, *Rhombophyllum*, *Bergeranthus*, *Glottiphyllum*, *Trichodiadema*, in den zomer in onzen tuin of op het balkon of op een zonnige plaats in potten uit te zetten, zorgdragende, dat de wortels niet kunnen verbranden, en dan in den loop van het seizoen verblijd te worden met een schat van bloemen. Regen in dien tijd deert ze niet. Ze groeien dan gedrongen, worden gehard en gaan de daaropvolgende wintermaanden, mits koel en droog gehouden, en met zoo veel mogelijk licht, gemakkelijk voorbij. Ook de hoogsucculente vormen, op een paar uitzonderingen na, doen het goed in de buitenlucht. Deze vereischen alleen wat meer zorg met het oog op regenval. Laten we verder ook hier bedenken, dat een kleine hoeveelheid planten, goed gekweekt, ons meer voldoening schenkt, dan een groote hoeveelheid, die ons over het hoofd groeit,

Tot slot zou ik nog een opwekking aan onze leden willen plaatsen, om eens wat meer vragen te stellen in Succulenta. Ook in elke, zoogenaamd „mal” gestelde vraag zit heel dikwijls een kern van waarheid. En we zijn er toch om elkaar voor te lichten en te helpen.

Februari.

Hoewel het licht in deze maand belangrijk aan kracht wint, beperkt het watergeven zich hoogstens tot de struikvormige soorten, bijv. *Faucaria*. Maar niet teveel en als ze koel staan, bij voorkeur in het geheel niet.

Hoogsucculente vormen krijgen deze maand geen water. Het is de kenteringmaand en nu is oppassen dubbel geboden. Zaaillingen van het vorige jaar krijgen zoo nu en dan wat water, flink lauw, zonder de plantlichamen te bevochtigen. *Frithia pulchra*, die in den winter graag wat warm staat, krijgt nu en dan water. Eventueel aanwezige zaaddozen in *Frithia pulchra* (bestuift niet zichzelf) zijn nu voldoende doorgerijpt en kunnen weggenomen worden. Zoo'n zaaddoos doen we in een kopje lauw water. Na \pm 10 minuten, als de hygroskopische lijsten goed opgezwollen zijn, zien we de dek-sels van het zaaddoosje opengaan. Door licht knijpen vallen de zaden er uit. Als regel is het aantal zaden talrijk. De zaden worden gedroogd en kunnen vanaf half Februari uitgezaaid worden. Deze zaden hebben dus geen rusttijd nodig.

Al onze planten geregeld goed luchten. Een enkele maal twee à drie graden boven nul hindert niet, als de planten droog staan.

Wanneer Lithops enz. teveel inschropelen, dat kan overigens zonder nadeel betrekkelijk zeer ver gaan, kan men ze in de tweede helft van de maand overplanten. Als de nieuwe bladparen, die bij sommige Lithopssoorten al in het vorige najaar zijn verschenen, niet verschrompeld zijn, kan men met overplanten beter een maand wachten. De wortels goed nakijken op wortelluis. Dr. Tischer beveelt aan in zoo'n geval de wortels met brandspiritus te bevochtigen, te laten drogen en dan de planten op te potten. Er zijn voor-en tegenstanders voor de spiritus- (alkohol) behandeling. Ik maak de wortels van hoogsucculente Mesems liever niet nat, de wortelluis kan droog ook verwijderd worden, de eieren maakt men met spiritus toch niet dood en ze laten ook niet los door de natte behandeling. Potten of zaaipannen, waarin onze planten staan, zoo nu en dan 's morgens vroeg oplichten, om naar wortelluis te kijken, Dit geldt voor het geheele jaar. Deze beestjes bewegen zich

in het licht niet, of nauwelijks; in het donker zijn het snelloopers, ook over de planten heen.

We kunnen in de tweede helft van deze maand gaan zaaien, zowel in de kas als in de huiskamer. Over het klaar maken van onze aarde en de wijze van zaaien heb ik het vorige jaar reeds een en ander gezegd.

Zaad van *Juttadinteria* en *Dracophilus* verlangen wat meer warmte, $\pm 30^\circ$ C. Deze beide soorten, benevens *Dinteranthus*, na het kiemen minder vochtig houden. Overigens minstens eenmaal per dag controleren.

Verder deze maand onze planten goed nakijken op rotting of andere gebreken.

F. SWÜSTE.

APOROCACTUS FLAGELLIFORMIS.

In het stukje over de Zweepcactus las ik, dat de stengels „wel een meter lang” kunnen worden. Nu heb ik ook zoo'n hangende zweep, er zijn echter meerdere stengels bij van minstens $2\frac{1}{2}$ meter. Naar mijn meening komt dit, doordat mijn plant geënt is op een *Opuntia*. Ik neem tenminste aan, dat dit enten de groei der stengels sterk bevordert en de bloei zeker niet schaadt. In 't Mei-nummer van *Succulenta* 1934 deelde ik iets over de bewuste plant mee. (Vergelijk ook de foto!)

Ook is mij opgevallen, hoe sterk de „ent” met de „onderstam” is vergroeid. Ik moest in de afgelopen zomer mijn plant een andere pot geven. Door het groot aantal staarten, die alle uit de „kop” komen, had deze een groot gewicht te torsen. Daarom was ik wel een beetje bang het karweitje te beginnen. 't Is zonder ongevallen verlopen en onze plant groeide dadelijk door in haar 40 c.M. wijde pot. Ten slotte vermeld ik nog, dat de plant in 1934 meer dan 1500 knoppen had. Liefhebbers raad ik aan eens een enting te probeeren.

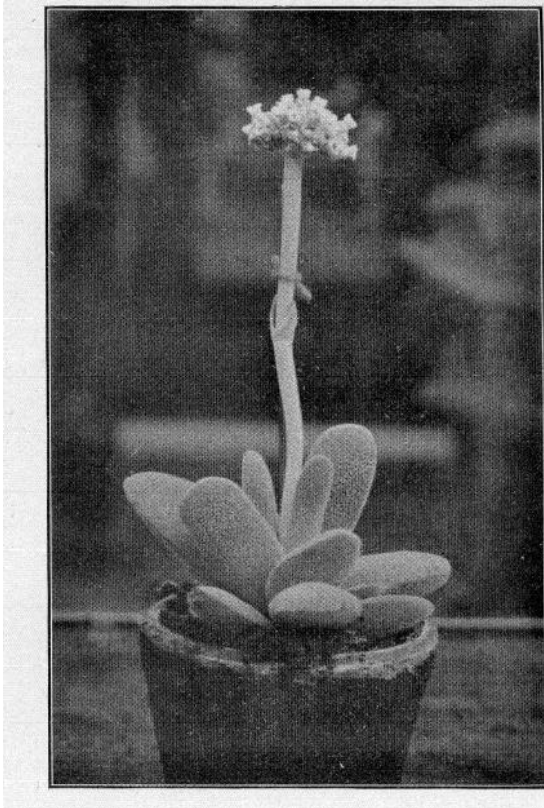
Hoogland.

P. H. SEGERS.

WINTERGENOT.

Zoo begin Februari, nog in 't hartje van den winter, kan de succulentenvriend al heel wat genot van z'n planten hebben. Vooral wanneer men een kleine, met zorg gekozen, collectie op de venster-

bank in de huiskamer heeft staan. Daar bloeit thans de: *Epiphyllum* of lid-cactus met haar eigenaardig gevormde, heerlijk gekleurde bloemen. Men moet zoo'n bloem eens rustig van alle kanten, van binnen en van buiten, bekijken!

Crassula tecta Schönl.

Foto Mej. Schüller, Rotterdam.

Daarnaast staat *Aloe variegata*, de zebra- of parkiet-Aloe te bloeien. Bij haar wel geen uitbundige bloemenweelde, maar toch een merkwaardig één zijn tusschen de heldergroene, zilverachtig gevlekte, in drie rijen staande bladeren en de oranjegele buisbloemen, rechthoekig van den stengel afhangend. Een genot om naar te zien!

Nog iets verder pronkt *Euphorbia splendens* met vurig roode bladeren, welke zoo levendig tegen de grimmig bestekelde stengels afsteken. Ook hier weer een opmerkelijke harmonie in vorm en

kleur, waarvan juist 's winters zoo heerlijk genoten kan worden.

Crassula lactea brengt weer een geheel andere stemming te weeg. Haar pluimvormige bloeiwijzen, getooid met honderden melkwitte, stervormige bloeiwijzen gelijken op den fonkelenden sterrenhemel in een Januari-winternacht.

Een echte winterbloeiër is voorts *Crassula tecta*, al mag zij geen aanspraak maken op rijk of mooi bloeiend. En toch is ze bekoorlijk. Toch brengt ze wintergenot. Ja meer dan dat! Zij is een stukje wetenschap op zichzelf, een bron van studie en genot beide. Zie maar eens naar de vreemd gevormde, met groote papillen bezette bladeren. Bekijk eens aandachtig de korte, overal even dik zijnde, slappe, vleezige bloemstengel, welke uit twee in elkaar geschoven geledingen schijnt te bestaan. Is het wonder, dat het bloemstengeltje haast niet overeind kan blijven staan, daar het evenwicht door het kluntje bloemen aan den top, mede wordt verbroken.

Er zijn nog wel meer 's winters bloeiende succulenten, (b.v. *Hae-manthus albiflos*) er zijn nog talloos vele niet bloeiende grillig gevormde, vreemd bedoornde of schoon bebladerde soorten, welke juist thans door dit alles volop te genieten geven.

G. D. D.

HOE ANDEREN ER OVER DENKEN.

Naar aanleiding van het verslag der Buitengewone Algemeene Vergadering d.d. 17 November a.p. ontvingen wij vele brieven, waaraan het volgende ontleend is en waaruit de stemming der leden blijkt.

Notaris S. te G. schrijft:

De handelwijze van de oppositie op de laatst gehouden Algemeene Vergadering van „Succulenta” is mij verre van sympathiek en ik vind die unfair. Zij maakt gebruik van iets, wat feitelijk aan de zaak niets verandert; of de machtiging aan het bestuur al dan niet informeel is, is een kwestie die de kern van de zaak niet raakt. Een feit is het, dat een overgrootte meerderheid op de hand van het bestuur is en daarmee de oppositie geen recht van bestaan heeft. Het beroep op die informaliteit toont aan hoe zwak haar argumenten zijn.

Ik vertrouw, dat de leden, die het bestuur willen steunen, eendrachtig zijn en daardoor toonen niet met hen, die eigen helang boven het algemeen belang stellen, willen medegaan.

De Heer I. te B.

..... 't Is geen prettig idee onrust te weten in de Vereeniging, waarin men, door middel van onze gedoornde vrienden, juist rust en verpoozing zocht.

Mevr. M:-de B. te W.

..... en hedankt LI hij deze voor het opkomen voor de rechten der verspreide leden waartoe ook ik behoor.

Met verontwaardiging nam ik kennis van het verslag der vergadering, voornamelijk het laatste gedeelte was ongehoord en onbeschaamd. Ik geloof, dat wij zulke leden kunnen missen.

Ir. S. te B.

..... Tevens spreek ik mijn diepe verontwaardiging uit over de zeer minderwaardige wijze waarop een kleine minderheid gemeend heeft haar zin te kunnen opdringen aan een overgrootte meerderheid, die daarvan absoluut niet gediend was.....

Het ongeldig laten verklaren der machtigingen, hoezeer wellicht formeel juist, was in mijn oog de uiting van een zeer beklagenswaardige, onfaire en onwaardige mentaliteit.

De Heer L. te R.

Ik hoop dat Gij er nu nog in zult slagen den toestand in de Vereeniging te blijven beheerschen tot voordeel van het orgaan en de algemeene vereeniging.

Kringvorming is niets tegen, nimmer echter mag de algemeene vereeniging de volgelinge van de Kringen zijn.

Vooraf de veel te langdradige verslagen der intieme Kringzaken in 't orgaan zijn niet bevorderlijk voor de leesbaarheid van het maandblad.

De Heer de G. te P.

Ik spreek hierbij den wensch uit, dat het U moge gelukken de vereeniging op de huidige basis te behouden en dat deze niet uiteen valle door het dwarsboomen van eenige op functie's jagende personen, die wel hun eigen belangen dienen en die van hun Kring, doch niet die van „onze landelijke Vereeniging”.

Niets dan lof, voor de wijze waarop het bestuur zich steeds van zijn taak kwijt.

De Heer v. G. te A. schreef na. van het Januari-nummer:

..... In „Succulenta” las ik, dat de opposante Kringen zijn uiteengespat. Het lijkt me zoo toe, dat 1935 moeilijk beter voor Succulenta had kunnen inzetten.

Proficiat!

De Heer V. te Z.

..... Ik heb Zaterdag j.l. de buitengewone vergadering van Succulenta bezocht. Het was inderdaad buitengewoon.

Ik had mij nimmer kunnen voorstellen, dat plantenliefhebbers en vooral cactusliefhebbers tot zulke furien konden uitgroeien. En waarom?

De uitdrukking „Poolsche landdag” is bij lange niet juist, daar heerschte „Russische revolutie”.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

Uitnoodiging tot bijwoning van de Algemeene Vergadering te houden op Zaterdag 23 Februari 1935 in een der zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, des namiddags 2 uur precies.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen,
3. Ingekomen stukken.
4. Verslag van de Secretaresse.
5. Verslag van den Penningmeester.
6. Verkiezing van 2 bestuursleden, wegens bedanken van Mej. M. C. K a r s t e n en het periodiek aftreden van den Heer S. P. C, v a n R o m u n d e. De aftredende is terstond herkiesbaar.
7. Benoeming van leden der Commissie voor Kasverificatie (art. 25 van het Huishoudelijk Reglement).
8. Begrooting 1935.
9. Behandeling ingekomen voorstellen.
10. Bespreking inzake het houden van een Zomervergadering.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

Voordracht door den Heer J. M. v. d. H o u t e n over Levende Steenen met lichtbeelden.

Bezoekers worden vriendelijk verzocht, indien de weersgesteldheid dit toelaat, levend materiaal ter opluistering of bespreking mede te brengen.

Candidaten: Mej. J. I. E. v. d. Th o o r n (gesteld door Kring den Haag en het bestuur). S. P. C. v. R o m u n d e (aftredend).

Voorstellen kring **'s-Gravenhage**. I. De Algemeene Vergadering besluite de op de Alg. Verg. van 17 Nov. 1934 genomen beslissing inzake statutenwijziging ongedaan te maken.

Toelichting: De aanneming der voorstellen tot statutenwijziging op 17 Nov. '34 is niet in overeenstemming met de meening van de overgrote meerderheid der leden van Succulenta.

Op grond van een formeele fout werden 469 leden onmondig verklaard door een minderheid. Een onwaardige methode.

Prae-advies bestuur: Gaat accoord.

II. De Alg. Verg. besluite tot de volgende wijzigingen van het Huishoudelijk Reglement. Aan Art. 15 wordt toegevoegd:

De leden, welke verhinderd zijn de Alg. Vergadering bij te wonen kunnen schriftelijk hun stem uitbrengen.

Het bestaande Art. 18 vervalt en wordt vervangen door een nieuw artikel. Art. 18. Alle voorstellen, welke op de agenda eener Algem. Vergadering voorkomen, worden na het publiceeren van een verslag aan een referendum onderworpen.

Toelichting: Het voorstel tot invoering van een referendum werd reeds op de vorige jaarvergadering door Kring 's-Gravenhage ingediend. Het werd

ingetrokken in afwachting van de voorstellen der reorganisatie-commissie. Nu deze commissie tot geen resultaat gekomen is, komen wij opnieuw met ons voorstel om een einde te maken aan de gebrekkige wijze, waarop de besluiten der Algem. Vergadering tot stand komen.

Alle leden der Vereeniging moeten in de gelegenheid worden gesteld invloed uit te oefenen op den gang van zaken.

Dit kan slechts geschieden, wanneer aan het verslag der Algem. Vergadering in het maandblad een referendumbiljet wordt toegevoegd.

Bedoeld verslag moet daarom in het Februari- of uiterlijk in het Maartnummer van Succulenta bekend gemaakt worden.

Door de toevoeging van Art. 15 wordt de bestuursverkiezing reeds op de jaarvergadering gehouden, waaraan alle leden kunnen deelnemen. Bestuursverkiezing moet volgens Art. 7 der Statuten op de Algem. Vergadering geschieden.

Herstemming zou kunnen plaats vinden door middel van het referendum.

Deze wijzigingen treden in werking op de eerstvolgende Algem. Vergadering.

Art. 19 vervalt geheel.

Prae-advies bestuur: Gaat accoord.

Voorstel voor de Algemene Vergadering van Succulenta op 23 Februari 1935 te Utrecht. Ingezonden door de Heeren Th. Krabbend a m te Drumpt en A. J. van Goethem te Amsterdam,

De statutenwijzigingen, aangenomen op de buitengewone algemene vergadering van 17 Nov. 1934 te Hilversum, worden ingetrokken en de oude redactie hersteld.

Toelichting: Niemand zal kunnen tegenspreken, dat de statutenwijzigingen alleen zijn aangenomen, doordat men de machtigingen ongeldig wist te verklaren.

De belangen van de niet-kringleden eisen nu deze vergissing van het bestuur zo spoedig mogelijk te herstellen. Wij rekenen daarbij op de hulp van de Kringen die onze zienswijze delen.

Prae-advies bestuur: Zie prae-advies bij voorstel I van Kring den Haag.

Voorstel van den Heer G. K. Z e l d e n r u s t te Maastricht.

De voorstellen aangenomen op de algemeene ledenvergadering van 17 Nov. 1934 worden te niet gedaan en de oude vorm, zooals die was *vóór* 17 Nov. 1934 opnieuw aanvaard.

Prae-advies bestuur: Zie prae-advies bij voorstel I van Kring den Haag.

Voorstel van den Heer C. J. P h i l i p p o, Teylerplein 41, Haarlem.

Gaarne zou ik zien, dat de mutaties der ledenlijst weder in het tijdschrift werden geplaatst op het witte papier, zoodat bij het inbinden de ledenlijst behouden blijft.

Toelichting: Het is mij dikwijls gebeurd, dat ik in den jaargang 1932 en 1933, welke ik steeds laat inbinden, naar een adres zocht en dit natuurlijk niet meer te vinden was. Vooral nu er geen ledenlijst meer uitgegeven wordt, is het toch wel wenschelijk, dat de mutaties behouden blijven. Wanneer er geen ruimte in het tijdschrift genoeg is, zou ik willen zien, dat b.v. boekbesprekingen en prijscouranten op het gele vel geplaatst werden en de mutaties op het witte vel.

Prae-advies bestuur: Mutaties behooren niet in den tekst van ons Maandblad.

Voorstel Kring Groningen en Omstreken. De Kring Groningen en Omstreken van Succulenta stelt voor, om op de vergadering van 23 Februari 1935 te besluiten, niet over te gaan tot statutenwijziging.

Toelichting: De Kring Groningen en Omstreken is van oordeel, dat statutenwijziging voor de Vereeniging geen enkel voordeel kan opleveren, terwijl het niet aangaat, dat de meerderheid zich zou moeten neerleggen bij de eischen van een kleine minderheid.

Bij de hesluiten te Hilversum op 17 Nov. 1934 genomen, is duidelijk gebleken, dat verreweg de grootste meerderheid niet van plan was over te gaan tot statutenwijziging, doch door een vormfout was op dat moment de minderheid de baas.

Prae-advies bestuur: Zie prae-advies bij voorstel 1 van Kring den Haag.

PRIJSCOURANTEN.

N.V. Holl. Zaadteelt en Zaadhandel (Directie J. B. W i j s), Amsterdam. Behalve alle mogelijke groente- en bloemzaden, voorjaarsbolgewassen enz., bevat deze keurig geill. prijsc. een sortiment Cactus- en Succulentenzaden (ruim 30 soorten). Verder verschillende gereedschappen, meststoffen, bestrijdingsmiddelen, enz.

N. V. K o n. K w e e k e r i j „M o e r h e i m”, Dedemsvaart. Catalogus van vaste planten, enz. Deze rijk geill. catalogus bevat o.a. een mooi sortiment Sedum- en Sempervivum-soorten, geschikt voor den rotstuin, benevens een tiental winterharde Opuntia's.

G. D. D.

INHOUD : Nog een paar aantekeningen over het geslacht Lithops. — Euphorbia's. — Leuchtenbergia Principis Hook. — Het Leekenhoekje. — Behandeling van onze Mesems. — Aporocactus Flagelliformis. — Wintergenot. — Hoe anderen er over denken. — Bestuursmededeelingen. — Prijscouranten.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133650 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres:
Mej. J. J. E. V. D. THOORN,
Amalia van Salmsstraat 80,
DEN HAAG.

Res tuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

MAMMILLARIA (HAW. 1812)

(SYN = NEOMAMMILLARIA [BR. & R. 19231.]

Bij de meeste liefhebbers is dit geslacht zeer in trek, en dit vindt hoofdzakelijk hierin z'n oorzaak, doordat de meeste Mammillaria's betrekkelijk gemakkelijk groeien en bloeien, niet zoo hoog worden, zoodat men er op een klein hoekje tamelijk veel kan plaatsen.

De Mammillaria's groeien meestal kogelvormig, of cilindrisch. In 't moederland kunnen ze zich tot groote pollen ontwikkelen. Het is daarom ook aan te raden, ze in een eenigszins vlakke pot te zetten, de zgn. Azaleapotten zijn hier bij uitstek geschikt voor. Wil men 't karakteristieke van deze planten zien, dan doet men goed een of meerdere exemplaren in een pot te zetten, en de jonge plantjes aan de plant te laten zitten. Spoedig krijgt men dan planten welke een vaste „pol” vormen, waardoor 't typische van de plant meer tot uiting komt.

De grondsoort moet voedzaam zijn, kalkrijk en leemachtig met een flinke dosis houtskool en zand.

De temperatuur mag niet te hoog zijn, verder zorg men voor een frissche lucht. De witbehaarde, in 't algemeen de behaarde soorten geve men s' winters wat meer warmte.

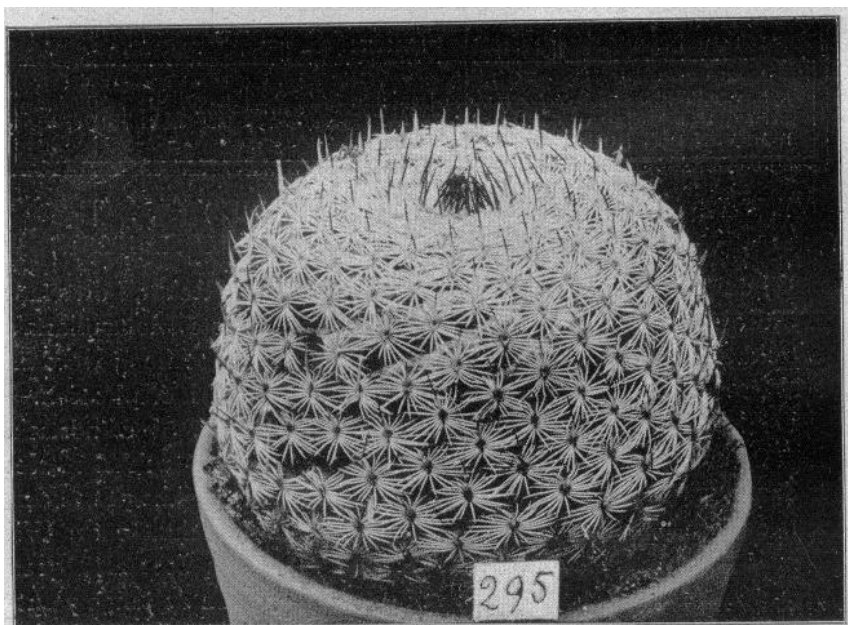
Het geslacht zelf telt \pm 200 soorten welke van 10°—48°. N. B. in Amerika, Mexico, Venezuela en Zd. Columbia voorkomen.

De bedoorning is zeer verschillend, men treft haakdoorns, beharing of beide op één plant aan. Ook treft men de doorns in de vorm van veertjes, b.v. *M. plumosa* aan, gedraaide en gebogen doorns vinden we b.v. bij *M. camptotricha*.

Van dit geslacht vallen ook de bloemen op, welke meerendeels klein, doch ook groot kunnen wezen: in 't algemeen zijn 't dag-bloeiers, welker bloemen zich bij zonnig weer openen.

De vrucht is langwerpig, soms knotsvormig, en van een rose tot roode kleur. Soorten o.a. zijn:

M. elegans P. D. C. uit Midden-Mexico, een van de meest algemeene soorten. Groei is kogelvormig met een witte bedooring.

Mammillaria elegans.

Photo Fr. de Laet,

De bloemen, welke rood van kleur zijn, **staan** in een krans om de top der plant.

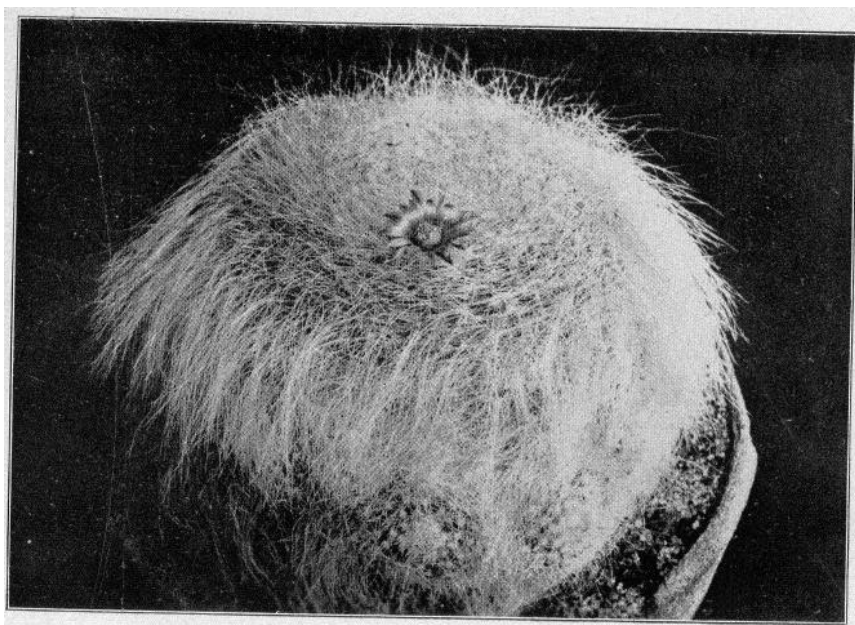
M. (Neomamilaria) elongata, cilindervormig groeiende plant, met gele bedooring. Bloemen, $\pm 1-1\frac{1}{2}$ cm, groot en **van** een crème-achtige kleur. De stammetjes worden 3-10 cm. hoog. De plant groeit zodevormig. Men heeft hiervan nog de var. *rufocrocea*, welke meer roodkoperkleurige doorns heeft.

M. (Dolichothele) longimamma, met tamelijk groote tepels, bloemen van een citroengele kleur. De doorns zijn groot en van een bleekgele kleur.

M. Hahniana, Mexico. Kogelvormige planten, 10- 15 cm. groot, welke geheel met een witte beharing bedekt zijn. Vrucht rood van kleur. Deze soort kan men 't best op een iets beschaduwd plaatsje zetten, volle zon verdraagt ze niet.

M. bombycina, zeker wel een der mooiste planten van dit geslacht. In een krans van kleine randdoorns staat hier de 1-2 cm. grootte middel doorn, welke haakvormig is omgebogen.

Deze doorns hebben een bruinachtige kleur. De bloemen welke in een krans aan de top verschijnen zijn rood van kleur en $\pm 1-1\frac{1}{2}$ cm. groot. Zeer aanbevelenswaardige soort.

Mammillaria Hahniana **Werderm.**

Foto A. Teucq — Contich.

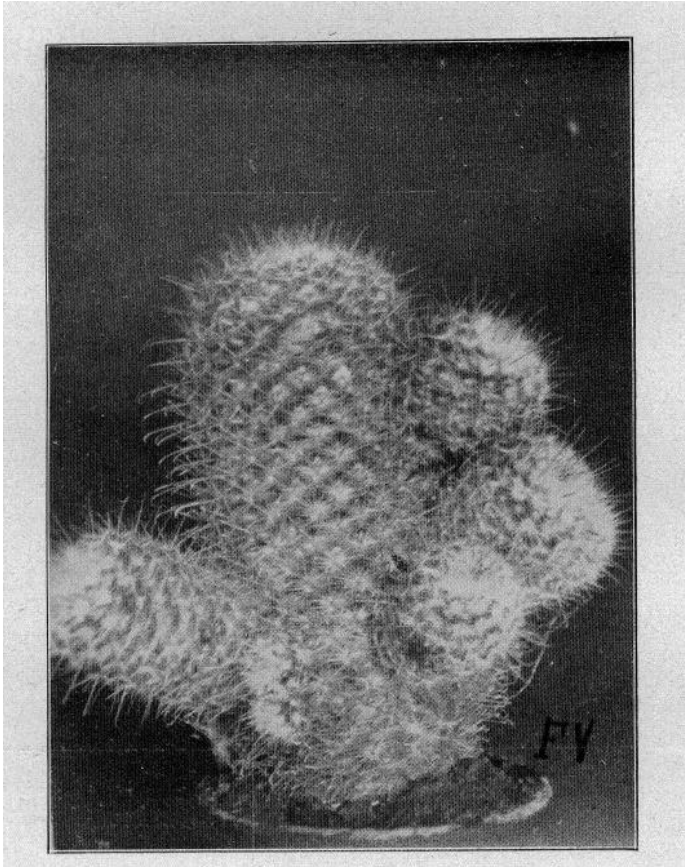
M. Herrerae, kleine kogelvormige plant, met een grijswitte be-doorning. Gelijkt wel iets op *M. elegans*, doch wordt niet zoo groot.

M. spinosissima, kogelvormige plant met roodbruine doorns. Bloemen rood en 2 cm. groot. Ook voor deze plant is een vlakke pot 't aanbevelingswaardigst.

M. camptotricha, de vrij lange doorns, welke van een geelachtige kleur zijn, slingeren zich in bochten om de plant heen. De tepels zijn van een frisch groene kleur. Bloemen wit tot zacht rose.

M. Parkinsonii wordt zeer veel geïmporteerd en dit is ook niet te verwonderen. Bij deze plant komt 't veelvuldig voor dat 1 plant 2 „koppen” heeft, wat haar een eigenaardig gezicht geeft. De doorns zijn grijswit van kleur en 1 cm. lang.

M. plumosa, een van de meest begeerde planten voor een liefhebberscollectie. De bedoorning bestaat uit omgebogen veertjes, van-

Mammillaria Bombycina.

daar ook wel de naam „struisveercactus”, welke wit van kleur zijn. Kan geen felle zon verdragen.

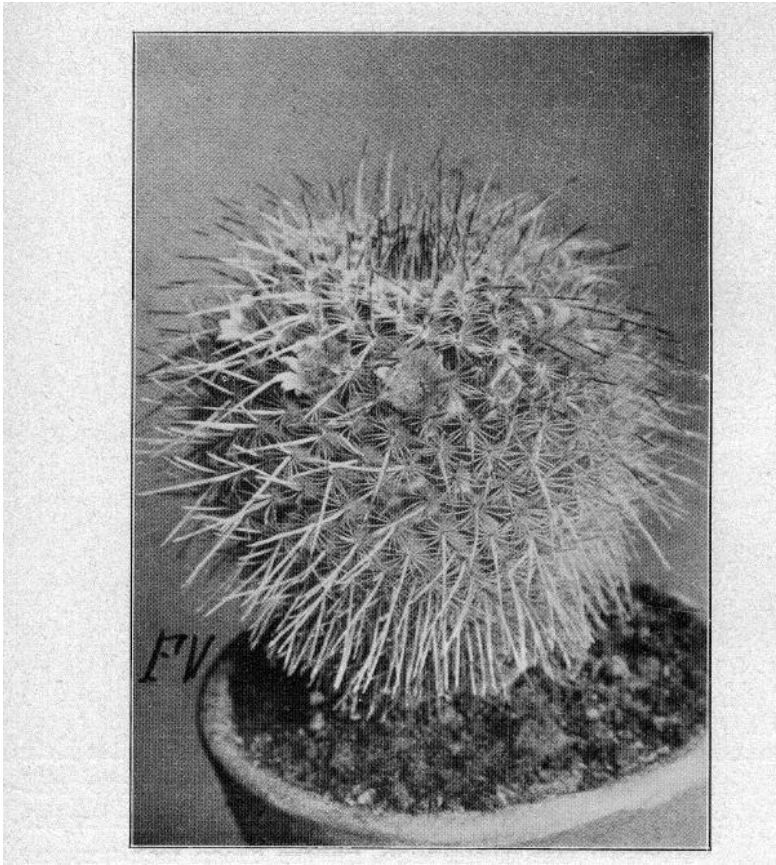
M. candida, kogelvormige plant, met kleine witte doorns. Bloemen geel, vrucht rood en langwerpig van vorm.

M. (Coryphanfha) radians, eveneens kogelvormig, de 1-2 cm.

lange, geelachtige doorns, zijn naar 't plantenlichaam gebogen welke 't geheel bedekt. De bloemen zijn groot en citroengeel van kleur, de buitenste slippen rose getint. Uit Midden-Mexico.

M. bocasana, zodevormende plant, 5—10 cm. hoog wordend.

Het plantenlichaam is geheel bedekt met witte haren waar tus-
schen de bruine, haakvormige doorns zich bevinden. De bloem is

Mammillaria Parkinsonii.

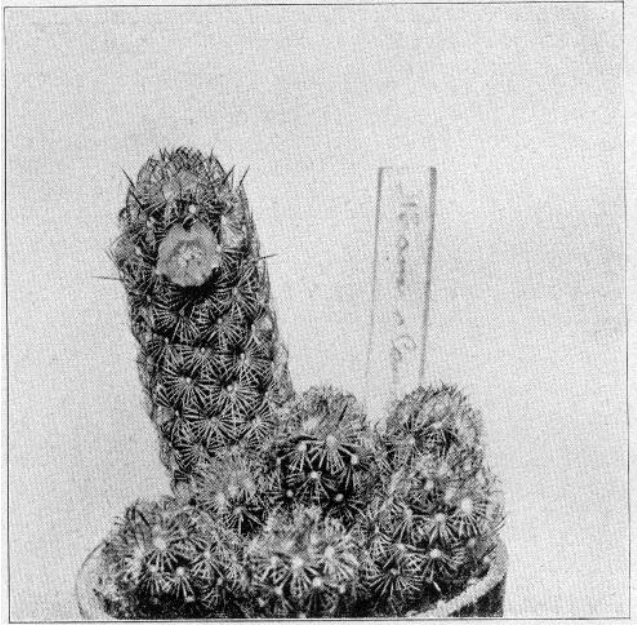
wit van kleur. Deze soort moet niet in de felle zon geplaatst worden.

M. centricirra, kogelvormige tot cilindervormige plant. De doorns, 1~ 1 ½ cm. lang, zijn wit met aan spits een zwarte punt. De bloemen, welke in een krans aan de top der plant verschijnen, zijn rood van kleur.

M. Pringlei, evenals bij *M. camptotricha*, slingeren zich hier de

2—2½ cm. lange bruingele doorns om de plant heen, De bloemen hebben een dieproode kleur.

M. dioica, uit Californië, cilindervormig groeiende plant, tot 20-25 cm. hoog. De middendoorns zijn 1—1 ½ cm. lang, bruin en haakvormig omgebogen.

Neomammillaria elongata.

Bloemen vrij groot, klokvormig en van een geelachtig witte kleur.

Bij deze soort vinden wij soms het voor de Cactussen zeer zeldzame verschijnsel der tweehuizigheid, d.w.z. sommige planten hebben alleen bloemen met meeldraden, andere alleen met stampers. De mannelijke (meeldraad-) planten hebben dan de grootste bloemen.

Aarhus (Danmark).

J. G. v. d. KAAIJ.

BIJDRAGE TOT DE KENNIS VAN DE VERSCHILLENDE SOORTEN LITHOPS.

Voor den botanicus, zoowel als voor den liefhebber, is het tot heden dikwijls moeilijk de verschillende soorten van het geslacht Lithops goed te onderkennen. Men moet al heel goed thuis zijn in het onderscheiden van de grondkleur, de kleur van de vensteroppervlakken met daarop voorkomende, weer anders gekleurde veldjes, lijnen en stippen, zoowel op een gladden, als op een gebobbelden ondergrond, de diepte en vorm van de spleet tusschen de beide bladeren, om te kunnen zeggen, welke Lithops men voor zich heeft. Waarbij nog komt, dat er dikwijls variaties optreden in kleur en teekeningen, in het al of niet gebobbeld zijn van de bovenvlakken der bladeren. Want deze knobbels of bobbels vervlakken soms tijdens het volgroeien der bladeren en verdwijnen dikwijls als in den groeitiid een Lithops door water teveel wordt opgejaagd. Bovendien is er nog een groot kleuronderscheid tusschen de oude volgroeide bladeren en de daartusschen zich nieuw ontwikkelende jonge bladparen.

Verder is het aangeven van een kleur soms lang niet gemakkelijk. De een noemt een kleur violet, terwijl een ander zegt, het is purper. Een Lithops in zijn vaderland is meestal geheel anders gekleurd dan een hier gekweekte kultuurplant. De dichtheid van zijn vensteroppervlak wordt door de minder sterke zonbestraling hier te lande omgezet in een veel zachter en doorschijnender huid. Zelfs op de vindplaatsen is een Lithops soms moeilijk te onderkennen. Hoeveel variaties in kleur en teekening doen zich niet voor bij Lithops Julii. Bij de door den Heer R u s c h o.m. ontdekte Lithops Schwantesii heeft men exemplaren met en zonder bobbels op de bovenvlakken. Ook de grootte der plantlichamen geeft geen maatstaf, een enkelvoudige jonge, bloeibare plant kan meerdere malen grooter in volumen zijn dan zijn naamgenoot uit een pol, die vele jaren oud is.

Lithops ps. truncatella kent wel ieder van ons. Maar zet er nu eens bij L. Elisabethae, dan is vergissen heel goed mogelijk, wat de teekening aangaat. Of Lithops fulviceps en Lithops Lydiae. De laatste is in den jeugdvorm donkerder van kleur, ook de groeiwijze is dan iets anders, maar later!

Met toestemming van den Heer E r n s t R u s c h en van Prof. K u r t D i n t e r, die tijdens mijn briefwisseling met eerstgenoemde,

bij hem in Windhoek vertoefde, laat ik hier een vertaling volgen van een artikel van Prof. Kurt Dinter, dat verschenen is in het Monatschrift der Deutschen Kakteengesellschaft, Jaargang 1932 bld. 228-230, en welk artikel een bijdrage kan leveren tot de kennis van de verschillende soorten Lithops.

Een gewichtige ontdekking bij zaailingen van Lithops soorten heeft de Heer E r n s t R u s c h, Farm Lichtenstein bij Windhoek gedaan. Hij heeft n.l. gelijktijdig en onder dezelfde omstandigheden zaaiproeven genomen met 21 Zuid-West Afrik. Lithopssoorten en daarbij ongeveer drie weken na het kiemen der zaden het volgende met zekerheid vastgesteld. Twaalf van de 21 soorten vertoonden in het midden van het kiembolletje een klein, nietig, niet doorlopend spleetje, ~~terwijl~~ bij de andere 9 soorten, waarvan de kiembolletjes meer een urnvorm hadden, zich tusschen de beide cotyledonen of de kiemblaadjes een geheel doorlopende groef of spleet bevond. Dit verschil in twee morphologische groepen zullen zeker wel meerdere van ons, die Lithopssoorten zaaien, hebben opgemerkt, en zeker zullen daarbij talrijke Lithops vrienden er aan hebben gedacht, dat deze factor voor de systematiek van het opstellen van een (bestemmings)-sleutel voor deze zoo moeielijk te beschrijven plantengroep niet zonder meer ter zijde kan gelegd worden. Ongetwijfeld zal deze deeling der kiembladeren *in een niet en in een wel doorlopende* spleet het bepalen van de plantensoort zeer vergemakkelijken, omdat daardoor het geheele aantal der tot heden 24 Z.-W. Afrik. en 4 tot 6 Zuid-Afrik. soorten in ongeveer 2 gelijke helften verdeeld worden kan.

Nu komt eigenlijk nog het meest verrassende, dat de beteekenis van het al of niet doorlopen van de spleet *dik* onderstreept.

De Heer R u s c h plaatste de twee groepen naast elkaar en toen bleek, dat alle zaailingen met een niet doorlopende spleet behooren tot de geelbloeiers, en de zaailingen met een wel doorlopende spleet tot de witbloeiende soorten en wel 12 soorten behoorden tot de eerste en 9 soorten behoorden tot de tweede groep.

De door den Heer R u s c h gezaaide Lithopssoorten waren:

Witbloeiende.

L. Iulii — L. summitatum — L. floris-albis — L. mickbergensis — L. bella — karasmontana — L. opalina — L. Lerichiana — L. optica, en door Prof. K u r t D i n t e r uitgezaaid L. Eberlanzii

Geelbloeiende.

L. Ruschiorum - L. vallis Mariae - L. ps. truncatella - L. pulmonuncula - L. Mundtii - L. fulviceps - L. Dinteri - L. Schwantesii - L. kunjasensis - L. rugosa - L. gracilideliniata - en L. urikosensis, en door Prof. K u r t D i n ter uitgezaaid: L. kiubisensis - L. farinosa - L. alpina en L. Fransisci.

Kaapsche soorten:

L. Fulleri wit en doorlopende spleet.

L. Comptonii - L. olivacea geel en niet doorlopende spleet.

Naschrift. Het goede tijdstip om te bepalen of een Lithops zaailing een al of niet doorlopende spleet heeft, is ongeveer 3 weken na het kiemen tot kort voor het begin, dat de kiemblaadjes beginnen te verdorren.

Dec. 1934.

F. SWÜSTE.

HET LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie op deze rubriek betrekking hebbende s.v.p. te adresseeren aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mathe-
nesserlaan 364, Rotterdam.*

Maart.

We gaan nu toch heusch gelooven, dat we den winter gehad hebben.

De zon wint steeds aan kracht en al zullen we nog wel wat koude dagen krijgen, toch beginnen we maar vast voorbereidselen te treffen voor ons nieuwe cactus- en vetplantenseizoen. Een van de eerste kwesties, die aan de orde komen is, hoe geef ik mijn planten een geschikte grond. Voor de bewoners onzer groote steden is dat steeds een moeilijk probleem. En toch is het samenstellen van een goede grondsoort voor onze planten van fundamenteele beteekenis. Laten we maar dadelijk beginnen te zeggen, dat er geen enkel mengsel te noemen is, dat in alle opzichten voldoet en dat de zogenoemde „cactusaarde”, die ons als zoodanig wordt aanbevolen in sommige gevallen wel volgens een of ander boekenrecept zal zijn klaargemaakt. Waarmede we dus niet willen zeggen, dat ze niet goed is, maar omgekeerd hebben we daar toch ook weinig controle op. Ons parool is daarom: doe het zelf. Het maken van een grond-

mengsel is een kwestie van probeeren en de toepassing van eenige algemeene regels.

In hun vaderland komen de cactussen over zulke uitgestrekte gebieden voor, op allerlei gesteente en onder zooveel verschillende omstandigheden, dat we daaruit geen conclusies kunnen trekken omtrent de meest geschikte grondsoort. Zelfs is een proef met uit Mexico geïmporteerde roode aarde (een soort lateriet), ons maar matig bekomen. We zullen het dus met Hollandsche ingredienten moeten klaarspelen. Maar dat behoeft heelemaal geen bezwaar te zijn, want alle kasplanten, die toch ook van heinde en ver uit den vreemde zijn aangevoerd, nemen daar genoeg mee.

Als eerste eisch geldt, dat de bodem goed doorlatend moet zijn, met wat grove stukjes onderin, zoodat de wortels steeds goed luchtig staan. Slaat de bodem te gauw dicht, dan kan de lucht niet meer in den grond dringen en krijgen we eene verzuring, waarin de wortels gaan kwijnen en afsterven. In dit geval behoeft men omtrent de oorzaken van den slechten groei niet lang in het ongewisse te verkeerren. De planten kan men zóó uit den pot lichten en als men de aarde uitstrooit, ruikt men duidelijk de zure lucht.

Toediening van kunstmest helpt hier niet, want aan de structuur van den bodem kan ze niets veranderen en zieke wortels zijn met extra voeding niet gebaat, evenmin als een maagpatiënt met een uitgebreid diner.

Hoe komen we nu aan een goed en bruikbaar mengsel? In de eerste plaats hebben we noodig gewone goede tuinaarde. Het beste is bladaarde, die ontstaat door uitzeven van een bladhoop. Hier voor zal men zich moeten wenden tot een betrouwbaar tuinder, die voor geld en goede woorden daar toch nog altijd wel raad op weet. Vooral geen molmgrond, waar men ons in de steden elk voorjaar gelukkig mee tracht te maken. Dat goedje halen ze gewoonlijk uit de bouwput van een in aanbouw zijnd huis en is voor ons doel absoluut waardeloos. Dan zorgen we voor een partijtje grof metselzand, dat we onder de kraan eens flink doorspoelen en onbepaalden tijd houdbaar blijft. De bladgrond mag niet te veel uitdrogen.

Moeten we die dus in voorraad houden, dan zorgen we ervoor, dat we ze zoo nu en dan eens begieten en zoo mogelijk eens omroeren. Is de grond eenmaal geheel uitgedroogd, dan neemt ze zeer moeilijk weer vocht op en het is ook minder goed voor de ontwikkeling der bacteriën, wier hulp we niet kunnen missen. Nemen we nu een gelijk mengsel van beiden, dan zijn we voor onze meeste

planten een heel eind op streek. Voegen we daar nog wat oud kalkpuin aan toe, dat we moeten zoeken, waar steenen van een of andere afbraak worden schoongebikt, (vooral geen gips of cement) dan hebben we tevens voor kalkvoedsel gezorgd en wie er nu ook nog een weinig houtskoolgruis doorheen doet, die mag veilig aannemen, dat het zijn planten voorloopig aan niets ontbreekt. Men zal kunnen tegenwerpen, dat deze grond niet erg voedzaam is en daarvoor bezitten we een prachtig aanvullingsmateriaal in den vorm van de ook in ons blad meermalen aanbevolen Edelcompost.

Bij zware en sterkgroeiende soorten kan men hiervan gerust $\frac{1}{3}$ nemen.

En nu gaan we verder probeeren, wat we aan dit grondje nog toe kunnen voegen. De een neemt wat Limburgsche klei, de ander de roodachtige aarde van de Malta-aardappelen, weer een ander weet in de buurt keileem te zitten en voegt die aan zijn aarde toe, doch dit is een zuiver persoonlijke kwestie en we zouden daar zeker geen algemeen recept voor durven geven. Over de aarde zouden nog heel wat pagina's te vullen zijn, en we hopen gelegenheid te hebben naar aanleiding van binnenkomende vragen daar nog wel eens op terug te komen. Maar nu gaan we ook meteen met zaaïen beginnen. We hebben reeds eerder ons verlanglijstje opgemaakt en de zaden dus in huis. Anders wordt het nu tijd. Neem vooral in den beginne geen groote verscheidenheid van zeldzaamheden, doch enkele vlug groeiende, makkelijke soorten, die niet duur zijn en waarmede ook de weinig geoefende kweeker succes heeft. Aardmengsel als boven, fijn gezeefd. Zaaipan of radiatorbakje. Dit laatste is een bakje van bescheiden afmetingen (23 bij 14), van poreus materiaal, dat zich uitstekend leent om in een raamkozijn te worden geplaatst. Vul dit tot een paar centimeters onder den rand, de aarde aandrukken, en zaai in rijen of vakjes. De zaden slechts dun bedekken en dan een ruitje er over. Als ons volgend nummer verschijnt staan de kiemplantjes al een eindje boven den grond en praten we weer verder.

(Enkele brieven konden in dit nummer niet meer worden verwerkt, deze leden kregen persoonlijk antwoord op hun vragen.)

v. d. H.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Maart.

In deze maand kunnen we onze planten het beste verpotten. Planten, die in de leem of löss staan, en waarvan we zeker zijn, dat aan de wortels niets mankeert, kunnen we laten staan. Als regel verplant ik elk jaar. De wortels worden wel even gestoord, maar nu de groeitijd begint, hindert dat niet. En de zekerheid van zuivere wortels is ook wat waard. Het uitplanten in ronde schalen of vierkante zaaitesten heeft het voordeel, dat veel planten in een kleine ruimte opgeborgen worden, en het watergeven regelmatig kan geschieden. Een nadeel is, dat, wanneer één plant geïnfecteerd is met wortelluis, ook de overige planten worden aangetast.

Fenestraria plant men bij voorkeur uit in schaal of zaaiteest, grondmengsel overwegend zand. Over het algemeen zijn ondiepe potten of schalen aan te bevelen. *Didymaotus*, *Juttadinteria*, *Dracophilus*, *Nananthus* (*Aloinopsis*), *Hereroa*, *Rhombophyllum* en *Faucaria* brengen hun wortels tot den bodem van den pot, hier dus wat diepere potten. Hetzelfde is het geval met de *Pleiospilos*groep. *Cheiridopsis* en *Conophyta* wat meer humus in den grond.

We geven nu langzaam meer water, liefst op zonnige dagen. Men denke aan te felle zonbestraling.

Bij een te plotselinge overgang van donker op licht, kunnen de planten, vooral *Conophyta*, gemakkelijk verbranden. In een kas de planten niet vlak onder horizontaal of schuin glas, tenzij geschermd, anders afstand 80-100 c.m.

Ook in deze maand kunnen we nog zaaien. Ook nu denken bij te veel zon, tijdig te screenen. Als de kiemplantjes 18-21 dagen oud zijn, kunnen ze verspeend worden. *Juttadinteria* en anderen, waarvan de kiemblaadjes een eind boven de stengeltjes zitten, worden eerder verspeend. Verplanten tot de kiemblaadjes op de aarde rusten. Bij een tweede verspenen, kiemblaadjes in de aarde, de plantjes vallen dan niet om. Het eerst verspenen dient ook tijdiger te geschieden bij de *Asclepiadaceae* (*Stapelia*, *Caralluma*, *Hoodia*, *Trichocaulon* enz.) verder bij *Euphorbia* en *Sarcocaulon*. Om het wortelgestel vlug te laten ontwikkelen, zetten we bijv. *Lithops*zaailingen voorloopig nog niet in de leem of löss, de plantjes zijn dan aan het eind van het jaar wat grooter. Dus bij het eerste en tweede

verspenen in het gewone aardmengsel, daarna naar keus in het aardmengsel of leem.

F. SWÚSTE.

AFVALLEN DER KNOPPEN BIJ EPIPHYLLUMS.

De omstandigheid, dat ik in de Kerstweek op één dag 5 brieven om raad ontving aangaande het afvallen der bloemknoppen bij Epiphyllums, geeft mij aanleiding tot eenige opmerkingen.

Wanneer bij de vraag vermeld wordt, dat de plant gedurende den herfst in de koele slaapkamer stond en tegen het open komen der eerste bloemen in de huiskamer gebracht werd, dan is de oorzaak van het afvallen der knoppen niet moeilijk te raden: de plotselinge overgang van de koude naar de warmte was veel te groot.

Een ander schrijft, dat de plant den geheelen zomer door voldoende water heeft gehad, doch dat van half October tot half December minder werd gegeven, Ook hier is de oorzaak gemakkelijk op te sporen: de knoppen zijn tengevolge van de droogte afgevallen. Gedurende de maanden September en October had wat minder water gegeven moeten worden, om dan van einde October af geleidelijk weer wat meer te geven.

Een derde deed de mededeeling, dat z'n plant al enkele jaren in denzelfden pot stond, doch dat geregeld bloemenmest werd gegeven. Deze bloemenvriend verkeerde klaarblijkelijk in de meening, dat een plant, welke geregeld meststoffen ontvangt, het buiten verplanten kan stellen. Niets is echter minder waar. De meststoffen kunnen dan alleen haar goede werking uitoefenen, wanneer de aarde frisch en gezond is, In oude, afgewerkte aarde blijven de planten kwijnen, ondanks het toedienen van de beste meststoffen.

Weer een ander schrijft: mijn plant maakt elken herfst wel 200 à 300 knoppen. Ik geef water en bloemenmest zooals het behoort, de plant zelf ziet er dan ook schitterend uit, maar toch komen haast nooit meer dan de eerste 50 à 60 bloemen tot volkomen ontwikkeling, zoodat het schijnt alsof de plant geen genoeg kracht bezit om alle knoppen tot ontwikkeling te brengen.

Op deze mededeelingen afgaande, zou men zeggen, dat het de plant aan niets hapert. Maar toch kunnen er wel bijkomstige omstandigheden zijn, welke het afvallen der knoppen veroorzaken. Doch dit blijven zonder meer gegevens slechts gissingen. 't Is mogelijk, dat ook hier de plant van een koel naar een warm vertrek

werd overgebracht. 't Is ook mogelijk, dat de pot tijdens de knopvorming af en toe werd gedraaid, of dat de plant te ver van het licht afstand. Epiphyllums verlangen geen felle zon, doch wel veel licht: men zette de potten derhalve steeds op de vensterbank of op een standertje vlak tegen het raam. Nog beter is de plaats in een erker, waar, behalve van voren, ook van weerszijden licht invalt, zoodat de bloemen aan alle kanten tot ontwikkeling kunnen komen. Nimmer draaie men de pot, zooveel mogelijk vermijde men tocht, en in elk geval moet men de planten tegen sterke temperatuurswisselingen vrijwaren. 't Beste is de planten begin September in de gewone huiskamer vlak voor een raam op het oosten of zuiden te zetten. In September en October iets minder water geven, daarna geleidelijk iets meer. En overigens de plant rustig op dezelfde plaats tot bloei laten komen.

G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

W. Janz, Rotterdam, v. Oldenbarneveltstraat 105, zond ons een prijscourant van Cactussen, benevens een speciale handelaanbieding van Cactussen en andere Succulenten, zaailingen zoowel als importen.

Van Robert Blossfeld, Potsdam, Neue Koenigstr. 94 ontvingen wij een uitgebreide, geill. prijscourant van zaden van Cactussen en alle andere Succulenten,

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Vaste-, tweejarige- en rotsplanten, uit zaad te kweeken in de volle grond, Uitg. Turk en burg's z a a d h a n d e l N.V., Bodegraven. f 0.95 (fr. p. post f 1.05).

Een prachtuitgave, eigenlijk een album, met 132 groote foto's en 4 gekleurde platen. Bij elke plant is aangegeven: kleur, zaaitijd, opkomst van het zaad, onderlinge afstand, bloeitijd en hoogte, benevens bijzondere opmerkingen. De succulenten zijn niet vergeten: afgebeeld zijn *Sedum acre*, *S. aizoon*, *S. rupestre*, *S. spurium coccineum (splendens)* en *Sempervivum*-hybriden. Jammer genoeg ontbreekt *Sedum spectabile*, ontegenzeggelijk de mooiste winterharde

vetplant, die overal groeit en bloeit, zoowel in schaduw als volle zon, op rotspartijen als potplant,

Nu de tijd voor het zaaien van Cactussen weer aanbreekt, vestigen wij ook nog gaarne de aandacht op het mooie boekje „Gedoomde Vrienden”, bij Turkenburg's Zaadhandel voor slechts f 0.33 verkrijgbaar. Dit boekje is zeer beknopt, doch juist daardoor zoo'n handige leiddraad voor den beginner.

G. D. D.

Zimmerkultur der Kakteen, von Fritz Thomas, 9e Aufl. von Hugo Socnik. Mit 71 abb. u. 5 Formentafeln mit 22 Federzeichn. Verlag J. Neumann, Neudam. Preis geheftet 2 R.M., leinen gebunden 3 R.M.

Deze 9e druk is meer in overeenstemming gebracht met de moderne eischen. Foto's en teekeningen zijn zeer duidelijk en komen op het kunstdrukpapier goed tot haar recht. Na een wel wat beknopte kalender van werkzaamheden en een geschiedkundig overzicht volgt de eigenlijke handleiding, waarin op zomer- en winterbehandeling, aarde, mest, enten, stekken, zaaien, ziektebestrijding enz. gewezen wordt. Daarna wordt een lijst der meest bekende soorten gegeven, terwijl de laatste 18 bladz. aan de andere succulenten zijn gewijd.

Nieuwe gezichtspunten geeft dit boekje niet, doch de 9e druk bewijst haar practische bruikbaarheid, vooral voor beginnende liefhebbers.

G. D. D.

VRAGENRUBRIEK.

De Heer B. te H. vraagt:

Ik bezit in mijn collectie één *Euphorbia obesa*, welke in het afgelopen jaar vijf zaadbolletjes had. Ik heb de plant in den bloeitijd bij een bevrienden buurman, die bijen houdt, gebracht, waar de obesa in de buurt van den bijenkorf in den tuin werd gezet. Dit had ik ook met andere planten met succes gedaan. Het is mij echter niet gelukt, de zaadjes, toen ze rijp waren, op te vangen, daar een vogeltje, dat in mijn kas kwam, hiervoor zorgde.

Aangezien ik in *Succulenta las*, dat men voor zaadvorming bij een *Euphorbia obesa* een mannelijke en een vrouwelijke plant moet hebben, zou ik gaarne vernemen, wat van de zaadjes, die ik op bovengenoemde manier heb verkregen, gekomen zou zijn, indien ik ze had gezaaid.

Antwoord.

Sommige planten brengen bloemen voort, die geen meeldraden of bloemen, die geen stampers bezitten. Men noemt dit eenslachtige bloemen. Ook bestaan er planten, waarbij in sommige bloemen de meeldraden en in andere de stampers onvruchtbaar zijn, zooals bij de Hulst, De bloemen van de Hulst zijn dus feitelijk eenslachtig en daar alle bloemen aan een Hulststruik gelijk zijn, is de Hulst tweehuizig.

Kenmerkend voor de Euphorbiaceeën, een plantenfamilie, die over een groot deel der aarde verspreid is, zijn de eenslachtige bloemen. Bij de succulente Euphorbia's treft men soorten aan, waarbij de bloemen van één plant of alle mannelijk of alle vrouwelijk zijn, doch ook soorten met mannelijke en vrouwelijke bloemen aan dezelfde plant. Men onderscheidt dus bij de Euphorbia's eenhuizige en tweehuizige soorten.

De Euphorbia obesa staat bekend als tweehuizig.

Heeft uw plant dus zaad voortgebracht, dan kan zij, daar zij buiten heeft gestaan, bestoven zijn met stuifmeel van een in Nederland voorkomende Euphorbia, de een of andere in 't wild groeiende Wolfsmelk of een gekweekte Euphorbia, zooals Euphorbia polychroma. Het Palmboompje, Buxus Sempervirens is ook een Euphorbia. Het is evenwel zeer twijfelachtig of op deze wijze een bevruchting tot stand kan komen.

Ook zou uw plant reeds vóór het buitenzetten, bestoven kunnen zijn door een andere, misschien nauwverwante Euphorbia, in Uw kas, b.v. door Euphorbia meloformis; doch ook hierbij is het de vraag of U kiemkrachtig zaad verkregen zou hebben.

Men ziet vaak, dat de Euphorbia's, die wij kweeken, vruchtjes voortbrengen, doch het zaad blijkt dan dikwijls steriel te zijn.

Het is jammer, dat het vogeltje in Uw kas U verhinderde de proef te nemen. We kunnen nu slechts hopen, dat uw obesa 't volgend jaar weer zaad zetten zal. Past U echter goed op, dat de vruchtjes, niet droog worden aan de plant, want dan hebt U groote kans, dat de doosvruchtjes openspringen, zonder dat U het merkt en het zaad daarbij ver weg geslingerd wordt.

v. d. T.

INHOUD: Mammillaria (Haw. 1812) (Syn = Neomammillaria [Br. & R. 1923]. — Bijdrage tot de kennis van de verschillende soorten Lithops. — Het Leekenhoeke. — Behandeling van onze Mesems. — Afvallen der knoppen bij Epiphyllums. — Zaaiproeven met cactuszaad uit Nederl. West-Indië. — Boekbespreking+ — Vragenrubriek.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15 ^{en} der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. V. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.
	Girorekening No. 133660 • ORUMPT bij Tiel.	
Bestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. V. D. THOORN, <i>Secretaresse</i> , den Haag; B. TH. KRABBENDAM, <i>Penningmeester (tijd.)</i> , Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

NOG IETS OVER CRASSULA TECTA THUNB.

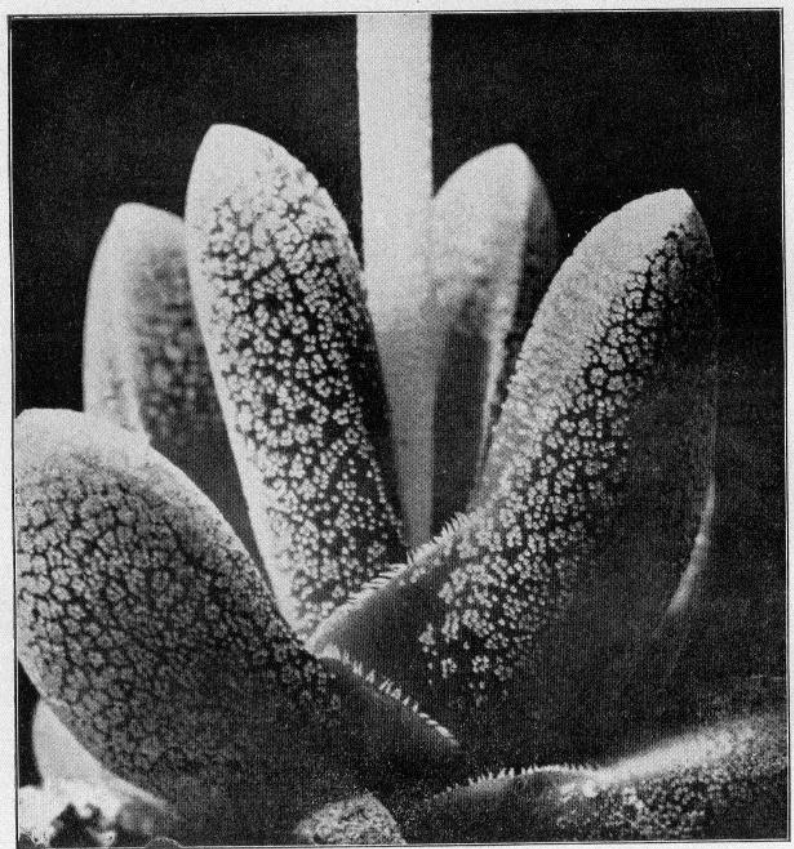
Wij hebben onze *Crassula*, waarover de Heer D u u r s m a schreef: „Een bron van studie en genot beide” eens door het vergrootglas bekeken en daarna getracht met de ontoereikende middelen van woord en camera dit beeld weer te geven. Met verbazing zagen we de merkwaardige structuur van de opperhuid van dit plantje en vroegen ons af, wat toch wel de taak mag zijn, die hier aan dit orgaan is toebedeeld.

Op de plaatsen, waar dit plantje groeit, is dauw vaak de eenige vorm van neerslag. Proeven van M a r l o t h wezen uit, dat vrij sterk uitgedroogde bladeren van deze soort, in vochtige omgeving gebracht, in één uur tijds een vierde deel van hun gewicht aan water konden opnemen met behulp van de uitgegroeide epidermiscellen. Deze laatste doen ons denken aan soortgelijke cellen van *Mesembrianthemum crystallinum* en worden bij de *Crassulaceae* slechts zelden aangetroffen.

We zouden er natuurlijk tevens aan kunnen toeschrijven de taak om door hun lichtbrekende eigenschappen het blad tegen te felle bestraling te beschutten en hierdoor sterke verhitting van het levende weefsel te voorkomen.

Op onze foto zien we ook haren aan de basis van het blad. Bij vele *Crassulaceae* vinden we deze haren. Ook hieraan wordt het vermogen tot het opnemen van water uit de atmosfeer toegekend.

We zouden nog veel over dit plantje kunnen vertellen, maar beter is het hier te eindigen met er op te wijzen, dat voor iedere

plant, die we met opletendheid kweken, de woorden gelden, die we in het begin aanhaalden.

C. L. H.

JAARVERSLAG 1934.

Bij een terugblik op het jaar 1934 stemt het allereerst tot dankbaarheid, dat de Vereeniging Succulenta haar derde lustrum heeft mogen vieren. Dit heugelijk feit werd te 's-Gravenhage tweemaal op feestelijke wijze herdacht. De eerste maal op de zomervergadering, welke op Hemelvaartdag 10 Mei werd gehouden en de tweede maal bij de opening van de Derde Nationale Cactus Tentoonstelling, welke tentoonstelling ter eere en ter gelegenheid van het lustrum der Vereeniging door den Haagschen Kring op 15 Juni werd geopend.

Op Hemelvaartsdag was een groot aantal leden uit verschillende plaatsen van ons land bijeengekomen voor de feestelijke ochtendbijeekomst, waarop door den voorzitter van den Kring en den voorzitter van de Vereeniging het woord werd gevoerd en waarop de Heer v a n d e n H o u t en een, hij gehrek aan tijd, veel te korte causerie hield over Lithops als steennabooters. De gezamenlijke tocht naar het landgoed de Wiltzangk onder Wassenaar vulde den middag, terwijl Mejuffrouw K a r s t e n des avonds een lezing hield met lichtbeelden over haar reis naar Zuid-Afrika, als slot van den goedgeslaagden feestdag.

Op de tentoonstelling te 's-Gravenhage, die het voorbeeld genoemd kan worden van een mooie liefhebberstentoonstelling en die dan ook de Vereeniging een dertigtal nieuwe leden aanbracht, hehhen heel veel succulentenverzamelaars elkaar ontmoet. De Haagsche tentoonstelling werd voorafgegaan door een tentoonstelling van kring Amsterdam, welke een onderdeel vormde van de groote tentoonstelling op geografischen grondslag, georganiseerd door de Natuur Historische Vereeniging Afd. Amsterdam van 21 tot 29 April. De inzending van kring Amsterdam, die tot de fraaiste der tentoonstelling hehoorde, werd bekroond met twee gouden medailles. De tentoonstelling werd bezocht door 27000 personen. Het aantal nieuwe leden voor Succulenta bedroeg zes. Foto's of gegevens betreffende de inzending van kring Amsterdam werden niet verstrekt, zoodat Mej. K a r s t e n van deze tentoonstelling geen verslag heeft ingestuurd voor ons maandblad.

De reorganisatie-commissie, die ingevolge besluit van de Algemeene Vergadering van 27 Jan. '34 werd samengesteld en welke bestond uit den Voorzitter van Succulenta en de afgevaardigden van acht kringen, onder voorzitterschap van den Heer M u l d e r, leidde tot geen resultaat, aangezien de minderheid in die commissie zich niet wenschte neer te leggen bij de genomen besluiten. Daarom werd door de minderheid een Algem. Ledenvergadering aangevraagd. Van deze vergadering is een verslag te vinden in het Decembernnummer 1934 van Succulenta.

De Juli-aflevering van ons orgaan bracht het bericht, dat Mej. M. C. K a r s t e n als secretaresse van Succulenta en als bestuurslid moest bedanken, daar zij, benoemd tot redactrice bij de Kon. Ned. Maatschappij van Tuinbouw en Plantkunde geen tijd meer kon vinden het secretariaat onzer Vereeniging waar te nemen. Hoewel het bestuur dit besluit met groot leedwezen vernam, kon het niet anders dan verheugd zijn, dat Mej. K a r s t e n een haar passenden werkkring had gevonden. In het begin van 1927 als bestuurslid van Succulenta gekozen, werd Mej. K a r s t e n op 28 Mei 1927 als secretaresse geïnstalleerd. Zij heeft sinds dien dag met onverflauwden ijver en groote toewijding het werk, dat het secretariaat onzer Vereeniging dagelijks vereischt, nauwgezet en tot aller tevredenheid verricht. Zij mocht een periode van groei en bloei meemaken, voor een groot deel haar werk; ongetwijfeld zal zij met voldoening kunnen terugzien op hetgeen zij voor Succulenta heeft gedaan. Wij hopen van harte, dat haar nieuwe werkkring haar tijd zal gunnen haar groote kennis van Succulenten, verrijkt door haar studiereis in Zuid-Afrika, in dienst te stellen van ons maandblad en zij op deze wijze toch nauw met onze Vereeniging verbonden zal blijven. Wij willen hier nog even de aandacht vestigen op de reeks belangrijke artikelen, welke Mej. K a r s t e n over hoogsucculente Mesembrianthema aan ons blad heeft afgestaan, voornamelijk in de jaren 1927-28. Deze artikelen behooren tot de interessantste bladzijden van ons maandblad.

Op 1 Juli nam ondergeteekende als waarnemend secretaresse de functie van

Mej. Kar **sten** over. De eerste maanden verliepen rustig, het werk bepaalde zich tot het bijhouden van de ledenlijst, het geven van inlichtingen, het verzenden van proefnummers, het beantwoorden van vragen betreffende de behandeling van onze planten of het verstrekken van adressen voor importen of zaad, zoodat men denken kon, dat de weg van een secretaresse van Succulenta slechts over rozen zou gaan. Er kwam echter spoedig verandering. De laatste vier maanden van het afgelopen jaar moest een strijd op leven en dood gestreden worden. Op leven en dood, omdat het verliezen van dien strijd den ondergang van Succulenta tengevolge zou hebben. Als immer in de wereld ging het ook hier om de macht en om het geld, waarvan een groep van leden zich meester wilde maken, om zoowel den organisatievorm als het inkomen onzer Vereeniging naar eigen inzicht en goedvinden te veranderen en te gebruiken.

Gesteund door een groot aantal verspreid wonende leden, alsook door de Kringen 's-Gravenhage, Groningen, Utrecht en 't Westland eindigde de strijd even voor het intreden van het nieuwe jaar met het opheffen van de Kringen Amsterdam, 't Gooi, Haarlem en Zaanstreek en het bedanken van ongeveer 150 leden. Het verlies van dit aantal leden is te betreuren, vooral omdat velen zich door enkelen hebben laten meeslepen. Overigens kan het verlies van de Kringen Amsterdam, 't Gooi, Haarlem en Zaanstreek geen nadeel opleveren, noch voor onze Vereeniging, noch voor ons maandblad. Op mijn vraag in October j.l. tot den redacteur gericht: wat hebben de leden der oppositie in de laatste jaren voor ons orgaan gepresteerd, schreef de Heer D u u r s m a: Met mijn antwoord kan ik kort zijn, het luidt: **..NIETS**."

Reeds jaren geleden kwam op een jaarvergadering van de zijde van kring Amsterdam het voorstel de duplikaatboeken der bibliotheek aan kring Amsterdam af te staan.

In 1932 kwam van dezelfde zijde het idee, hoewel toen nog niet officieel geuit, om gelden van de Vereeniging aan de Kringen te verstrekken. In 1933 vond Haarlem het noodzakelijk, dat een Haarlemsch kringlid zitting zou hebben in het bestuur van Succulenta. Als reden werd opgegeven, dat Haarlem van alle Kringen het grootste aantal leden telde en werd een dame, die nooit een artikel voor Succulenta had geschreven en nooit eenigen redactioneelen arbeid had verricht, candidaat gesteld tegenover den Heer D u u r s m a, sedert den dag van de oprichting van Succulenta in het jaar 1919 redacteur van het orgaan, die periodiek aftrad, doch zich herkiesbaar had gesteld. Dergelijke voorstellen zijn niet in het belang van de overgrootste meerderheid in de Vereeniging en alleen gebaseerd op egoïsme. Ik neem de vrijheid dit handelingen te noemen in strijd met de belangen van de Vereeniging. Het verlies van leden, die het eigenbelang stellen boven het belang van de Vereeniging beschouw ik als gewin.

Wij willen dan ook het komende vereenigingsjaar vol goeden moed beginnen in het vertrouwen, dat de leden van Succulenta het bestuur zullen steunen door welks leden steeds zeer veel arbeid belangeloos wordt verricht. Het bestuur geeft de verzekering, dat het werkkracht en vrijen tijd gaarne in dienst stelt van Succulenta. Moge eenzelfde geest onze leden bezielen!

In de eerste helft van het jaar 1934 werden door Mej. Ka r s t e n verzonden 290 brieven en briefkaarten en 335 drukwerken. Door ondergeteekende werden verzonden van Juli tot en met December 375 poststukken bestaande uit 270 brieven en briefkaarten, 100 stuks drukwerk, benevens 5 postpakketten.

Het aantal poststukken, dat door Mej. K a r s t e n gedurende de jaren, dat zij als secretaresse de belangen van onze Vereeniging behartigde, dus vanaf Mei 1927 tot en met Dec. 1934, want zij heeft de waarnemende secretaresse nog wel eens terzijde gestaan, bedraagt het respectabele getal van 6345. Het waren 3268 brieven of briefkaarten, waaronder 413 naar het buitenland, 2000 drukwerken (213 buitenlandsche), 138 kaartformulieren (12 buitenlandsche), 74 aanmaningskaarten en 265 pakketten met bibliotheekboeken.

Door het bestuur van Succulenta werden telegrammen van rouwbeklag aan H. M. de Koningin verstuurd op 20 Maart en 4 Juli, respectievelijk ter gelegenheid van het overlijden van Koningin Emma en van Prins Hendrik.

In Januari 1934 werd een aflevering van het maandblad aan 1100 personen verzonden. Dit getal verminderde in de eerste helft van het jaar tengevolge van het feit, dat, zoals gewoonlijk, een groot aantal leden eerst na Januari hun lidmaatschap opzeggen en ook omdat in den loop van het jaar 120 leden, 80 in het land, 29 in Indië en 20 buitenlandsche leden als wanbetalers moesten worden geschrappt.

Het aantal leden, dat we vanaf 1 Jan. tot 31 Dec. mochten boeken, bedraagt 185. De voor velen, helaas buitengewoon ongunstige tijdsomstandigheden zijn oorzaak, dat een groot aantal leden het opzeggen van het lidmaatschap op het eind van 1934 vergezeld liet gaan met de mededeeling, dat wegens financieele moeilijkheden tot bedanken moest worden overgegaan, terwijl velen daarbij de toezegging deden, weer lid te zullen worden als de omstandigheden gunstiger werden. Wij willen hopen, dat dit binnen niet al te langen tijd plaats zal vinden.

Het Januari-nummer 1935 werd verzonden aan 832 personen, het Februari-nummer aan 847. We spreken hierbij den wensch uit, dat niet alleen door de bestuursleden, welke in die richting steeds werkzaam zijn, doch ook door onze leden getracht zal worden nieuwe leden te werven. Als ieder lid dit jaar eens één nieuw lid aanbracht! Aan hen, die ons in het afgelopen jaar de adressen van nieuwe leden verstrekten, onzen hartelijken dank.

Het maandblad bestond dit jaar uit 208 pagina's, verlucht met 71 afbeeldingen. Aan den inhoud werd op verzoek van een der leden een alfabetisch register der plantennamen toegevoegd, waarbij cursief gedrukte cijfers verwijzen naar afbeeldingen, hetgeen het opzoeken van een artikel ten zeerste zal vergemakkelijken.

Belangrijke artikelen leverden de Heeren Swuste, Harders, vanden H o u t e n en N o t e b o o m. Door de mooie Lithops-artikelen van eerstgenoemden werden een paar Mesemliëhebbers als nieuwe leden gewonnen. De correspondentie, welke naar aanleiding dezer artikelen werd gevoerd, bewees, dat allereergelukkigst voor dit ontwerp hestaat. Bijzondere aandacht verdienen de studies over de Cactusflora onzer N. W.-I. eilanden van de hand van den Heer P. **Wagenaar** Hummelinck te Utrecht.

Het rijk geïllustreerde artikel „Over de Cactussen van Curacao. Aruba en Bonaire” bracht den redacteur correspondentie uit Duitschland, Oostenrijk en zelfs uit Haïti, wel een bewijs, dat ons orgaan door zulke bijdragen een internationale betekenis heeft. Het Leekenhoekje, verzorgd door den Heer d e R i n g h, blijkt, gezien de talrijke brieven, die hierover ontvangen worden, in een werkelijke behoefte te voorzien. Door middel van het Leekenhoekje konden we de beginnende liefhebbers aan ons binden: zij worden aangemoedigd met verzamelen door te gaan, terwijl het vroeger vaak gebeurde, dat zij na teleurstellingen in het kwee-

ken en zonder goede voorlichting met de liefhebberij ophielden. Het Leekenboekje beantwoordt volkomen aan het doel: de liefhebberij in het kweken en verzorgen van Succulenten te bevorderen. In verschillende afleveringen vinden we artikelen van onzen redacteur over uiteenlopende onderwerpen, terwijl deze ook altijd de bespreking van nieuw verschenen boeken voor zijn rekening neemt. Wij mogen ook de medewerking van den Heer K r a b b e n d a m niet onopgemerkt voorbijgaan. De Heer K r a b b e n d a m heeft zich tot taak gesteld de oude succulentenliteratuur door te snuffelen en datgene, wat voor onze Nederlandsche liefhebberij van belang is, in Succulenta vast te leggen. Buitenlandsche medewerking hadden wij niet veel, alleen de Heer C u r t B a c k e b e r g zorgde voor een paar goede bijdragen.

Alles bijeengenomen hebben wij van de zijde onzer leden voor ons orgaan zeer veel medewerking, wat een verheugend feit is, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn, immers het mooiste devies voor ons tijdschrift moet zijn „voor en door de leden”.

Uit de bibliotheek werd 267 maal een pakket boeken verzonden. In totaal 404 stuks. Het behartigen van het bibliotheekwerk is geen sinecure; het wordt vaak bemoeilijkt door leden, die eerst na herhaalde aanmaningen de geleende boeken terugsturen. Het komt zelfs voor, dat een lid viermaal gemaand moet worden, alvorens hij het eigendom der Vereeniging terugstuurt. Een boek, dat een ander lid gaarne zou willen lezen, wordt op deze wijze onnoodig lang aan de circulatie onttrokken.

Onze bibliotheek behoeft dringend aanvulling, daarom wil ik hier een verzoek richten tot onze leden. Mocht iemand een boek kunnen missen, een boek over Cactussen of andere Vetplanten, dat hij toevallig dubbel heeft, of dat voor hem geen waarde heeft, wil hij dat aan onze bibliotheek afstaan? Men verricht daarmee een goed werk. Velen zijn in dezen tijd niet in de gelegenheid een boek te koop en willen toch graag hun kennis van Succulenten uitbreiden.

Het past ons hier met enkele woorden te wijzen op het overlijden van twee groote Succulentenkenners, Dr. N. L. B r i t t o n en Dr. N. E. B r o w n. De eerste overleed op 25 Juni 1934 op 75-jarigen leeftijd. Hij was een der auteurs van het standaardwerk „The Cactaceae”, de beroemde monographie der Cactusfamilie, die een ommekeer bracht in de tot dusver gevolgde nomenclatuur.

Dr. B r o w n, overleden 25 Nov. 1934 te Kew-Gardens op 86-jarigen leeftijd, maakte naam door zijn geweldigen arbeid op het gebied der Mesembryanthea; hij heeft ook belangrijk bijgedragen tot de kennis der succulente Euphorbiae en succulente Asclepiadaceae, welke publicaties te vinden zijn in de Flora Capensis.

Met genoegen vermelden wij de oprichting van den Kring Zuid-Limburg, waartoe de Heer Z e l d e n r u s t te Maastricht, gesteund door den Heer v a n A r k e l te Maastricht en den Heer V e r s t e e g te Heerlen, het initiatief nam. De Kring Zuid-Limburg heeft reeds een aantal nieuwe leden voor onze Vereeniging gewonnen.

De Kring 's-Gravenhage telde op het eind van 1934 61 leden. Er werd door den Kring negenmaal een vergadering belegd en tweemaal een excursie gehouden. Op de tentoonstelling in Juni waren ook nu weer vele leden met hun planten present, die ook op de tentoonstellingen van 1924 en 1929 tot de inzenders behoord hadden.

De Kring Utrecht vergaderde vrij geregeld, verschillende excursies werden gehouden, terwijl aan de jaarvergadering een eenigszins feestelijk karakter gegeven

werd. Op 31 Dec. j.l. had de Kring 45 leden en donateurs. Het ledental ging voornamelijk achteruit, doordat velen voor de Vereeniging hadden moeten bedanken.

De Kring Groningen bestond op het eind van 1934 uit 33 leden. Er zijn 12 vergaderingen gehouden, één extra vergadering, een excursie en een tentoonstelling. De tentoonstelling werd georganiseerd in samenwerking met de Aquarium Vereeniging „de Natuur”.

De Kring Dordrecht zond geen gegevens in en Kring Westland zal bij gebrek aan belangstelling opgeheven moeten worden.

De Kringen kunnen veel goed werk voor onze Vereeniging verrichten; zij vormen een band tusschen de leden van Succulenta, die in elkanders nabijheid wonen, zij kunnen de belangstelling in het kweken van Vetplanten levendig houden; zij kunnen zooals wij dit jaar ondervonden hehhen helaas ook afhrekend werkzaam zijn. Het laatste woord van dit verslag kan dan ook niet anders zijn, dan een hernieuwd heroop op aller medewerking, opdat het volgende vereenigingsjaar voor Succulenta in alle opzichten een goed jaar worden zal.

De waarnemende Secretaresse,

J. J. E. VAN DEN THOORN.

DE CACTUSSEN OP DE EILANDENGROEP VAN CURACAO.

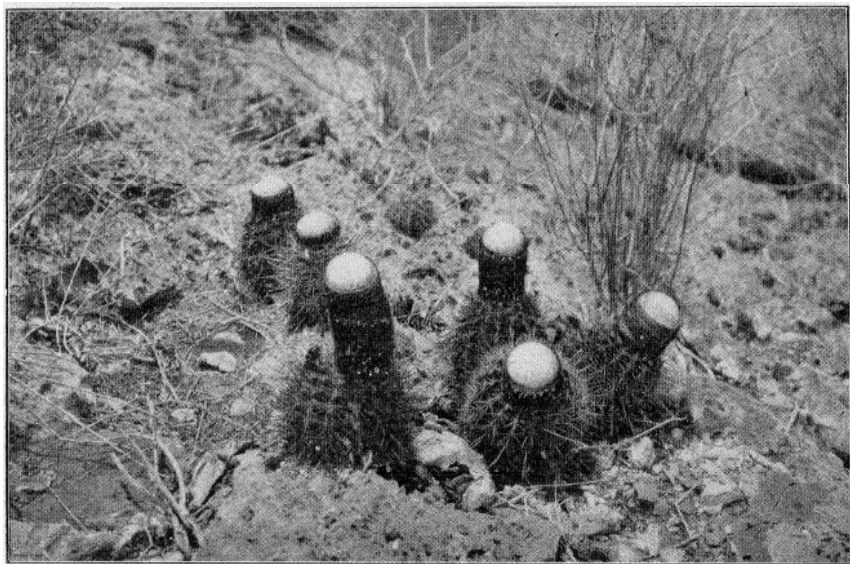
In tegenstelling met het landschapsbeeld van het vaste land kan men Curacao als een woestijn beschouwen. Het binnenste is woest en kaal, en uitgezonderd de cactussen, wordt weinig plantengroei aangetroffen. Als drinkwater moet gedestilleerd zeewater dienst doen. Teelt van cocospalmen en sinaasappels, welke men overal langs de Caraïbische zee aantreft, is hier maar op zeer bescheiden schaal mogelijk. Daarentegen hebben de cactussen op Curaçao, in enkele prachtige soorten, een gunstige groeimogelijkheid. De hemelsblauwe, met goudgele naalden overdekte *Piloc. lanuginosus* en de donkergroene stammen van *Piloc. albispinus* met haar witte doorns zijn wondermooie soorten. Naast de *Lemaïrocereus*-bosschen (*Cereus griseus*, waarvan de vrucht „daatoo” heet, en die als „vruchtboom” aangeplant wordt) en dichte *Opuntia*-struiken (waartusschen ook de sierlijke kleine *O. curassavica* voorkomt) vindt men op de naastliggende eilanden Aruba en Bonaire ook nog *Mam. simplex*, welke hier haar meest westelijk groeigebied heeft. En verder *Melocactussen*. De mooiste is *Mel. macroanthos* (= *Meloc. Zuccarinianus*). In de nabijheid der Caracasbaai zijn de kogelvormige stammen met haar heerlijk gele en roode doorns tusschen gelijkkleurig gesteente verborgen, waaruit ze met zeer lange penwor-

tels het benodigde vocht opzuigen. Des te merkwaardiger is dit: om Melocactussen (zoo mogelijk zonder bloeitop) uit deze rots-

Cactuslandschap aan de Noordkust van Curaçao.

Photo Steimneyer.

Boesjis (*Melocactus*) aan den westelijken steilrand van het kalkplateau van Lima.
(*Melocactus*)

(Bonaire. October 1930.)

gebieden te acclimatiseeren, moet men ze in turfstrooisel met zand gedurende den zomer goed vochtig laten bewortelen. (In den winter warm en droog houden). Een andere mooie Melocactus, de zachtgroen overwaasde Mel. caesius) komt overigens, zooals ik kon vaststellen, uit Patos-Island bij Trinidad en is nergens meer echt te krijgen. De Pilocereussoorten groeien wortelecht voortreffelijk.

CURT BACKEBERG.

„Blätter für Kakteenforschung“.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie op deze rubriek betrekking hebbende s.v.p. te zenden aan J. M. v a n d e n H o u t e n. Mathenesserlaan 364 te Rotterdam.

April.

In ons vorige artikel konden we juist nog even onze aandacht besteden aan het zaaien. Wie over een behoorlijke regelmatige warmtebron beschikt, kan gerust vroeg zaaien. Doch wanneer men alleen aangewezen is op de natuurlijke warmtebron, de zon, is het beter tot half April te wachten. Ook dan nog kan het gebeuren, dat de warmte zeer onregelmatig is en dit is voor de teere kiemplantjes uit den booze. Wel mag de 's nachtstemperatuur iets lager zijn dan overdag, wat ook het meest natuurlijk is, maar sterke verschillen zijn hoogst nadeelig, ook wanneer de zaden wel zijn gezwollen, maar nog niet tot kieming zijn gekomen. Drogen ze daarbij nog uit, dan zal er in den regel van het zaaien niet veel terecht komen. Om al deze moeilijkheden te ontgaan, spreekt het vanzelf, dat men er toe gekomen is allerlei vernuftige apparaten te bedenken om daaraan tegemoet te komen. Verwarming van de zaaipan met behulp van heet water is lastig en tijdrovend. Veel eenvoudiger is het om een zaaikasje te construeeren, waarin men met behulp van een elektrische verwarming een vrijwel constante temperatuur verkrijgt. Zelf hadden we indertijd met een zaaibakje met dubbelen bodem veel succes, waarin we als verwarmingselement plaatsten een electrisch scheerwaterbakje. Dit vulden we slechts eens per dag met water, zodoende bleef de vochtigheidsgraad vrij hoog en voor de rest gaf het voldoende warmte. Een onzer kennissen loste het vraagstuk op door een strijkijzerelement, goed geïsoleerd, onder zijn zaaibakje aan te brengen en tegenwoordig zijn er aardige aquariums in den han-

del, waar zich op zij of aan den onderkant een verwarmingstoestelletje bevindt. Ook met kooldraadlampen is er heel wat te bereiken en we kunnen het aan het vernuft onzer lezers overlaten dit vraagstuk op nog velerlei manieren op te lossen. Hoofdzaak is de *regelmatige* verwarming. In elk geval raden we het zaaien van cactussen ten sterkste aan. Wel duurt het wat langer als het aanleggen van een verzameling met behulp van stekken en nog gauwer is men klaar, wanneer men de bloeibare planten zoo van den handelaar trekt, maar daar staat tegenover, dat men op deze wijze de groei en de ontwikkeling van zijn planten van den beginne af meemaakte en verder, dat men in den regel een aantal mooie gezonde planten verkrijgt. Het bezwaar, dat het wat langer duurt, speelt heelemaal geen rol en dat men na eenige jaren van een bepaalde soort wat te veel krijgt is ook al niet zoo erg, want liefhebbers voor de duplikaten vindt men altijd wel. We herhalen onze raad, als men voor het eerst zaait, neem dan liever enkele gewone soorten, die toch ook heel mooi zijn, dan een uitgebreide collectie zeldzaamheden, die duur zijn en waarbij men zich dus tot enkele korrels zal moeten beperken. De jacht naar zeldzaamheden heeft velen al heel wat teleurstelling gebracht, en ten slotte is een rijkbloeiende *Cereus Sylvestrii* of een *Echinocactus Ottonis* toch nog altijd heel wat mooier, dan een kwijnende en nooit bloeiende zeldzaamheid. *Laaf de zaailingen nooit droog staan*. Geef ze volop licht, maar zet op het heetst van den dag het ruitje wat open. In het volle licht zal zich ook minder gauw de gevreesde schimmel- en algengroei ontwikkelen. De groene draden van de algen zijn op zich zelf niet zoo erg, maar ze verstoppen den grond en zijn op hun beurt de voorloopers van een moskussentje. En daarin hooren cactussen toch niet thuis.

Let u eens op de beide kiemblaadjes, waarmede alle tweezaadlobbige planten, waartoe ook de cactussen behooren, zich ontwikkelen. Bij de *Opuntia*'s, die nog het meest hun oorspronkelijk karakter bewaard hebben, zijn deze kiemblaadjes het grootst: bij *Ma-millaria*'s en *Echinocactus*en zijn ze gereduceerd tot een tweetal puntjes, waarbinnen zich het eigenlijke cactuslichaampje gaat ontwikkelen. Zoodra de plantjes zoover zijn, dat zich de eerste dorenbundeltjes gaan vormen, moeten ze worden verspeend. Doe dit met een aangepunt houtje en maak vooraf een bakje met fijngezeefde grond klaar. Daar ze toch in Augustus nogmaals worden verplant, behoeven we ze nog niet te veel ruimte te geven en gaan er honderden in een sigarenkistje. Ook behoeft men niet elke zaailing afzon-

derlijk te zetten, maar laat men er telkens een paar, die gezamenlijk zijn opgekomen, bijeen staan. De ervaring heeft geleerd, dat zaailingen, die dicht opeen staan beter groeien dan wanneer ze reeds van den beginne af te veel afzonderlijk staan. Watergeven doen we met een verstuiver, liefst 's morgens vroeg. Voorloopig kunnen we dus met onze zaailingen wel vooruit. De grootere planten krijgen nu ook een beurt. Mochten ze reeds knoppen hebben aangezet, dan is het beter met het verplanten tot na den bloei te wachten, maar daar de hoofdbloei toch meestal in den zomer valt, kunnen we de meeste in April wel versche aarde geven.

Vaak bereiken ons klachten, dat zelfs schijnbaar zeer gezonde planten maar niet bloeien willen. Het komt ons voor, dat hieraan zoowel de aarde als de behandeling schuld hebben. Men heeft de planten in de kamer staan en den geheelen winter kregen ze maar heel zelden water. De grond is nu zoo door en door droog geworden, dat ze met begieten niet meer vochtig te krijgen is. Het water loopt er langs, inplaats van erdoor, maar de wortels krijgen niets. En de voedingsstoffen, die zich in den grond bevinden, kunnen niet voldoende oplossen, zoodat de planten staan te verhongeren. Dit is in hun winterrust normaal, maar nu in het voorjaar moeten ze tot hernieuwd groei worden aangezet en dan is dit een factor van veel beteekenis. Daarom dus nieuwe, versche aarde of anders de potten eens een half uurtje in lauw water zetten, opdat ze zich goed kunnen volzuigen.

In dit water kunnen we wat kunstmest doen. Dit laatste echter precies volgens de gebruiksaanwijzing, anders krijgen de wortels teveel van het goede en bereikt men het omgekeerde resultaat, van hetgeen men ervan verwacht.

Tenslotte nog een vraag van Mevr. H e n n i k v. d. H a r s t (die vergat haar adres in den brief te vermelden en die ik dus niet persoonlijk kon beantwoorden). Het betreft een *Cereus speciosus*, die wel groeit, maar het niet tot bloemen brengt. Daar de plant stengels vormt van 30—50 c.M. kunnen we aannemen, dat het een bloeibaar exemplaar is. De aarde moet goed poreus zijn, maar voedzaam. Bladaarde, wat turfmoelm, oude koemest en grof zand goed doorengemengd. Des winters matig warm houden en droog. In de huiskamer voor het raam staat ze dus goed. Geef haar in het voorjaar een paar maal een lauwwaterbad en dan 's zomers buiten. Bij een dergelijke behandeling is het een van onze dankbaarste bloeiers en als men ze in Duitschland en Zwitserland overal buiten in de volle

zon ziet staan, zou men haast tot de conclusie komen, dat een al te teerhartige behandeling bij ons de oorzaak is van de vele teleurstellingen. v. d. H.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

April.

Ook in deze maand kan men nog zaaien. Wanneer zich tijdens het kiemproces schimmelwoekering voordoet, kan men de zaaipan of pot eenige uren blootstellen aan direkte zonbestraling, dus zonder glasbedekking. Dit middel is afdoende en doet geen schade aan reeds boven den grond staande kiemplantjes. Schimmels ontstaan meestal door de zaden zelf. Het is dus aan te bevelen, de leege afgevoeren zaadhuidjes te verwijderen. Zaaiplantjes warm en vochtig houden en beschutten tegen teveel zon. Onder „warm” te verstaan een temperatuur van $\pm 20^{\circ}$ C. = $\pm 68^{\circ}$ Fht. Een hoogere temperatuur, als er zon is, is geen bezwaar, een lage temperatuur van 12° à 15° C. gedurende den nacht doet geen kwaad, en remt ook niet den groei.

We kunnen zoo noodig doorgaan met verpotten. Een uitzondering hierop vormen de planten, die nu aan den groei zijn, doch straks vanaf \pm Juni tot omstreeks half Augustus een uitgesproken rustperiode ingaan.

Deze planten, waaronder Conophyta gerekend kunnen worden, ook Ophthalmophyllum, Muiria, Fenestraria en anderen, geeft men beter een nieuw grondmengsel omstreeks 1 Augustus. Mag ik hier terloops opmerken, dat ook Aloë variëgata de rustperiode in den zomer heeft!

Luchten zooveel mogelijk, ook gedurende den nacht, zoowel voor de planten, die tijdens den zomer in de kas zullen blijven, als die, welke bestemd zijn in den loop van de maand Mei in de buitenlucht gebracht te worden. Op zonnige dagen naar behoefte water geven. Op koude, zonlooze of vochtige dagen laten we het gieten achterwege. Standplaats voor alle Mesems zoo zonnig mogelijk, met in acht neming van wat in Maart is gezegd. Het kalken van ruiten heeft het bezwaar van afregenen, en ook, dat op zonlooze dagen gekalkte ruiten niet gewenscht zijn. Tijdelijk afdekken met jute of iets van dien aard verdonkert teveel. Beter is een gordijn, dat naar behoefte op en neer gehaald kan worden gemaakt van een lichte,

dunne stof (tule). Daar in ons land de ons toegemeten groeiperiode van Cactussen en zeer zeker ook van Mesems feitelijk veel te kort is. voornamelijk door gebrek aan licht, is het raadzaam het zonlicht zooveel mogelijk te benutten. Het verbranden, ook van Mesems, is een gevolg van te hooge temperatuur achter glas, waarbij onvoldoende gelucht wordt.

In de buitenlucht verbrandt geen enkele Mesem, hoogstens kan op heete dagen een hoogsucculente vorm wat rimpelen.

Lithops, Argyroderma, Dinteranthus gaan door met het *inschrompelen* der oude bladparen. Zoolang deze oude bladeren nog week zijn, geven ze hun voedsel af aan de nieuwgevormde bladeren, die nu als regel bij deze soorten goed te zien zijn. De oude bladparen worden niet weggenomen, voordat ze volkomen ingeschrompeld en dor zijn, en *gemakkelijk* met een pincet van de planten zijn weg te nemen. Niet afscheuren, dat geeft wondplekken aan den wortelhals, die aanleiding kunnen geven tot rotting. Op de halfstruikvormige Mesems (Faucaria en anderen) uitkijken naar roode spin en ander bovengrondsch ongedierte. Op Lithops, Argyroderma en Dinteranthus heb ik nooit roode spin aangetroffen, wat niet wil zeggen, dat ze ook daarop niet voorkomen kan.

F. SWÜSTE.

VRAGENRUBRIEK.

Mevrouw R. te W. vraagt:

Eenige jaren geleden, kocht ik een Echinocereus de Laetii. Bij *verder* groei vertoonde de plant een meer groenen kop met kortere haren. Ik heb dit voorjaar opnieuw eenzelfde plant gekocht, die weer dezelfde eigenschappen vertoont. Zou dat misschien aan het grondmengsel liggen? Juist die lange grijze haren vind ik zoo mooi.

Antwoord.

De Echinocereus de Laetii groeit in het hooggebergte van Mexico op 2000 M. hoogte op kalkhoudenden bodem tusschen licht struikgewas.

De mooie lange witte haren vormen de natuurlijke bescherming van de plant tegen den invloed van het felle licht en de barre zon. Zooals de woestijnbewoner zich hult in een witten burnous, waarvan hij de kap over het hoofd trekt, zoo hult deze cactus zich in een dicht wit kleed.

In onze lage landen, waar het licht nimmer de sterkte bereikt van de Mexicaansche hoogvlakte en de zon maar al te vaak schuil gaat

achter de nevelen, heeft de Echinocereus de beschermende vacht niet noodig. Het gevolg is, dat de nieuwe haren korter worden en de kop groen. Het eenige middel tegen deze kwaal is: niet schermen. zoodat de plant zooveel mogelijk kan genieten van licht en zonneschijn.

Het „afvallen” van de lange grijze haren bij Pilocereus, Cephalocereus en Echinocereus is meestal een normaal verschijnsel, wanneer dat afvallen tenminste aan de basis van de plant en een eindje daarboven geschiedt. Doordat ook bij deze cactusplanten het vegetatie- of groeipunt zich in den schedel of den top bevindt, heeft daar de meeste circulatie van het celsap plaats en wordt om het maar eens gewoon te zeggen, de basis van de plant min of meer vergeten.

Er komt nog iets anders bij. Wanneer in het najaar een boom zijn bladeren verliest, worden daarbij tevens de afvalprodukten, die meestal schadelijk zijn, afgeworpen. Een cactus kan dat niet, of zoo goed als niet. Deze afval produkten bestaan in hoofdzaak uit oxaalzuur of zuringzuur en hoopen zich voornamelijk aan de basis van de plant op. De planten huid krijgt daardoor een min of meer grauwe kurkachtig aanzien en de doornen of haren of de tepels (b.v. van een Mamillaria) vallen tenslotte af.

De vorming van oxaalzuur kan men gedeeltelijk tegengaan door aan het grondmengsel, bestaande uit half bladaarde en half grof zand met wat houtskool, koolzure kalk toe te voegen. Het beste gebruikt men daarvoor fijn geklopt marmer, of kalkmergel of ook wel oude puinkalk (geen cement!). Er ontstaat dan oxaalzure kalk, die de eigenschap heeft de celwanden van de plant steviger te maken. Bij een goedgekweekte Echinocereus de Laetii en ook bij andere bedoornde planten, ziet men soms aan de einden der haren zeer kleine witte bolletjes, die voornamelijk uit koolzure zouten in verbinding met kalkzouten bestaan, welke in opgelosten toestand op het eind van hun weg kristalliseeren.

Een Echinocereus de Laetii moet in den winter droog en koel. in den zomer zoo warm en zonnig mogelijk staan en bij warm weer een- of tweemaal per dag met water bespoten worden. De aarde mag nooit nat blijven. Overigens is Echinocereus de Laetii een van de moeilijkste planten in kultuur: zij heeft neiging tot spruitvorming, waarbij dan, na verloop van eenige jaren de hoofdstam meestal afsterft. sw.

BOEKBESPREKING.

Publicaties voor Cactusstudie.

Voor wie iets meer studie van de Cactussen wil maken dan men in de bestaande handboeken vermeld vindt, zijn de „Publicaties voor

Cactusstudie” de aangewezen bron. En die bron is onuitputtelijk! De heer B a c k e b e r g heeft op zijn drie reizen zooveel studiemateriaal verzameld en zooveel waarnemingen gedaan, dat daardoor de Cactusstudie in geheel andere banen geleid zal worden dan tot nu toe het geval was. Het verband tusschen het voorkomen van bepaalde soorten of geslachten op bepaalde plaatsen, was tot dusver vrij onduidelijk. Bij de bestudeering der Publicaties voor Cactusstudie staat men telkens verbaasd over de eenvoudige, logische voorstelling door B a c k e b e r g gegeven. Men merkt het: hier is geen kamergeleerde aan het woord, maar iemand die met de groeien levensvoorwaarden der Cactussen op de groeiplaatsen volkomen bekend is. Hoeveel cactusgeheimen zijn al niet door B a c k e b e r g ontsluitend, hoeveel verkeerde voorstellingen heeft hij al niet recht gezet, hoeveel nieuwe soorten niet ontdekt!

Van al deze wetenswaardigheden, welke men anders nergens vermeld vindt, wordt in de Publ. van Cactusstudie uitvoerig mededeeling gedaan. Voeg daarbij de onovertroffen foto's welke elke aflevering verduidelijken en versieren. Werkelijk, de lage abonnementskosten à f 2.52 per jaar, mogen niemand weerhouden om zich van de nieuwste bijzonderheden der Cactussen op de hoogte te stellen. Men verzuime ook niet de nummers welke het vorige jaar verschenen, alsnog in bezit te krijgen. Want al de Publicaties behooren bij elkaar en vormen op den duur een werk van grooter waarde zelfs dan Brit t o n & Rose.

N.B. De heer Back e b e r g schreef nog dezer dagen, dat een paar Cactusvrienden hun abonnement voor 1935 niet hebben vernieuwd. B a c k e b e r g verzoekt dezen beleefd hun abonnementsgeld 1935 alsnog spoedig te willen voldoen. Wat wij in het belang van de goede zaak gaarne onderstrepen. Want de P. v. C. behooren volledig in het bezit van iederen cactusvriend te zijn! Abonne's van 1934 moeten met deze geheel eenige studie doorgaan. En vele anderen moeten er mee beginnen, opdat de Nederlandsche Cactuskenners niet achteraan komen, wanneer straks door B a c k e b e r g's ijverig streven de Cactusstudie langs internationalen weg geregeld wordt.

L. van Leeuwen Jr. Flora's Lentefeest in Kennemerland.
Met afbeeldingen naar natuuroptnamen. A'dam. J. M. M e u-
l e n h o f f. Prijs f 0.95.

Velen onzer leden zullen ongetwijfeld dit voorjaar een bezoek

brengen aan de Intern. Bloemententoonstelling te Heemstede. Overweldigend mag de aanblik van het tentoongestelde zijn, van blijvende waarde is de herinnering aan Flora's grootste Lentefeest in het hier genoemde boekje. Het geeft op zeer bevattelijke wijze allerlei bijzonderheden over de tentoongestelde bolgewassen. Eigenlijk moest ieder, die de tentoonstelling denkt te bezoeken, zich dit werkje van te voren aanschaffen en bestudeeren; de waarde van het bezoek wordt er zooveel grooter en rijker door.

G. D. D.

ONS CLICHÉ-FONDS.

Het is ons zeer aangenaam te kunnen mededeelen, dat de Kring 's-Gravenhage, op voorstel van den heer Y m k e r s, besloten heeft, de som van *vijftig gulden* beschikbaar te stellen voor het cliché-fonds.

„De Kring 's-Gravenhage is van oordeel, dat het reproduceeren van goede en oorspronkelijke foto's van groot nut is voor de studie van onze planten en dat aldus het belang van de Vereniging en in het bijzonder het belang van ons maandblad wordt gediend”.

De sympathieke *daad* van Kring Den Haag komt *al* onze leden ten goede en verdient dus *aller* dank.

Kunnen ook anderen een goede *daad* doen in het belang der Vereniging? B.v. door het winnen van nieuwe leden? Dit vergt geen geldelijke offers, alleen een weinig medewerking.

G. D. D.

Sommige leden bleven tot nu toe in gebreke hun contributie 1935 te betalen.

Voor den goeden gang van zaken en ter vermindering van onnoodige kosten verzoekt het bestuur beleefd doch dringend de contributie beslist deze maand te voldoen.

INHOUD: Nog iets over *Crassula tecta* Thunb. — Jaarverslag 1934. — De Cactussen op de eilandengroep van Curaçao. — Het Leekenhoekje. — Behandeling van onze Mesems. — Vragenrubriek. — Boekbespreking. — Ons Cliché-fonds.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133660 DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. V. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE KINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. Tr. KRABBENDAM, *Penningmeester (tijd.)*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Kotterdam*, Mathenesserlaan 364.

OVER HET VOORKOMEN VAN ACANTHOCEREUS PENTAGONUS OP CURAÇAO.

door

P. Wagenaar Hummelinck.

Hoog op de helling van den Seroe Christoffel, in de wind-
schaduw van zijn breeden top, vinden we een stukje vegetatie, van
een, voor Curaçao, haast ongekende weelderigheid.

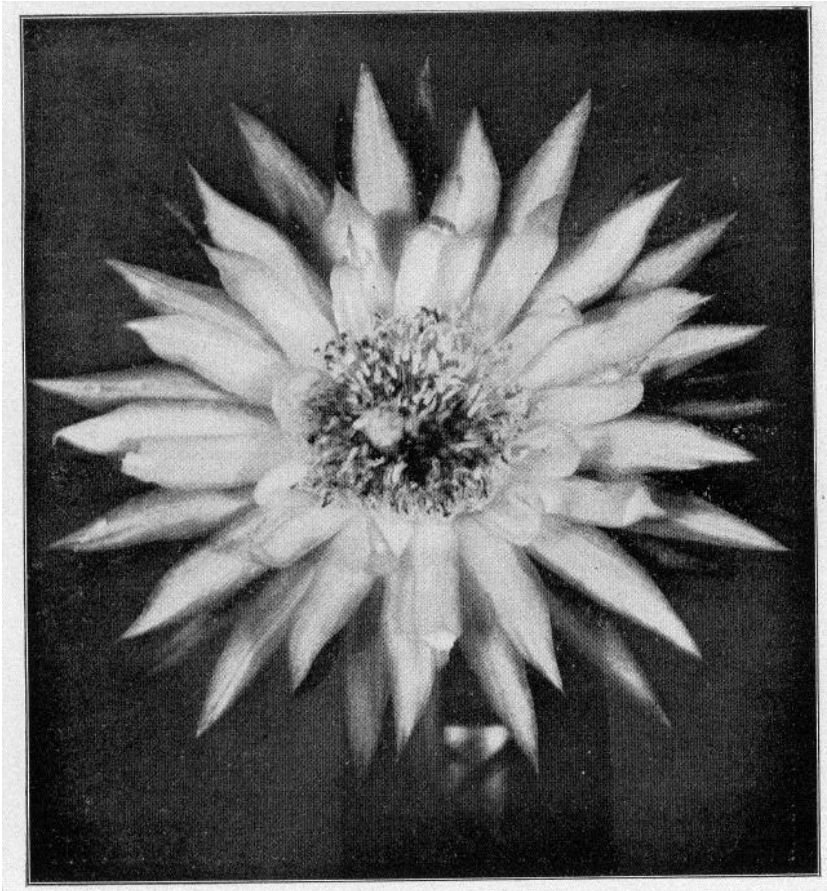
Ook wat de samenstelling van het plantendeck betreft onder-
scheidt zich dit kleine gebied van de lager gelegen deelen van het
eiland, en een van de meest opvallende dingen hierbij is het voor-
komen van

Acanthocereus pentagonus (Linnaeus) Britton & Rose.

Cu r a ç a o: West-helling van den Seroe Christoffel, ongeveer 300 m
hoog, op kiezeleien, tusschen opgaand kreupelhout (vgl. afb. 2); V a n
d e n B e r g h coll. 1931 (bloem en knop, afb. 5), R e a l i n o coll. 23.
VII, 1934 (bloem, afb. 1 en 3), Id. 18. XII, 1934 (rijpe en onrijpe
vruchten, afb. 7 en 6, stengeldeelen), H u m m e l i n c k coll. 3. V. 1930
(stengeldeelen, afb. 4).

S t e n g e l meerdere meters lang, meestal kruipend en van af-
stand tot afstand wortelend, soms klimmend. Stengelleden 4-5 cm
breed, meestal 3- dikwijls ook 4-ribbig, met breede, diepe sleuven
tusschen de ribben, soms 2-ribbig; ribben met zwakke, naar den top
van de plant toe gerichte uitbochtigen die elk één areool dragen.
(Onvolgroeide stengelleden aan een normaal areool ontsprin-
gend, uitgroeidend tot normale stengelleden of afvallend, onge-
veer 1 cm in doorsnede, bijna cilindrisch, met 6-7 ribben,

met kleine, dicht opeengedrongen areolen.) Areolen $3-6\frac{1}{2}$ cm van elkaar, viltig, met doornen. Doornen te verdeelen in midden- en randdoornen, priemvormig, grijs, met min of meer duidelijk, zwarten top. Middendoorn meestal 1, alleenstaande, schuin naar boven gericht, tot 37 mm lang. Randdoornen 3-7,

Afh. 1.

Geopende bloem van *Acanthocceus pentagonus* (L.) Br. & R.; nat. gr.
Curaçao, 23 Juli 1934 (fr. A r t o l d o phot).

straalsgewijze afstaande, tot 20 mm lang. (Areolen op onvolgroeide stengelleden met 9-15 fijne, naaldvormige doornen van 3-5 mm lengte.) *B l o e m* aan een normaal areool, ontspringend, straalsgewijze symmetrisch, $14\frac{1}{2}-17\frac{1}{2}$ cm lang. Bloem-

dekslippen ongeveer 60 die langer zijn dan 2 cm, meestal min of meer lancetvormig, 4-5 maal zoo lang als breed, gewoonlijk met

Afb. 2. *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R. op de Westhelling van den Seroe Christoffel, met ondergroei van *Bromelia lasiantha* Willd. — Curaçao, 23 Juli 1934 (fr. Arnoldo phot.).

toegespitsten top. Buitenste bloemdekslippen kelkachtig, groen, vrij plotseling overgaande in de schubvormige schutbladen van de

bloembuis; overige bloemdekklippen kroonachtig, wit, de binnenste iets korter dan de rest, Bloembuis trompetvormig, 10-11 cm. lang, aan den voet 1—1½ cm, in het midden ongeveer 1 cm, aan den bovenrand 2x-3 cm in doorsnede, aan den buitenkant met 9—11 are-

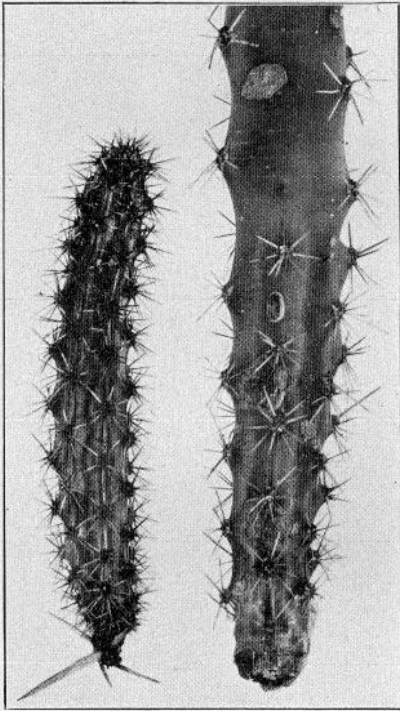

Afb. 3.

Bloem van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R.; verkl.
Curaçao, 23 Juli 1934 (fr. A rn 01 do phot.).

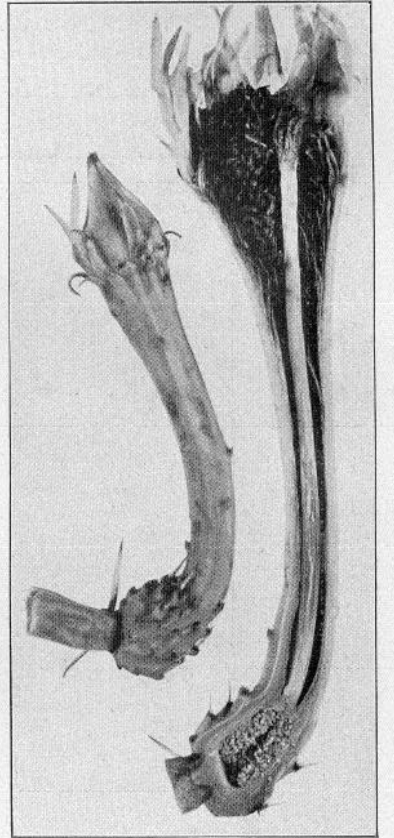
olen in de oksels van kleine, driehoekige schutblaadjes: areolen fluweelig, bruinachtig, met dikwijls 1-2 dunne, naaldvormige, of soms ook wel priemvormige, tot 1 cm lange doornen. Meeldraden 700—900, ingeplant op de bovenste helft van de bloembuis. Helmdraden

langer naarmate zij lager staan ingeplant, $1\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm. Helmknoppen rechtopstaand, $2\frac{1}{2}$ —6 mm lang, geel, de grootste aan de langste helmdraden. Helmhokjes door een overlangsche spleet zijdelings openspringend. Stamper uit ongeveer 10 vruchtbladen opgebouwd.

Afb. 4.

Onvolgroeid stengelid van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R. dat op het punt staat af te vallen, met basis van een normaal stengelid dat uit een dergelijk onvolgroeid stengelid is ontstaan; nat. gr. (formol preparaat) — Curaçao, 3 Mei 1930.

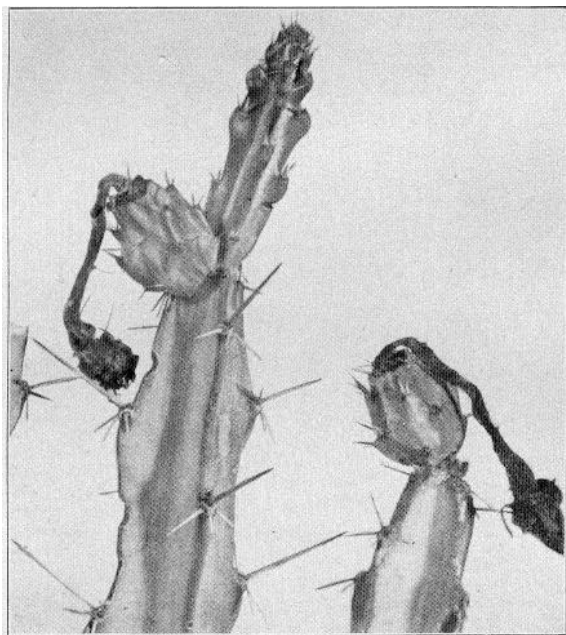

Afb. 5.

Bloemknop en overlangs doorgesneden, verwelkende bloem van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R., verkl. (formol preparaat) — Curaçao, 1931.

Stempel met ongeveer 10 kleine stempellobben, die elk 10—12 mm lang zijn. Stijl 1, cilindrisch, 3-4 mm in doorsnede, met de stempellobben 12— $12\frac{1}{2}$ cm lang, een $\frac{1}{2}$ cm onder de bovenste meeldraden

blijvend. Vruchtbeginsel ongeveer 16 mm lang en 14 mm breed, onderstandig, eenhokkig, met talrijke wandstandige zaadknoppen aan lange, tot bosjes vereenigde navelstrengen: de buitenkant met 18-30 areolen in de oksels van kleine, driehoekige schutblaadjes; areolen fluweelig, bruinachtig, met 1-3 dunne, naaldvormige, of ook wel priemvormige, tot 1 cm lange doornen, **V r u c h t** een besvrucht, ongeveer 8 cm lang en 5 cm breed, eivormig, rood, van buiten met 18-30 areolen in de oksels van kleine, driehoekige schut-

Afb. 6.

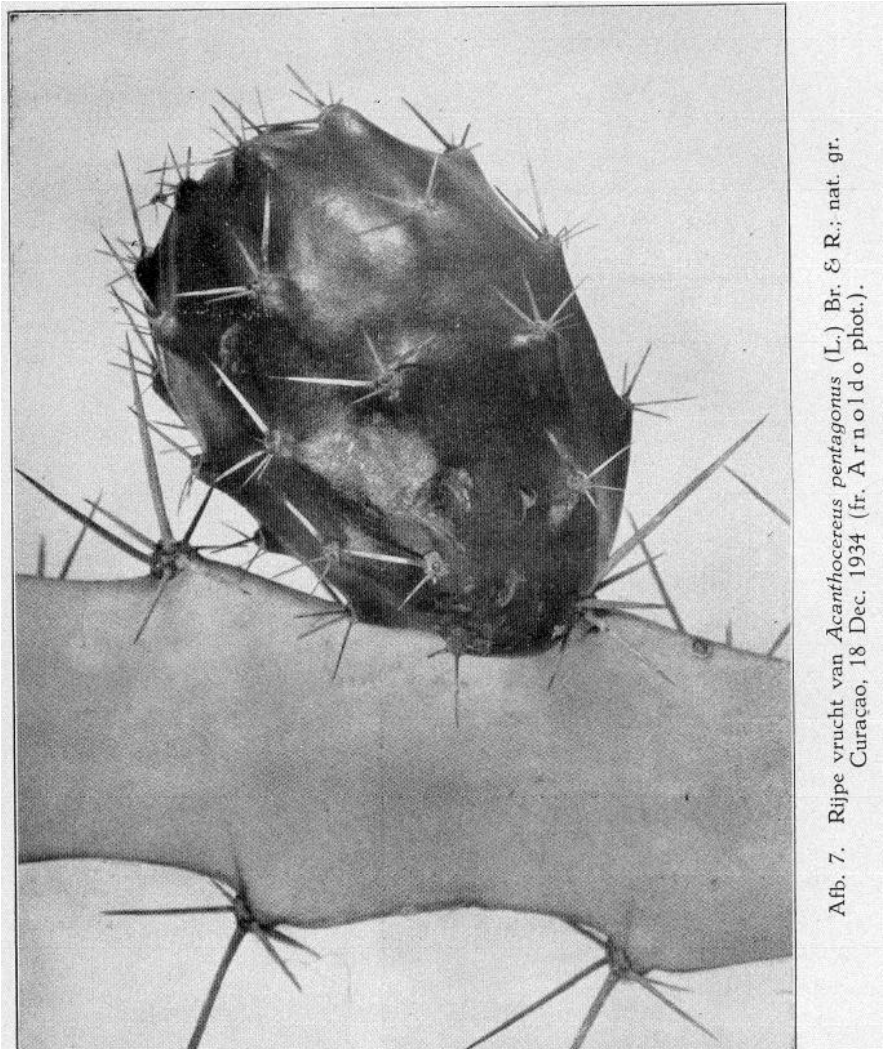
Onrijpe, nog groene vruchten van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R. met de verdroogde resten van bloembuis en bloemdekklippen; verkl. --
Curaçao, 18 December 1934 (fr. A r n o l d o phot.).

blaadjes; areolen fluweelig, bruinachtig, met 3-6 priemvormige, of ook wel naaldvormige, tot 17 mm lange doornen. Zaad gewoonlijk 4 mm lang, 3 mm breed en 2 mm dik, samengedrukt peervormig, glanzend zwart.

De bovenstaande beschrijving is van materiaal, dat door Jhr. Dr. V. H. van den Bergh (1931), frater M. Realino (1934) en

mijzelf (1930) op den Seroe Christoffel werd verzameld; het bevindt zich thans in het Botanisch Museum van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Bijzondere dank ben ik verschuldigd aan fr. M. R e a l i n o (St.

Afb. 7. Rijpe vrucht van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R.; nat. gr.
Curaçao, 18 Dec. 1934 (fr. Arnoldo phot.).

Thomas College, Curaçao), die een bloem en enkele vruchten voor mij verzamelde, en aan fr. M. A r n o l d o (St. Albertus College, Curaçao), die van dit materiaal de hierbij gereproduceerde foto's vervaardigde.

Het verspreidingsgebied van *Acanthocereus pentagonus* is (volgens Britton & Rose 1920!) grooter, dan van de meeste cacteeën: Keys van Zuid-Florida, atlantische kust van Texas tot Venezuela, Guadeloupe en waarschijnlijk ook Cuba: ingevoerd op St. Thomas en St. Croix. Voor literatuur en synonymie raadplege men vooral Britton & Rose, The Cactaceae II 1920 p. 123-125, in: Carn. Inst. Washington Publ. 248, en verder Berger, Kakteen 1929 p. 124—125, Amealunxen, De Cactusflora van Curaçao (z. j.: 1931) p. 7—8 fig. 3 (: *Cereus triangularis* Haw.; eerste publicatie van de vindplaats op den Seroe Christoffel!), Hummellinck 1934, in: Succulenta 16 p. 162, ook in: Natuur en Mensch 54 4-5 p. 40 (: „*Hylocereus Napoleonis*”). Misschien is de „*Hylocereus Napoleonis*” van Aruba (vgl. Boltingh, Flora voor de Nederlandsch West-Indische Eilanden p. 296 1913; Id., The Flora of Curaçao, Aruba and Bonaire p. 71 1914; Hummellinck 1934 l.c.) met *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. & R. identiek.

HET LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie deze rubriek betreffende s.v.p. te adresseeren aan
J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364a, Rotterdam.*

Mei.

April heeft ons wat het weer betreft teleurgesteld, de eerste helft der maand was de temperatuur geregeld onder de normale en wie voor zijn zaailingen op de natuurlijke warmtebron was aange-
wezen heeft stellig nog niet veel plantjes zien verschijnen. Die evenwel met een „kunstmoeder” zijn uitgebroed, beginnen al flink op te schieten en hun karakteristieke vormen te vertoonen. Bij de *Opuntia*'s zijn de beide kiemblaadjes tamelijk groot en deze komen met het steeltje (hypocotiel) mee omhoog. Daartusschen gaat zich het eigenlijk cactuslichaampje ontwikkelen met de eerste doornbun-
deltjes. Opmerkelijk is het, dat de *Opuntiazaden* voorzien zijn van een harde zaadhuid en dat deze stevige beschutting maakt, dat ze jaren lang hun kiemkracht bewaren. Dit schijnt alweer een wijze
voorzorg van Moeder Natuur te zijn. Indien door ongunstige weers-
omstandigheden de eerste lichte kiemplantjes sneuvelt, staat er na eenigen tijd een volgende klaar om het opnieuw te probeeren, enz. Een deel der *opuntia*vruchten vormt echter looze zaden, maar

deze vruchten zijn in staat te wortelen en gedragen zich dan als stekken. Ook bij Phyllocactussen behouden de zaden langen tijd hun kiemkracht, maar komen zeer onregelmatig op.

Het zijn in den beginne echte treuzels, pas in het derde jaar komt er flink schot in en vormen zich de typische platte bladschijven, wat eigenlijk stengels zijn.

Uit de zaden van Mamillaria's en Echinocactussen gaat het groeien in den regel veel sneller en indien men versche zaden heeft gehad, Aan men een 100 % opkomst krijgen. Hoewel de meeste Cereussoorten zich niet eigenen voor een kleine liefhebbersverzameling, moeten we toch eene uitzondering maken voor de Rotscaactus (*Cereus peruvianus monstrosus*). Daar kan men allerlei verrassingen van beleven. Indertijd kregen we eens een zaadbes ervan uit Monaco, waar zich een 4000 zaden in bevonden. We kweekten daar allerlei overgangen uit, rechte zuilen, kandelabervormen en een 15 % echte monstrosa, die onderling nog weer verschilden in de kleur der doornen. Ook de Koningin der Nacht kweekten we uit zaad en kregen ze in 7 jaar tot bloei. Zoolang kan de beginnende liefhebber echter niet wachten. Gelukkig dat er vluiggere bloeiers bestaan. *Mam. Wildiana* en *Rebutia minuscula* kunnen in het tweede jaar al bloeien.

Nog op een bijzonderheid van cactuszaailingen willen we wijzen. alvorens we van dit onderwerp afstappen. Nadat de meeste zaailingen in den beginne tamelijk snel zijn opgekomen, treedt er niet lang daarna een periode van schijnbaren stilstand in den groei op. Wat is dan het geval? De hoeveelheid reservevoedsel, die in de zaden aanwezig was, raakt na de eerste weken uitgeput en de plantjes moeten nu op eigen benen gaan staan. Hiertoe dient het wortelstelsel zich wat flinker te ontwikkelen en daardoor treedt in de bovenaardsche deelen tijdelijk een groeistilstand op. Gedurende dezen tijd moeten we de kleine zaailingen liever niet verplanten. We zijn er trouwens toch geen voorstanders van om dat kleine grut zoo gauw te gaan overzetten. Als ze niet te dicht gezaaid zijn, kunnen ze het eerste jaar gerust bijeen blijven. Ze groeien gezamenlijk ook beter, dan wanneer ze ieder zoo geïsoleerd staan. Nog steeds geven we ze flink water en zorgen er vooral voor, dat ze bij zonnig weer niet uitdrogen. Een beetje schermen kan midden op den dag geen kwaad.

Wie gelegenheid heeft om zijn planten 's zomers buiten te zetten, moet dit stellig doen. Een kuur in de openlucht is een remedie

tegen vele kwalen. Het best kan men een eenvoudige bak in elkaar zetten, gedekt door een zoogenaamde „eenruiter”. Deze zijn heel goedkoop in den handel, overal waar tuinderij in de buurt bedreven wordt. De bak vult men met turfmoalm, giet deze flink nat en zet dan de potten erin. De ruit maakt men aan de binnenzijde met wat kalk ondoorzichtig (ook pijpjaarde, waar men witte linnen schoenen mee opknaapt is hier heel geschikt voor te gebruiken). Het voorkomt verbranden, wat de planten bij felle zon gauw te pakken krijgen en waardoor sommige soorten totaal bederven. Al zijn het woestijnplanten, men moet niet vergeten, dat wij ze hier onder heel andere omstandigheden kweeken en ze gewoonlijk meer verwerklijken. Het roodworden dat o.a. bij *Aloe's* en *Gasteria's* vaak voorkomt, is een natuurlijke beschutting. De kleurstof, die zich onder invloed van het zonlicht vormt, is tevens een filter, die de al te werkzame ultraviolette stralen tegenhoudt. *Phyllo's* zijn van huis uit boschbewoners. Als ze uitgebloeid zijn, mogen ze wel naar buiten, maar dan niet in de volle zon, doch op een eenigszins beschaduwde plaats. Ze kunnen dan weer op verhaal komen, want de bloei heeft ze merkbaar uitgeput. Wat slappe gier, eens in de veertien dagen, doet ze goed.

Mei is de beste tijd om te stekken. Planten, die in den winter te veel zijn opgeschoten, snijden we de koppen af en zetten ze opnieuw in den grond. We denken bijvoorbeeld aan de *Echeveria's*, die bij een te warmen stand vaak neiging vertoonen om wat spichtig te worden. Bijna alle vetplanten laten zich tot het oneindige vermeerderen door bladstekken. Soms laten de blaadjes uit zich zelf al los, anders moet men voorzichtig probeeren ze aan de basis los te trekken.

Heel dankbare stekkers zijn de *Bryophyllumsoorten*. Deze maken aan de bladeren een groot aantal kleine plantjes, zoogenaamd „broed”. Als men dat kleine spul afzonderlijk oppot en er een glas overzet, ontwikkelen ze zich heel snel. Vooral het „Slangblad” (*Bryophyllum tubiflorum*) is een alleraardigste plant. Als men die in goed bemeste grond kweekt en er zoo nu en dan eens flink de gieter opzet, kan men daar pracht exemplaren van kweeken, die in hetzelfde jaar een hoogte van meer dan een meter bereiken en overdadig bloeien met groote trossen van oranje roode klokjes,

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Mei.

We gaan voort met onze zaailingen, warmte en vocht en niet direkte zonbestraling te geven. Lithops zaailingen kan men, wanneer het eerste bladpaar te zien is, in de tweede helft van deze maand (na de ijsheiligen) zeer geschikt buiten zetten, voorloopig nog wat beschermen tegen de felle zon. Van alle Mesemzaailingen, die in de kas of in de kamer gekweekt zijn, wordt het dekglas van de zaaipan afgenomen. Een enkele uitzondering hierop maken bijv. *L. olivacea*, de *Dinteranthus*groep en *Lapidaria*. Bij deze houden we het dekglas nog op de zaaistelen of potten, om de lucht boven de plantjes iets gespannen te houden. Dit is wenschelijk, omdat bij deze zaailingen het doorkomen van het eerste bladpaar dikwijls met verliezen gepaard gaat. Hetzelfde geldt voor *Conophytazaailingen*. Luchttoevoer niet volkomen afsluiten.

De halfstruikvormen (*Faucaria*, *Herreroa*, *Ruschia*, *Rhombophyllum*, *Bergeranthus* enz.) kunnen in de tweede helft van deze maand naar buiten, hetzij uitgeplant, hetzij in potten opgesteld. In het laatste geval oppassen voor wortelverbranding. Ze zijn dan al heel spoedig aan de volle zon gewend, en een flinke regenbui deert hen niet meer. Ook de buiten uitgezette planten controleren op ongedierte (ook roode spin!). De hoogsucculente vormen kunnen nu naar buiten, doch hier is het wat oppassen voor hemelwater. *Didymaotus* verdraagt in den zomer zonder schade langdurige slagregens. *Cheiridopsis*, *Alainopsis* en *Nananthus*, *Juttadinteria*, *Dracophilus*, *Titanopsis*, *Fenestraria* en *Stomatium* kweken we beter in de kas of onder ramen. Ze kunnen wel naar buiten, maar dan onder een glasdak.

Het stekken van de halfstruikvormen kan in deze maand en verder den geheelen zomer geschieden, Vooral eenige dagen laten drogen, niet in de zon, daarna oppotten in fijn zand. Als het callushuidje, dat zich tijdens het drogen van de snijwond gevormd heeft, eenigszins hard aanvoelt, kan men na het oppotten het zand direkt vochtig houden, anders 2 à 3 dagen wachten met water geven. Beworteling na 2 à 3 weken, een poosje later overplanten in het definitieve grondmengsel. Het stekken van Lithops en dergelijke planten, dat eigenlijk reeds in het begin van de vorige maand had moeten geschieden, heb ik met opzet achterwege gelaten. De meesten van ons hebben vermoedelijk nog geen veelhoofdige exemplaren, en het afsnijden van dergelijke hoofdjes moet met veel zorg geschieden.

omdat het groeipunt zoo laag ligt. Het behandelen van importplanten blijft achterwege, omdat de uitvoer uit Z. Afrika verboden is.

Goed doorgerijpte zaaddoozen van planten, die het vorige jaar gebloeid hebben en bestoven zijn, kunnen worden afgesneden. We kunnen hierbij opmerken, dat deze zaaddoozen of bloemresten nu ter zijde van het nieuwe bladpaar zitten.

F. SWÜSTE.

SUCCULENTEN OP DE FLORA 11 TE HEEMSTEDE.

Op de Flora 11, de tentoonstelling van Aalsmeersche cultures, trokken de inzendingen van de kweekers v a n Z i j v e r d e n en K. M a n t e 1 zeer de aandacht.

In het midden van de stand van den Heer van Zij ver den troonde een groote Melocactus, tegen een achtergrond van Phyllo's, Aloë's en Gasteria's, waarbij een fraaie Gasteria pulchra en Gasteria maculata, deze laatste met een groot aantal jonge planten op de oude bloemstengels. Mooi in knop was Epiphyllum Mackoyanum. Een veelkoppige Echinopsis en een groote Astrophytum ornatum werden zeer bewonderd, terwijl een bijzonder goed gegroeid geent exemplaar van Cereus flagelliformis wel den weg naar een verzameling zal vinden,

De firma K. M a n t e 1 exposeerde veel importen, zware planten Etus. Saglionis, een groote ongenaakbare Ferocactus acanthodes, een aardige veelkoppige Mam. Schiedeana, enorm groote oude cristatvormen van Mam. perbella en Ariocarpus retusus, en een uitgebreide collectie geënte cristaten.

Er waren bovendien een vijftigtal Euphorbia's; waarbij zeldzame soorten en veel verschillende Haworthia's, zooals Maughanii, limifolia, truncata en anderen, terwijl ook de Stapelia's nog een plaatsje gevonden hadden.

We misten op deze tentoonstelling de vele zaailingen en jonge stekplanten, die tegenwoordig in Aalsmeer in groot aantal gekweekt worden. Alleen had de Heer v a n Z i j v e r d e n van goedgegroeide jonge exemplaren Etus Leninghausii het woord Flora gevormd.

v. d. T.

 OP DEN UITKIJK.

Jubileum Fachgruppe für Kakteenkunde, Wien.

Bij gelegenheid van het tienjarig bestaan dezer vakgroep had de Gartenzeitung der Oostenr. Gartenbau-Gesellschaft haar Aprilnummer geheel aan de Succulenten gewijd. Een 16-tal fraaie foto's illustreren den veelzijdigen tekst, welke de volgende onderwerpen behandelt:

„Sukkulentenliebhabelei und ihre Wert (G. D. D.). „Schönbrunn's Sukkulenten-Sammlung” (Frans Matschkal) . „Notwendigkeit und Wert subtropische Sukkulenten-garten” (Prof. Dr. E. Werdermann) . „Die Sukkulenten-Sammlung der Wiener Universitätsgartens” (Prof. Dr. H. Cammerloher), „Kakteen forschungsreise 1925” (A. Frič), „Die Kultur der Gattung Conophytum” (Jozef Dluhy) , „Echinocereus tuberosus” (Rudolf Schmidt), „Leiden und Freuden des Kakteenliebhabers” (Oskar Schmid).

Wij wenschen onze Oosterijksche Zustervereniging een tweede tijdperk van grooten bloei toe. Weenen was sedert eeuwen de bakermat der succulentenliefhebberij, de Nederlander Carl Clusius, die van 1573— 1587 in Weenen vertoefde en later de leiding van den botanischen tuin te Leiden kreeg, heeft de liefde voor succulenten van Weenen naar ons land overgebracht. Deze oude gemeenschappelijke interesse voor succulenten in Oostenrijk en Nederland bestaat ook heden nog en moge in de toekomst steeds grooter en sterker worden!

G. D. D.

 EEN WETENSCHAPPELIJKE UITSPRAAK, AAN DE PRAKTIJK GETOETST.

In Kakteenkunde, jaargang 1934, blz. 17 en vervolgens, komt naar aanleiding van een vraag van U. K. in B. H., een antwoord voor, ondertekend Dr. T., waarvan ik de gedeeltelijke vertaling hier laat volgen.

Ieder lichaampje bij een Lithops stelt het einde van een tak voor. en heeft, in normale gevallen, in zijn binnenste een eind- en twee zijknoppen, welke voor de verdere groei noodig zijn. Komt de middelste knop tot bloei, wat meestal bij de grootere, rijpe lichaampjes het geval is, dan ontwikkelen zich na de „vervelperiode” de beide zijknoppen elk tot een nieuw bladpaar. Dit geldt ook, als de bloem in-

wendig verdort. Dat zijn dan de gevallen, waarbij uit één lichaampje zich twee nieuwe ontwikkelen. Is de eindknop (dus de middelste, Vert.) geen bloem, doch een bladaanleg, dan ontwikkelt zich meestal deze alleen, zoodat we dan slechts één nieuw bladpaar krijgen.

Hetgeen verder nog volgt, kan hier achterwege blijven, als niet ter zake doende.

Dit antwoord, hoewel eenigszins vaag, leek me zoo verbluffend, dat het de moeite waard was, de gegrondheid er van te controleeren. Gedurende den zomer van 1934 bloeiden bij mij vanaf ongeveer half Juni tot diep in November 128 *Lithopes*, verdeeld over ongeveer 25 soorten. Die er voor in aanmerking kwamen, werden bestoven, de overigen niet. In het vroege voorjaar van 1935 begon de nieuwe bladvorming vrijwel algemeen, en kon ik me al eenigszins een meening vormen. Nu de oude bladparen grootendeels zijn verdwenen, en de nieuw gevormde bladparen goed zichtbaar zijn, kan ik vaststellen, dat het antwoord van T i s c h e r op een dwaling berust. In vele gevallen gaat zijn conclusie wel op, maar het aantal *Lithopes*, waarbij na het bloeien slechts één nieuw bladpaar gevormd wordt, zoowel bij oude als jonge gebloeid hebbende planten, zoowel bij meerhoofdige als bij enkelhoofdige exemplaren, is van dien aard, dat dit wetenschappelijke antwoord van T i s c h e r, als van geen waarde, ter zijde gelegd moet worden. Bovendien zijn er meerdere *Lithops*soorten, zoowel in een jong, als in een oud stadium, aan te wijzen, waarbij, wanneer het bladpaar volgroeid is, spruitvorming aan de basis voordoet, hetzij een enkele of een dubbele spruit. Dan nog is het aantal gevallen van jonge *Lithopes*, waarbij dus van bloei nog geen sprake kan zijn, die zich bij de vervelperiode in tweeën splitsen, legio. De gedachtengang van T i s c h e r volgende, zouden we hier moeten onderstellen, dat de bloemknop in embryonalen vorm aanwezig is. Het is wel wat veel verlangd.

Een *Ophthalmophyllum Friedrichiae* gaf in October-November 1934 achtereenvolgens twee bloemen uit hetzelfde corpuscula. Nu bij de bladwisseling blijkt, dat dit eenhoofdige lichaam twee nieuwe hoofdjes geeft.

Ik vermoed, dat T i s c h e r zijn meening op een klein aantal planten heeft opgebouwd, waarbij toevalligerwijs na den bloei bij de vervelling twee nieuwe bladparen te voorschijn kwamen.

F. SWÜSTE.

VRAGENRUBRIEK.

De Heer v. d. B. te M. vraagt:

Zou het goed zijn, ter voorkoming van het groen worden der zaaiaarde de Cactus en Lithopszaden te bedekken met een dun laagje fijngemalen houtskool?

Antwoord.

Het bedekken der Cactus en Mesemzaden met fijn houtskoolpoeder, dat hier en daar, ook in buitenlandsche tijdschriften, wel eens wordt aanbevolen, moet ik U afraden. De proef heb ik jaren geleden genomen. Bij het vochtighouden der zaaiaarde verstikt de oppervlakte volkomen door het houtskoolpoeder; de aardoppervlakte verslijmt en in sommige gevallen had ik zelfs heftige schimmelwoeking.

U kunt beter vroeg zaaien: vooropgesteld, dat bij u voldoende warmte aanwezig is; de temperatuur in de huiskamer is heel geschikt, en wel vanaf half Februari tot half Maart. Gedurende dien tijd treedt nog geen algengroei op.

Ik weet niet of er bij u een duinwaterleiding is. Wanneer u regenwater moet gebruiken, verdient het aanbeveling dit water te koken. Regenwater maakt de aarde spoedig groen, evenals de toevoeging van te veel zand.

Denkt u er aan de fijngezeefde bladaarde, minstens acht dagen voor het zaaien, te stoomen, d.w.z. de aarde al roerend verhitten tot een temperatuur, die de rug van de hand nog juist verdragen kan. Na acht dagen heeft de bacteriewerking zich hersteld.

sw.

Vraag.

In *Succulenta* heb ik meermalen gelezen: „Gooi bij het verpotten de oude aarde niet weg, doch bewaar deze om ze 't volgend jaar weer met nieuwe aarde te vermengen, tenzij de aarde een blauwachtige grijswitte kleur heeft aangenomen. Zoudt u mij kunnen zeggen, hoe deze grijze kleur ontstaat of wat de oorzaak is? Ik zag het verschijnsel verleden jaar voor het eerst, bij een plant, die ik niet zelf had opgepot, doch in den pot cadeau had gekregen, ik heb dus geen enkele aanwijzing op welke wijze die vreemde kleur van de aarde kan zijn ontstaan.

Antwoord.

De blauwachtige grijswitte kleur duidt op de aanwezigheid van wortelluis, een der grootste vijanden van onze planten. Dit ongedierte scheidt een kalkachtige substantie af. De aarde is dan ook voor verdere cultuur ongeschikt. Het zal U duidelijk zijn, dat de plant, alvorens haar op te potten, terdege onderhanden genomen moet worden. Behandeling van het wortelgestel met een ontsmettingsmiddel (zie adv.-rubriek) is noodzakelijk.

BESTUURSMEEDEDELING.

Op 1 April j.l. heeft de Heer S. P. C. van R o m l i n d e het penningmeesterschap van Succulenta neergelegd, welke functie hij van 1 Jan. 1930 met groote nauwgezetheid heeft bekleed.

De uitbreiding van werkzaamheden in het bedrijf van den Heer v a n R o m u n d e, tengevolge van de crisismaatregelen is oorzaak, dat de Heer van R o m u n d e geen vrijen tijd meer beschikbaar heeft, zoodat hij genoodzaakt was als penningmeester van onze Vereeniging te bedanken.

Wij zijn den Heer v a n R o m u n d e grooten dank verschuldigd voor het vele werk, dat deze gedurende een vijftal jaren belangeloos voor Succulenta heeft verricht.

Het bestuur was zoo gelukkig den Heer B. T h. K r a b b e n d a m te Drumpt, een der oudste leden van Succulenta, bereid te vinden, het penningmeesterschap voorloopig waar te nemen.

**Nederlandsche Vereeniging van Vetplantenverzamelaars
„SUCCULENTA”.**

BEGROOTING VOOR 1935.

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Contributiën en extra bijdragen. <i>f</i> 2700.—	Drukkosten Maand- blad. <i>f</i> 1900.— Cliché's „ 100.— Expeditie. „ 250.— Bibliotheek „ 125.— Vergaderingen „ 75.— Onkosten Bestuur (verschotten) „ 150.— Propaganda „ 75.— Schrijfbehoeften. „ 25.—
<i>f</i> 2700.—	<i>f</i> 2700.—

Drumpt, April 1935.

De Penningmeester,

B. T H. K R A B B E N D A M.

INHOUD: Over het voorkomen van Acanthocereus pentagonus op Curaçao. — Het Leekenhoekje. — Behandeling van onze Mesems. — Succulenten op de Flora 11 te Heemstede. — Op den uitkijk. — Een wetenschappelijke uitspraak, aan de praktijk getoetst. — Vragenrubriek. — Boekbespreking. — Begrooting voor 1935.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133660 • DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. Th. KRABBENDAM, *Penningmeester (tijd.)*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

FRITHIA PULCHRA

door F. W. R e i t z, Pretoria.

Een hartstochtelijk succulenten-verzamelaar zijnde, verbeeld ik me al een uitgebreide verzameling van vetplanten en ook eenige zeldzame cactussen te bezitten. De zware regens van vorig jaar November hebben echter al mijn „Frithia pulchra” doen verrotten, zoodat ik het plan opvatte nog wat van die mooie plantjes te zoeken.

Op een Zondagmorgen om zes uur, vertrokken wij, drie in getal (met den hond vier), per auto van Pretoria, met het vooruitzicht op een plezierig uitstapje naar buiten. Het begon juist te lichten, en de zon zond haar eerste stralen door de breuken van een licht bewolkte lucht.

Wij reden in Westelijke richting, en hielden den Zuidkant van de Magaliesbergen, een reusachtige bergreeks, van meer dan twee honderd mijl lengte, die de Transvaal letterlijk in tweeën snijdt. Ongeveer bij de twintigste mijlpaal loopt de weg over de Hartebeestpoortdamwal, een zware betonnen muur wel 200 voet hoog, die in den zomer (den regentijd), het stormwater van de Hennops- en Magaliesrivieren in een poort van het Magaliesgebergte opdamt, en een groot meer van ongeveer zeven vierkante mijl doet ontstaan. Het geheel is een regeeringsonderneming, die drie millioen pond kostte, die drie jaren nam ter voltooiing, en die ten doel had uitgebreide koren en maislanderijen, ten Noorden van de Magaliesbergen, te irrigeren. We konden niet nalaten hier even stil te houden om de natuur en het geweldige bouwwerk te bewonderen. Een kopje

koffie op de nuchtere maag viel goed in den smaak, en niet lang daarna reden we door de poort naar den Noordkant van de Magaliesbergen, dit is, de minst steile kant van het gebergte, maar voor den botanist de interessantste zijde, vanwege de vele diepe kloven en ravijnen, door eeuwenoude beekjes of stroomen gevormd en bedekt met een dichte plantengroei. Verschillende inheemsche boomen zijn hier te vinden, onder andere de „Faurea”, „Rhus”, „Dombeya”, „Combreten” en „Acacia”.

Langzamerhand weken we van de bergreeks af naar het aardige dorpje Kroondal. De bergnatuur maakte nu plaats voor lange rijen sinaasappelboomen, als soldaten in het gelid staande, of groene tabaksvelden.

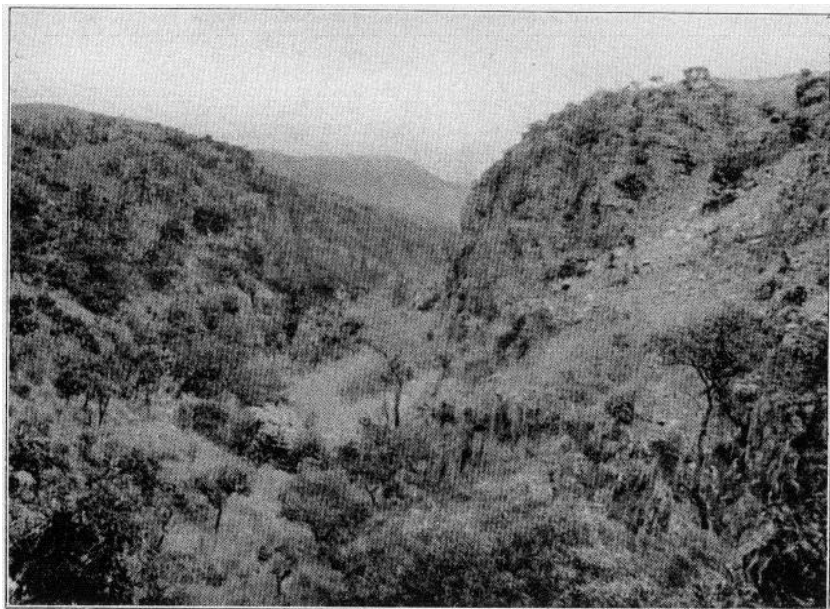
Om acht uur reden we Rustenburg, een dorp 70 mijl van Pretoria gelegen, binnen. Hier sloegen wij een zijweg in, in Zuidelijke richting, dus recht op de Magaliesbergen afgaande, waar het doel van onzen tocht lag, namelijk Rustenburg Kloof. Even voor de Kloof en afgescheiden van het hoofdgebergte bevindt zich een klein kopje, waar, naar hooren zeggen, Euphorbia Cooperi groeide, een variëteit die ik nog niet in mijn verzameling had. Gauw dus stilgehouden en zonder dralen begonnen we te klimmen. Het duurde niet lang, of we stonden onder een pracht exemplaar van een Euphorbia Cooperi. het was een knaap van 15 tot 20 voet hoogte. Na wat zoeken troffen we een kolonie van vier kleine plantjes, die weldra door middel van een tweetandig vorkje losgewerkt waren en in den rugzak verdwenen. Dit lijkt eenvoudiger dan het is, want deze Euphorbia heeft groote en gemeene doorns die leelijk steken en zelfs bloedvergiftiging kunnen veroorzaken. De plant lijkt overigens veel op een cactus, maar wordt onderscheiden door de witte wolfsmelk die bij de minste bezing uit de wond vloeit,

Een eindje verder, schuins tegenover Rustenburg Kloof, woont Mevrouw D o b i e, de ontdekster van de Frithia pulchra. Ze is mij wel bekend en ik had haar beloofd haar verzameling van zeldzame succulenten te komen bezichtigen. Zooals in dit land de gewoonte is, had ze de collectie in rotstuinen en niet in potten of in kassen, zooals elders het geval is. Haar unieke verzameling zal helaas niet lang meer intact blijven, het huisje onder aan de Kloof, dat ze jaren lang bewoond heeft, wil ze verkoopen, om zich dan in Johannesburg te vestigen. En de succulenten-verzameling, vrucht van jaren werk, is nu in stukken en brokken in tuinen van andere eigenaars terug te vinden.

Hoofdstuk 11.

De Kloof.

Daar ik bij een vorige gelegenheid met Dr. E l b r e c h t, Professor in Plantkunde aan de Universiteit te Pretoria, en Mijnheer L. R. V o g t s, al de linkerzijde van de Kloof onderzocht had, besloot ik dezen keer langs de rechterzijde naar boven te klimmen. De voet van den bergrug is begroeid met boomen, de Acacia's zijn in de meerderheid. Even hoogerop worden de Acacia's schaars, het soort boomen wordt kleiner, en struiken vullen de plaatsen op waar nog wat aarde te vinden is. Daarna houdt de boomgroei praktisch op, rotsgrond heeft de overhand en zoo nu en dan zijn we genoodzaakt om tot „kletteren” over te gaan.

De zijkloof van boven naar beneden gezien.

Links, diep beneden ons, is de Kloof. We hooren het ruischen van een waterval en groene boomen bedekken de wanden van het ravijn. Een blik in de diepte veroorzaakte een eigenaardig gevoel in mijn ruggegraat en in mijn knieën. We hielden veiligheidshalve meer naar rechts (dus van de Kloof af), aan. Op deze hoogte gekomen, werd het interessant! Succulenten links en succulenten rechts, er kwam geen einde aan! De voornaamste varieteiten waren:

„*Euphorbia Schinzii*”, „*Huernia Loeseneriana*”, „*Stapelia nobilis*”, „*Crassulacea*” (ook *Andromiscus*) , „*Cotyledon orbiculata*”, „*Kalanchoe*”, „*Anacampseros filamentosa*” en ook „*A. subnuda*”.

Na een goed halfuur klimmen, stonden wij boven de groote, of hoofdkloof. Achter en diep beneden ons, strekte zich Rustenburg uit. Het landschap geleek wel een kaart, elk huisje, elk stroompje, en elke heuvel was te onderscheiden, terwijl de uitgestrekte sinaasappel-plantages de vlakke in regelmatige groene vierkanten of rechthoeken verdeelden. Al spoedig bleek, dat we pas een klein gedeelte van den tocht achter den rug hadden, want voor ons strekte zich een diep ravijn uit. Het bleek een zij-kloof te zijn, die lager in de hoofd-kloof uitkwam. Er zat niets anders op dan het ravijn dwars over te steken, dat beteekende eerst 300 voet af en daarna weer op. Het speet ons niet: deze zijkloof bleek rijk te zijn aan *Aloë arborescens* en *Peglerae*, en een stroom glashelder water slingerde om groote rotsblokken heen, om hier en daar even te rusten in een poel met een bodem van grint of kiezel. Eenmaal door de zijkloof heen, werd het terrein gemakkelijker. Typisch was het verschil in plantengroei, wat samenhang met de andere gesteldheid van den bodem. We kwamen als het ware aan een hoogvlakte, die inplaats van zuiver horizontaal, met een hoek van 10° tot 20° naar het hoogste punt van den bergrug liep. Hier wemelde het van **Stamvruchtboomen** (*Chrysophyllum*) . De Stamvrucht is een oranje tot donker-, roode vrucht, die vlak tegen den stam of de takken van den boom groeit. Zij zijn meestal langwerpig van vorm en gelijken eenigszins op een kleine pruim. Veel vruchtvleesch hebben ze niet, maar wel een groote pit. Het lekkere van de vrucht is een dun laagje vruchtvleesch om de pit. De smaak is fijn en ietwat zuur, wat verklaart dat het *geen* tafelvriucht is, maar onder het klimmen geeft een **stamvruchtpit** een frisschen smaak in den mond, die den dorst verdrijft.

Opeens werden we opgeschrikt door het blaffen van den hond. Niet ver van ons vandaan, ontwaarden wij een dertigtal bavianen. Dadelijk werd den fox-terrier het zwijgen opgelegd, want al zijn bavianen onder normale omstandigheden niet gevaarlijk, op honden zijn ze niet gesteld. Een opgejaagde of in het nauw gebrachte **bavianentroep**, of een uit den troep gestooten enkeling daarentegen, kan een minder aangename ontmoeting zijn.

Langs de beek loopend, die hier nog aan de oppervlakte liep, om lager pas door de zijkloof in de hoofdkloof te stroomen, vonden we een poel, omgeven door rotswanden. Het heldere en doorschij-

nende water zag er zoo verleidelijk uit, dat zonder veel talmen het heele drietal, de hond inclus, in het koele nat lag. De zuiverheid van het water liet niets te wenschen over, wat te danken was aan den bodem van kwarts-grint, die, door het water heen gezien, aan een vloer met kleine diamantjes bezaaid deed denken.

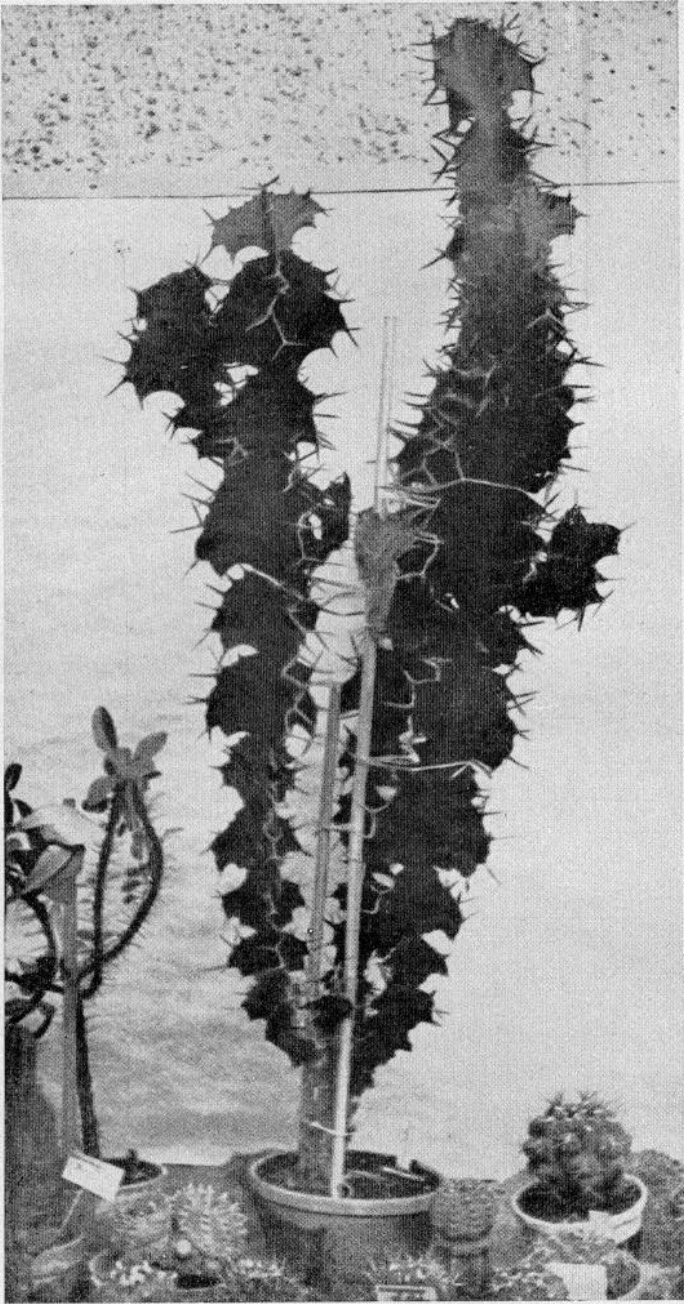
Na het bad begonnen onze magen te protesteeren, zoodat we door arbeidsverdeeling zoo snel mogelijk een maaltijd trachtten te bereiden. De één zocht hout, de tweede maakte van steenen een soort oven, en nummer drie zoutte het vleesch in. De hond meende ook mee te moeten helpen, doch werd natuurlijk verkeerd begrepen. Hij stond heel rustig aan de boter te likken, en was hoogst verbaasd toen dat niet geapprecieerd werd. Hij kreeg een klap en ging daarop schuldig kijkend, met zijn natte lichaam op mijn hemd liggen, wat olie op het vuur beteekende. Het vleesch en de eieren sisten spoedig in de pan, en kort daarop was alles klaar. Een houtvuur onder een aluminium pan doet zoiets in record tijd. Onze kok trof het ongelukkig; een kikvorsch sprong op zijn vleesch en toen dat te warm werd, verdween het ondiep in een ondiepe poel, tot groote woede van den kok, die met een grooten steen in de hand, het oogenblik afwachtte, dat het kikkertje aan wal zou komen. Aangezien dit te lang duurde, trachtte kokkie het arme dier onder water te verpletteren, doch zonder resultaat, en ons kokje was kletsnat, omdat hij vergeten had, dat men nu eenmaal geen grooten steen in het water gooien kan zonder natgespat te worden.

(Slof volgt.)

EUPHORBIA GRANDICORNIS G o e b e 1.

In het Januari-nummer heeft de heer v. d. K a a y in korte trekken reeds iets over deze mooie Wolfsmelk medegedeeld. Opvallend is ze door de hoogst grillige groeiwijze, welke reeds aan betrekkelijk kleine planten valt waar te nemen. Onze afbeelding geeft dit duidelijk weer. De regelmatige driekantige Cereusachtige vorm is verdwenen, het schijnt wel, of een krachtige hand de stammen een kwartslag in het rond heeft gedraaid, zoo grillig zijn de kanten heen en weer gebogen en onregelmatig ingesneden. Op de uitsteeksels tusschen twee inkervingen bevinden zich de krachtige, soms 5 c.M. lange doorns, het is, alsof ze er voor zorgen willen, dat het grillige uiterlijk zoo goed mogelijk bewaard zal blijven.

In het midden tusschen de doornbundels bevinden zich de ronde

Euphorbia grandicornis.

Goebel.

areolen waaruit de talrijke bloempjes met $\frac{1}{2}$ c.M. groote gele schutbladen verschijnen.

Voor liefhebbers die over een flinke kasruimte beschikken, is *Euphorbia grandicornis* een plant van groote sierwaarde. Kunnen ze eenige jaren ongestoord doorgroeien, dan worden het hooge, rijkvertakte exemplaren, welker schoonheid met den ouderdom toeneemt.

G. D. D.

ROODE SPIN EN HAAR BESTRIJDING.

De zoogenaamde „roode spin” is geen spin, doch een mijt, *Tetranychus felarius* genaamd. Zij bereikt een grootte van 0.25-0.5 m.M. In droge lucht ontwikkelt en vermeerderd deze mijt zich ongelooftlijk snel. Zij is op augurken, erwten, boonen ook op vruchtboomen, linden, beuken, conifeeren en op heel veel bloemisterijplanten bijna altijd te vinden.

Voor enkele cactussoorten heeft dit ongedierte een voorkeur en wel voor *Cereus Silvesfrii*, *Echinocactus Monvillei*, *Scheerii*, *polyancistrus*, *Echinocereus enneacanthus*, *procumbens* en *stramineus*, voor *Mamillaria elephantidens*, *longimamma* en ook voor verschillende *Mesems* zooals voor *Faucaria tigrina*.

Zij vreet de opperhuid van de plant stuk en veroorzaakt roestbruine vlekken, terwijl zij de plant met een zeer fijn spinsel bedekt.

Ter bestrijding worden vele onfeilbare middelen aangeboden, doch de steeds weer terugkomende bruine vlekken en het nieuwe spinsel bewijzen, dat de aangeprezen middelen niet in staat zijn roode spin te verdelgen.

Ik wil hier een middel en een methode beschrijven, die Dr. E. R ei na u te Berlijn gebruikt heeft, toen hij zijn augurkenkweek van roode spin wilde zuiveren. Hij gebruikte naphthaline, een middel, dat ook door den Nederlandschen Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen wordt aanbevolen in een vlugschriftje over „Het Spint” (Roode Spin).

Zooals men weet, vervluchtigt naphthaline. Een bepaalde temperatuur van de lucht is noodig voor het opnemen van een bepaalde hoeveelheid naphthaline. Voor een kas van 100 Ms. inhoud, gebruikt men 1 K.G. zeer fijne naphthalinevlokken. Bij een temperatuur van 22-34° Celsius houdt men de kas gedurende 24-36 uur gesloten, waarna de roode spin en haar eieren onvoorwaardelijk zijn gedood.

Ook andere belagers van onze planten worden door den naphthalinedamp vernietigd.

De methode is eenvoudig en gemakkelijk toe te passen. Ik strooide in een kamerkasje een laag naphthalinevlokken tusschen de potten, hield het kasje goed gesloten en liet bij de hierboven aangegeven temperatuur, die niet hooger mag komen dan 36° , den zich ontwikkelenden naphthalinedamp ongeveer 36 uur lang op het ongedierte inwerken. Wanneer ik een enkele plant onderhanden wil nemen, strooi ik op de aarde een flinke hoeveelheid naphthaline en plaats over den pot een glas er voor zorgdragend, dat de naphthalinedamp niet ontsnappen kan.

Ik ben op deze wijze roode spin en wolluis volkomen kwijt geraakt.

's-Gravenhage, 21 April 1935.

V. V. CERNY.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

juni.

Onze zaailingen worden op dezelfde wijze behandeld als in de vorige maand. Ik heb er me altijd goed bij bevonden, zaailingen minstens tweemaal in den zomer te verspenen. Doen we dat, dan nemen we nu eens een proef, de bovenste laag uitsluitend zuivere bladaarde te nemen, dus niet met zand vermengd. Dit houdt het groen worden langen tijd tegen. Wanneer de algengroei weer begint, strooien we hier en daar wat met grof zand, niet te dik, want zand korst gemakkelijk. Voor het geval we ook zaailingen hebben van *Pleiospilos*, *Punctillaria*, *Faucaria*, enz., kunnen deze ook naar buiten gebracht worden. Bij voorkeur felle zon, een regenbui hindert niet.

Hoogsucculente vormen geven bij goede kultuur nu allen hun nieuwe hoofdjes goed te zien. Bij *Lithops*, soms bij zodenvormende *Argyrodermasoorten*, verder bij *Gibbaeum* en anderen worden we verrast met twee hoofdjes uit hetzelfde bladpaar. Bij sommige *Lithopssoorten* zien we bovendien een enkele maal een of twee nieuwe spruiten aan de basis. *Lithops Fransiscii*, *Lithops marmorata*, *Lithops olivacea* en nog enkele zijn wel de snelste zoden vormers. Het vorige jaar kreeg ik uit één hoofdje van *Conophytum Wettsteinii* vier nieuwe bladparen tegelijk, die hetzelfde jaar allen bloeiden. Ongeveer half Juni kunnen we knoppen verwachten in de vroeg-

bloeiende Lithopssoorten, zooals *L. pseudotruncatella*, *L. Mundtii*; *L. pulmonuncula*, *L. farinosa*, *L. alpina*, *L. rugosa*, en denkelijk ook *L. Elisabethae*. Conophyta en bijbehorende soorten, die de rustperiode ingaan, ziet men deze maand inschropelen. Het water geven voor deze planten wordt stopgezet, terwijl we de planten zelf voorloopig een plaats kunnen geven, waar de zon niet al te sterk is. Tegen Augustus kunnen deze rustplanten zoo noodig worden verpot. Het watergeven van Lithops, *Dinteranthus*, *Argyroderma* en vooral *Titanopsis* met *Stomatium* doen we wat minder dan in de voorafgegene maand. Ook met *Aloinopsis*, die toekomstig een peenwortel krijgt, verder met *Odontophorus*, *Ebracteola* enz. zijn we wat voorzichtig met water geven. Met de overige, zooals de meeste *Gibbaeums*, verder *Juttadinteria*, *Dracophilus*, *Rimaria*, *Didymaotus*. en alle struik- of halfstruikvormen, behoeven we niet zoo nauw te kijken met water geven. Ook het besproeien doet in deze en de twee volgende maanden geen kwaad. Krijgen *Pleiospilos* en *Punctillaria* in den zomer te veel water, dan maken deze planten per seizoen als regel meer dan één bladpaar, wat ten koste gaat van de bloem.

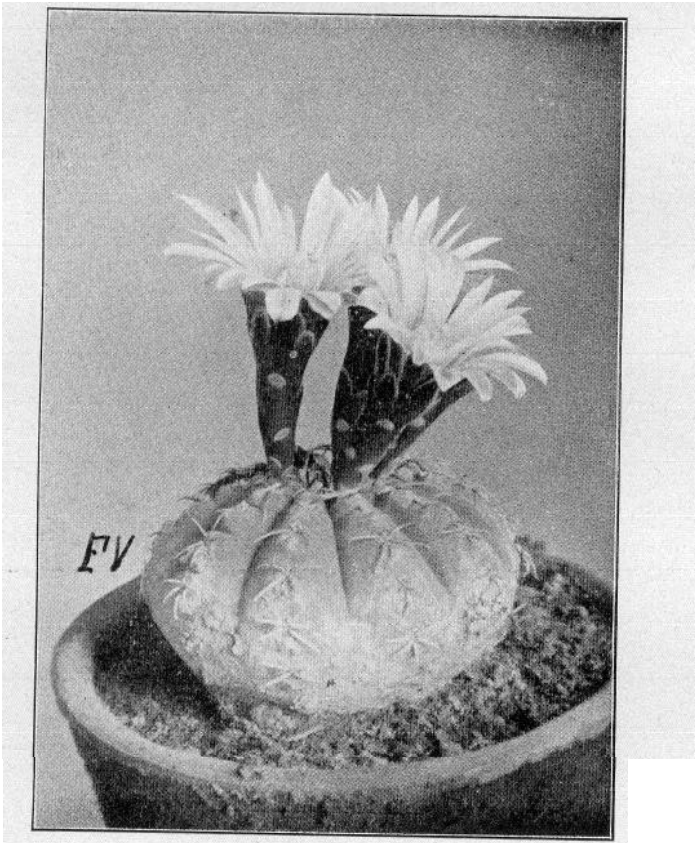
Het ingaan van de rustperiode bij Conophyta is voor alle Con: niet aan te geven. Het aantal bekende Conophyta is daarvoor te uitgebreid. Bij sommige, die tot de sectie *calculus* behooren, zooals *Con. calculus*, *Con. Pageae*, *Con. Meyerii* enz., begint de inschroeping als regel vroeger, bij een andere sectie, de *bilobum*groep, zooals *Con. bilobum*, *Con. cauliferum*, *Con. cordatum*, enz. blijven de oude bladparen tamelijk lang hun oorspronkelijken vorm en kleur behouden. De meeste Conophyta overleven het water geven tijdens de rustperiode niet, andere, zooals *Con. Wettsteinii* gaan dan steeds door met nieuwe bladparen te vormen, die als borden op elkaar liggen. *Ophthalmophyllum* is minder gevoelig voor wat water tijdens de rustperiode.

F. SWÜSTE.

ECHINOCACTUS DENUDATUS (Link en Otto).

Het is een zeer lang bekende cactussoort, waarvoor wij enkele oogenblikken de aandacht der lezers vragen, maar ook een soort dat juist aantoon hoezeer deze planten kunnen varieeren en hoe spoedig dan de liefhebber denkt een geheel andere plant voor zich te zien.

De *Echinocactus denudatus* werd reeds in 1825 in Zuid-Brazilië door *Seiow* verzameld en naar Berlijn gezonden waar zij hetzelfde jaar reeds bloeide. Naar deze plant werd de beschrijving gegeven en deze gold langen tijd als standaard. *Pfeiffer*, welke in 1846 een boek schreef waarin de toenmaals bekende cactussen werden beschreven, verplaatste de *denudatus* in een aparte afdeling, en vermeldde haar met de *Echinocactus gibbosus* onder de naam *Gymnocalycium denudatum*,

Gymnocalycium denudatum.
(*Echinocactus denudatus*.)

Deze naam vond echter bij de toenmalige liefhebbers geen ingang en zoo vinden wij ze dan weer onder haar oude naam als *Echinocactus* door prof. *Schumann* beschreven, totdat de Amerikaanse geleerden *Britton* en *Rose* met hun nieuwe systeem kwa-

men en weder de door P f e i f f e r gekozen naam de voorkeur gaven. Bij hen is het dus *Gymnocalycium denudatum*.

Wij zien hieruit, dat er omtrent de indeeling onzer planten nog geenszins een vaste regel bestaat en houden wij ons voorloopig nog maar aan de oude naam dan zal niemand ons dit euvel duiden.

Een andere zaak is echter of wij ons nu een klaar en duidelijk beeld kunnen vormen uit de gegeven beschrijving der plant en dan blijkt eerst, dat dit in onzen tijd nu niet zoo geheel makkelijk gaat. Want er zijn van deze plant vele variëteiten. Zoo beschreef Prof. S c h u m a n n in 1890 de variëteit octogona, welke in afwijking met de oorspronkelijke beschrijving (5-7 ribben) één rib meer, dus 8 ribben bezat. Echter liet hij deze variëteit spoedig vervallen, want uit importen welke in 1897 uit Paraguay kwamen, bleek het onhoudbare dezer variëteit.

Toen kwamen verschillende vormen dezer plant eerst goed aan het licht, want in 1897 werden door de importeur M u n d t één en door de firma H a a g e te Erfurt niet minder dan 8 verschillende variëteiten beschreven, En de verschillen waren vrij groot. Het getal der ribben wisselde van 6 tot 12, terwijl sommige variëteiten de kinvormige insnijdingen der ribben geheel misten, dus zonder onderbreking verliepen. Nu waren de ribben eens zeer plat en dan weder zeer scherp, nu waren de planten laag bolvormig, terwijl anderen een zuilvorm van 24 c.M. hoogte te zien gaven.

Ook bij de doornbundels traden de grootste verschillen op. Zooals bekend, heet *Echinocactus denudatus* bij vele liefhebbers spinnencactus, omdat de doornbundels bestaan uit 5 stekels welke zich met een gebogen vorm tegen het lichaam der plant leggen, doch bij de ingevoerde planten uit Paragnay werden er aangetroffen met 3-5 en 7 stekels op elke doornbundel en dan niet op de plant liggend doch vaak recht en uitstekend.

Het gaf dus een geheel andere blik op deze planten en ware het niet dat ze geïmporteerd waren, dan zou men aan kruising met andere planten gaan denken. En wie zal het zeggen?

Als wij eens nagaan dat de variëteit Brunowiana, door H a a g e beschreven, 12 scherpe ribben bezit met vrij groote dwarse snijdingen, dat de plant plat rond is met 5 goed ontwikkelde stekels op elk doornkussen, dan is het geen wonder dat daarbij aangeteekend wordt „Staat dicht bij *Echinocactus multiflorus*” welke ook uit Zuid-Brazilië stamt. De soortechtheid zou slechts bewezen kunnen worden door het uitzaaien dezer planten.

Dat *Echinocactus denudatus* zich wel leent voor kruisingen, is reeds door de Duitsche kweekers bewezen. Zoo bracht H i l d m a n een kruising tusschen *Echinocactus Monvillei* en *Echinocactus denudatus* tot stand en noemde deze *Echinocactus intermedius*, terwijl Haag e en Sc h m i d t de *Echinocactus denudatus* en *Echinocactus Quehlianus* kruisten, waaruit de *Echinocactus hybridus* ontstond.

Ten slotte zij nog vermeld, dat de afgebeelde plant eveneens een importplant is en ik ook eerst niet wist welke haar naam was, doch na de bloei haar naam eenigzins kon bepalen. Tot welke varieteit zij eigenlijk is te rekenen? Daaraan heb ik mij maar niet gewaagd.

Zwollerkerspel, Maart 1935.

F. V.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mafhnesserlaan 364a te Rotterdam.

juni.

Naar aanleiding van onze beschouwingen over de verwarming van zaaipannen ontvingen we een schrijven van den heer M e i n e s z te Voorburg, waaraan we het volgende ontleenen:

Ik stel veel belang in dit zeer gewichtige vraagstuk en heb het ook op vele manieren geprobeerd. Gebruikmaking van een strijkijzerelement acht ik niet gewenscht, ten eerste omdat er een groot deel der warmte verloren gaat en ten tweede, omdat er gevaar bestaat van kortsluiting in verband met de vochtigheid. Wat dit laatste betreft, kan ik er ter geruststelling aan toevoegen, dat bedoelde verwarming slechts gedurende enkele uren van den avond werd toegepast en verder, dat het element volkomen geïsoleerd onder het kasje was aangebracht.

Maar gaarne geef ik toe, dat aan de toepassing gevaren verbonden zijn voor den onervaren leek, iets wat ook geldt voor kooldraadlampen. De speciaal voor dit doel in den handel gebrachte verwarmingsapparaten welke o.a. gebruikt worden voor tropische aquariums, houden met een en ander volkomen rekening. De heer M. heeft een inrichting voor heetwater gefabriceerd, bestaande uit een waterreservoir, waarschijnlijk een platte bak onder het zaaikasje. Hij giet hier 's morgens en 's avonds een keteltje

kokend water in en beschikt dan over een constante temperatuur van ongeveer 70 graden, dus juist wat we hebben moeten,

Door bedoelde bak te voorzien van twee doppen, een van boven voor het vullen en een aan de onderzijde voor het aftappen van het water kan dit werkje dus in enkele minuten gebeurd zijn. De ontkieming ging snel; binnen vier dagen waren de *Astrophytums* boven, *Cereus* en *Echinocereus* kwamen binnen 9 dagen te voorschijn, enz. Tot hoe lang moeten we nu de zaailingen kunstmatig warmte geven? Dit zal natuurlijk in de eerste plaats afhangen van de weersomstandigheden. Bij een koud en nat voorjaar als we dit jaar beleven, waarbij het aantal zonne-uren ver onder het normale blijft, zal het wel noodig zijn lang met verwarmen door te gaan, in elk geval gedurende den nacht, aangezien een te lage temperatuur schadelijk is. Maar precies in graden laat zich een en ander niet opgeven. De ervaring heeft geleerd, dat een gemiddelde van ongeveer 70 graden F. de beste resultaten geeft. Zijn de zaailingen echter voldoende ontwikkeld, dan moeten ze zich wennen aan de regelmatige dagelijksche schommelingen in de temperatuur. Overdag zal het achter glas al gauw aardig warm zijn en moet er worden geventileerd. Daarbij zullen de diverse soorten zich verschillend gedragen en het loont zeer de moeite van een en ander aantekening te houden, teneinde daar voortaan rekening mee te houden. We houden ons gaarne aanbevolen voor dergelijke ervaringen.

Juni is de maand, waarin we met het meeste succes kunnen stekken. In het Amerikaansche boek van Dr. A. D. H o u g h t o n vonden we hieromtrent de volgende zin: Cactussen kunnen uit stekken net zoo gemakkelijk worden gekweekt als geraniums, indien hierbij een paar eenvoudige regels worden in acht genomen. En omdat Amerika nu eenmaal het vaderland onzer cactusfamilie is en de Amerikaansche liefhebbers dus het dichtst bij de bron zitten, willen we enkele van de daarin opgenoemde regels hier vermelden. De stek moet zorgvuldig worden gereinigd van de aanhangende aarde. Tevens letten we goed op, of zich soms schadelijke insecten, wolvuis, schildluis of spint op de betreffende stekken bevinden, want er sterven meer cactussen den verrottingsdood door het aanvreten van deze parasieten dan door vocht. Of dit laatste ook geldt voor ons land willen we hier in het midden laten, want in het algemeen is de luchtvochtigheid bij ons veel hooger. Desnoods boenen we de stek eens af met water en zeep, waarbij een oude tandenborstel

goede diensten kan bewijzen. Even naspoelen om de zeep te verwijderen. De snede steken we in wat houtskoolpoeder, wat desinfecteerend werkt, althans het uittredende sap opzuigt en de wond snel doet drogen. De stekken niet in de zon laten drogen. Er vormt zich dan wel snel een wondlaagje (callus), doch dit laagje hars is erg breekbaar en kraakt stuk bij het in den grond steken, waardoor de toegang voor schadelijke rottingsbacteriën juist erg gemakkelijk wordt. Groote dikke stukken, zooals de toppen van Zuilcerei laat men enkele weken liggen op een koele, beschaduwde plaats. Worden ze daarna in den grond gezet, dan komen de wortels snel te voorschijn. Als grondmengsel nemen we grof zand met turfmoelm, van elk gelijke deelen. Zuilvormige stengels binden we vooraf aan een stokje, dat aan de onderzijde enkele centimeters langer is dan de stek en zetten dit in den grond. Dunne stengels, in het bijzonder welke luchtwortels maken (*Hylocereus*, *Selenicereus*) snijdt men in een aantal stukken, legt die op een laag mos en steekt ze met een paar haarspelden of houtjes vast.

Epiphyllums, die zooals bekend nogal eens leden verliezen, kan men vermeerderen door deze dunne, slapende „blaadjes” in een laag *Sphagnum* te leggen, dat ze geheel bedekt. Het vochtige mos doet wonderen en wat in gewone aarde heel lastig lukt, gaat op deze wijze uitstekend. Waaruit weer blijkt, dat we met de boschcactus- en andere methoden moeten toepassen, dan bij de woestijn- en steppen typen. De echte woestijnplanten slaan trouwens niet gauw aan. Iedereen, die wel eens importen gehad heeft van Curaçao, weet bij ervaring, hoe lang het soms kan duren voor ze vaststaan. Hoewel ik er geen enkele verklaring voor weet, gaan zulke trage exemplaren in een hoop koolasch soms vrij plotseling aan den groei. Zou daar soms iets inzitten, dat groeibevorderend werkt?

Rest ons tenslotte nog te vermelden, dat men van dikke zuilcacti een enkel stuk rib als stek kan gebruiken, evenals dit bij de Bisschopsmuts het geval is.

Van de zeldzame *Leuchtenbergia* is een enkele tepel voldoende en hetzelfde geldt voor enkele langtepelige *Mammillaria*'s, zooals *M. longimamma*.

Tenslotte willen we de vraag beantwoorden of men cactussen, die van nature veel stekbolletjes maken, steeds van hun kroost moet ontdoen. Indien deze uit zich zelf loslaten hebben we m.i. een aanwijzing, dat dit in de natuur ook gebeurt. Blijven de kleintjes echter met de moeder verbonden, dan is de natuurlijke groeiwijze een

zodevormende en dan doet men beter met zoo'n groepje intact te houden!

Haalt men telkens weer de jongen weg, dan wordt de plant geprikkeld tot het voortdurend nieuw vormen van scheuten en blijft in den regel de bloei achterwege.

v. d. H.

VRAGENRUBRIEK.

De Heer Z. te M. schrijft:

Een eigenaardig geval heb ik met het zaaien van Con. Wettsteinii. Een zestal kwam boven den grond. Ik begon natuurlijk iets te luchten, doch ze zijn allemaal gesmeuld. Welke fout kan ik gemaakt hebben, te meer daar Con. Braunsii en Con. Vanrhyndorpense voor 100 % plantjes gaven onder dezelfde omstandigheden.

Antwoord:

Het wegvallen of smeulen van pasgekiemde zaailingen is een gevolg van schimmelwoekering. Deze kan ontstaan zijn:

- 1e. door niet gesteriliseerden grond;
- 2e. door onverteerde kleine stukjes blad of hout of iets dergelijks;
- 3e. door ledige zaadhuidjes, die zich tusschen de zaden bevinden;
- 4e. door afgeworpen zaadhuidjes na het kiemen;
- 5e. doordat het zaad besmet was, vele zaadsoorten zijn als regel besmet en waar meerdere zaden op een hoopje bijeenliggen, treedt uit den aard der zaak schimmelvorming, indien kiemen aanwezig zijn, heftiger op.

Het ontsmetten der zaden kan men het beste doen, door een klein stukje permangaankali op te lossen in water, zóó dat de vloeistof licht rose wordt gekleurd. Men kan ook een salicyloplossing nemen, 1 op 1000, dus 1 gram op 1 L. water. De salicyl moet eerst opgelost worden in een beetje alcohol (jenever of eau de cologne) geen brandspiritus, want de blauwe kleurstof van brandspiritus bevordert schimmelwoekering.

De zaden laat men gedurende enkele uren in een der beide oplossingen liggen, waarna ze gedroogd worden.

sw.

De Heer v. d. B. te M. schrijft:

Is kwartshoudend zand een goed bijmengsel voor jonge zaailin-

gen? Ik heb wel eens gelezen, dat Lithopssoorten groeien op kwartsgangen. Verdient het dus aanbeveling door het grondmengsel voor Lithops een hoeveelheid kwarts te mengen?

Antwoord:

Van kwartshoudend zand kan men niet spreken. Kwarts is zand. Het bestaat uit kiezelzuur Si Oz, d.w.z. één deel kiezel (Silicium) verbonden met twee deelen zuurstof. Keisteenen bestaan eveneens uit kiezelzuur.

Fijngeworden kiezel noemt men kwartszand of zand.

De oude meening is, dat zand afkomstig is van het afslijpen van de bergen. Een nieuwe meening is, dat de korrelige structuur ontstaan is door temperatuursverschillen (b.v. in de Sahara door de groote temperatuursverschillen tusschen dag en nacht). De verschillende kleuren van het zand van lichtgeel tot donkerbruin, roodachtig en zelfs opaal of blaauw, worden veroorzaakt, hetzij door tusschenmengingen, hetzij, doordat de kwarts of zandkorrels zelve omgeven zijn door humus, ijzer, mangaan, kalk enz.

Kwartsgangen zijn zandaders tusschen ander gesteente.

U kunt voor uw zaailingen of Lithopssoorten rivier- of Maaszand of elke andere grofkorrelige zandsoort gebruiken.

S W .

BOEKBESPREKING.

Bliihende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen. Herausgegeben von Prof. Dr. E. Werdermann. Mappe 23. J. Neumann, Neudamm und Berlin.

Map 23 (verschenen 15 -Maart '35) bevat: pl. 89 een pracht afbeelding der nog niet lang bekende *Echinocereus Viereckii* Werd.: pl. 90 *Mammillaria Nunezii* Böd. met een krans kleine roode bloempjes; pl. 91 *Stapelia Schinzii* Berg. et. Schlechter; pl. 92 *Conophytum vescum* N. E. Brown.

Als altijd is de begeleidende tekst uitnemend verzorgd.

G. D. D.

INHOUD : Frithia Pulchra. — Euphorbia grandicornis. — Roode spin en haar bestrijding. — Behandeling van onze Mesems. — Echinocactus denudatus. — Het Leekenhoekje. — Vragenrubriek. — Boekbespreking.

<p>Stukken voor de Redactie te zenden voor den 15en der maand aan: G. D. DUUKSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.</p>	<p>Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133660 • DRUMPT bij Tiel.</p>	<p>Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.</p>
<p>Bestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Secretaresse, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, Penningmeester (tijd.), Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.</p>		

FRITHIA PULCHRA

door F. W. R e i t z, Pretoria.

(Slot van bladz. 85.)

H o o f d s t u k III

Na wat gesust en gezonnebad te hebben, maakten we ons gereed voor het laatste gedeelte van den tocht. We volgden de beek, die hier op deze hoogte zijn oorsprong heeft. Het is een ideale geboorteplaats. Hoog in de bergen, ver van menschen en maatschappij verwijderd, sijpelt het water uit steile rotswanden: druppel voor druppel vindt zijn weg naar de bedding, die dicht toegepakt is met varens, boomen en struiken, Boomvarens (*Osmundia*) staan kris-kras in het kleine stukje oerwoud langs en bij het water, dat een kleine tweehonderd yards verderop ophoudt te stroomen, en ten slotte geheel wegblift.

We naderden nu het hoogste punt van de bergvlakte, en dra zouden wij over den rand heen, heel in de verte (60 mijl weg), de rookpluimen en de zandduinen van de Johannesburgsche goudmijnen kunnen zien. En waar bleef nu *Frithia pulchra*? *Euphorbia truncata*, *Caralluma Leendertzii* en *Mesembr. acutifolium* zagen we genoeg, en hoop op verdere plantengroei hadden we al eenigzins opgegeven, omdat groote kale plekken de plaatsen aanduidden, waar de rotsbodem aan de oppervlakte kwam. Een taai soort gras was eigenlijk de eenige grondbedekking.

We begonnen alle hoop op te geven, hier zou immers toch niets te vinden zijn! Maar neen, juist op deze kale plekken, daar zagen

we plotseling kleine rose bloempjes. Een plantje was niet te onderscheiden, en ware het niet dat onze aandacht getrokken werd door die bloempjes, dan hadden wij nooit vermoed, dat in de barstjes en spleetjes van den rotsgrond nog planten konden groeien. En wat voor planten! Dat fijn rose bloempje op het kristal-witte kwartsgrint was het doel van onzen tocht, Voorzichtig veegde ik het grint weg, en toen pas kwamen de karakteristieke staafjes voor den dag, met hun transparante venstertjes die het zonlicht opnemen, aangezien de plant zelve zich niet bloot geeft om zich tegen de droogte te beschermen. (Zie Artikel in „Succulenta”, van 18 December, 1928, door E. J. L.) Met lange spijkers, waar Mevrouw Do b i e voor gezorgd had, werkten we de plantjes uit de spleten: het moest heel voorzichtig gebeuren, want ze zaten goed vast, en de *Frithia* is erg teer.

Frithia pulchra.

(Foto E. J. Labarre.)

Toen ik het grint over een grootere oppervlakte verwijderde, bleek dat de grond letterlijk met *Frithia pulchra* bezaaid was, en dat we zonder het te beseffen, rustig over hen heen geloopt waren. Doch typisch dat alleen op die met fijn grint bedekte open plekken

en in solieden rotsgrond deze bijzondere succulent te vinden was. Droog, intens droog, moet het daar zijn. En de kracht van de zon op 4500 voet boven den zeespiegel, waar de gemiddelde winter-temperatuur 58° F., de gemiddelde zomertemperatuur 72° F., en de gemiddelde jaarlijksche regenval slechts 25 duim is, moet zeer groot zijn. De staaftjes waren dan ook zoo kort en fijn, dat ze meer op knopjes geleken. In tuinen of in broeikassen daarentegen, wordt de *Frithia* verwend, vandaar dat de staaftjes soms meer dan een duim lang worden, en boven het grintoppervlak uitsteken. In de natuur is het plantje onzichtbaar, slechts de venstertjes bovenop de staaftjes zijn aan lucht en licht blootgesteld en hebben dan dezelfde glasachtige en doorzichtige kleur als het omliggende kwartsgrint.

Het uitwippen van die tengere plantjes viel niet mee, doch in den loop van een half uur hadden wij er ruim 100 bij elkaar. Voorzichtig werden ze in een zakje gepakt, en, blij ons doel bereikt te hebben, begaven wij ons op den terugweg. Langs de beek, de poel en de stamvruchtboomen, rolden we als het ware af, wat we met zoo-veel moeite opgeklommen waren. Onze kuit en knieën waren den volgenden morgen stijf van het „remmen”.

Alvorens de auto in te pakken en de terugreis te aanvaarden, vulde ik twee meelzakjes met spierwit kwartsgrint. Dit kwam goed van pas, want mijn *Frithia pulchra* houd ik nu in een kist, waarin ik de natuurlijke omstandigheden van de vindplaats op den berg zoo getrouw mogelijk heb trachten na te bootsen. Toch ben ik er niet in geslaagd om de heele schat in leven te houden. Binnen een week droogde ongeveer 50% van mijn *Frithia* plotseling uit. Het overige gedeelte, daarentegen, staat frisch en gezond. Ik ben zeer tevreden met het resultaat. *Frithia pulchra* bezit dezelfde eigenschap als vele andere aristocratische planten, n.l., dat ze heel moeilijk over te planten zijn, en zeer nauw luisteren naar vreemde levensomstandigheden: te veel water, te rijke grond, en te weinig grint kan de doodsoorzaak van *Frithia pulchra* zijn. Het is een plant die volgens onze begrippen de armoedigste omstandigheden opzoekt of wenscht. En al heb ik getracht die omstandigheden in het leven te roepen, toch schijnt mijn kistje niet armoedig genoeg te zijn, want de staaftjes vertoonen weer een neiging om lang te worden, en de venstertjes steken ver boven het grint uit.

(Vertaling H. C. S a n d r o c h.)

TRICHOCEREUS SCHICKENDANTZII (Web.) Br. A. R.

Op de bekende, rijk gesorteerde succulentenkwekerij „Leeuwenhof” van den heer S. v. d. S t o k te Nieuwe Niedorp kwam de vorige maand een partijtje betrekkelijk jonge exemplaren van *Trichocereus Schickendantzii* in bloei. De heer v. d. S t o k was zoo vriendelijk van een paar dezer bloeiende planten een goede foto te laten nemen, welke wij gaarne een plaats in „Succulenta” verleenen. *Trichocereus Schickendantzii* toch is een der meest verspreide cactussen in onze collecties, doch weinigen zullen ze in bloei hebben gehad, hoewel ze, volgens B e r g e r, een dankbare bloeier is. En dat zulks inderdaad het geval is bewijzen wel de bloeiende jonge planten op kwekerij „Leeuwenhof”.

Trichocereus Schickendantzii (Web) Br. et R.
in bloei op kwekerij „Leeuwenhof” te Nieuw Niedorp.

(Foto: Arpád Moldován.)

Trichocereus Schickendantzii werd in 1896 voor het eerst door den Franschen Cactuskenner en legerarts Dr. W e b e r als *Echinopsis Schickendantzii* beschreven. Ongetwijfeld is ze zeer na aan dit geslacht verwant; de tamelijk lange, beschubde bloembuis is echter veel meer behaard. S c h u m a n n rekent ze in zijn „Gesamtbeschreibung” (1903) ook nog bij *Cereus*, aan de beschrijving toe-

voegende: „bloemen alleen als knoppen bekend, geheel van zwarte wol omgeven”.

De indeeling bij *Echinopsis* schijnt *W e b e r* niet in alle opzichten bevredigd te hebben, althans hij heeft de onderhavige plant ook als *Cereus Schickendantzii* beschreven. *A l w i n B e r g e r* rangschikte bij zijn splitsing van het oude verzamelgeslacht „*Cereus*” bij *Trichocereus (Haar-cereus)*; wat *B r i t t o n e t R o s e* eveneens deden, en ook door *B a c k e b e r g* werd overgenomen.

Trichocereus Schickendantzii is afkomstig uit het Noordwestelijk deel van Argentinië, waar ze tusschen 1000 en 2500 m. hoogte op de berghellingen voorkomt als een 20 tot 80 à 100 c.m. hooge, zuilvormige, van den voet uit rijkvertakte plant. Haar soortnaam ontving ze ter eere van den leeraar *S c h i c k e n d a n t z* die deze soort ontdekte en aan *Dr. W e b e r* ter determinatie toezond.

De bloemen, welke zich aan den top der plant uit de zwartwollige knoppen ontwikkelen, zijn 22 c.m. lang en wit van kleur. Zij verspreiden geen geur en blijven tot drie dagen open, zulks in onderscheiding van de bloemen der eigenlijke *Echinopsis*soorten (tegenwoordig ondergeslacht *Euechinopsis*) welke meestal welriekend, tegen den avond opengaand en kort van duur zijn.

Volgens *S c h i c k e n d a n t z* worden de aangenaam smakende vruchten door de inwoners van Argentinië gegeten.

Door de glanzend groen gekleurde 14- tot 18-ribbige geelachtig bedoornde zuiltjes is *Trichoc. Schickendantzii* een aangename verschijning tusschen de andere cactussen. Zij groeit gemakkelijk, doch wil niet te warm gekweekt worden en verlangt 's zomers tamelijk veel vocht, Krijgt ze te weinig water, dan is ze zeer vatbaar voor wortelluis. Doch, naar behooren behandeld, kan men er veel genieten van beleven, zooals de foto duidelijk aantoont.

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Juli.

Onze zaailingen gaan we langzamerhand als groote kinderen behandelen. Wie er voor in aanmerking komen, kunnen desgewenscht naar buiten, volop zon. Voor een regenbui behoeven we niet bang te zijn.

In deze maand, hoewel hoogzomertijd, is de stilstand van de meeste Mesems goed te zien. De rusttijd van *Conophyta* enz. gaat

door. Doch ook de overige Mesems rusten uit, als om zich voor te bereiden op de bloeiperiode, die komen gaat. Het watergeven wordt dus wat geminderd. *Frithia pulchra* krijgt deze maand bloemknoppen, hier behoeft het watergeven niet geremd te worden. Ook de buitenstaande planten zijn minder kieskeurig. Hoewel de jonge bladparen van *Conophyta* enz. door de ingeschrompelde resten van de oude bladparen goed beschermd worden voor de felle zon, doen we toch beter deze planten meer beschaduwd te zetten. De in de vorige maand genoemde Lithopssoorten kunnen nu uitgebloeid zijn. De bloemfunctie of de bloeitijd is afhankelijk van de hoeveelheid toegemeten zonlicht, en duurt 4 à 5 dagen. De later bloeiende soorten bloeien langer. Eenige dagen na het bloeien knippen we de verwelkende bloemblaadjes weg, omdat bij vochtige lucht de mogelijkheid bestaat, dat de kleurstof (caroteen of carotine) van deze bloemblaadjes leelijke strepen op het plantenlichaam geeft. Ongeveer 14 dagen na het bloeien nemen we met een pincet ook de meeldraden weg, we zien dan de onrijpe, groene zaaddoos, al of niet met zaad gevuld, met een bepaald aantal kleppen, voor ons. Den nog aanwezigen stamper laten we zitten, het wegnemen er van veroorzaakt een wondje in de onrijpe zaaddoos, dat soms dagen lang nabloedt. Het wegnemen van bloemblaadjes en meeldraden voorkomt schimmelvorming. Vele Mesems kunnen nu besproeid worden. Met enkele zij men voorzichtig. *Titanopsis*, *Aloinopsis*, *Frithia*, *Fenestraria* enz., verdragen geen staand water in het hart, Lithops met openstaande spleten evenmin, *Dinteranthus*, *Lapidaria* en *Argyroderma* nevelen we bij voorkeur in het geheel niet. Luchten zooveel mogelijk. Het zij hier nog eens herhaald, dat vele Mesems, ook de z.g. *mimicries*, in onze kamer gemakkelijk tot bloei te brengen zijn. Acht geven op roode spin of ander ongedierte als gewoon. Van slecht groeiende planten de wortels nazien. Aanwezige wortelluis wegzoeken, of wegborstelen, of wegspoelen, aangevreten wortels afknippen, planten in nieuwen grond oppotten, men behoeft niet te wachten tot de wortels droog zijn. De oude bloempot eerst goed schoonmaken onder de kraan, daarna uitkoken of overgieten met kokend water, oude aarde met wortelluis nooit in den tuin wegwerpen. Het bevochtigen der wortels met brandspiritus (± 85 % doodt wel de wortelluis, maar niet de eieren, heeft dus geen zin, De zoogenaamde *spiritus dilutus* (70 % alcohol), doodt zelfs de wortelluis niet.

F. SWÜSTE.

HET LEEKENHOEKJE.

Aangezien we het deze maand in hoofdzaak over het enten wílden hebben, trof het al zeer gelukkig, dat de heer B o m m e l j é uit den Haag ons verblijdde met een uitvoerig artikel over dit onderwerp, zoodat we dit gaarne in de plaats stellen voor ons maandelijks leekenpraatje. Een volgende keer hopen we dan de eigenlijke vetplanten weer eens een uitvoeriger beurt te geven.

v. d. H.

HET ENTEN VAN CACTUSSEN.

Het veredelen of enten is een reeds zeer oude kunst.

De onbekende, die eeuwen geleden op de geniale gedachte kwam om buitengewone planten te enten, mag wel een uitvinder van groote beteekenis genoemd worden. De appels en peren, die wij eten, de rozen, die onze tuinen sieren, hebben wij vrijwel uitsluitend aan het enten te danken.

De vruchten, die wij eten, wijken alle belangrijk af van de oervormen der natuur. Waardevolle teeltproducten, resultaat van eeuwenlang zaaien en kweeken, kunnen door enting op „wilde” onderstammen vermenigvuldigd en algemeen verbreid worden.

De cactuskweekers passen het enten reeds langen tijd toe als een welkom hulpmiddel in de cultuur.

In het „Handbuch der Cacteenkunde”, door F ö r s t e r in 1846 uitgegeven, wordt het enten breedvoerig behandeld. Hij beschrijft zelfs allerlei kunstjes, o.a. het vormen van één stam uit twee cereussoorten door overlans doorsnijden en samenvoegen van de verschillende helften.

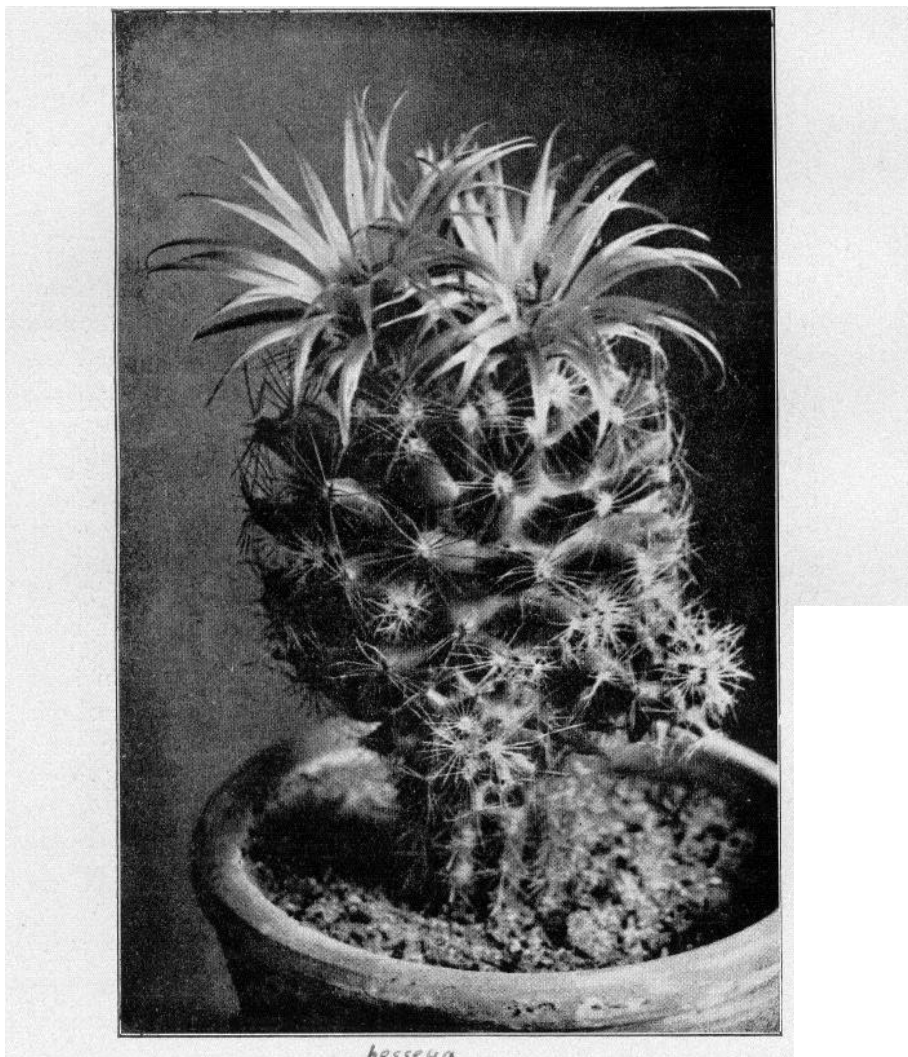
G r a e b e n e r vertelt in zijn „Kakteenzucht”, dat hij eens een Pereskia-stam bezat, waarop 20 cactussoorten geënt waren. Deze grapjes zijn nog niet geheel verdwenen.

Bij een ouden Haagschen kweeker is thans nog te zien een ledpop van cactus, bestaande uit beenen van *Op. cylindrica*, romp *Op. tuna*, hals *Ech. sis Eyriesii*, hoofd *Ceph. cer. senilis* en armen van *Cer. sylvestrii*.

Het doel van het enten is echter niet het maken van grapjes, ook niet het vormen van nieuwe soorten, zooals vele leeken nog meenen. Theoretisch is dit niet onmogelijk zooals blijkt uit eenige toevallig ontstane entbastarden, n.l. ten eerste, *Laburnum Adamii*, afkomstig van *Cyfisus Laburnum X C. purpureus* (gouden regen)

en ten tweede *Crataegomespilus*, een entbastaard van de mispel en roode meidoorn.

Deze entbastaarden zijn ontstaan op de grens van onderstam en

Coll. Mevr. Becht. Neo *bessera* Nuttallii Foto Ed. Becht.

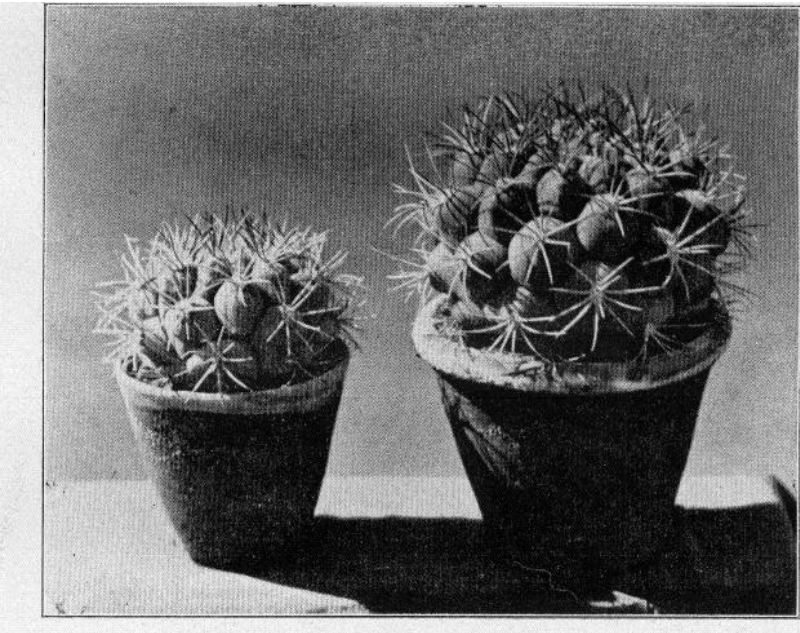
edelstuk en zijn botanisch geen hybriden, doch mengsels van twee soorten, wat ook in den bloei dikwijls tot uiting komt.

Van cactussen zijn tot heden geen entbastaarden bekend.

Het doel van het enten is dus niet het veranderen van de soort, doch beoogt feitelijk niets anders dan het verschaffen van een so-
 lied, krachtig werkend wortelgestel aan planten, die dit van nature
 niet bezitten.

Vele soorten zijn op eigen wortels moeilijk vooruit te brengen.
 Zaailingen van vele *Malacocarpus* en *Gymnocalycium*-soorten bijv.
 groeien een paar jaar voorspoedig, doch beginnen dan te kwarren.

De winter is te lang, de standplaats dikwijls ongeschikt, geënt
 doorstaan zij den winter beter en eischen minder zorg.

Gymnocalycium Saglionum.

Coll. Bommeljé.

Foto J. B. Lindeyer.

Twee tienjarige planten, de grootste zes jaar geënt op *Trich.cer. spachianus*.

Een belangrijk voordeel is verder de snellere groei, ofschoon ve-
 len daarvan een overdreven voorstelling hebben. Het entstuk pro-
 duceert een aanmerkelijk kleiner volume dan de normale cereus,
 waarop het geënt is.

De groeikracht van den onderstam wordt belemmerd door ana-
 tomische veranderingen in de structuur, door het enten ontstaan.
 zoowel bij onderlaag als edelstuk.

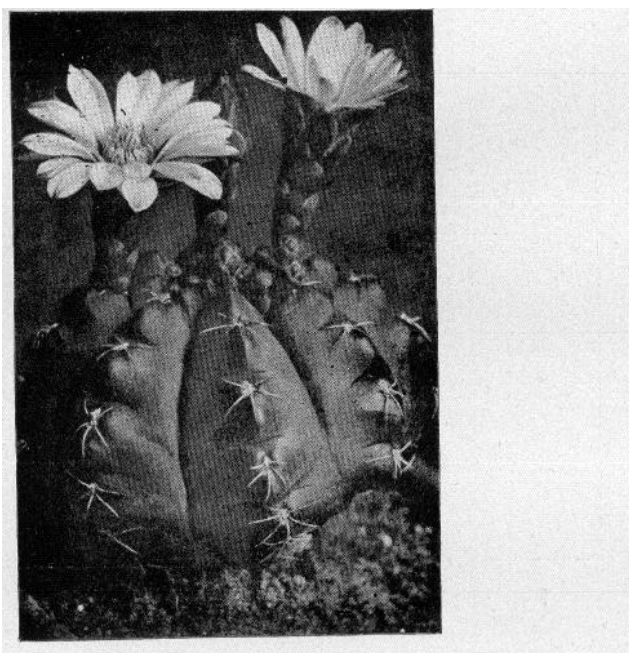
De sapcirculatie wordt door mechanische oorzaken sterk geremd.

De vaatbundels, de kanalen waardoor de sapstroom opstijgt, zijn bij een normale plant recht, door het enten ontstaan hoeken en scherpe bochten, zooals een doorsnede onder de microscoop aanwijst.

Zóó sterk is de storing, die de sapstroom hierdoor ondervindt, dat bij vruchtboomen zich op de entplaats dikwijls belangrijke uitwassen ontwikkelen,

Bij succulenten komt dit niet voor, omdat de sapstroom minder sterk is, daar bijna geen verdamping plaats vindt.

Niettegenstaande deze storingen groeit een goed geënte plant toch sneller dan een wortelechte.

Gymnocalycium denudatum (hybr.).

Coll. Mevr. Becht.

Foto Ed. Becht.

Bracht in één zomer elf schitterende bloemen.

Het is evenwel gewenscht den groei niet te forceeren ten einde den juisten vorm te behouden.

Dit is gemakkelijk te bereiken door niet te groote potten te gebruiken en het goede grondmengsel te kiezen.

In den regel wordt de bloei door enting sterk bevorderd, o.a. bij soorten als *Gymnocalycium platense*, *Quehlianum*. *Mihanooitchii*

e n *multiflorum*; *Malacocarpus muricatus*, *concinus*, *Haselbergii*, *Graessneri*, *Reichei* en *scopa*.

De bloemen verschijnen talrijker en zijn grooter dan bij wortel-echte exemplaren. Een volwassen *platensis* brengt jaarlijks meer dan 20 bloemen!

Zelfs bij populaire soorten als *Malacocarpus Ottonis* en *Hamatocactus setispinus* is de bloei buitengewoon rijk. Wie veel bloemen in zijn verzameling wil zien, moet enten.

Cristaten groeien, behoudens enkele uitzonderingen, op eigen voet zeer slecht. Daar nieuwe cristaten zeldzaam ontstaan, is de groote verbreiding van deze gezochte afwijkingen alleen aan het enten te danken.

Voor het vermenigvuldigen van andere zeldzaamheden is het enten eveneens van groote waarde.

De kop van een geënte plant kan men overenten op een anderen onderstam, waarbij men dan een goed deel van de basis laat staan op den ouden entstam.

Het groote snijvlak, dat ontstaat dekt men af met een waarde-looze plant, bijv. een *Echinopsis*, om het indrogen te voorkomen.

Wanneer de verbinding tot stand gekomen is, worden alle areolen van de *Echinopsis* schedel verwijderd en de oude basis zal beginnen uit te loopen.

's-Gravenhage.

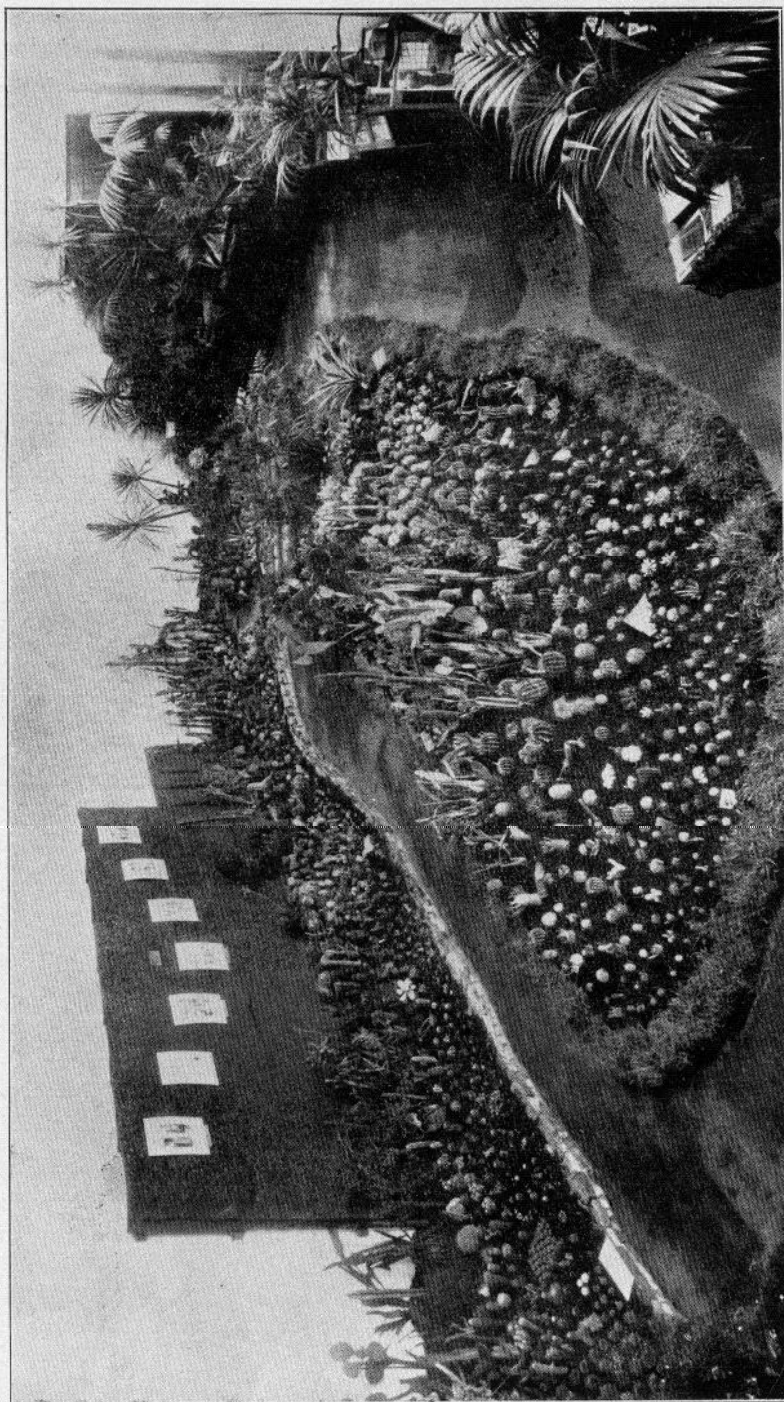
C. BOMMELJÉ.

(Slot volgt.)

EEN CACTUSTENTOONSTELLING.

Op den 2den Pinksterdag hebben we ons naar de Zeeuwsche hoofdstad begeven om tegenwoordig te zijn bij een aldaar te openen tentoonstelling van succulenten.

Het was ons bekend dat daar reeds het vorige jaar plannen gekoesterd werden, doch door een samenloop van omstandigheden vielen deze plannen in duigen. Het is echter aan het voortdurend ijveren voor dit plan door een onzer leden (ons werd verzocht liefst geen namen te noemen) te danken dat wij op 10 Juni j.l. iets geweldig te zien kregen, waarvoor ik gaarne verwijst naar de afbeelding, zijnde een gedeeltelijk overzicht. Het komt ons voor dat de foto vanaf het balkon genomen is, hetgeen de planten op den voor-

OVERZICHT VAN DE TENTOONSTELLING TE MIDDELBURG.

grond niet ten goede is gekomen en het den indruk geeft alsof men in Zeeland alleen maar klein goed bezit. Met recht kan gesproken worden van een welgeslaagde tentoonstelling, waarmede wij den promotor met zijn helpers van harte gelukwenschen en wij zijn dankbaar voor de propaganda voor onze liefhebberij, die van deze tentoonstelling is uitgegaan. Dat zij vruchten moge dragen.

Om onderlingen naijver te voorkomen waren geen prijzen beschikbaar gesteld waardoor ons ook de namen der inzenders(sters) onbekend bleven en alle inzenders(sters) een gelijk aandeel in het succes te boeken hebben.

De tentoonstelling werd gehouden in de turnzaal, die zich uitstekend voor het doel leende.

Aan een rechterzijde werden kamerkasjes en zaailingen geëxposeerd, terwijl aan de andere zijde diverse verzamelingen een plaatsje vonden. In het midden één groot stuk.

Bij het binnenkomen trokken de bloeiende planten direct de aandacht. Opvallend was het dat alles er zoo frisch en gezond uitzag, waardoor het bewijs geleverd is dat men ook in Zeeland met deze planten goed weet rond te springen.

In 't ooglopend waren eenige bloeiende Phyllo's. In een der donkerste hoeken stond daar een groote witte Phyllobloem, de bloem van de „Koningin der Nacht” nabijkomend, te prijken in vol ornaat geflankeerd door 2 roodbloeiende Phyllo's.

Enorm groot was het aantal in knop staande Echinopsissen, welke knoppen zich gedurende de tentoonstelling openden alsof ze wilden wedijveren met de bloeiende „Koningin der Nacht”, welk festijn op 12 dezer plaats vond, waardoor deze tentoonstelling in aantrekkelijkheid won.

Vermeldenswaard is zeer zeker een bloeiende *Echinocereus Scheerii*.

Het was ons in de enkele uren, die wij op de tentoonstelling konden vertoeven niet doenlijk alles tot in de puntjes te bezichtigen, maar toch willen wij door het noemen van eenige planten vastleggen wat samenwerking vermag tot stand te brengen.

Vanzelfsprekend trokken de groote en vele exemplaren van *Pilocereus palmeri* en *Cephalocereus senilis* het eerst de aandacht, maar ook voor een verzameling *Pilocereus* zaailingen was veel belangstelling.

Veel liefhebberij schijnt er in Zeeland te bestaan voor *Euphorbia*'s zooals *Caput-Medusae globosa*, *obesa* en anderen.

Bloeiende mamillaria's waren er in grooten getale, alsook Gasteria's en Haworthia's.

Tot slot noemen wij nog een prachtexemplaar van *Astrophytum asterias* en niet te vergeten de alom begeerde *crinata* van Mam. Wildii, *Opuntia cylindrica*, *Echeveria globosa*, *Urbinia Agavoides* en *Echinopsis multiceps*.

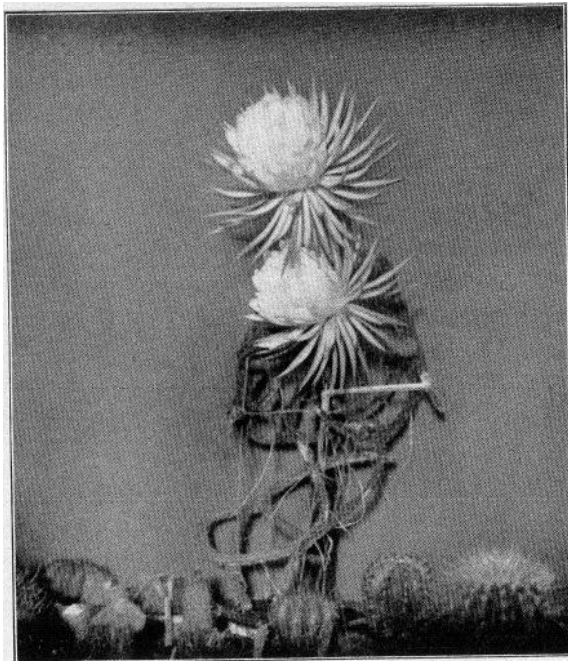
Het is onze meening, dat deze tentoonstelling in alle opzichten een succes geworden moet zijn en niet nagelaten zal hebben vele plantenliefhebbers(sters) te bewegen, ook eens het kweeken onzer lievelingsplanten ter hand te nemen.

Hilversum, Juni 1935.

R.

SELENICEREUS GRANDIFLORUS.

Tijdens de Middelburgsche Cactus- en Vetplantententoonstelling deed een nachtcactus ons het genoegen in bloei te komen.

Tijdens dit in bloei komen speelden zich enkele tafereelen af in de bloemenwereld, die ik U hier in korte trekken wil schetsen. Toen

nu onze nachtbloeier gebracht werd 's avonds 8 uur, stonden er een groot aantal knoppen van *Echinopsis Eyriesii* en *Oxygona* op punt van open gaan en we hadden elkaar dan ook al voorspeld, dat we den volgenden dag veel bezoek zouden trekken door deze bloemen. Ondertusschen was het licht ontstoken en zie enkele van de *Esis* bloemen gingen open: doch onze *grandiflorus* maakte maar geen vordering. Wel was ondertusschen de groote zaal geheel gevuld met een sterke vanillegeur. Het niet verder open gaan van de bloem schreven wij toe aan het verschil in temperatuur tusschen kas en zaal. Spoedig zouden we echter merken dat het electricisch licht de oorzaak was. De kweeker van de plant merkte op, dat hij in zijn kas de bloem eerst liet open komen en daarna pas licht maakte. Inderdaad was het dan ook zoo; want toen wij het licht uitdraaiden, ging de bloem langzaam maar zeker zich openen en kon ieder genieten van de ware schoonheid van de bloem.

Typeerend was het echter, dat de bloem dit jaar niet zijn gewone middellijn haalde, de lengte was ruim 30 c.M. Den volgenden morgen hing de bloem ook niet, zooals dat gewoonlijk het geval is, slap aan den stengel omlaag, doch stond nog fier rechtop en was nog ten deele geopend.

Nadat het licht uitgedraaid was, ging geen der *Echinopsisknoppen* meer open, ook niet nadat dit weer brandde. Voor velen, die misschien binnenkort hun *Selenicereus grandiflorus* in bloei zullen krijgen een goede raad, deze nachtbloeier op dat moment niet in het licht te halen.

J. H. K.

BOEKBESPREKING.

K. Kreuzinger, Verzeichnis amerikanischer und anderer Sukkulanten mit Revision der Systematik der Kakteen. Mit 103 Abbildungen, 1 Mikrosamenphoto und 1 Verwandtschaftstafel. Eger. 1935. Prijs fl. 0.70.

De hoofdbedoeling van dit 48 bladz. tellende boekje in prijscourantformaat en -uitvoering, is een overzicht te geven van de indeeling der *Caetaceae* volgens het systeem *Fric*

Het zou ons te ver voeren hier een uiteenzetting van het systeem-*Fric* te geven, genoeg zij te vermelden, dat *Fric* de *Cactaceae* in 3 groote groepen verdeelt: a. *Areoleae* (cactussen met één groeipunt,

b. Axillareae (cactussen met 2 groeipunten) en c. Sulcateae (cactussen met 3 groeipunten).

Of dit systeem, om praktische redenen, ingang zal vinden, meenen wij te mogen betwijfelen. Dit neemt echter niet weg, dat wij op deze nieuwe uitgave gaarne de aandacht vestigen. Want wie eenige studie van de Cactussen maakt, moet zich van alle nieuwe stroomingen op de hoogte stellen. En hier wordt de cactusfamilie weer van uit een geheel ander gezichtspunt beschouwd dan wij tot nu toe aantreffen. Dit blijkt o.a. wel zeer sterk bij de indeeling der Echinopsioideae.

De prachtige foto's, meerendeels van nog geheel onbekende of nimmer afgebeelde soorten, demonstreeren zeer duidelijk de nieuwe systematische indeeling.

De uitslaande „verwantschaftstafel der Gattungen der Cactaceae nach Fric-Schelle 1931", achter in het boek, vormt een schema, waarvoor wij in één woord *bewondering* hebben.

Tegen inzending van het bedrag ad f 0.70 is deze interessante, nieuwste publicatie over de Cactaceae, verkrijgbaar bij ons medelid, de heer R. H. S i e p e r d a, Voorstraat 51, Harlingen.

G. D. D.

INHOUD: Frithia pulchra. — Trichocereus Schickendantzii. — Behandeling van onze Mesems. — Het Leekenhoekje. — Een Cactustentoonstelling. — Selenicereus grandiflorus. — Boekbespreking.

<p>Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.</p>	<p>Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133650 • DRUMPT bij Tiel.</p>	<p>Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.</p>
<p>Bestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Secretaresse, den Haag; B. Th. KRABBENDAM, Penningmeester (tijd.), Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.</p>		

HET ENTEN VAN CACTUSSEN.

II.

Een zaak van groot belang is de keuze der onderstammen. *Selenicereus grandiflorus* en *nycticalus* komen in aanmerking voor *Aporocactus flagelliformis*, *Zygocactus* en *Schlumbergia*. Voor de beide laatste soorten zijn de *Pereskia*'s van ouds bekend, zij kunnen echter ook zeer goed geënt worden op een stevig phyllostengel.

De bolvormen en cristaten daarvan worden geënt op *Cereus* waarvan bruikbaar zijn, o.a. *spachianus*, *macrogonus*, *lamprochlorus*, *Jusbertii*, *Martinii* en *serpentinus*. Een der beste soorten is nog steeds de bekende *Trichocereus spachianus*, evenwel niet voor species, die zeer vroeg beginnen te groeien.

Daar de groei van *spachianus* niet heel vroeg begint, vertoont zich dan het verschijnsel, dat de kop den stam leegzuigt en deze verschrompelt. *Trichocereus macrogonus* is den geheelen winter saprijk, begint vroeg te groeien en is daarom aangewezen voor dergelijke soorten.

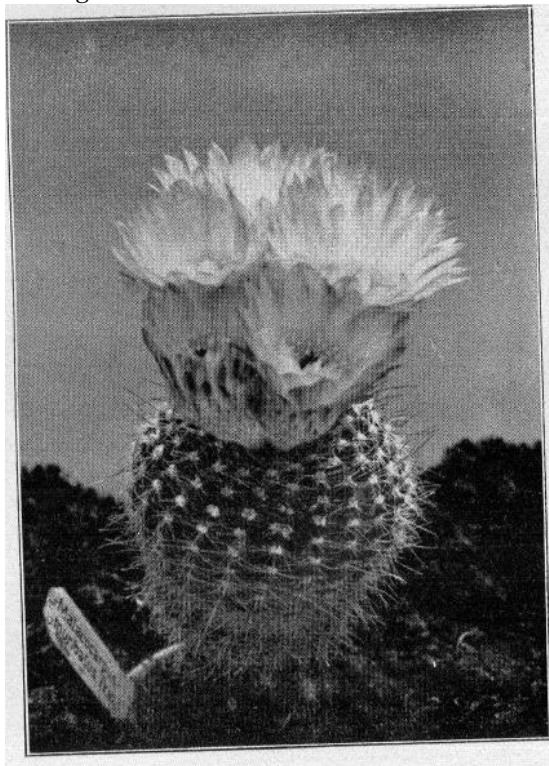
Trichocereus lamprochlorus is een prachtonderlaag voor weekvleezige planten en *Rebutia*'s.

Harrisia Jusberfii is wel de allerbeste voor de kleinere bolvormen. Deze *Cereus* van twijfelachtige afkomst heeft een prachtig wortelgestel, kort en dicht en is daardoor uitstekend geschikt voor potcultuur.

Bovendien blijft de stam jarenlang mooi van kleur en vormt zelden spruiten. *Echinopsis Schickendantzii* neemt zeer gemakkelijk

aan, doch heeft het bezwaar eindeloos uit te loopen. Schijfopuntia's vormen zelden een mooi geheel met de geënte plant, waarom dan ook *Opuntia cylindrica* verkieselijker is voor het enten van *Opuntia clavarioides* en cristaten van *Opuntia*'s. De oorzaak, dat deze stammen in den winter dikwijls gaan rotten is meestal te zoeken in het te jonge en te snel gegroeide materiaal.

De cultuur der onderstammen moet niet snel en daardoor slap zijn, doch langzaam en hard.

Malocarpus muricatus.

Coll. Bommeljé.

Foto J. B. Lindeyer.

Geënt op *Trich. cer. lamprochlorus.*

De veel nageschreven theorie, dat zaailingen deugdelijker onderstammen zijn dan stekken, wordt door de praktijk niet bevestigd. Een stevige, goed bewortelde stek is te verkiezen boven een zaailing, die aan den voet altijd dun is en daardoor minder geschikt om breed uitgroeiende exemplaren te dragen.

De techniek van het enten is zeer eenvoudig.

Zeer scherp en dun behooren de messen te zijn.

Van groot belang is, dat de snede in één trekkende beweging uitgevoerd moet worden.

Door een zagende beweging ontstaan dikwijls beschadigingen in het weefsel en wordt het snijvlak meestal golvend.

De eenvoudigste methode, die in den regel ook de beste is, bestaat in het vlak afsnijden van beide planten. Doornbundels om den rand van den onderstam worden verwijderd, waarna het entstuk er op gezet wordt, de assen op elkaar. Door zachten druk en een draaiende beweging worden de luchtblaasjes verwijderd. Als bindmateriaal gebruiken wij de bekende verpakings-elastiekjes, die een gelijkmatigen druk uitoefenen. Voor kleinere zaailingen is één elastiekje al voldoende. Met deze vlakke snede kunnen alle bolvormen, cereussen en cristaten geënt worden. Het hardnekkige verhaal, dat cristaten en monstrositeiten schuin afgesneden moeten worden om verlopen tegen te gaan berust op fantasie.

Men ente vooral niet te hoog. De onderlaag moet later zoo weinig mogelijk zichtbaar zijn.

Voor bolvormen, cereussen en monstrositeiten is 5 à 6 c.M. voldoende. Cristaten en zodevormende planten als *Rebutia's* en *Neomamillaria plumosa* krijgen \pm 10 c.M. hoogte. Alleen voor *Zygocactus Schlumbergia* en *Aporocactus* neemt men den stam hoger.

Deze soorten worden ook niet vlak geënt, de lidcactussen worden na dun bijgesneden te zijn in een verticale snede geschoven en met een cactusdoorn bevestigd. *Aporocactus* snijdt men wigvormig af, de onderstam wordt passend uitgesneden.

De bevestiging is niet zoo gemakkelijk, behalve de dwars doorgestoken cactusdoorn is het noodig wat meer vastheid aan te brengen, bijv. met raffia.

De beste tijd voor het enten is wel van Juni tot Augustus, bij warm, droog weer. Na het enten worden de planten warm opgesteld, de potgrond vochtig gehouden, op de entplaats mag absoluut geen water komen.

In den winter mogen pas geënte planten niet te droog gehouden worden. De wortels van een goede onderlaag kunnen wel wat vocht verdragen.

Ten slotte nog een waarschuwing om het enten niet te overdrijven. Het meerendeel van onze cactussen behoeft niet geënt te worden, doch op een verstandige wijze toegepast kan het enten mede-

werken om onze verzamelingen te verfraaien met krachtig groeiende, rijkbloeiende planten, die ons jarenlang verheugen.

's-Gravenhage.

C. BOMMELJÉ.

RECTIFICATIE.

In het eerste gedeelte van „Het enten van Cactussen” werd aan het slot van bladz. 103 ten onrechte vermeld, dat *Laburnum Adamii*, de bekende Adam's Gouden regen, afkomstig is van *Cytisus Laburnum* X *C. purpureus*. Men zou hieruit de verkeerde gevolgtrekking kunnen maken, dat *Laburnum Adamii* een kruising is van *Cyt. Lab.* en *C. purp. C. Adamii* is n.l. geen kruising uit *zaad*, doch een ent bastaard (ent-hybride) van *Cytisus purpureus* (de roode gouden regen) *C. Laburnum* (de gewone gouden regen). Red.

SEMPERVIVUMS.

Onder de succulenten zijn de Sempervivums zeker wel de gemakkelijkste en dankbaarste.

Ze doen het overal, waar over voldoende zon te beschikken valt.

Hoewel ze een ietwat zandige, kalkhoudende bodem prefereren. groeien en bloeien ze op alle grondsoorten, als men voor voldoende afwatering zorgt en er op let, dat ze niet in een kuil staan, waar het overtollige regenwater zich verzamelen kan.

Zelfs op muurtjes, op dakpannen, op rots- en steenblokken, waar men ze met een dikke pap van leem of klei heel gemakkelijk kan opplakken, voelen ze zich best op hun gemak, evenals hun neefje het gewone huislook (*Sempervivum tectorum*) .

Ook degenen, die geen tuintje hebben, kunnen op 'n plat dak, zelfs op de pannen van een schuurtje of bijbouw, zich de weelde veroorloven een keur van Sempervivums te bezitten.

Kost het overwinteren van onze cactussen en andere succulenten aan tal van liefhebbers heel wat moeite, zorg en hoofdbreken, zoodat vaak met schrik het winterseizoen wordt tegemoet gezien, - met Semp. is het heel wat beter en gemakkelijker.

Meestal zijn het kinderen uit hooge bergstreken met ruw klimaat en strenge winterkou. Van lage temperatuur en van droogte trekken ze zich heel weinig aan. En in onze gewone Hollandsche winters voelen ze zich zoo lekker als kip, als er maar geen water in hun rozetten en rondom hun wortels lang staan blijft. Want dan zijn ze in het barre seizoen onverbiddelijk ten doode opgeschreven.

Uit angst voor bevriezen overwinterde ik een paar jaar lang van

de mooiste soorten enkele rozetten van elk in 'n koude bak en liet de anderen als „proefkonijn” op hun eigen plaats in mijn rotspartij rustig staan. Toch bleek dit tot heden overbodige moeite. Want zoo goed als geen heeft in den winter er het loodje bij neergelegd. Al geef ik graag toe, dat we de laatste jaren geen lange of hevige vriesperiode hebben gehad.

Sempervivum fecforum L. op dakpannen.

Foto L. C. Jonker.

Gaat het met alle succulenten niet even gemakkelijk om daarvan jonge planten te krijgen, bij *Sempervivums* lukt dit meestal vanzelf. Van de vijf en zeventig variëteiten, die ik sinds enkele jaren bezit, geven de meeste tal van nakomelingen. Alleen mijn *Semp. atro-violaceum* schijnt er bij mij geen trek in te hebben zich te vermenigvuldigen.

En wat bij *Sempervivums* ook zoo prettig is? Men krijgt aan allemaal flinke stengels met veel en lang-durende bloemen, van flets-rose over helderroze tot donkerrood en ook van geelgroen tot geel.

Eik rozet, dit jaar geplant (men kan 't den heelen zomer doen),

vormt eerst een kring van nakomelingen, althans bij de meeste soorten. Het komende jaar gaat de moederrozet bloeien en daarna dood, maar ze laat 'n talrijk kroost achter,

Van Mei tot Augustus heb ik steeds een weelde van Semp.-bloemen op mijn rotspartijtje in den tuin. Zelfs pollen Semp., die armoedig op 'n stuk ruw metselwerk zitten, versieren dit met 'n schat van heldere sterrebloempjes.

Vreemd is het dan ook, dat men bij de meeste succulentenminnaars zoo weinig Sempervivums vindt, zelfs bij hen, die er een of meer rotspartijen en muurtjes op na houden.

Het „onbekend maakt onbemind” zal ook hier wel grootendeels de schuld dragen. Weet men eenmaal, wat een verscheidenheid van vormen en kleuren, wat een weelde van bloemen, wat een groei-kracht en uithoudingsvermogen er bij de Sempervivums is te bewonderen, dan aarzelt men geen oogenblik langer, maar schaft zich een collectie aan. De kosten behoeven voor niemand 'n bezwaar te zijn: voor 1 à 2 dubbeltjes bezit men een varieteit. En kan men bij 'n Semp. liefhebber ruilen tegen andere succulenten — waar hij altijd ooren naar heeft— dan is men nog goedkoop uit.

Een van de aardigste groepen Semp. zijn de z.g. spinnewebvormers. Aan de punten der bladeren vormen zich fijne witte draden, die kris-kras over de rozet heen liggen, alsof een spin er 'n dicht net over heeft geweven. De meeste dezer soorten blijven beneden de doorsnee van 'n gulden en ze bloeien allen met prettig roode bloemen. In het voorjaar wordt ieder rozet omgeven door 'n krans van aardig witte jongen, net 'n kloek met kuikens.

Zet men er eenige bij elkaar en laat men die rustig staan, dan heeft men na een jaar al 'n prachtige pol van tientallen wit-schitterende planten.

Van de spinnewebvormende Sempervivums zijn aan te bevelen: Semp. arachnoïdeum, S. arachn. gnaphalium, S. arachn. rubrum, S. tomentosum, S. anacampseros, S. bryoides, S. heterotrichum, S. Hookerii, S. de Zermath, S. Doellianum, S. ciliosum, S. Laggerii, e.a.

Bizonder decoratief en grooter van stuk zijn de blauwe met roodbruine bladpunten: S. glaucum, S. calcareum, S. californicum.

Purperkleurige zijn: S. violaceum, S. atro-violaceum, S. atro-purpureum; en ook nog wel met fletser kleuren S. triste, S. pyrenaicum.

Een rood hart met groene bladtoppen hebben: S. Reginae Amaelliae (prachtig), S. rubicundum, S. robustum rubrum, S. Comollii, S. Pomelii, S. alpinum.

Groene bladeren met roode rand: *S. pittonii*, *S. Lamottei*.

Een eigenaardige groep zijn de z.g. globiliferae. Deze geven geen uitloopers, die aan steeltjes vast zitten. De jongen vormen zich als ronde knopjes tusschen de bladeren, ze worden naar boven gedrongen, blijven los op de rozet liggen, rollen er af en wortelen in den grond. Hiertoe behooren o.a. *S. globiliferum*, *S. admontense*, *S. austriacum*, *S. cornutum*, *S. hirtum*, *S. patens*.

Veel, zeer veel is er nog over de *Sempervivums* te vertellen, maar voor dezen keer dunkt het ons genoeg.

Oudenbosch.

J. J. v. d. HORST.

STRUIKVORMIGE EN ANDERE MESEMS.

Terwijl de hoogsucculente Mesems tegenwoordig in het brandpunt der belangstelling staan en velen zich toeleggen op het kweken van *Lithops*, *Conophytum* en *Argyrodermasoorten*, ziet men, dat de struikvormige vertegenwoordigers der *Mesembrianthema* op den achtergrond gedrongen worden. Men staat voor deze planten die veel ruimte in beslag nemen, in de kas geen plaats meer af, doch men vergeet, dat vele soorten heel geschikt zijn voor den tuin en uitstekend groeien op een zonnig plat of balcon, waar zij bij warm weer haar stralende glanzende bloemen dagelijks ontplooiën. Veel zon is een eerste vereischte. Men kan de potten in een kistje op een zinken plat of op een muurtje zetten; veel gieten is ook niet noodig, maar licht moeten ze staan en zoo zonnig mogelijk. Ook in den rotstuintje moeten ze de ruimte hebben en niet door andere planten gehinderd worden.

Van de struikvormige Mesems is de bekende *Mesem blandum* en *Mesem roseum* heel geschikt voor een zonnig rotstuintje. *Mesem blandum* blijft buiten niet wit, doch wordt zacht rose van kleur. Minder algemeen verbreid, doch rijker bloeiend is *Mes. Haworthii*, die purperkleurige bloemen heeft, waarvan de zijdeachtige glans ongemeen fraai is. Deze plant kan geheel schuil gaan onder de bloemen, daar er drie of vier op een stengel verschijnen. De bloemen zijn groot, n.l. 5-7 c.M.; bloeitijd Juni-Augustus.

Tot de vroege bloeiers behooren *Mes. Zeyheri* en *Mes. aureum*. In de kas maakt deze laatste in Februari al knop en ontwikkelen de eerste bloemen zich reeds in Maart. Later buiten gezet begint de bloei weer opnieuw, De levendige oranjegele kleur der bloemen,

welke als goud kan schitteren, maakt de plant tot een der aantrekkelijkste, hoewel ze niet zoo rijk en niet zoo lang bloeit als de hierboven vermelde soorten.

De aardige kleine *Mesem aberdeenense* (syn. *Delosperma aberdeenense*), een zusje van *Delosperma echinatum*, groeit even goed in de kas als in de open lucht. Alleen zijn de purperroode bloemetjes buiten sterker van kleur, terwijl het plantje buiten ook een meer gedrongen vorm aanneemt. Het plaatje toont een plantje, waarbij maar vier bloemen geopend zijn, doch als het potje volgegroeid is, wordt de plant geheel overdekt met bloemen. Deze *Mesem* bloeit van Mei tot in den herfst. Het plantje zaait zich zelf gemakkelijk uit,

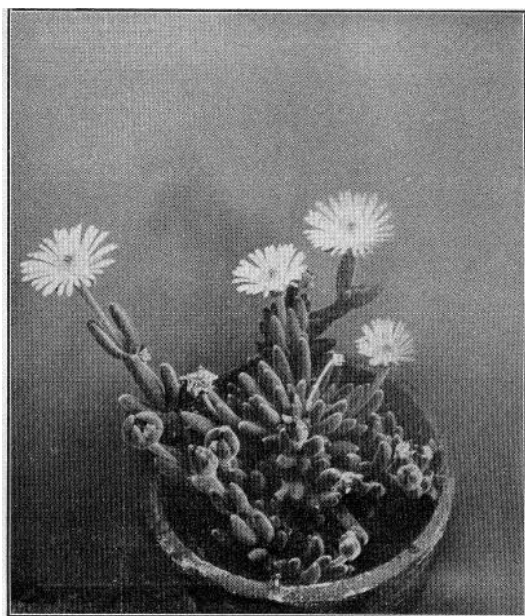
MES. Lehmannii.

Foto H. G. de Smit.

zoodat men vaak verrast wordt met jonge plantjes in de buurt van de moederplant.

De roode bloemen van *Mes. tenuifolium* (syn. *Mes. bicolorum*) en *Mes. coccineum* zijn langgesteeld en 4 c.M. groot. Het plantje bloeit den geheelen zomer. *Mes. Lehmannii*, ondergebracht in de groep *Corpuscularia*, groeit in de open lucht fraai gedrongen, de plant blijft kleiner, de bladeren kort en dik, liggen dicht tegen de takken gedrukt, ze zijn grijsgroen van kleur. De bloemen zijn flets geel.

Het overwinteren der oude struikvormige Mesems is niet zoo gemakkelijk, daar zij veel ruimte innemen en licht en luchtig geplaatst moeten worden, b.v. op een plank, hoog in de kas, dicht bij de deur of bij een raampje, dat vaak openstaat. De standplaats moet vorst-vrij zijn en de planten mogen niet te droog gehouden worden. Zijn ze eenmaal ingeschrompeld, dan zijn zij het volgende voorjaar vrijwel waardeloos. Beter is het en gemakkelijker om te zorgen, dat men in het najaar goede gewortelde stekken heeft. In Augustus plaatst men in een bloempot ongeveer 8 stekken. Om mooie, laag vertakte planten te krijgen moet men de stekken eenmaal toppen.

Delosperma aberdeenense N. E. Br.

Het volgend voorjaar heeft men dan aardige jonge planten voor den rotstuijn.

Er bestaan ook mooie éénjarige Mesems zooals *Mes. tricolor*, *Mes. criniflorum* en *Mes. pinnatifidum*, welke bij uitstek geschikt zijn voor een plaatsje buiten in de vensterbank of in een bloemenbak op een balkon. Waar andere planten verbranden, bloeien zij zeer rijk.

In Maart moeten deze éénjarige Mesems op warmte gezaaid worden: na éénmaal verspenen, worden ze in Mei in kleine stek-

potjes (bovenwijdte 7 à 8 c.M.) geplaatst, één plantje per pot.

Verspenen doet men na het verschijnen van het eerste bladpaar; de kiemblaadjes tellen natuurlijk niet mee. Hoe eerder men verspeent hoe beter. Flink luchten en als het weer het toelaat, zoo vroeg mogelijk buiten plaatsen. Half Juni openen zich de eerste vroolijk gekleurde bloemen.

Mes. tricolor, behoorend tot de groep *Dorotheanthus* (syn. *Dorotheanthus gramineus*). *Mes. pyropeum*, *Mes. lineare*, *Mes. clavatum* en *Mes. claviforme*; het aantal synoniemen is legio, heeft helder roode, rose en witte bloemen 3 tot 4 c.M. groot. De licht roode va-

Mesem tenuifolia.

Foto H. G. de Smit.

rieteit, waarbij het donkere hartje zoo aardig afsteekt is het mooist. *Mes. criniflorum* heeft grooter bloemen, tot 6 c.M. waarvan de kleur sterk varieert van licht geel tot oranje, van rose tot rood en oranje-rood.

De bladeren en stengels zijn bezet met heldere doorschijnende blaasjes, die als bij het bekende IJskruid, *Mes. crystallinum* als ijskristallen glinsteren.'

Mes. pinnatifidum lijkt veel op *Mes. criniflorum*, alleen is het blad sierlijker, daar het gekarteld is.

Een groep van deze éénjarige Mesems vormt een fraai geheel, wanneer op een mooien zomerdag veel bloemen geopend zijn.

Aan de leden, die er tegen opzien deze aardige plantjes zelf te zaaien, kan ik wel een adres opgeven, waar ze jaarlijks billijk te krijgen zijn.

Het zaad vindt men in de prijscourant van v a n T u b e r g e n.
v. d. Th.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam.

Augustus.

In ons vorige nummer beloofden we de Vetplanten weer eens een beurt te zullen geven, want meerdere malen werd ons de vraag gesteld, wat is nu eigenlijk een vetplant en waardoor onderscheidt ze zich van een cactus. Daarom lijkt het ons niet ongewenscht, eerst nog eens uitvoerig na te gaan, waardoor het succulentieverschijnsel in de natuur te voorschijn wordt geroepen. Planten, die gedurende hun groeiperiode slechts over een geringe hoeveelheid water kunnen beschikken, vertoonen allerlei aanpassingen, die met dit tekort aan vocht in verband staan. De oorzaken hiervan kunnen velerlei zijn. In de eerste plaats kunnen ze groeien in regenarme gebieden, waar slechts gedurende enkele maanden van het jaar een behoorlijke hoeveelheid regen valt. Een tweede oorzaak kan zijn, dat er weliswaar voldoende neerslag valt, maar, dat deze door den grond niet kan worden vastgehouden en spoedig weer wegstroomt. Dit is het geval bijvoorbeeld, wanneer de bodem uit kiezel of grofzandige bestanddeelen bestaat. Het hemelwater is dus zoo weer verdwenen en de planten ter plaatse moeten er zeer zuinig mee omspringen. Maar ook in een vochtigen bodem kan het menigmaal noodzakelijk zijn, dat de zuinigheid betracht wordt, namelijk indien de temperatuur te laag is en daardoor de opname door de wortelharen beperkt. Dit laatste geval zal zich bij onze succulenten wel niet vaak voordoen, maar anders wordt het, wanneer het te hooge zoutgehalte de werkzaamheid der wortels belemmert.

Het is een bekend feit, dat een teveel aan opgeloste zouten het leven der planten ernstig bedreigt. Geeft men planten in een erg royale bui een sterke oplossing van kunstmest, dan werkt deze ave-

rechts verkeerdt. Inplaats dat de plant dit al te rijkelijke maal gretig tot zich neemt en dus een flinken groei zou moeten vertoonen, blijkt het omgekeerde het geval te zijn. De sterke zoutoplossing onttrekt water aan de wortelcellen, die op hun beurt dit weer aanvullen uit de hooger gelegen cellen en zoo ziet men de plant vrij snel verslappen en de bladeren verdorren. Op dit verschijnsel is het eerst de aandacht gevestigd door den onlangs overleden nestor der Nederlandsche plantkundigen prof. H u g o d e V r i e s, die het gedrag naging van de levende plantencel ten opzichte van salpeteroplossingen. Tevens houdt dit een waarschuwing in om met het toedienen van kunstmest stipt de aanwijzingen van den fabrikant te volgen, en niet op eigen houtje meer te geven met de gedachte, wat ze vandaag niet lust, lust ze morgen wel.

In nog weer andere gevallen moet de plant bestand zijn tegen zeer sterke verdamping, namelijk wanneer ze groeit in een streek, waar de bestraling door de zon intens is, zooals in het hooggebergte, en zoo treffen we dus planten met een gering waterverbruik aan onder allerlei plaatselijke omstandigheden. Daar de verdamping mede in verband staat met de voeding, zooals uit het bovenstaande wel gebleken is, spreekt het vanzelf, dat al deze planten langzame groeiers zijn. In de plantkunde heeft men al deze dorstlijders den naam gegeven van **XEROPHYTEN**, wat we zouden kunnen vertalen met „droogteplanten”.

Men kan onder de Xerophyten twee groepen onderscheiden. De eene is gekenmerkt door het bezit van vleezige of sappige organen, waarvoor men in het bijzonder den naam van Succulenten of Saplanten gebruikt. Deze hebben dus waterreservoirs, die in den drogen tijd worden benut. De tweede groep mist deze voorraadschuren en hierbij bepaalt zich de aanpassing tot een aantal zeer doeltreffende beschermingsmiddelen tegen uitdroging. Op eenvoudige wijze is dit bereikt bij vele Middellandsche Zee-planten, waar het des zomers knapjes warm kan wezen en die zich gewapend hebben met harde leerachtige bladeren, die weinig vocht doorlaten.

We denken aan de olijf, de oleander, de mirt en dergelijke soorten, die er ten volle op berekend zijn den regenloozen zomer veilig door te komen.

Bij de succulenten vinden we allerlei gelijksoortige middelen. Allereerst eene verdikking van de opperhuid. Verder de afscheiding van een laagje was, waardoor een fraaie blauwgrijze of zelfs bijna witte kleur ontstaat.

Het nut hiervan is een betere afsluiting van het blad, waardoor tevens een deel van het licht wordt teruggekaatst. Bij succulenten uit de kas, die in het voorjaar naar buiten gaan, ontstaat soms een roodbruine kleur, die den bezitter met angst vervult, omdat hij denkt, dat zijn planten verbrand zijn, maar dat erg blijkt mee te vallen, omdat deze kleur een natuurlijke bescherming is tegen het roode en warmtebrengende deel van het zonnelicht. Waarmee we niet willen zeggen, dat het gewenscht is zonder eenige beschutting den overgang naar buiten te doen plaats hebben, want bij bolcactussen vindt die roodkleuring van nature in veel mindere mate plaats dan bijvoorbeeld bij *Stapelia's*, *Aloe's* en dergelijke en die kunnen dus wel degelijk in enkele dagen totaal verbrand zijn.

Een andere beveiliging is, dat het blad bekleed is met haren of doornen, die de plant als het ware geheel omhullen. Het luchtlaagje hieronder is een slechte warmtegeleider, dat zoowel dienst doet bij al te groote hitte overdag, als tegen de sterke afkoeling des nachts. Een dergelijke onthulling vinden we dan ook bij voorkeur bij cactussoorten, die hoog in het gebergte groeien, waar de verschillen tusschen dag- en nachttemperatuur geweldig groot zijn. We geven deze typische storten den naam van „Witkoppen”. Een heel mooi voorbeeld hiervan is de witgepluimde *Mamillaria plumosa*.

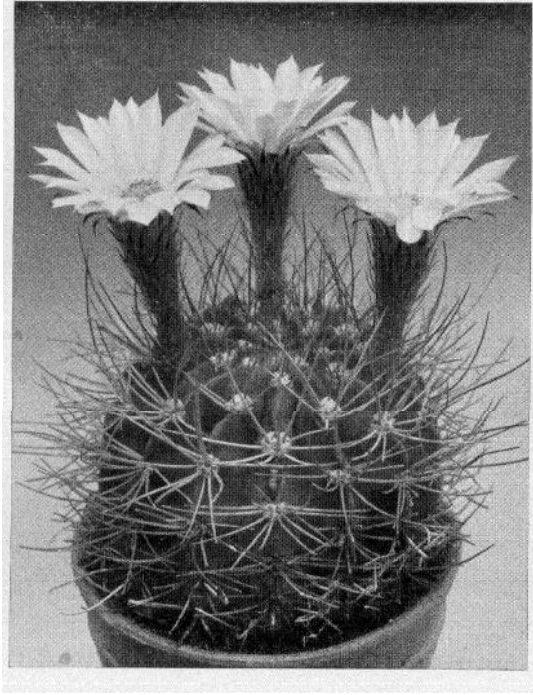
v. d. H.

ECHINOPSIS VIOLACEA W e r d.

Enkele tot het geslacht *Echinopsis* behoorende bolcactussen zijn sedert jaren geliefd als kamerplant. En terecht, want haar bloemen, hoe kort van duur, zijn zoo mooi en wellicht door den korten bloeitijd zoo opmerkelijk, dat ze ieders belangstelling moeten wekken. Jammer genoeg hebben die oude *Echinopsis*planten maar weinig botanische waarde, want haast nergens is de zuivere typevorm meer aan te wijzen. 't Is daarom wel goed de aandacht te vestigen op een nieuwere soort, n.l. *Echinopsis violacea* Werd., welke door den auteur in 1931 voor het eerst beschreven werd.

Uit de mooie afbeelding, ons door den heer C u r t B a c k e b e r g welwillend ter beschikking gesteld, blijkt duidelijk, dat ze mooi en rijk bloeit. Wat uit de foto echter niet blijkt, is de afwijkende kleur der bloemen. Deze ontstaan dicht bij den top der plant, zij staan mooi rechtop, zijn $7\frac{1}{2}$ c.m. lang, met vleezig gespitste schubben op bloembuis en vruchtbeginsel, en een witte wolkrans aan den voet

binnen in de bloembuis. De kleur der bloemen is violetachtig-bleekseringkleurig. (Vergelijk B a c k e b e r g 's „Publicaties voor Cactusstudie” Febr. 1934).

Echinopsis violacea Werd.

(cliché Backeberg).

Daar *E. violacea* in Argentinië (provincie Cordoba) op c.a. 1000 meter hoogte voorkomt, verlangt ze 's winters een tamelijk koele standplaats, zoodat ze voor kamercultuur uitstekend geschikt is.

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Augustus.

Zoo noodig worden onze zaailingen in de tweede helft van deze maand voor het laatst verspeend. De zaailingen van hoogsucculente vormen, zooals Lithops enz., kunnen we dan in duinzand zetten, met een beetje klei of leem er doorheen, om het zand wat vastheid te geven. Ik heb bij ondervinding, dat er dan gedurende de wintermaanden heel wat minder winterzaailingen door uitdroging

of rotting wegvallen. Men behoeft in dien tijd dan ook niet zoo bang te zijn om zoo nu en dan wat water te geven.

De bloemknoppen beginnen zich deze maand in onze Mesems te vertoonen, een enkele bloeit reeds in de tweede helft. Het eene jaar komen ze vroeger dan het andere jaar, dat hangt van het zonlicht af. Ook van de standplaats, die men zijn planten geven kan. Bij mij is de knopzetting altijd later dan bij anderen, wat de in de kas gekweekte planten betreft, omdat mijn kas ten opzichte van het zonlicht niet zoo gunstig ligt. Toch had ik het vorige jaar o.a. ongeveer 120 Lithopsbloemen, waarvan enkele diep in November. Al onze Mesems, voor zoover mij bekend, moeten deze maand weer aan den groei zijn, het water geven wordt dus wat vermeerderd.

Ook Conophyta enz., beëindigen nu hun zomerrust, die moeten, om ze aan den groei te krijgen, voortdurend matig vochtig gehouden worden. Begint ondanks het water geven de nieuwgroei niet, dan hapert er wat aan de wortels, hetzij, dat er ongedierte aanwezig is. hetzij, dat de wortels tijdens de rustperiode te sterk zijn ingedroogd. In het laatste geval houden we de wortels ongeveer een kwartier in een kopje met water en potten daarna weer op. Zij, die in hun kas tot heden min of meer geschermd hebben, laten nu het schermen langzamerhand achterwege. Veel lucht geven als gewoon. We kunnen gerust onze kasdeur voortdurend open houden.

F. SWÜSTE.

OP DEN UITKIJK.

Succulent Plants the description, cultivation and uses of succulents other than cacti. Bij H. J a c o b s e n, Translated bij V e r a H i g g i n s. London, Williams & Norgate, Ltd.

Van het waardevolle prachtwerk „Die Sukkulenten” geschreven door een bekenden succulentenkenner H. J a c o b s e n, Hortulanus aan den botanischen tuin te Kiel, verscheen zoo juist een Engelsche vertaling onder bovengenoemden titel. Wij wenschen den Schrijver veel geluk met deze vertaling, welke bij V e r a H i g g i n s, secretaresse van onze Engelsche Zustervereniging, ongetwijfeld in goede handen was.

G. D. D.

VRAGENRUBRIEK.

De Heer A. C, te D. vraagt:

Waarom kan men zien, dat een Conophytum haar rusttijd begint en ook wanneer deze rusttijd geëindigd is?

Antwoord:

De juiste rusttijd voor Conophyta enz. die in den zomer valt, is niet aan te geven. Dit hangt van omstandigheden af; gunstige ligging van de kas, weersgesteldheid enz. Bovendien is het begin van de rustperiode voor verschillende Con. soorten lang niet voor alle gelijk. Con. bilobum en Con. apiatum, die o.m. tot de sectie Biloba behooren, bloeien reeds in Juni en Juli. Ook Con. minutum en andere hebben dan hun rusttijd beëindigd. Con. Meyeri b.v. begint daarentegen in Juli haar rusttijd. Con. Wettsteinii houdt zoowat het midden, is bezig de rust omstreeks half Juli te beëindigen. Een goed kenmerk, dat een Conophytum haar rust aanvangt is, wanneer de bladparen een ziekelijk geelachtig aanzien krijgen. Men houdt dan op met water geven. Deze planten krijgen in den rusttijd geen druppel water, ook al is het nog zoo warm. De oude bladparen moeten tot witachtige huidjes wegschrompelen; enkele soorten doen dat niet volkomen. Water geven in den rusttijd heeft geen zin, omdat de zuigwortels dan zijn afgestorven.

Het tijdstip van het begin van water geven is ongeveer, wanneer de nieuwe bladparen door het oude omhulsel heen gaan breken. Men zij dan nog niet te vlug met water geven. Omdat in de rustperiode de zuigwortels zijn afgestorven, kan men het plantje gemakkelijk uit den grond oplichten, doch zoodra de nieuwe wortelvorming begint, de rustperiode dus is afgelopen, zet het plantje zich vast. Dan kan men water geven en behoeft men voor een teveel aan water niet zoo bang te zijn.

Uit het bovenstaande volgt, dat het geen aanbeveling verdient, verschillende soorten Conophyta bij elkaar in één bak te zetten.

's-Gravenhage, 15-7-'35.

sw.

ATTENTIE!

Leden van „Succulenta” steunt ons door het winnen van nieuwe leden. Geeft aan belangstellenden van uw overtollig stekmateriaal enkele mooie plantjes, welke den grondslag voor een nieuwe verzameling kunnen vormen en maak daarbij het beding, dat ze nu ook een abonnement op „Succulenta” dienen te nemen. U dient daarbij tevens Uw eigen belang, door op deze wijze mede te werken aan de mogelijkheid om „Succulenta” elke maand nog mooier en grooter te maken.

INHOUD: Het enten van Cactussen. II. — Sempervivums. — Struikvormige en andere Mesems. — Het Leekenhoekje. — Echinopsis violacea. — Behandeling van onze Mesems. — Op den Uitkijk. — Vragenrubriek. — Attentie.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133660 • DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. Th. KRABHENDAM, *Penningmeester (tijd.)*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

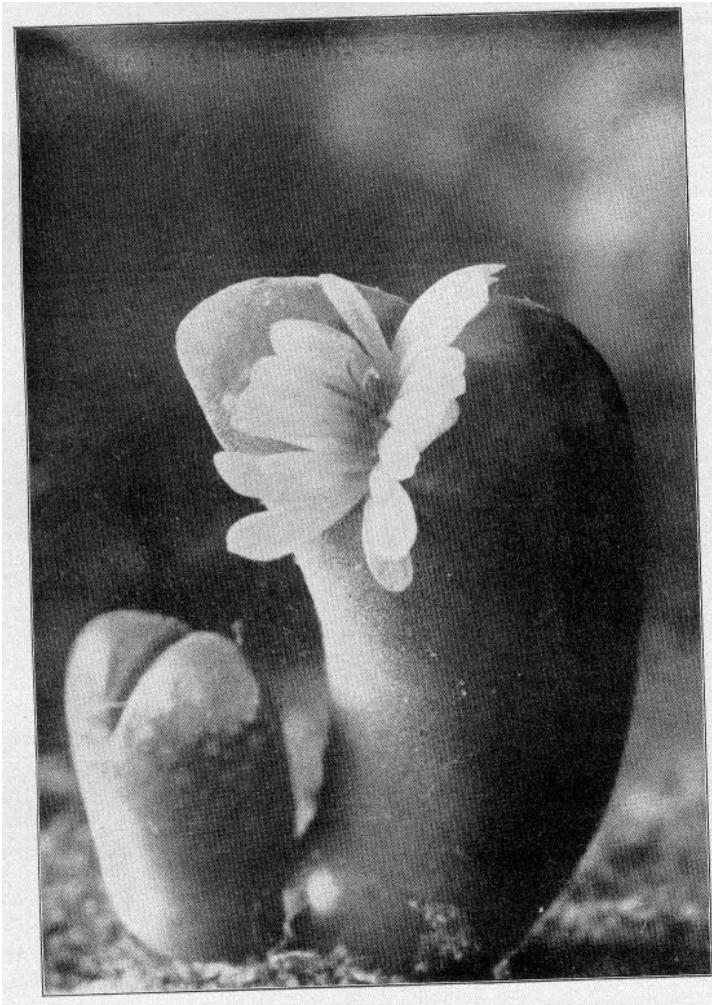
OPHTHÁLMOPHYLLUM Drt. et Schw.

Van deze plantengroep zijn tot heden nog niet veel soorten bekend. Een mooie afbeelding, eenige malen vergroot, van *Ophthalmophyllum Herrei*, vinden we in *Succulenta*, Maart 1933, bld. 43, welke wij hier nog eens afdrukken. De meest bekende zijn *O. Herrei* Lavis, en *O. Friedrichiae* Dtr. et Schw., de eerste gevonden in de buurt van Breekpoort, klein Namaqualand, de tweede bij Warmbad.

Als nieuw beschreven door Dr. G. S c h w a n t e s kunnen hier nog bijgevoegd worden: *O. Triebneri* Schw. *O. praesectum* (N. E. Br.) Schw., *O. Cornutum* Schw., *O. Maughanii* (N. E. Br.) Schw. Het woord *Ophthalmophyllum* beteekent oogblad. Eertijds door N. E. B r o w n verkeerdelijk ondergebracht bij het geslacht *Lithops*. later door G. S c h w a n t e s bij *Conophytum* ingedeeld, totdat Dr. S c h w a n t e s in de gelegenheid kwam de bloem te onderzoeken, die belangrijk afweek van een *Conophytum* bloem, waarna het geslacht *Ophthalmophyllum* werd geschapen.

Een kenmerkende eigenschap van de tot heden bekende soorten van deze groep is, dat ze allen vensterbladeren bezitten. Over de kultuur van het volgende te zeggen. Het kweken uit zaad is niet gemakkelijk, omdat ook voor de zaailingen de rusttijd in den zomer valt. Sinds eenige jaren is in mijn bezit een ex. *O. Friedrichiae* een roodbloeiende vorm, die geregeld elk jaar bloeit. Dit jaar kreeg ik, (welk verschijnsel tot heden waarschijnlijk niet bekend zal zijn), twee bloemen achter elkaar uit hetzelfde bladpaar. De eerste bloem verscheen in het begin van October, de tweede eind October, doch

deze bloem is niet volledig uitgegroeid door gebrek aan licht. Of-
 schoon de hoofdgroei eigenlijk in den winter valt, moeten we toch
 bij deze weekvleezige planten in dien tijd ook zeer voorzichtig zijn
 met water geven. Van af \pm 15 Augustus kunnen we beginnen met

Ophthalmophyllum Herrei.

Foto van Dijk, Bilthoven

watergeven, de nieuwe bladparen komen tegen dien tijd uit het ver-
 droogde omhulsel van de oude bladparen te voorschijn, terwijl bij
 goede kultuur tevens de bloemknop gevormd wordt. Het is wen-

schelijk het water geven sterk te verminderen na het eindigen van den bloei, dus van af ongeveer November. In den winter zoo goed als droog (eens in de week een paar druppels water langs den rand van den pot j, temperatuur niet onder 10° C. Van af Maart tot einde Mei wat meer water. Van af dat tijdstip tot ongeveer half Augustus rustperiode en niet volkomen droog. Het inschrompelen van de oude bladparen moet omstreeks Mei beginnen. Men moet het watergeven in den groeitijd zoo trachten te regelen, dat de plant in den rusttijd *niet* gedeeltelijk in de aarde terugtrekt.

Dat gebeurt wel op de vindplaatsen, maar hier is het overbodig en bij de daaropvolgende groeiperiode groeit het nieuwe bladpaar niet geheel vol en de bloem blijft achterwege. Een gevolg van teveel watergeven is, dat de vensters als een spiegel gaan glanzen. Zulke planten kunnen gemakkelijk rotten. Bij een goede kultuur zijn de vensters eenigszins dof. Men kan ze kweken in de kas, zoowel als in de kamer. Veel licht en lucht, in de rustperiode bij voorkeur niet te felle zonbestraling.

Bij gebrek aan licht worden de plantenlichamen groen, de goede tint is bruinrood purperachtig.

Aardmengsel half bladaarde + half grof zand met wat houtskool en iets kalk. Bij goede kultuur een dankbare plant,

F. SWÜSTE.

MIJN ERVARINGEN.

In het Meinummer van 1934 plaatste ik een artikeltje, waarin ik enkele ervaringen, in mijn Cactus- en Vetplantenliefhebberij opgedaan, mededeelde. Ik hoop, dat 't, hoe weinig ook, de liefhebberij ten goede is gekomen. Die liefhebberij te dienen, al is het maar met eenvoudige dingen te noemen, is weer de bedoeling van dit stukje. Met 't oog daarop, vertrouw ik dat „Succulenta” mij gastvrijheid wil verleen. Ter zake dus,

Zaaien. Eigenlijk een oud, misschien haast „afgezaagd” onderwerp. Oud zeker, want ik denk, dat zaaien altijd in de liefhebberij is gebeurd. Ik denk eveneens, dat 't voor velen een moeilijk probleem is. Het bewijs meen ik te vinden in 't feit, dat ik al zooveel verschillende methoden heb gelezen en heb zien aangeprezen. Misschien is het juist van me gezien, zoodat ik meen, dat steeds de kwestie van de *bodemwarmte* het cardinale punt is. Allerlei toe-

stellen zijn beproefd, maar helaas het zijn niet alle beproefde toestellen.

Voor ons liefhebbers — ik sluit de vakmensen in dit geval uit — is het een voorname kwestie: Hoe geven we de zaden een *voldoende* en standvastige bodemwarmte.

In het voorbije jaar heb ik de proef genomen met bodemverwarming door middel van *electrische verwarmingskabel*. Ik ben daarbij op de volgende wijze te werk gegaan. Een houten bak ± 70 c.m. in het vierkant en ± 15 c.m. diep werd gemaakt. Op de bodem kwam een laagje grof zand, daarop werd zigzagsgewijze gelegd een kabel van ruim 3 meter ter sterkte van 30 watt. Over deze kabel kwam een laag turfmolm, waarin ik de zaaipannen met 't zaaisel ingroef. De bak werd afgedekt met een glasraam. Voor deze kabel had ik nog noodig een transformator, omdat de sterkte van 't net bij mij 220 Volt is. De kabel komt van de Amsterdamsche kabelfabriek en is goedkoop.

De transformator maakte de aanleg wat prijzig, maar in geenen deele onoverkomelijk. De kabel zal volgens mijn leeken beoordeeling van 1 kilowatt ± 1 1 - 12 uur kunnen gloeien.

Er komt bij, dat mijn bak in de kas lag, zoodat ik overdag van elke zonnestraal kon profiteren en ik dus op de dag bijna altijd de stroom uitschakelde. Omdat ik de zaaipannen in de turfmolm ingroef, terwijl die turfmolm eerst met water verzadigd werd, behoefde ik niet bang te zijn, dat mijn zaaisel spoedig verdrogen zou. Wel meen ik, dat een besproeiing met een nevelverstuiver niet gemist kan worden. De temperatuur van de turfmolm kan gemakkelijk 25-30° C. worden. Mij is deze methode zeer goed bevallen, maar toch moet men stroom tegen laag tarief kunnen krijgen. (Ik heb „vastrecht” tarief tegen 3½ cent per kilowatt). Deze verwarming heb ik ook toegepast voor 't doen bewortelen van importen of van planten, die van den wortel waren afgeraakt. Het ging uitstekend. Een *Melocactus communis* had binnen de week wortels!

Ik meen ten slotte, dat deze manier van bodemverwarming beproevenswaardig is.

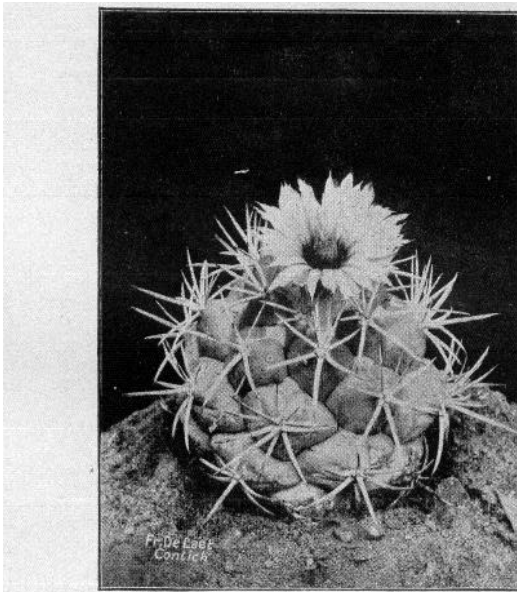
Hoogland.

P. H. SEGERS.

GROOTBLOEMIGE MAMMILLARIA'S

De meeste *Mammillaria's* die men in onze verzamelingen aantreft, behooren tot de klein-bloemige soorten. Zonder iets aan de

sierwaarde dezer dankbare planten te willen afdoen, vestigen wij

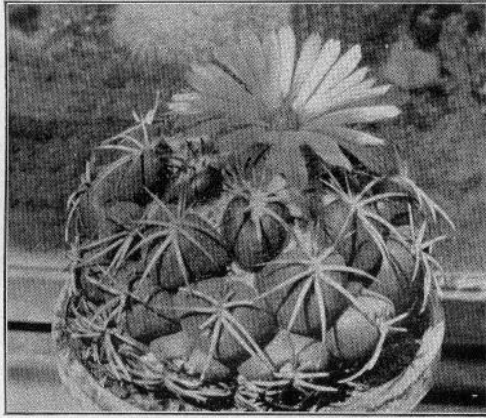

Coryphantha Poselgeriana. Br. et R.

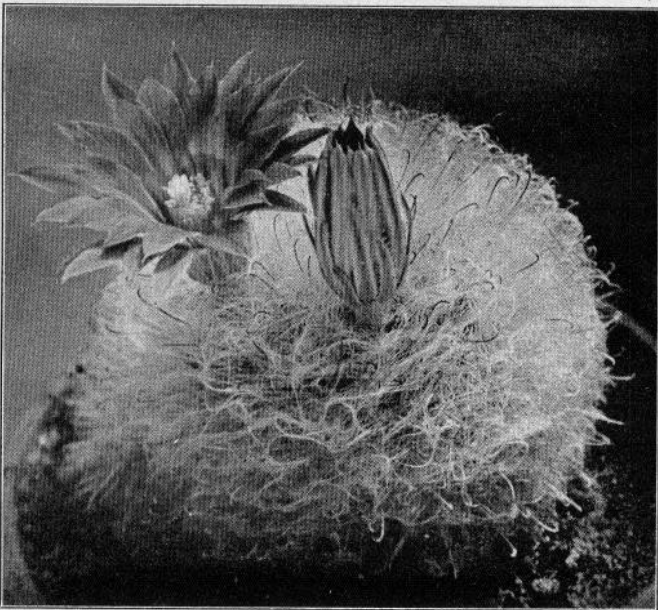
Coryphantha grandiflora. Berger.

toch gaarne bijzondere aandacht op de grootbloemige soorten. Deze zijn even gemakkelijk te kweken als de kleinbloemige, de bedooring is mooier, heeft meer overeenkomst met die der Echinocactus-

Mammillaria elephantidens. Lem.

(Foto C. A.).

Mammillaria Gülzowiana. Werd.

Foto C. L. Harders, den Haag.

sen, terwijl ook de bloemen vrijwel van dezelfde grootte zijn als bij deze „parelen uit de Cactusfamilie” het geval is, Niet ten onrechte beschouwt men daarom de grootbloemige Mammillaria's, in hoofdzaak tot het geslacht Coryphantha behoorende, als een tusschen-vorm van Mammillaria en Echinocactus.

Tot deze grootbloemige soorten behooren o.a. de hier afgebeelde *Coryphantha grandiflora* Berger, met diep violet rose gekleurde, 8 c.M. metende bloemen, *Cor. elephantidens* Lem. met 9 c.M. groote, karmijn-roode bloemen, *Cor. Poselgeriana* Br. et R. (= *Mamm. valida* Purp.) met 5 à 6 c.M. groote, vleeschkleurige rose bloemen. Ook de prachtig behaarde *Mamm. Gülzowiana* W e r d. met haar 6 c.M. breede, 4 à 5 dagen open blijvende, purperroode bloemen mag hier niet vergeten worden.

G. D. D.

DUBBELGANGERS.

Het zijn er drie: 1°. *Apórocactus flagelliformis* Lem-Cereus *flagelliformis* Mill.

2°. *Céreus Martianus* Zucc.

3°. *Apórocactus flagriformis* Zucc.

De eerste, de algemeen bekende Zweepcactus, ook wel Slangencactus genoemd, kreeg in het Januari-nummer van deze jaargang al een beurt, terwijl men op bldz. 46 van *Succulenta* 1928 een artikel van den heer v. d. H o u t e n kan lezen.

Aan mijn plant verschijnen ieder jaar na de bloei verscheidene grootere en kleinere zaadbessen, maar iedere keer als ik het zaad zaaide, werd het een mislukking. Ik heb er maar één zaailing van gekregen en daar zit heel geen groei in.

In het Monatschrift der D. K. G. 1931 – Heft 10 bldz. 21 – antwoordt C u r t K n e b e l op een vroeger gestelde vraag, dat hij niet kan beslissen, of het zaad bij ons kiemkrachtig is. Hij heeft alleen van *Cereus Martianus* maar zaailingen kunnen krijgen.

Wie van onze leden heeft ondervinding op dit punt?

De tweede, toevallig reeds genoemd, - *Cereus Martianus* Zucc is genoemd naar Dr. K a r l F r i e d r i c h P h i l i p p v o n M a r t i u s, die professor in de botanie en directeur van den botanischen tuin te München was. Hij maakte van 1817- 1820 een reis naar Brazilië en heeft verschillende cactussen beschreven.

Rot her stuurde aan Prof. S c h u m a n n een foto, gemaakt

door S t r a u s in Bruchsal 1) . Deze had de plant als *Cereus flagelliformis* Mill, maar S c h u m a n n meende, dat het de niet zoveel voorkomende *Cereus Martianus* Zucc was. Hij gaf de foto op bldz. 105 van het Monatschrift für Kakteenkunde 1899.

't Is jammer, dat we wat zuinig moeten worden, anders kon iedereen zien, dat het sprekend onze *Aporocactus flagelliformis* is, alleen wat krachtiger, wat steviger.

Volgens S c h u m a n n werd de plant door Baron van Karw i n s k y 2) bij Zimapan (Mexico) gevonden en naar München gestuurd, waar ze door Zuccarini beschreven werd.

De laatste jaren noemt H a a g e Jr. ze nog wel in zijn prijscourant, maar zonder prijs. Wie van onze leden heeft de plant in zijn verzameling?

De derde, *Aporocactus flagriformis* Zucc, kunt U zien op de omslag van H a a g e's prijscourant van 1934. Daar vindt U een gekleurde afbeelding, die U meteen zegt, dat het verschil hoofdzakelijk in de bloem zit.

Een nog mooiere gekleurde afbeelding kan men vinden in Gartenschönheit van Febr. 1929.

Het is alweer Baron v o n K a r w i n s k y, die in 1843 deze plant invoerde. Later is ze door P u r p u s nog eens gevonden bij Vera Cruz, maar in de verzamelingen is ze altijd zeldzaam gebleven.

Het is ook de eerste keer, dat *Aporocactus flagriformis* Zucc. in de prijscourant van H a a g e Jr. aangeboden wordt.

Flagelli = zweep en flagri = . . . ?

Ik kon het nergens vinden, tot iemand, die Latijn geleerd had, me vertelde, dat beide woorden zweep of geesel betekenden. De eene Latijnsche schrijver gebruikt het eerste, een andere het tweede woord.

Zuccarini zal dus *flagriformis* gekozen hebben, omdat *flagelliformis* al gebruikt was.

In 1927 kreeg C u r t K n e b e 1, een kweeker te Erlau in Saksen. van W i l h e l m W e i n g a r t te Georgenthal in Thüringen, een der

1) L. S t r a u s, geb. 1862 in Bruchsal, is koopman. In den winter van 1918 verloor hij in één nacht \pm 90 % van zijn cactussen. Dit benam hem de lust zich verder met deze planten bezig te houden, nadien heeft hij zich vooral op rozen toegelegd.

2) Dr. Baron **Wilhelm** von Karwinsky, geboren 1779 te München, maakte tusschen 1827 en 1832 twee reizen naar Mexico, vanwaar hij vele nieuwe soorten naar München en St. Petersburg zond. Hij stierf in 1855.

beste *Cereus*-kenners uit Duitschland, een stukje van een origineele plant. Hij heeft voor een flinke vermeerdering gezorgd, zoodat de plant nu weer algemeener kan worden.

C u r t K n e b e l zegt, dat de bloem van *flagelliformis* mooi is, maar die van *flagriformis* prachtig. Ook wijst hij nog op de pracht van de karmijnrose gekleurde toppen van de uitgroeijende stengels. Die winnen het in schoonheid van menige bloem.

We kunnen dit nog in de hand werken door de stengels in het voorjaar flink in te korten. Er komen dan een menigte van die prachtig gekleurde scheuten.

D. b. T,

B. Th. K.

WILLEM FREDERIK REINIER SURINGAR.

Nog enkele bijzonderheden.

Tijdens het afdrukken van het Januari-nummer bleek ons, dat zich in de stedelijke bibliotheek en het gemeente-archief te Leeuwarden verschillende stukken bevinden welke op Dr. S u r i n g a r betrekking hebben.

Zoo o.a. een levensbeschrijving door niemand minder dan Prof. H u g o d e V r i e s, gepubliceerd in „Eigen Haard” 1897, blad 724~727. Hetzelfde portret, dat bij het artikel van den heer K r a b b e n d a m werd afgedrukt, illustreerde ook het artikel van Prof. d e V r i e s. Bedoeld artikel werd geschreven naar aanleiding van het veertig-jarig professoraat, een zeldzaam feest, dat slechts weinig hoogleraren beschoren is, daar men dan reeds op 30-jarigen leeftijd professor moet zijn. En Prof. S u r i n g a r was nog maar 24 jaar, toen hij tot hoogleraar in de plantkunde aan de Leidsche Universiteit werd benoemd. Gezond en krachtig herdacht hij op 14 November 1897 dit zeldzaam jubileum.

Bij doorlezing van het opstel door S u r i n g a r 's leerling, de latere Prof. H u g o d e V r i e s, geschreven, bleek mij, dat het artikel van Prof. S c h u m a n n, hieraan ontleend is.

Na op 13 Maart 1857 „magna cum laude” gepromoveerd te zijn, werd hij in 1871 professor, Ik was, zoo vervolgt H u g o d e V r i e s, S u r i n g a r 's tweede leerling en werd eerst in 1866 student, toen S. dus reeds negen jaar hoogleraar was. Doch reeds vóór 1866 was ik zijn leerling. De Zaterdagavonden bracht ik in zijn werkkamer

door, tendeele ook in zijn huiskamer. Hier droeg hij mij op de planten van het inlandsche herbarium voorloopig te rangschikken en in de portefeuilles te bergen. Het enthousiasme van den leermeester plantte zich op zijn leerling over. Zeldzaam komt het voor, dat een Hoogleraar zooveel tijd en zorg aan een enkelen leerling besteedt en het was voor mij een bijzonder geluk, dat juist mij dit ten deel viel.

Een verschil van meening tusschen S u r i n g a r en zijn, overigens zoo kundigen, hortulanus over de beteekenis van den botanischen tuin heeft gemaakt, dat deze grootsche en kostbare inrichting gedurende S u r i n g a r 's veertig-jarig professoraat zoo uiterst geringe vruchten voor het onderwijs heeft gedragen.

Het innige verband tusschen Hortus en onderwijs, dat elders zoo rijke vruchten draagt, kon in Leiden niet tot zijn recht komen.

S u r i n g a r 's verdiensten voor de wetenschappen hebben herhaaldelijk erkenning gevonden. Behalve talrijke lidmaatschappen van buitenlandsche geleerde genootschappen en het Doctoraat honoris causae, was S. sedert 1862 lid der Holl. Mij. van Wetenschappen te Haarlem en sedert 1867 lid der Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam.

In 1874 werd hij tot Ridder van de Kroon van Italië benoemd, in 1875 tot Ridder in de Orde van den Nederl. Leeuw, en in 1881 tot Officier de l'instruction publique in Frankrijk.

Het voornaamste resultaat voor de studiën over de wieren (waarop hij promoveerde) zijn zijne publicaties over de Sarcine, die in de maag van den mensch gevonden wordt, een toenmaals zoowel praktisch als wetenschappelijk uiterst belangrijk onderwerp. Zijn groote verdiensten op dit gebied werden ten volle erkend, toen in 1872 de Universiteit van München hem het eere-doctoraat in de geneeskunde aanbod.

Van de verzamelingen, die S. van zijn reizen zelf meebracht, noem ik, aldus de V r i e s, alleen de Cactussen. Voor een aanzienlijk deel levend naar Leiden gezonden, vormde deze jaren lang een onderwerp van uitgebreide studie. S u r i n g a r 's toewijding aan Darwins afstammingsleer vond hierin een materiaal, dat rijk genoeg was aan argumenten, om, ook buiten den kring der systematische specialiteiten, de aandacht te trekken. —

- Een aandacht, welke het thans, na 50 jaar, nog trekt.

G. D. D.

Aanteekening.

In het artikel van den heer K r a b b e n d a m lezen wij op bladz. 8: „In 1855 ging zijn leermeester D e V r i e z e voor botanische studie naar Oost-Indië. S u r i n g a r werd zijn plaatsvervanger te Leiden.

In het gemeente-archief vond ik nog een overdruk van de *Algemeene Kunst- en Letterbode*, No. 10 van het jaar 1861, waarin S u r i n g a r onder den titel: „De zending van den hoogleeraar W. H. d e V r i e z e naar Nederlandsch-Indië”, verslag van diens reis geeft.

—
LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. v a n d e n H o u c e n, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam!

September.

Nog altijd kunnen onze planten volop profiteren van den zomer en vereischen geen bijzondere zorgen, zoodat we ons maandoverzicht kunnen vervolgen met de verdere bespreking van de vraag, die ons reeds in het vorige nummer heeft bezig gehouden. We herinneren ons, dat de succulenten een afzonderlijke groep vormen onder de droogteplanten, die zich kenmerken, doordat ze in het bezit zijn van vleezige of sappige organen, waarin ze water kunnen bewaren. Snijden we een dergelijk orgaan, hetzij een blad of een stengel door en bekijken we dit onder sterke loupevergrooting, dan zien we dat het meerendeels bestaat uit groote dunwandige cellen, die met vocht gevuld zijn. Dit zoogenaamde waterweefsel maakt dat de plant in tijd van nood in staat is hieruit te putten en aldus het leven te redden. Planten, die niet over een dergelijke watervoorraad beschikken, verdorren bij eenigszins lang aanhoudende droogte en gaan dood.

Bij de soorten nu, die in de allerdroste streken groeien kunnen, ligt dit waterweefsel in den stam en men spreekt van *Stamsucculenten*, in tegenstelling met de soorten, die iets meer regen krijgen en waarbij het waterweefsel zich vooral in de bladeren ontwikkeld heeft, de *Bladsucculenten*.

De cactussen behooren bijna zonder uitzondering tot de eerste groep. Bij hen is de aanpassing dan ook wel het verst doorgevoerd.

Het verschijnsel der succulentie zal zich in de Natuur steeds voordoen, waar de verdeeling der jaarlijksche regenval een on-

regelmatige is, zoodat er naast perioden, waarin zoo nu en dan een buitje valt, ook tijden zijn, dat de regen volkomen uitblijft. Dit is op tal van plaatsen op aarde het geval.

Toch is het een opmerkelijk verschijnsel, dat de succulenten niet gelijkmatig over de wereld verspreid zijn, maar zich in hoofdzaak in een tweetal gebieden hebben gelocaliseerd. Het eene is het Amerikaansche gebied met de hoogylakte van Mexico als centrum en het tweede de Zuid-Afrikaansche hoogylakte, de Karroo.

De cactussen behooren uitsluitend in Amerika thuis. Volgens de nieuwere opvattingen van K u r t B a c k e b e r g heeft hun bakermat bestaan in het thans grootendeels in zee verzonken deel van West-Indië en hebben ze zich vandaar uit verspreid in alle richtingen, zoodat we ze thans tot aan de grenzen van Vuurland in het zuiden, en Alaska in het noorden aantreffen, maar in Mexico heeft de cactusfamilie haar grootste ontplooiing gevonden. Men is gewoon de cactussen als een afzonderlijke groep van de succulenten af te scheiden en daar is heel veel voor te zeggen. Hoewel ze wat hun bouw betreft, volmaakte succulenten zijn, vormen ze als familie toch een afgerond geheel en zijn ze door een ieder gemakkelijk als zoodanig te herkennen. Eigenlijk zouden we dus moeten spreken van de cactussen en de overige vetplanten. Door de Franschen wordt dit verschil inderdaad duidelijk gevoeld, want zij spreken van "les plantes grasses, autres que les cactées". En zoo hebben dus in ons spraakgebruik alle succulenten, die geen cactussen zijn den naam gekregen van **Vetplanten**. Zij kunnen tot de meest uiteenlopende families behooren. Soms is de geheele familie succulent geworden, maar meestal zijn het slechts bepaalde geslachten of groepen uit één geslacht, die door de veranderde levensomstandigheden in vroeger tijden een succulent karakter hebben aangenomen. Bij het geslacht Mesembryanthemum vinden we nog volkomen normale bebladerde vormen, zooals de hier en daar als groente gebezigde Ijsplant, die aan de kust thuis hoort, maar hoe hooger we vanuit Kaapland in de richting van de Karroo komen, des te kleiner worden de bladeren om ten slotte te eindigen bij de kegelvormig, half in den grond verstopte Lithopssoorten. En hetzelfde zien we bij de soorten van het geslacht Wolfsmelk (*Euphorbia*), waartoe niet alleen heel gewone onkruidsoorten behooren uit ons bouwland, maar dat op de Canaren in hoofdzaak zuilvormen vertoont en waarvan de kogelvormige soorten (*Euphorbia obesa*, *valida*, *meloformis* enz.) tot de meest begeerde planten voor onze

liefhebbersverzamelingen behooren. Men ziet hieruit, dat de Natuur voor alle succulenten dezelfde richtlijnen volgt, steeds meer beperking van het verdampend oppervlak, met als uiteindelijke vorm de bol, waardoor ze weer bedriegelijk veel op cactussen gelijken. Het is dus wel zeer begrijpelijk, dat het groote publiek ze daar voor aanziet. Geeft men echter met een naald een klein schrapje op zoo'n *Obesabol*, dan komt onmiddellijk een druppeltje melksap te voorschijn en blijkt, dat we inderdaad met een wolfsmelk en niet met een cactus te doen hebben, Bekende vetplantengeslachten uit Amerika zijn de *Agaven* en de *Echeveria's*, terwijl Afrika ons een grootere verscheidenheid schenkt in de *Aloë's*, *Crassula's*, *Euphorbia's*, *Gasteria's*, *Haworthia's*, *Apicra's*, *Mesembryanthemums*, en *Stapelia's*. De boomvormige *Sempervivums* zijn afkomstig van de Canarische eilanden, terwijl de winterharde Huislooksoorten uit de bergstreken van Midden-Europa komen. Het geslacht *Sedum* is een cosmopoliet, het wordt zoowel in Kamschatka als op het bergland van Mexico aangetroffen, maar ontbreekt evenmin in onze duinen. (Muurpeper).

ZAAIPROEVEN MET CACTUSZAAD UIT NEDERL. WEST-INDIE.

De goed gedocumenteerde artikelen van den heer P. Wagenaar Hummelinck over de Cactussen van onze West-Indische eilanden, benevens de levensbeschrijvingen van Prof. Dr. Suringar en Prof. Dr. Valkenier Suringar, hebben de belangstelling van velen wakker geroepen over dit, door ons Nederlanders, erg verwaarloosde Cactusgebied.

Onze daadwerkelijke kennis rijkt niet veel verder, dan dat wij misschien wel eens kostbare Melocactussen met haar ongeëvenaarde bedooring vandaar hebben ontvangen, om ze hier, ver van haar zonnig vaderland, te zien wegwijnen.

Ons geacht medelid, de heer W. A. G. Hobbelen te Oirschot stelde de vraag: „zijn er mogelijk door Succulenta-leden, zaai-proeven genomen met Cactuszaad uit N.W.I. die men in eenig opzicht zou kunnen beschouwen als voortzetting der proeven van Suringar Sr.?”

Wij brengen hiermede deze vraag onder de aandacht van alle lezers. Binnenkomende antwoorden hopen wij tot een voor publicatie geschikt geheel te verwerken.

Vooral zou het van belang zijn zaaiproeven met *Melocactus*zaad te nemen. Misschien hebben sommige onzer leden wel connecties op Curaçao, die eenig zaad zouden willen toezenden om hiermee proeven te nemen. Dit zou veel meer waarde hebben dan het importeeren der kostelijke planten, die hier toch niet met succes in leven te houden zijn. Opkweken uit zaad moet o.i. wel kans van slagen geven en de interessante *Cactusflora* van N.W.I. waarop wij terecht trotsch mogen zijn, kan in stand blijven.

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

September.

Voor al onze moeite en zorg voor onze Mesems worden we in deze maand en de twee daaropvolgende rijkelijk beloond met bloemen, zoowel van die, welke in de kas, als die buiten zijn opgesteld. *Con. Wettsteinii* bloeit reeds in deze maand als ruim 2-jarige zaailing. Ook andere *Con.* vertoonen hun bloemknoppen, evenals *Ophthalmophyllum*. *Muiria* is hier moeilijk in bloei te krijgen, met *Gibbaeum dispar* hebben we nog wat geduld tot omstreeks November, overige *Gibbaeums* bloeien hier meestal moeilijk. Ook een groot aantal struikvormige Mesems gaan nu bloeien, evenals *Pleiospilos* en *Punctillaria*. *Frithia pulchra* is volop in knop, heeft voor het opengaan der bloemen veel zonlicht nodig. Schermen wordt niet meer gedaan, elke zonnestraal moet benut worden. *Dinteranthus* en *Lapidaria* vertoonen ook bloemknoppen. Eenige vroegbloeiende *Lithops*soorten zijn: *L. fulviceps*, *L. urikosensis*, *L. Lesliei*, *L. kiubisensis*, *L. karasmontana*, *L. Comptonii*, *L. Herrei*, en enkele anderen, de overigen komen als regel wat later. Het koelere weer van deze maand drijft de planten tot verderen groei, het water geven kan nog geregeld doorgaan, alleen zij men voorzichtig met *Aloinopsis* (*Nananthus*), *Titanopsis* en *Dinteranthus*. Veelvuldig verplaatsen tijdens de knopzetting is niet aan te bevelen. Luchten zooveel mogelijk.

Voor zaadwinning dienen we bij Mesems steeds twee planten te hebben van dezelfde soort, en ook twee planten, die elk uit zaad zijn voortgekomen. Twee planten, waarvan de één een stek is geweest van de andere, geven geen bestuivingsmogelijkheid. Het bestuiven doen we pas, nadat de bloemen minstens twee dagen zijn open geweest, bij *Frithia pulchra* na ongeveer 4 dagen. Om zeker

te zijn van bestuiving, herhalen we het bestuiven eenige dagen achter elkaar. We gebruiken er voor een klein, zachtharig penseel. Wanneer we zeker weten, dat het stuifmeel goed rijp is, kunnen we ook met een pincet voorzichtig een plukje meeldraden (niet de stamper meenemen), met de stuifmeelkorrels overbrengen naar de stemfels van de andere plant, en omgekeerd. Een *Faucaria tigrina* kunnen we bestuiven met een *Faucaria tuberculosa*, om maar wat te noemen. Maar waarvoor zouden we het doen, het aantal Mesems is al uitgebreid genoeg.

Tegen het einde van de maand gaan we het water geven sterk verminderen, vooral voor de Mesems, die dan zijn uitgebloeid.

F. SWÜSTE.

MIMICRY.

Ik herinner me, dat ik als jongen er een vischkom met stekelbaarsjes op na hield. Deze vischjes waren spoedig aan me gewend. Als ik met kleine, roode wormpjes aankwam, zwommen ze naar den rand van de kom, of staken hun kop boven water uit, om naar het voedsel te happen. De vischkom stond op een donker kleedje. Na verloop van korten tijd namen de buiken van deze vischjes een donkere tint aan, overeenkomende met den donkeren ondergrond. Bij deze kleurverandering spelen de pigmentcellen van koudbloedige dieren, zooals visschen, een groote rol. De huidskleur wordt gewijzigd, al naar deze dieren zich in een donkere of lichte omgeving bevinden. Deze pigmentcellen worden meestal chromatophoren genoemd, en wel, voor zoover ze een zwart pigment bevatten, melanophoren, in tegenstelling met xantho- en erythrophoren. Ze bezitten het vermogen, zich te kunnen samentrekken en uitzetten, waardoor snelle kleurveranderingen kunnen worden verklaard. Waarschijnlijk staan deze pigmentcellen onder hormonalen en (of) nerveuzen invloed. Hoe staat het nu met onze mimicries? Als we de verhalen daaromtrent lezen, krijgt men den indruk, dat de planten zichzelf daadwerkelijk aanpassen. Maar de dikwijls frappante gelijkenis met het omringende gesteente hebben ze gekregen onder den invloed van die gesteenten. Brengen we deze planten over naar een andere omgeving, dan verliezen ze geheel of gedeeltelijk hun karakteristieke kleur en teekening, en passen zich aan de gewijzigde omstandigheden aan. Ze ondergaan den invloed van hun omgeving,

ze zijn lijdend voorwerp. Ze hebben, door de hun opgedrongen aanpassing wel een bescherming mede gekregen van Moeder Natuur. maar de dieren met hun scherp onderscheidingsvermogen, weten hen toch wel te vinden.

Mochten andere leden een andere zienswijze zijn toegedaan, dan verneem ik die gaarne.

F. SWÜSTE.

HET BLOEIEN VAN NACHTCACTUSSEN BIJ KUNSTLICHT.

De ervaring, opgedaan tijdens de Middelburgsche tentoonstelling met *Cereus grandiflorus*, beschreven in het Juli-nummer, kan ik volkomen onderschrijven. Ik bezit *Cereus nycticalus* in potten, die ik wel en die ik niet van hun plaats kan halen. De eerste zet ik vaak, als de bloem zich geopend heeft, in de kamer onder de lamp. De bloem ontplooit zich dan niet of slechts heel langzaam verder. Ook heb ik ondervonden, dat de bloemen in het donker grooter worden en veel mooier, ze missen, als ze in het kunstlicht staan, dat wonderlijk stralende, dat zulk een groote bekering uitoeft.

J. J. E. v. d. Th.

OP DEN UITKIJK.

Curt Backeberg. Publicaties voor Cactusstudie.

Het Augustusnummer geeft een overzicht en indeeling van het ondergeslacht *Cylindropuntia*.

Verder worden beschreven en afgebeeld: *Opuntia Verschaffeltii*, *O. teres*, *O. Weingartiana*, *O. nigrispina*, *O. Subinermis*, *Rebutia spinosissima* en *Reb. violaciflora*.

Voor wie op de hoogte wil blijven van de nieuwste cactusstudie is deze maandelijksche publicatie een onmisbare gids.

G. D. D.

INHOUD : *Ophálmophyllum*. — Mijn ervaringen. — Grootbloemige *Mammillaria*'s. — Dubbelgangens. — Willem Frederik Reinier Suringar. — Leekenhoekje. — Zaaiproeven met cactuszaad uit Nederl. West-Indië. — Behandeling van onze Mesems. — *Mimicry*. — Het bloeien van nachtcactussen bij kunstlicht. — Op den uitkijk.

Stokken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan; G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - DRUMPT bij Tiel.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80, DEN HAAG.
Bestuur: CHK. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, <i>Secretaresse</i> , den Haag; B. TH. KRABBENDAM, <i>Penningmeester (tijdel.)</i> , Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

DEN BLIK VOORUIT!

Na het verschijnen van dit nummer verschijnen nog maar twee afleveringen, en dan is deze jaargang weer compleet. Ondanks den wangunst der tijden kunnen wij nu reeds met dankbaarheid gewagen van het feit, dat „Succulenta” haar plaats met eere mocht blijven innemen.

En dit geeft hoop voor de toekomst. Daarom houden wij den blik vooruit! Ook onze getrouwe lezers zullen dit doen, door voor het komende jaar hun abonnement te bestendigen. Doch willen zij ons ook helpen het ledental te vergrooten? Moeilijk is dit niet, wanneer elk voor zich in eigen omgeving maar een weinig propaganda maakt. B.v. door het weggeven van enkele plantjes of stekken aan nieuwe liefhebbers, die dan tegelijk worden opgewekt lid van „Succulenta” te worden.

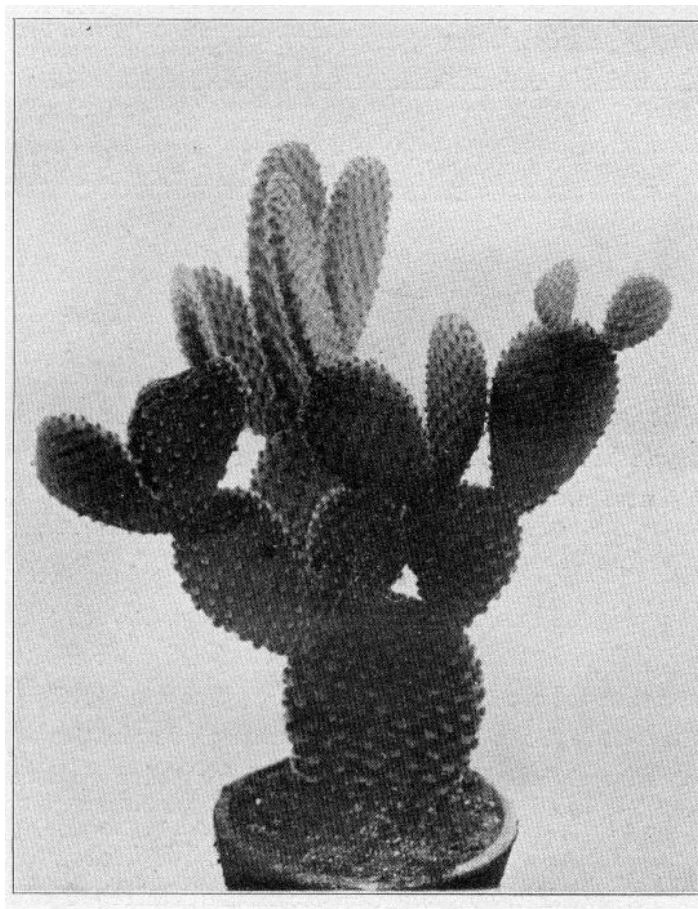
Onzerzijds houden wij ook den blik vooruit. Wij hebben reeds nu voor den komenden jaargang de beschikking verkregen over een veertigtal geheel nieuwe illustraties van Rebutia's en Lobivia's, welke tevens uitvoerig zullen worden beschreven. Alleen dit zal reeds een abonnement voor 1936 meer dan waard zijn!

Getrouwe lezers, met ons den blik vooruit!

G. D. D.

MOOIE OPUNTIA'S VOOR KLEINE COLLECTIES.

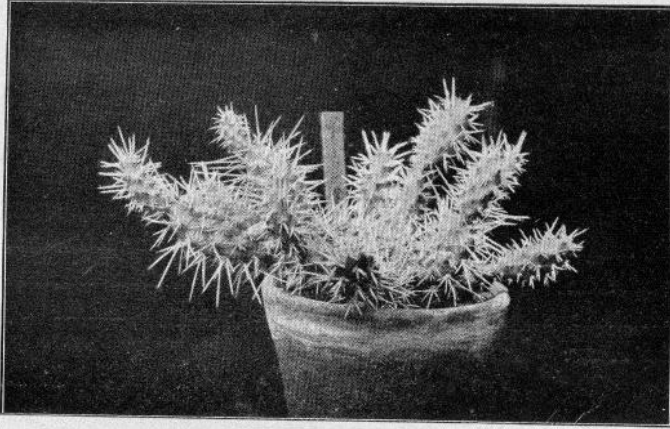
De meeste Opuntia's hebben het nadeel, dat ze spoedig veel ruimte innemen, zoodat de liefhebber met weinig ruimte ze niet lang kan houden. Toch zijn er verschillende soorten welke een gedrongen groeiwijze hebben en niet hoog worden, zoodat ze jarenlang de verzameling tot sieraad kunnen strekken. Bloeien doen ze

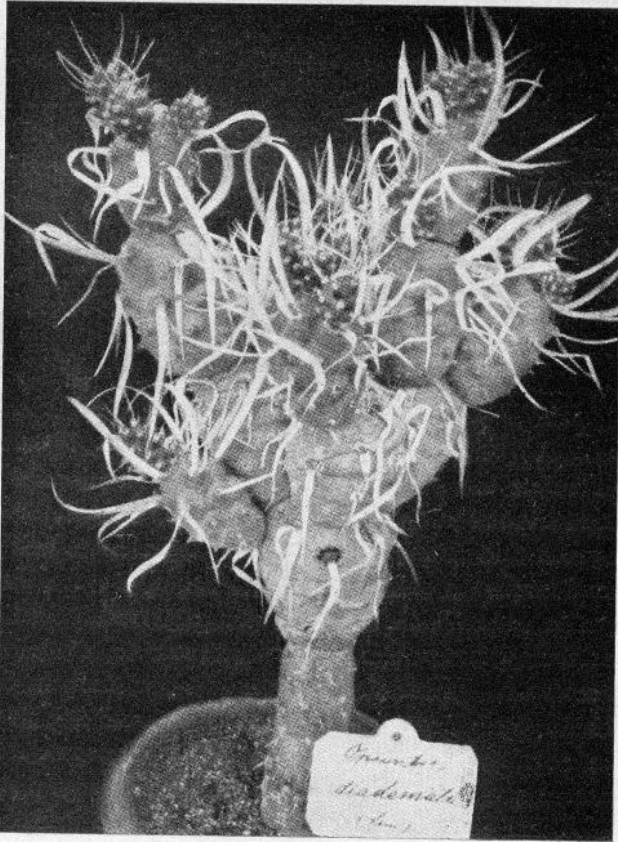
Opuntia mictodasys Lem.

wel is waar hoogst zelden, doch ook zonder bloemen zijn deze Opuntia's mooi, terwijl geen verzameling eenigermate compleet kan zijn zonder Opuntia's.

't Is niet onze bedoeling hier een uitvoerige beschrijving van

Opuntia boliviana S. D.

Opuntia diademata Lem.

zulke voor kleine collecties geschikte *Opuntia*'s te geven. Wij volstaan slechts met het noemen van eenige namen, en het afbeelden van een paar interessante soorten, n.l. *Opuntia boliviana* S. D., prachtig wit bedoornd, *Op. diademafa* Lem., de zeer begeerde „diadeemcactus”, met groote perkamentachtige, buigzame doorns, *Op. microdasys* Lem., met goudgele randdoorns, terwijl de midden-doorns ontbreken. De laatste geldt ook als een voorbeeld van klein blijvende schijfcactussen. Een andere mooie schijfcactus, welke niet hoog wordt en tamelijk spoedig bloeit, is *Op. Lemaireana* Web., een verkleinde uitgave van de bekende, hooggroeiende *Op. monacantha* Haw.

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

October.

Met één of twee mogelijke uitzonderingen, (*Didymaotus*) is het bij Mesems regel, dat met de bloem de jaarlijksche groei eindigt. Meestal gaat de groei nog even door, maar is toch spoedig afgelopen. Het water geven wordt hiernaar geregeld. Deze planten worden op den komenden winter voorbereid, door ze luchtig en koel te zetten, met altijd zooveel mogelijk licht. De overige, die nog bloeien moeten, dat zijn nog vele soorten *Lithops*, *Conophyta*, *Argyroderma*, *Titanopsis*, *Aloinopsis*, *Fenestraria*, meestal ook nog *Ophthalmophyllum* en een *Gibbaeum*, worden zoo warm en zonnig mogelijk gezet. Vooral met het oog op de koude nachten en de vorstkans in de tweede helft van deze maand, wordt aan de nog komende bloeiers zoo weinig mogelijk water gegeven. Voor de hoogsucculente vormen, die nog bloeien moeten, eindig ik altijd met watergeven definitief op 15 October. Mesems, die buiten in den vollen grond staan, worden opgepot in het begin van de maand, zorg dragende de wortels zoo weinig mogelijk te beschadigen. Die in potten staan, gaan eveneens naar binnen. Wie zijn planten niet in de kas overwinteren kan, moet in de tweede helft van de maand gaan inruimen. Stamlooze soorten, die bij mij pas diep in November bloeien, zooals meerdere soorten *Lithops*, *Titanopsis* enz., breng ik bij zonsondergang naar binnen, om ze overdag weer in de kas te zetten. Vooral door de koudere nachten is het vochtgehalte in de kas meestal hoog. Sommige Mesems, als *Argypoderma*, *Fenes-*

traria, Dintheranthus, en ook wel Lithops, reageeren daarop door hun bladeren te splijten, bij Fenestraria meestal volgens de dwarsdoorsnede. Teveel vocht aan de wortels bevordert het splijten eveneens. Door zoo goed mogelijk te luchten kan men dit splijten tegengaan. Bij het bestuiven lukt het weleens, een bloem of bloemknop, die teveel vóór is ten opzichte van de andere, te remmen door de plant donker te zetten. Een uitzondering hierop maakt Pleiospilos simulans, die ontwikkelt haar bloem ook, of misschien juist daardoor, wanneer ze in het donker gezet wordt, terwijl ze bij normale behandeling, evenals de andere Pleiospilosoorten, in de eerste dagen van het uitbloeien bij zonsondergang de bloem sluit. Door het ingaan van de winterrust kunnen sommige Lithopssoorten al iets gaan rimpelen, hetgeen niet hindert.

F. SWUSTE.

ARGYRODERMA,

Voor hen, die enkele tot nogtoe weinig bekende Argyroderma zaailingen van Mej. v. d. T h o o r n ontvingen, laat ik hier de beschrijving volgen. Ze zijn beschreven door Louise Bolus in South African Gardening and Country Life, Augs. 1934. De ontvangen zaailingen zijn van Maart 1935, uitgezonderd Arg. small round specie, flower yellow, die een jaar ouder zijn. Deze laatste soort is waarschijnlijk Arg. Lückhoffii.

Arg. Lückhoffii L. Bol. Gevonden door Dr. L ü c k h o f f bij de South River Bridge, District van Rhijnsdorp, in Mei 1933. Een kleine, enkele, ronde Argyroderma, laag groeiend, nooit in „clusters (troepjes bij elkaar), nooit zelfs in groepen, maar op afstanden van 5- 10 Meter van elkaar. De gele bloem bedekt de plant geheel.

Middelbare grootte. Breede bloembladeren, breeder dan lang. Bloeitijd Z. A. Mei,

Arg. aureum L. Bol. Gevonden door Dr. L i c k h o f f op Mrs. Roods farm, ten Westen van Van Rhijnsdorp, in Mei 1933. Grote soort. Enkel. De divergentie der bladeren is grooter dan bij de andere hier genoemde soorten. Binnenblad rhomboïdeum vorm met een deuk aan elken kant. Bloem goudgeel. Breede bloembladeren.

zes rijen, waarvan de binnenste de halve grootte hebben van de buitenste. Bloeitijd Z. Afrika April.

Arg. ovale **L. Bol.** Gevonden door Dr. L u c k h o f f in de buurt van de Versrivier, District van Rhijnsdorp, in 1932 en 1933. Is een van de kleine, zodenvormende species van het geslacht. Wordt zoo genoemd naar den ovaalachtigen vorm van den binnenkant van het blad (dat is dus de bovenzijde van het blad). Gemeten over het midden van den binnenkant van het blad, zijn de bladeren van in het wild groeiende planten ongeveer 20 m.m. lang, met inbegrip van de vereenigde gedeelten van beide bladeren in de onderhelft. Dit laatste is ongeveer 9 m.m. lang. Bij de kleinste planten waren de bladeren 14 m m lang, de scheede 8 mm en het divergeerende gedeelte op den top 5 m.m. In kultuur worden de planten grooter. Zoowel in kultuur, als in het wild levend, blijven de bladeren rechtop staan, dat wil dus zeggen, dat de onderkanten der bladeren den grond niet raken. De top der bladeren is gekield, en daar is gewoonlijk een groote puist op den binnenkant van het blad, voornamelijk bij bloeiende planten, reikende halfweg van af het vrije gedeelte van het blad of even daarboven. Gevonden zoden met 9 koppen. Bloeitijd in Z. A. April. In kultuur zijn de bloemen grooter, de buitenste bloemblaadjes krijgen dan een lengte van 13 m.m., de binnenste bloemblaadjes in ongeveer 9 series, aangroeiende van 3 tot 12 m.m. in lengte en een maximum breedte van 1 m.m. De kleur der 6 bloemblaadjes is purperachtig rood en neigen lichtelijk naar beneden, de toppen donker gekerfd, of iets getand. Meeldraden wit, helmknoppen strookleurig. Brakteëen zijdelingsch samengedrukt.

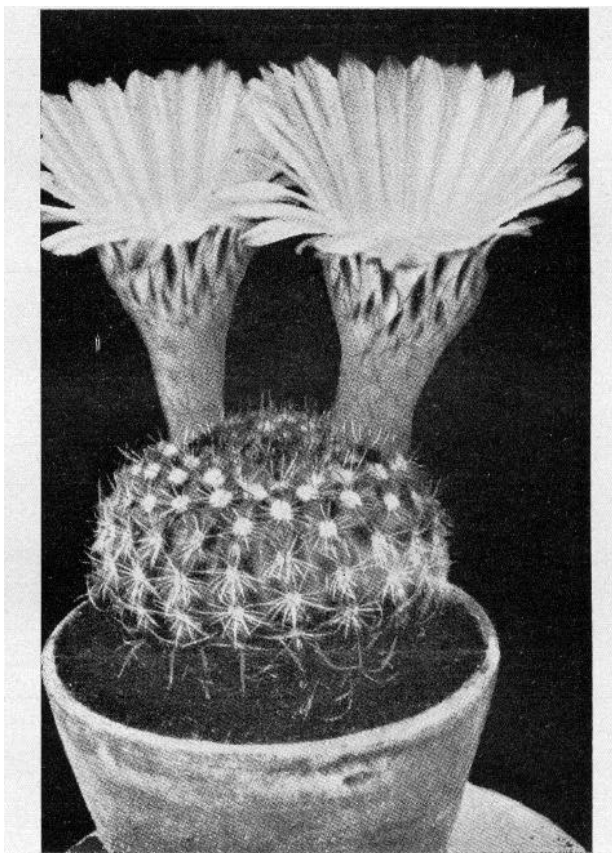
De overblijvende Arg. specie is, zoover mij bekend, nog niet beschreven. Aan zaailingen van verschillende *Argyroderma*'s is voorloopig nog niet, of moeielijk te zien, tot welke soort ze behooren. Het divergeeren wordt gemeten op den top van beide bladeren van één plant. Dit kan bijv. zijn ± 50 m.m., wanneer de bladeren geheel divergeeren (wijd uit elkaar staan) en het grootste gedeelte van de dorsale 1) lengte met den bodem in contact is. Of in het andere uiterste geval staan de beide bladeren vlak tegen elkaar, en gaan tegen den bloeitijd iets open, om de bloem door te laten.

F. SWÜSTE.

1) Dorsaal = tot den rug behoorend.

DE SIERLIJKE.

Echinocactus concinnus' Monv. (= *Nótocactus concinnus* Berger), in 1839 voor het eerst naar Europa overgebracht, draagt den naam „de sierlijke” (concinnus beteekent sierlijk) met het volste recht. Wij hebben haar elders wel eens het Madeliefje onder de cactussen genoemd, omdat de liefvallige bloemen reeds vroeg in het voorjaar verschijnen, De hier afgebeelde plant is op werkelijke

Echinocactus concinnus.

grootte weergegeven. Zoo men ziet, zijn de bloemen tamelijk groot, n.l. 7 c.M., en meestal van grooter afmeting dan de plant zelf. De buitenste bloembladen zijn van buiten karmijnrood met donkerder middenstreep. De binnenste bloembekleedsels zijn kanariegeel en

zijdeachtig glanzend. De binnenste krans meeldraden is aan den voet karmijnrood, evenals de 10 stempels, de buitenste meeldraden zijn geel, wat bij elkaar een sierlijk effect geeft.

Echinocactus concinnus behoort in Zuid-Brazilië en Uruguay thuis. Het is een gemakkelijk te kweeken soort, welke 's zomers geen al te felle zonbestraling en voldoende water wenscht.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam.

October.

Zoodra October in het land is, moeten onze planten naar binnen. Want reeds hoorden we een enkele maal door de radio het weerbericht kans op nachtvorst aankondigen. En al willen we ons niet aan voorspellingen wagen omtrent den winter, die ons te wachten staat, toch heeft het weer van de afgelopen maand ons niet optimistisch gestemd en velen zijn er vroeger dan gewoonlijk toe overgegaan hun troetelkinderen binnen te halen. Of de vele regen nu bepaald slecht geweest is, betwijfelen we, want we hadden eind September buiten nog meerdere planten in bloei, o.a. een Echinopsis, die ons met een paar wonderfraaie bloemen verraste. Maar nu moeten ze toch naar binnen en dat brengt heel wat zorgen mee, want de ruimte, die we als winterkwartier beschikbaar hebben, is in regel niet grooter geworden, doch de hoeveelheid planten heeft ongemerkt weer een flinke uitbreiding ondergaan. Vooral de zaailingen zijn stevig uitgedijd en sommige vetplanten zijn verdubbeld in omvang. Onze eerste zorgen gelden nu de winterstandplaats. Moeten ze in de kamer onderdak gebracht worden, dan zijn we betrekkelijk spoedig klaar. Een plank erbij, een paar tafeltjes en een aantal niet te groote planten vinden er wel plaats. Vooraf worden ze aan een nauwkeurige inspectie onderworpen. De aarde is in den regel nog wel goed en als de potten eens flink zijn afgeborsteld en de plant zelf is nagezien naar eventueele ongedierte, laten we ze eerst nog een paar dagen op een luchtige plaats wat opdrogen, alvorens we ze op hun definitieve plekje voor den winter zetten. Voor de bezitters van een kas is er meer werk aan den winkel. Het beste is de kas reeds half September leeg te halen, de teere soorten

zoolang in de kamer te zetten en dan de tabletten grondig schoon te maken. Liggen er tegels onder, dan mogen ook deze niet vergeten worden en de ijzeren binten krijgen dan meteen een kwastje menie voor het doorroesten. Ruikt de aarde zuur of muffig, dan is het beter deze te verwijderen en turfmoelm voor vulling te nemen. Hierin staan de potten droog en warm.

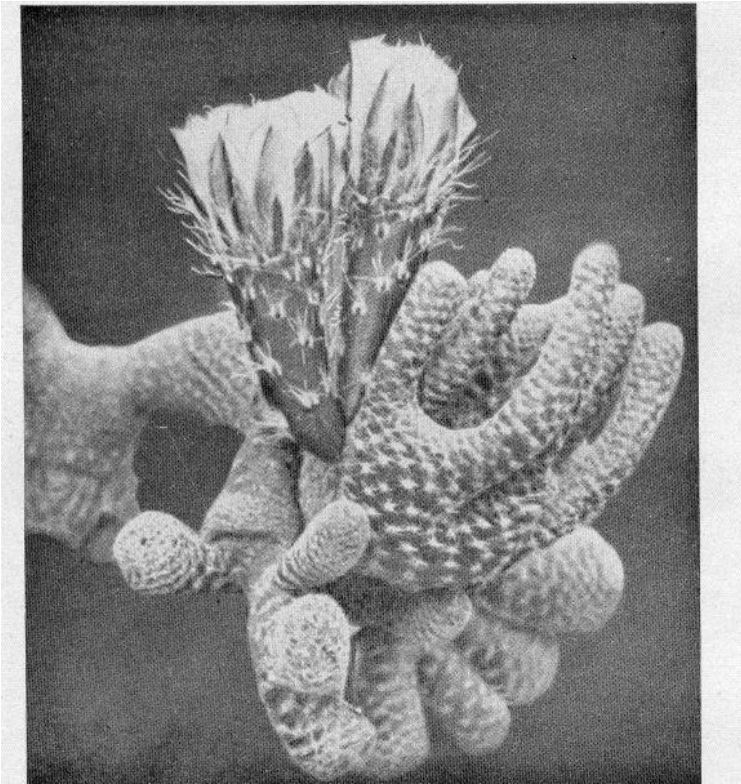
Welke algemeene gedragslijn moeten we nu verder volgen wat het watergeven betreft? Voorloopig zijn alle aardkluiten nog zoo voldoende doortrokken, dat we het gieten kunnen nalaten. De planten moeten langzamerhend gedwongen worden hun groei te staken en hun winterrust in te gaan.

Maar dat geldt niet voor alle, want juist de winterbloeiers zooals Epiphyllums, Rhipsalissoorten en enkele Phyllo's verlangen juist in dien tijd wat extra zorg. Die mogen niet verstarren en dus evenmin uitdrogen,

De klacht, dat de Lidcactus haar leden laat vallen, is meestal terug te brengen tot het feit, dat de plant in verhouding tot een gebrekkig wortelstelsel te veel geledingen telt en nu, als een soort wanhoopsdaad, zich van een deel daarvan ontdoet. Bij gebrek aan vocht verdrogen de leden en vallen dan meestal niet af. Het is nu tevens een goede gelegenheid een aantal duplikaten op te ruimen aan vrienden en kennissen. Men is zelf blij op deze wijze het nijpende ruimtevraagstuk te kunnen oplossen en nog steeds vormen dergelijke kleine geschenken, die gewoonlijk wel zeer op prijs worden gesteld de kern van een latere verzameling. Bij het verzetten en behandelen van onze planten gebeuren wel eens kleine ongelukjes en de vraag is meermalen gesteld, wortelen deze stekken nog? Onze ervaring is, dat dit op dit oogenblik nog wel meevalt. Laat ze dus een paar dagen drogen en zet ze in losse zandige grond. Op deze wijze is de kans op slagen althans veel grooter dan door alsnog te probeeren ze te enten Alvorens te eindigen willen we nog even wijzen op onze Stapelia's, die we den ganschen zomer buiten lieten. Elke scheut heeft zich ontwikkeld tot een krachtige bos, maar we hebben pas enkele bloemen gehad. Die verschijnen bij ons tamelijk laat. Gaan deze planten nu weer gezamenlijk in één bak, dan is de kans zeer groot, dat ze weggroten. Gegroeid zijn ze meer dan voldoende, eten en drinken hebben ze dus voorloopig niet noodig. We zetten ze met de aanhangende aarde in potten met zuiver grint of koolasch en let dan eens op, wat we er nog een plezier van belevan.

OPUNTIA CLAVARIOIDES P f e i f f.

Op bladz. 152 van jaargang 1933 reproduceerden wij de zeldzame foto van een bloeiend „Negerhandje” uit de verzameling van den heer T. H o o g v l i e t te Rockanje. Wij hebben toen eenige bijzon-

Opuntia clavarioides

Pfeiff.

derheden van den bloei dezer merkwaardige Opuntia vermeld en willen deze nu niet herhalen. 't Is zeker wel opvallend, dat een bloeiend „Negerhandje”, tot voor enkele jaren een uiterst zeldzame verschijning, den laatsten tijd vaker schijnt voor te komen

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Blühende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen,
Herausgegeben von Prof. Dr. E. W e r d e r m a n n. Map-
pe 24. J. N e l m a n n, Neudamm und Berlin.

Deze map verschenen 1 Juli '35, bevat pl. 93-96, waarop resp. zijn afgebeeld: *Melocactus Maxonii* (Rose) Gürke, *Gymnocalycium Pflanzii* Vaupel, *Echinocactus (Stenocactus) arrigens* Link en *Euphorbia fruticosa* Forskal. De in natuurlijke kleuren weergegeven platen zoowel als de interessante tekst doen de uitgevers alle eer aan.

G. D. D.

Curt Backeberg. Kakteen-index 1936.

Hoewel in zekeren zin een prijscourant, moet deze uitgave toch zonder voorbehoud tot de wetenschappelijke cactusliteratuur gerekend worden. En dan staat dit handige boekje werkelijk op zeer hoog peil, zooals dit trouwens met al de uitgaven van B a c k e b e r g het geval is. Reeds de omslag met een wondervolle natuur-opname van een groote Oreocereus-groep wekt het vermoeden naar een artistieke inhoud. Nu, artistiek en belangwekkend is de inhoud in hooge mate. Zelden zagen wij zulk prachtig, meerendeels origineel, fotomateriaal verwerkt.

Een reproductie van een oude Nederlandsche Zeekaart van Peru doet ons zien, hoe in de puntjes verzorgd, onze voorvaderen dit wonderland in beeld wisten te brengen. Een landschap uit Chili, naar een kunstwerk van een Chileensch schilder, is vol behoorlijkheid, al zijn er geen cactussen op afgebeeld. Mooie landschapsfoto's uit Peru geven een opname van „Cordillera Blanca” met de reuzenvulkaan Huascaràn, benevens een reuzen cereus welker geslacht en soort bepaling nog een volkomen raadsel is. Schitterend zijn de beide cactuslandschappen uit Brazilië, vol imposante schoonheid een reuzen exemplaar van de hoogst merkwaardige *Puya* of *Pourretia gigantea*, een succulente Bromeliaceae, uit het Andesgebergte. Een drietal andere foto's hebben betrekking op de door B a c k e b e r g voor de Stad Hamburg gereedgemaakte Cactusshow. Zij geven ons als geheel en in detail een voorbeeld van de meest moderne manier van Cactustentoonstellen. De overige pl.m. 50 foto's geven afbeeldingen van bloeiende of overigens bijzondere, zeldzame cactussen.

Terwijl tenslotte nog een viertal nieuwe Amerikaansche succulenten worden afgebeeld, n.l. de door B a c k e b e r g in Peru gevonden *Echeveria Backebergii* v. Poelln. en *Oxalis sepalosa*, een houtige klaverzuring, eveneens uit Peru, benevens *Euphorbia phosphorea* en *Euph. Sipolsii*, beide uit Peru. Geen enkele van deze foto's verscheen in de eveneens zoo mooie Platencatalogus 1934, zoodat deze beide uitgaven ook door het gelijk formaat samen één

geheel vormen en als het mooiste tot op heden verschenen cactus-album zijn te beschouwen,

De tekst is als index gehouden en geeft een overzicht van de in den handel verkrijgbare cactussoorten, van de nieuwste en zeldzaamste tot de meer algemeen bekende soorten.

De prijs van het 56 pagina's tellende, op kunstdrukpapier uitgevoerde album is zoo laag gehouden (slechts f 0.55), dat het onder ieders bereik valt. Na storting van het bedrag op postgiro 145880 's-Gravenhage wordt het franco toegezonden.

G. D. D.

UITSPRAAK EN BETEEKENIS.

Om te voldoen aan een verzoek, gedaan op de laatste jaarvergadering, geven wij hierbij de verklaring der plantennamen, voorkomende in de verschillende afleveringen van Succulenta van dit jaar, met aanduiding van den klemtoon.

Vooropgesteld moet worden, dat de wetenschappelijke namen van planten, evenals vele termen, welke gebruikt worden in de medische wetenschap, behooren tot het zoogenaamde potjeslatijn. Hierbij worden taalkundige regels met voeten getreden; Latijnsche en Grieksche woorden worden soms tot één woord vereenigd en men schaamt zich ook niet een Grieksch woord te gebruiken met Latijnschen uitgang of omgekeerd. Als gevolg hiervan is het soms moeilijk de juiste klemtoon aan te geven.

Céreus komt van het Grieksche kéros = waskaars of toorts.

Apórocactus. Aporröx Gr. = vertakking.

Flagéllifórmis van het Latijnsche woord flagéllum = zweep of geesel.

Euphórbia, volgens sommigen genoemd naar Euphorbias, lijfarts van Koning Juba den tweeden van Mauretanië, volgens anderen naar de Grieksche woorden eu = goed en pherbo = voeden.

Pulchérroma = zeer schoon, pulcher, Lat. = schoon.

Fúlgens, Lat., schitterend, glinsterend.

Spléndens, Lat. schitterend, glanzend.

Grándicórnis = groot van stekels, córnus, Lat. hoorn of uitsteeksel.

Obésa. Obesus Lat. is degeen, die zich rond gegeten heeft, dus hier dik, rond of gezwollen.

Melofórmis = appelvormig, mèlon, Gr. = appel.

Cáput-medúsae. Cáput, Lat. = hoofd. Medusa was een der drie Gorgonen, bekend in de Grieksche fabelleer, wier haren in slangen veranderd waren.

Concinnus, Lat. = sierlijk, fraai.

Denudátus van het Lat. denudáre = ontblooten, ontdekken dus hier naakt of kaal.

Mámmulósus = van tepels voorzien, mamma Lat. = tepel, borst.

Microspérmus = klein van zaad, mícos Gr. = klein, spérma Gr. = zaad.

Plumósa, met dons of veeren bedekt, pluma, Lat. = veer.

Cámpotrícha, met gebogen stekels, kámptos, Gr. gebogen of gekromd, trix, Gr. = haar.

Élegans, Lat. smaakvol, bevallig.

Elongátus = Lat. verlengd, uitgerekt.

Dolichothele, met lange tepels, thelè, Gr. = moederborst, dólichos, Gr. = lang.

Bombycina = zijdeachtig, bómbyx, Gr. = zijde-worm of zijde.

Spinósissima, zeer doornig, spina, Lat. = doorn.

Cándida, Lat. = helder wit of vlekkeloos.

Coryphánta = bloeiend uit den top, kórupha, Gr. = top.

Rádians = stralend, schitterend, rádius, Lat. = straal.

Bocasána naar een plaats in het gebergte, waar de plant gevonden werd.

Centricírrha, met lichtgele doornen in het midden. Centrum, Lat. = midden, cirrus, Gr. = bleek geel. Volgens sommigen in het midden gekruld naar cirrus, Lat. = krullend haar.

Dióica = tweehuizig, di, Gr. = tweemaal, óikia, Gr. = huis.

Crássula van het Latijnsche crássus = dik.

Técta, Lat. bedekt.

Lánuginósus = wollig of pluizig, lanuga, Lat. = wolhaar of pluus.

Álbispínus, Lat. = met witte doorns.

Gríseus, afleiding onbekend, waarschijnlijk grijs naar het Fransche gris.

Curassávica = uit Curaçao.

Simplex, Lat. = eenvoudig.

Macrocánthus, Gr. = met groote stekels.

Cáesius, blauwachtig, Caerulus, Lat. = blauw.

Pentagónus = vijfkantig, gónia gr. hoek, pente, Gr. = vijf.

Rebútia, naar Rebut, cactushandelaar.

Bryophyllum = kiemblad, bryein Gr. = kiemen: phyllon, Gr. = blad.

Maculátus, Lat. = gevlekt.

Ornátus, Lat. = versierd.

Perbéllus, Lat. = zeer mooi, zeer fijn.

Retúsus, Lat. = afgeknot.

Límifólia = gegroefd. limen, Lat. = drempel.

Truncáctus, Lat. = geknot.

Polyancistrus = van vele haken voorzien, ankístron, Gr. = haak.

Enneacánthus, Gr. = negendoornig, ennea, Gr. = negen.

Procumbens = kruipend, procumbo, Lat. = voorovergaan liggen.

Stramíneus, Lat. = als stroo, dus stroo-geel.

Gymnocalícium, met naakten bloemkelk, gymnos, Gr. = naakt: kályx, Gr. = kelk.

Platense naar de Rio de la Plata in Argentinië.

Quéhlianus naar den cactushandelaar Leopold Quehl.

Málacócarpus, met zachte vruchten, málakos, Gr. = zacht; kárpós, Gr. = vrucht.

Scópa, behaard als een borstel, scópa, Lat. = bezem.

Sétispínus, met borstelige doorns, spína, Lat. = doorn, saéta of séta, Lat. = borstel.

Selénicéreus, Nachtcereus. Sélènè is de Grieksche maangodin.

Nyctícalus, schoon in den nacht, nyx Gr. = nacht, kalos. Gr. = schoon.

Lámprochlórus, glanzend groen; lámpros, Gr. = schitterend; chlórus, Gr. = lichtgroen of bleekgroen.

Mácrogónus, met lange ribben; mákros, Gr. = lang; gónia, Gr. = hoek.

Elephántidens, met doorns als olifantstanden; élephans, Lat. = olifant: dens, Lat. = tand.

Clávarióides, knotsvormig, cláva, Lat. = knots.

Cristáta, kam of kuifvormig, crista, Lat. = kam.

Peréskia of Peiréskia naar den botanicus de Peiresc.

Tríchocéreus, behaarde Céreus, thrix, Gr. = haar.

Múltiflórus, veel bloemig, multum, Lat. = veel; flos, Lat. = bloem.

Echinópsis, op een zee-egel gelijkend, echinos, Gr. = zee-egel, ópsis, Gr. = aanblik.

VRAGENRUBRIEK.

De Heer Z. te M. schrijft: „Ik had een Lithops urikozensis, een importplant, in Augustus ontvangen. Volgens uw advies had ik de plant vanaf October geen druppel water gegeven. Toch was deze plant eind December geheel verveld. Ze stond er toen prachtig bij. Daarna schrompelde de plant weg en op het eind was er slechts wat slijm over.

Antw. Dat uw Lithops urikosensis reeds in December vervelde, was niet goed. De nieuwe bladparen behooren pas in Februari zichtbaar te zijn. Daar u schrijft, dat u de plant vanaf October geheel droog gehouden hebt, kan water niet de oorzaak zijn. U heeft uw import tamelijk laat in den zomer ontvangen. De groeiperiode van een Lithops valt in Zuid-Afrika in onzen winter. Uw plant had zich door de betrekkelijk late ontvangst nog niet aangepast, heeft getracht zijn gedwongen rusttijd in te halen met het fatale gevolg, van groeien in onzen winter, inplaats van in dat tijdperk te rusten.

Uw geval wijst erop, dat het beter is importen in het voorjaar te ontvangen. Dat kan natuurlijk niet altijd, en dan is het beste een import Lithops te laten bewortelen in duinzand of een andere fijne zandsoort en de plant daarin te laten staan tot het volgende voorjaar. In Maart geeft men dan het definitieve grondmengsel. In

Augustus ontvangen Lithopssoorten moet men dus zoo krap mogelijk houden om den groei tegen te gaan.

SW.

De Heer v. d. D. te H. verzoekt de „juiste” behandeling aan te geven voor *Euphorbia obesa* en *Euphorbia splendens*, waarvan afbeeldingen in de Januari-aflevering voorkomen.

Een recept of algemeen geldige regels kan men voor het kweken van planten niet geven. De plaats, waar men woont, heeft zelfs in ons kleine land reeds invloed en maakt verschillende behandeling noodzakelijk. In een kas, gebouwd op een vochtig, drassig stukje polderland, zal men heel wat minder water moeten geven, dan wanneer men op de tweede of derde verdieping van een huis in de stad op een beschut balkon of in een zonnige serre een plantentehuis heeft ingericht. De eigenaar van een vochtige kas zal kunnen zeggen: „ik geef mijn planten 's winters heelemaal geen water”: hij, die de planten des winters een zeer droge standplaats geven kan in een huis met centrale verwarming, mag ook in de wintermaanden het gieten niet achterwege laten. Een zonnig gelegen kas, moet men in het voorjaar of bij groote hitte schermen: planten, die in de kamer worden gekweekt, mogen „nooit” geschermd worden, zij moeten zooveel mogelijk van zonlicht en zonnewarmte kunnen profiteren.

Twee artikelen, zijn voor iedere standplaats en voor iedere verzameling noodig, nl. oplettendheid en zorg.

Euphorbia's houden van droge lucht en zijn daarom geschikt voor kamercultuur. Vooral des winters verkiezen vele *Euphorbia's* een lichte standplaats in huis boven een verblijf in een kas, waar het voor deze planten gedurende de maanden October, November en December meestal te vochtig en te koud is, zoolang er nog niet wordt gestookt.

In onze vochtige herfstmaanden is een temperatuur van 10° C. voor de meeste *Euphorbia's* te laag. In Augustus, wanneer de vochtigheidstoestand van de lucht al hoog wordt, is voorzichtigheid bij het water geven reeds noodig, als de planten in een kas staan.

Het verdient aanbeveling *Euphorbia's* niet te vaak te verpotten, daar zij het beschadigen van de wortels slecht verdragen. Op dit punt zijn zij veel gevoeliger dan Cactussen. Als het kan, zet men de planten met kluit en al in een grooteren pot.

Euphorbia splendens behoeft men niet met zooveel omslag te behandelen, ze groeit en bloeit in de kamer, zoowel als in de kas heel gemakkelijk. Men moet in de kamer de aarde nooit geheel laten uitdrogen, ook des winters niet. Een groote sterke plant kan men 's zomers buiten zetten, ze groeit dan zéér krachtig, de bladen worden mooi donkergroen en de bloemen worden buiten zoo mogelijk nog feller van kleur. In het voorjaar kan men de plant gemakkelijk vermeerderen door stekken. Jonge stekplanten zet men nog niet buiten.

De varieteit Bojeri lijkt heel veel op splendens. De plant is sierlijker en groeit gemakkelijker in struikvorm, doch het aantal bloemetjes op de lange dunne kleverige stelen is kleiner. De schijnbloembladeren hebben dezelfde helder roode kleur. Euphorbia Bojeri verliest des winters de bladeren niet, hetgeen bij de splendens wel het geval is en verrast ons gedurende den geheelen winter met haar lakroode bloemetjes.

Voor Euphorbia obesa is in ons land de „juiste” cultuur nog niet uitgevonden. Hoogstens kan men deze merkwaardigste aller Euphorbia's, die slechts in één gedeelte van de Kaapkolonie en wel te Kendrew in het district Graaff Reinet ten N.W. van Port Elisabeth voorkomt, enkele jaren in het leven houden. Ze lijden in ons land een kwijnend bestaan: van groeien is meestal geen sprake. In 1897 werd het eerste exemplaar naar Europa overgebracht en te Kew verzorgd, waar het echter slechts kort in leven bleef.

Het meeste succes heeft men nog met zaailingen. Het is noodzakelijk vlug na het kiemen de zaailingen te verspenen. Zoolang de zaden nog niet zijn ontkiemd, en de tijd van ontkieming kan bij Euphorbia's voor zaden van dezelfde soort een groot verschil opleveren, moet de aarde vochtig gehouden worden. Dit verdragen de pas ontkiemde jonge plantjes niet.

Dit geldt niet alleen voor Euphorbia obesa, meloformis, bupleurifolia en dergelijk moeilijke soorten, doch feitelijk voor alle Euphorbia's.

v. d. Th.

INHOUD: Den blik vooruit! — Mooie Opuntia's voor kleine collecties. — Behandeling van onze Mesrms. — Argyroderma. — De sierlijke. — Leekenhoekje. Opuntia clavarioides Pfeiff. — Boekbespreking. — Uitspraak en beteekenis. — Vragenrubriek.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133560 • DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester (tijd.)*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

AAN DE LEZERS.

Naar aanleiding van het artikeltje „Den blik vooruit!” in het October-nummer, mochten wij van verschillende zijden blijken van instemming ontvangen.

Sommigen stelden ons gerust, dat zij er niet aan dachten hun reeds jaren geleden aangegaan lidmaatschap op te zeggen.

Anderen beloofden hun best te doen nieuwe leden te winnen.

Meerderden vroeger ons het Novembernummer ter kennismaking aan niet-leden te zenden.

Met genoegen hebben wij aan dit laatste verzoek voldaan. En zoo zal dan menigeen, die „Succulenta” niet kent, of het niet meer leest, doordat hij het lidmaatschap der vereeniging had opgezegd, kennis van den inhoud kunnen nemen.

Wij stellen er prijs op te verklaren, dat wij van dit nummer door extra afbeeldingen of bijzondere artikelen, geen speciaal propaganda-nummer hebben gemaakt, dat naar uitvoering of inhoud mooier is dan de andere afleveringen.

Wij streven steeds naar een veelzijdigen actueelen inhoud. Het internationale contact, dat wij met de grootste succulentenkenners hebben, stelt ons in staat „Succulenta” wetenschappelijk niet alleen op peil te houden, doch ook om ons orgaan een eerste plaats in de succulenten-literatuur te laten innemen. Vooraanstaande succulentenvrienden in het buitenland erkenden dit ongevraagd en volmondig.

Daarnaast geven wij ook de lezers gaarne gelegenheid van hun

ervaringen mededeeling te doen, terwijl de vragenrubriek voor ieder openstaat die iets wil weten.

Wij hopen, dat vele adspirant- en oud-leden zich in deze maand voor het lidmaatschap per 1 Jan. 1936 bij het secretariaat (Mej. J. J. E. v. d. T h o o r n, Amalia van Solmsstraat 80, 's-Gravenhage) zullen opgeven.

Wie er opgesteld is den loopenden jaargang nog compleet te ontvangen, kan dezen, voorzoover de voorraad strekt, nog krijgen, wanneer men vóór 1 December f 3.- stort op girorekening 133550 Drumpt bij Tiel, met vermelding: „voor jaargang 1935”.

Zij, die lid worden voor 1936 en de contributie reeds nu voldoen, ontvangen het October-, November- en Decembernnummer gratis toegezonden.

HET BESTUUR.

CONOPHYTUM N. E. Br.

Door Dr. A. T i s c h e r,

In het najaar van 1934 kwam bij mij weer een groot aantal Conophyten in bloei, waardoor ik in staat ben een volledige beschrijving te geven van planten, die tot nu toe onvoldoende beschreven waren en die daardoor gemakkelijker herkend kunnen worden.

Conophytum Taylorianum, Dtr. et Schwant.

Aan de beschrijving in het Zeitschrift für Succulentenkunde Vol. 11 pag. 27 is het volgende toe te voegen:

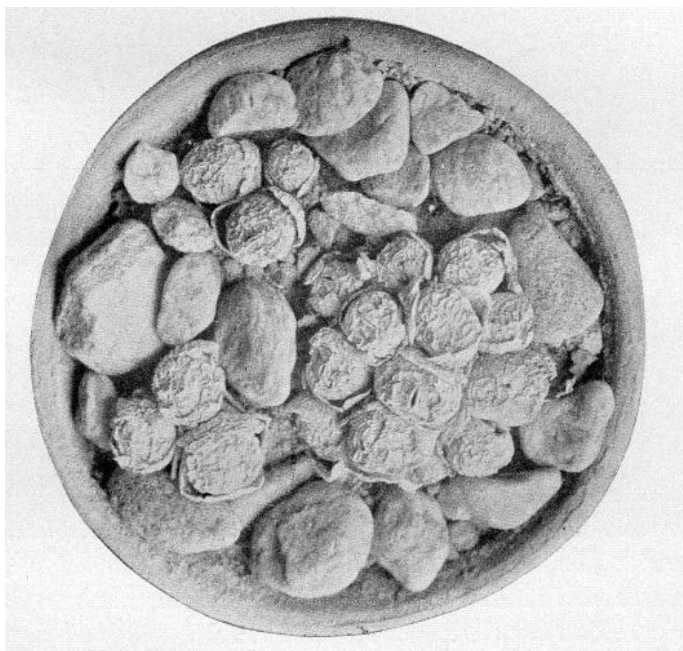
Beschrijving van de bloem: Vruchtbeginsel ingesloten, kelkbuis 8 m.M. lang, groenachtig, een weinig platgedrukt met 5 groene punten van 1½ m.M. lengte. Bloemkroonbuis 9 m.M. lang, wit, bloemkroonblaadjes 45 in 3-4 kransen, tot 1 m.M. breed, 8-9 m.M. lang, met stompe punten, of de toppen iets kantig, de binnenste bloemblaadjes smaller en gedeeltelijk veel korter, glanzend, kleur donker rose-lila tot bleek lila, naar beneden toe wit. Meeldraden talrijk, de binnenste evenlang als de bloemkroonbuis, de buitenste een eindje boven de buis uitstekend. Helmknop geel, helmdraden geel, naar beneden in wit overgaand. De 5 stijlen met de stempels boven de meeldraden uitstekend, ± 8-10 m.M. lang, van onderen nauwelijks met elkaar vergroeid, geel, aan den onder-

kant witachtig groen. Middellijn van de bloem 15-17 m.M., bloem des voormiddags bij zonschijn geopend, niet geurend.

Conophytum Loeschianum, Tisch.

Aanvulling op de beschrijving in Succulenta 1931, pag. 225.

Beschrijving van de bloem. Vruchtbeginsel ingesloten, doch zichtbaar in de spleet van het plantenlichaam. Kelkbuis groenachtig wit, tamelijk wijd (tot $2\frac{1}{2}$ m.M.), 3 m.M. lang, met 4 punten, elk 1 m.M. lang, die iets bruinachtig getint zijn, Bloemkroonbuis langer dan

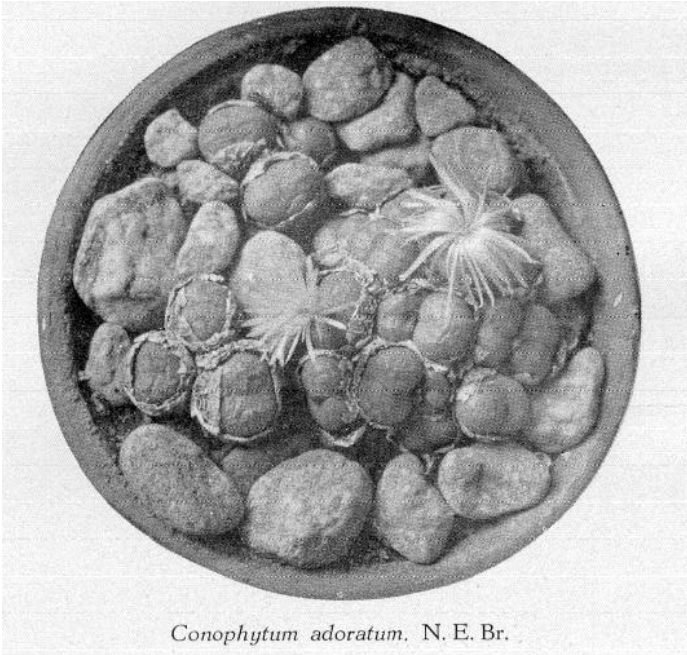

Conophytum adorum, N. E. Br., in rusttoestand.

de kelkbuis 6-7 m.M. lang, wit. Bloemkroonblaadjes 25, in 2 kransen, 3-4 m.M. lang, smal, spits toeloopend, naar den top toe niet breeder wordend, wit tijdens het uitbloeien geelachtig wordend. Meeldraden tot aan den uitgang van de buis reikend, helmknoppen geel, tamelijk groot (- 1 m.M. lang), helmdraden wit. Stempels 4, ongeveer 6-7 m.M. lang, groenachtig wit, zonder stijl. Bloem des voormiddags bij zonschijn geopend.

Conophytum adoratum; N. E. Br.

Van wege haar zeer mooie bloem behoort deze soort tot de mooiste conophyta. Bloeitijd omstreeks October. De kleur van de bloem is fijn lila, ruikt eenigszins naar amandelen, en opent zich

Conophytum adoratum. N. E. Br.

gedurende den nacht. Bijgevoegde afbeeldingen geven elk een drietal planten. De eerste afbeelding laat zien hoe in den rusttoestand de nieuwe bladparen geheel en al door de resten van het oude plantenlichaam zijn omhuld. Op de tweede afbeelding ziet men de groei-periode in den herfst, en tevens de bloem.

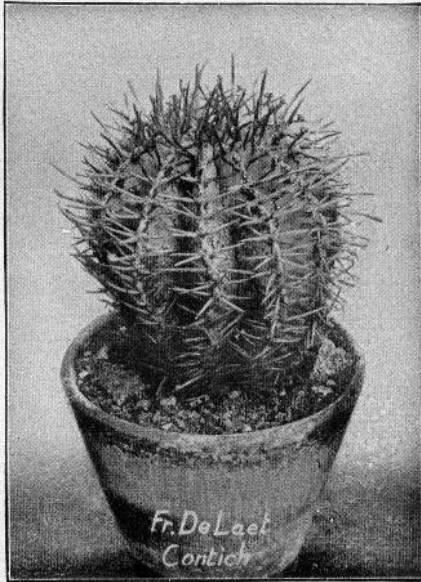
Vert. F. S.

EUPHORBIA EN CACTUS.

Tusschen de Amerikaansche Cactussen en de Afrikaansche Euphorbia's bestaat, wat de *uiterlijke* vormen betreft, een merkwaardige overeenkomt. (Wat trouwens ook met andere succulentengeslachten het geval is, zooals wij op een lezing te Groningen met veelzijdig fotomateriaal hebben laten zien).

Wat de cactusvormen betreft kunnen wij hiernaast bijna steeds een gelijke Euphorbia-vorm stellen.

Om slechts een paar voorbeelden te noemen: *Cereus peruvianus*, - *Euph. canariensis*, *Euph. globosa* - *Tephrocactus* (kogel-opuntia), *Euph. aphylla* - *Rhipsalis Casssytha*, *Euph. multiceps* - vele *Mammillaria*'s, *Euph. meloformis* - vele *Echino-cactussen*, *Euph. splendens* - *Peireskia*, enz.

Euphorbia horrida Boiss

De hierbij afgebeelde *Euph. horrida* eindelijk vertoont in jeugd-vorm een opvallende gelijkenis met *Echinopsis tubiflora*. Gelijksortige levensvoorwaarden (lichtinvloed, grondsoort, vochtigheid der lucht, enz.) riepen ongeveer dezelfde vormen in het leven.

Uit wetenschappelijk oogpunt is het van groot belang zulke overeenkomstige plantenvormen ter vergelijking naast elkaar in botanische collecties te hebben.

Veel te lang heeft de wetenschap de biologische waarde der succulenten verwaarloosd. Want bijna alle botanische bijzonderheden vinden wij in een of andere succulent terug, terwijl er bovendien tal van waarnemingen bij de succulenten te doen zijn welke bij andere planten niet worden aangetroffen.

En de liefhebber zal, door dergelijke bijzonderheden in zijn verzameling op te nemen, deze niet alleen waardevoller en interessanter maken, doch tevens zijn liefhebberij veredelen en verdiepen, en daardoor zijn planten nog meer gaan liefhebben, waardeeren en bewonderen.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan M. v a n d e n H o u t e n, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam. November.

Het was maar net op tijd, dat we de planten binnenhaalden, want de eerste nachtvorst was er dit jaar bijzonder vlug bij en al zou oogenschijnlijk de schade op het eerste gezicht nog wel zijn meegeelopen, na enkele weken zouden we pas de gevolgen hebben bemerkt. Enkele zwakke plekjes zouden bevroren zijn geweest en dit afstervende weefsel had achtereenvolgens de rest aangetast. Zeker er zijn ook cactussen, die zoogenaamd winterhard zijn en hiertoe behooren enkele Opuntiasoorten, zooals *O. arizonica*, *camanchica*, *fragilis*, *humilis*, *occidentalis*, *Rafinesquei*, *polyacantha*, *rhodantha*, *vulgaris* en nog enkele andere, waarmede men in niet al te koude en natte winters wel eens een behoorlijk succes heeft, doch al te hoogen dunk moet men zich van die winterhardheid maar niet maken. Het is niet de koude, die het hem doet, of beter gezegd, die maakt, dat ze het niet doen, maar de hooge vochtigheidsgraad. Op onze rotspartij, gemaakt van sintels en gedeeltelijk weggekropen tusschen de winterhei is het nog een heele dobber voor ze om den winter door te komen en de nieuwgroei in den zomer weegt maar nauwelijks op tegen wat er elken winter verloren gaat. Trouwens als het alleen maar de koude was, zouden we bijna al de hooggebergtesoorten, die de laatste jaren door *B a c k e b e r g* op groote hoogte (bijna 4000 M.) zijn verzameld (bijv. *Oreocereus Celsianus*) bij ons gerust buiten kunnen laten staan, want die zijn in hun eigen vaderland nog heel wat anders gewoon. Het gaat er echter mee als met de planten uit de buurt der Alpengletschers. Die kan men beter ter plaatse laten staan, want bij ons zijn ze onherroepelijk ten doode opgeschreven. En zoo is het met de hoog-alpinen onder de cactussen al evenzoo. De klimaatsomstandigheden zijn hier zoo hemels-

breed verschillend met die in hun vaderland, dat we slechts met de grootste moeite en zorgen deze alpenkinderen onder de cacteën in de kas in het leven kunnen houden. De droge lucht van een centraal verwarmd vertrek biedt echter aan bepaalde soorten een goede kans. Zoo staan we vaak verbaasd van de fraaie *Euphorbia's* die vroeger als extra lastig golden en die thans zonder moeite in de kamer kunnen worden gekweekt. Men zou zijn verzameling eigenlijk moeten aanpassen aan de omstandigheden. Soorten, waarmede men geen succes heeft, ondanks alle zorgen besteed, ruime men liever op en neme er datgene voor in de plaats, waarvan de ervaring U geleerd heeft, dat ze het wel doen. Deze manier van kweeken is o.i. verstandiger dan, dat men jarenlang sukkelt met slecht groeiende of kwijnende planten. Onze kweekruimte is nu eenmaal beperkt en zelfs wie over een behoorlijke kas beschikt, zal toch gemerkt hebben, dat bepaalde geslachten of soorten het veel beter doen dan andere, zonder dat men daarvoor een navijbare reden kan opgeven. Zoo kennen we liefhebbers, die een ideale serre bezitten voor *Phyllo's* maar waar de levende steenen geregeld dood gaan. Ligt het nu niet voor de hand zich in de richting der *Phyllo's* te specialiseeren en te trachten hierin het hoogste te bereiken. Op dit belangrijke punt voor onze liefhebberij hopen we nog eens nader terug te komen.

We willen eindigen met nog een paar wenken. Kijk de planten, die buiten hebben gestaan goed na. Bij vele vetplanten zullen eenige bladeren afvallen als gevolg van den overgang. In het bijzonder de *Echeveria's*, boomvormige *Sempervivums* en *Sedums* hebben hiervan last. Verwijder deze bladeren zorgvuldig, want ze kunnen aanleiding geven tot schimmelvorming. *Stapelia's* met een enkel rot plekje aan den voet, zakken soms na eenigen tijd als pap in elkaar. Vlug erbij dus met het mes en wat houtskoolpoeder. En denk vooral om het beruchte lekwater. Bij de zaailingen beteekent elke druppel een slachtoffer.

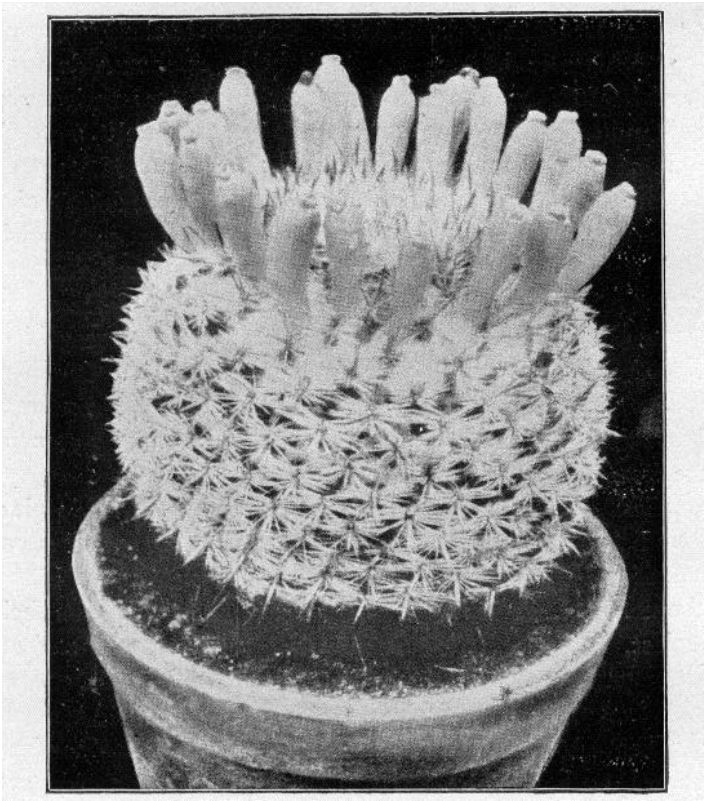
v. d. H.

PLANTEN WAAR MEN TWEEMAAL PLEZIER VAN HEEFT.

De meeste cactussen schenken ons altijd genoeg door haar grillige vormen. Zelfs een eenvoudige *Phyllocactus* kan nog een goed effect maken, wanneer ze de achterhoede vormt van een paar

kleinere *Opuntia*'s, aan de voorzijde geflankeerd door bolcactussen of zuilvormige *Cereus*soorten. Dan schijnen ons de driekantige bladachtige scheuten werkelijk mooier dan wanneer ze in een hoekje bij elkaar staan.

Echinocactussen en *Lobivia*'s zijn altijd mooi door de kleurige bedoorning, terwijl de *Mammillaria*'s door regelmatige vormen en vaak zachtzijdeachtige beharing uitblinken,

Mammillaria chionocephala.

J. A. Purp.

Het hoogtepunt van elke cactus is echter de bloei. Staat een plant in bloei, dan boeien haar vormen niet in de eerste plaats, doch heeft men uitsluitend oog voor de bloemen. Jammer dat dit altijd zoo kort duurt!

Er zijn echter cactussen welke na den bloei nòg eens een hoogtepunt bereiken. Onze foto van *Mammillaria chionocephala* J. A.

Purp. geeft daarvan een schitterend voorbeeld. In een regelmatigen krans staan de ruim 1½ c.M. groote, zwak driekantige, iets gebogen, karmijnroode bessen rondom den top der plant. Merkwaardig, de slechts 1 c.M. groote, rose roode bloempjes maken plaats voor veel grooter vruchten, welke door haar felle kleur het oog ongemeen boeien, en bovendien de plant lang sieren, want de bessen blijven wel een jaar goed. Bij *Mam. prolifera* (Mill) Haw., beter bekend als *M. pusilla* D. C. en haar varieteit *multiceps* S.D. ziet men hetzelfde. 't Is opmerkelijk, dat „leeken” die zulke met bessen getooide planten zien, er direct belangstelling voor toonen, doch haast niet kunnen begrijpen, dat dit vruchten zijn. Liefhebbers doen goed enkele van deze „besdragers” in hun collectie te hebben, want van zulke planten heeft men tweemaal plezier!

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

November.

Wie niet over kaswarmte kan beschikken, heeft zijn planten nu allemaal binnengebracht. Ook nu kunnen we nog rekenen op vele bloeiers bij *Lithops*, *Conophyta*, *Titanopsis*, *Fenestraria*, *Aloinopsis*, *Stomatium*, enz., als de planten binnenshuis een goede plaats gekregen hebben voor een venster op het Zuiden of Zuid-Oosten, waar elke zonnestraal benut kan worden, waar ze warm staan en tevens geregeld gelucht kunnen worden. Op deze wijze bloeien bij mij in de huiskamer vrijwel elk jaar *Gibbaeum dispar*, *Ophthalmophyllum*, *Titanopsis* e.a. Zelfs struikvormen, zooals *Faucaria* enz. bloeien dan voor de tweede maal, *Lithops* gaat elken dag weer in de kas, zelfs als de temperatuur maar even boven nul is. Als het niet te lastig was, deed ik dat ook met de overige stamlooze vormen.

Wanneer onze planten binnenshuis moeten overwinteren, stellen we de struikvormen in de eerste plaats voor het raam. Daarachter komen te staan de stamlooze Mesems, zooals *Lithops* enz. Alles zoo veel mogelijk licht. Ze kunnen allen koel staan, een temperatuur van $\pm 5^{\circ}$ C, is voldoende. als ze volkomen droog gehouden worden. Vooral in deze maand moeten we trachten, zorg te dragen, dat de planten niet doorgaan met groeien. Dit is vooral met *Cheiridopsis* en *Fenestraria* het geval. Door luchten nog zooveel mogelijk afharderen. De volgende Mesems, zooals *Aloinopsis*, *Argyroderma*, *Bergeranthus*, *Cheiridopsis*, *Dinteranthus*, *Didymaotus*, *Ebracteola*, *Fenestra-*

ria, Ophthalmophyllum, Odontophorus, Hereroa en enkele anderen zetten we, indien mogelijk, iets warmer, bijv. 5°-10° C. Fenestraria is wel het moeilijkste door den winter heen te helpen. Ook de warmer geplaatste planten worden droog gehouden. Het prikkelen tot verder groeien door water te geven, heeft tot gevolg, dat we onze planten verliezen. Het eigenaardige is wel, dat de struikvormen in deze periode het water veel minder goed verdragen dan bijv. Conophyta en Ophthalmophyllum. De withuidigen, zooals Dracophilus, Juttadinteria, verder Cheiridopsis en Conophyta staan in den winter niet volkomen droog. Het bevochtigen van de bladeren der withuidigen geeft direkt aanleiding tot rotting.

Zaailingen van Februari-Maart worden als volwassen planten behandeld. Latere zaailingen krijgen een warmere standplaats en worden niet geheel droog gehouden. Zorg dragen de plantenlichamen niet nat te maken, vooral niet bij den wortelhals.

F. SWÜSTE.

ZAAIPROEVEN MET CACTUSZAAD UIT NEDERLANDSCH WEST-INDIE.

Eerder dan ik had durven verwachten ontving ik antwoord op de vraag onder bovenstaand opschrift in het Septembernummer.

De heer P. H. S e g e r s te Hoogland zond mij n.l. een prachtig frisch groene zaailing van een Melocactus, welke een krachtig ontwikkeld wortelstelsel vertoonde.

De heer S e g e r s schrijft daarbij: al een paar maal heb ik 't beproefd met importen van *Melocactus communis*, maar 't ging niet, tenminste niet zooals ik dat wenschte. Zij hebben eenigen tijd een kwijnend bestaan en gaan dan 't hoekje om. Toch kon ik nog wát redden, want ze gaven bloemen en zaad. Verleden jaar heb ik daarvan voor 't eerst gezaaid en met goed resultaat, want ik kreeg pl.m. 80 zaailingen. Deze groeien tot nu toe volgens mijn meening heel goed. In den winter 1934-1935 heb ik ze met weinig moeite over gehouden. Voorjaar 1935 heb ik ze verplant in zuiveren bladgrond. Ze kregen een plaats in een bak, die zich boven in de kas bevindt, zoodat de planten ongeveer een handbreed van 't glas stonden, dus dicht bij de zon en warm. Ook heb ik een zestal geënt op *Opuntia cylindrica*. De enting gelukte met alle zes. Ze groeiden

echter minder goed dan die op eigen wortel, of dit 't volgend jaar soms nog anders wordt, zullen we moeten afwachten.

Dit jaar heb ik weer gezaaid. Ook nu kwam het zaad goed op en een 20-tal planten groeien weer voorspoedig, zoodat ik nu voorloopig genoeg heb. Gaarne wil ik ruilen met *zaad* van andere Melo's of bolvormige West-Indische cactussen. (Planten natuurlijk ook.)

Hoogland.

P. H. SEGERS.

NOMENCLATUUR BACKEBERG.

Zooals bekend is, heeft de plantenbeschrijving van de familie der Cactaceae volgens het systeem S c h u m a n n vrijwel afgedaan. Hoe lang de Duitsche liefhebbers ook aan dit systeem hebben vastgehouden, de vele soorten welke de laatste jaren werden ontdekt, en die zich niet meer in dit systeem lieten inwringen, noopten naar een verbetering uit te zien. Het systeem van de Amerikaansche Cactuskenner Brit t o n & Rose bleek evenmin aan de gestelde eischen te voldoen en zoo zagen wij A | w i n B e r g e r in zijn „Kakteen” (Stuttgart 1929) de poging wagen, om, met gebruikmaking der gegevens van S c h u m a n n een verbeterd systeem te ontwerpen, dat het omslachtige van B r i t t o n en R o s e miste. A | w i n B e r g e r deed hiermee een grooten stap in de goede richting, maar niet in alle opzichten was zijn verbeterde systeem even logisch. Aan C u r t B a c k e b e r g, de bekende Cactusjager, die een groot kenner der cactusflora is en al de cactusgebieden doorkruiste, die ter plaatse antwoord zocht en vond op de vele vragen en mysteries, waarvoor men zich bij diepgaande studie geplaatst zag, komt de eer toe een systeem ontworpen te hebben, dat een duidelijke eenvoud aan de logische juistheid paart. Velen hebben zich in den beginne met woord en geschrift tegen B a c k e b e r g 's werk verzet, zelfs laster en verdachtmaking zijn hem niet gespaard, doch hij is rustig doorgegaan, zijn denkbeelden voor wetenschap en liefhebber nader uiteen te zetten.

Thans is B a c k e b e r g 's streven met gunstigen uitslag bekrond. De Deutsche Kakteen Gesellschaft heeft de nomenclatuur, zooals B a c k e b e r g die in zijn viertallige „Blatter für Kakteenforschung” publiceerde, officieel erkend. De Amerikaansche Cactus Society heeft mededeeling gedaan, dat zij het systeem B a c k e b e r g als het officieele systeem voor het gebruik der Cactus So-

ciety zal aannemen. In Denemarken verschijnt binnenkort een groot handboek over de Cactaceae, vervaardigd door G r a a f K n u t h en B a c k e b e r g, waarin alle nieuw ontdekte cactussoorten der laatste jaren wetenschappelijk (met latijnsche diagnose) zullen worden beschreven. De indeeling der familie geschiedt volgens het nieuwe systeem B a c k e b e r g.

Zoo zal dan ons land met België dit nieuwe systeem ook moeten erkennen en aanvaarden.

In de derde druk van „Onze Cactussen” welke dezer dagen verschijnt, is met de indeeling en beschrijving der soorten volgens de nomenclatuur B a c k e b e r g inmiddels ook reeds rekening gehouden.

Wie wat meer van nabij bekend is met de groote moeilijkheden, welke het ontwerpen van een nieuwe nomenclatuur met zich brengen, moet bewondering koesteren voor den man, wien geen ontberingen te veel, geen kosten te zwaar en geen moeite te groot waren, om zoowel in de oudste en nieuwste literatuur als op de onherbergzame groeiplaatsen der planten door te dringen, het natuurlijk verband bij groei- en levensvoorwaarden op te sporen, om dit alles samenvattende, vergelijkende en critisch toetsende, tot een logisch geheel te komen.

G . D . D .

CACTUSNAMEN,

De laatste jaren worden ons vele cactusplanten aangeboden en vooral veel zaailingen, welke door hun schoone vorm de liefhebbers bijzonder aantrekken. Daarbij zijn ook vaak plantjes, welke ons nog geheel onbekend zijn en zoo is het verklaarbaar, dat bijna elk liefhebber zich telkenjare eenige nieuwe plantjes aanschafft, teneinde zijn verzameling uit te breiden.

Zoo ging het ook mij vorig jaar en voor enkele centen werd ik dan de bezitter van een klein plantje met den naam „Lobivia Granlichii”. O, het was niet groot, klein zelfs, maar de bedoorning was zeer fraai en vooral de lange, gebogen middenstekel op elke doornbundel vond ik zeer interessant. En dan de naam „Lobivia” wekte ook nog toekomstdroomen.

Bij de andere planten geplaatst, kon ik al vrij spoedig bespeuren, dat ze het naar den zin had; er zat groei in, maar het kwam mij toch voor, dat het geen groote plant zou worden. Ik was echter zeer

verbaasd toen ik zoo omtrent begin Mei van dit jaar aan het kleine plantje een tweetal donker gekleurde pluisjes bemerkte, welke al spoedig bloemknoppen bleken te zijn.

Nu was mijn verwachting nog meer gespannen; wat zou het geven? Geleidelijk werden de knoppen grooter, doch het rood wat ik verwachtte, bleef uit. 't Werd een zwart behaarde knop, waaruit op een goeden avond een buitengewoon fraai gevormde bloem te voorschijn kwam, doch rein wit.

Een ideale Echinopsisbloem in klein formaat!

Was ik nu aan eene zijde verrukt over zulk een schoone bloem

Echinopsis Kratochviliana (Back.).

(„*Lobiviopsis Graulichii*” Frit.)

aan zoo'n nietig plantje, aan de andere zijde was toch nog eenige teleurstelling want, het kon wezen wat 't wilde, maar een Lobivia was het niet! Wat dan wel? Ja nu begint eigenlijk het raadsel. Gelijk ik reeds in den aanvang zeide; er komen de laatste jaren zoo veel onbekende planten aan de markt, dat een liefhebber bijna onmogelijk met al die namen op de hoogte kan blijven. Dan maar eens zoeken, want er zal zeker een verkeerd naamhoutje bij geplaatst zijn. Nu ben ik wat de nieuwe literatuur aangaat niet erg

ruim voorzien en in de beeld catalogus 1934 van C u r t B a c k e b e r g, vond ik wel iets wat er op leek, maar ik dorst er toch niet op ingaan want de daar afgebeelde plant N°. 1229, onder de naam „Echinopsis Kratochviliana” (wat een onmogelijke naam) kwam er wel kort bij, maar toch, die belangrijk sterk ontwikkelde gebogen middelstekel, ja dat was nog niet wat je noemt!

Toen ik echter kennis kreeg van het boekje, door F r i e uitgegeven, schafte ik mij dit aan, mogelijk kon dan het raadsel opgelost worden, en jawel, daar trof ik een naam aan welke het naamhoutje eenigrins beantwoordde: n.l. „Lobiviopsis Graulichii”. Meer zekerheid verkreeg ik echter door de daarbij geplaatste opmerking, dat dezelfde plant door B a c k e b e r g als „Echinopsis Kratochviliana” was benoemd. Ziezoo, mijn vermoeden was juist geweest en de naam wist ik! In gemoede vraag ik mij nu echter af, waar moet het op het oogenblik heen met al die naamgeverij? Ik geloof dat wij vrijwel op het hoogtepunt van naamverwarring staan, want wat is nu Lobiviopsis? Ik kan mij wel indenken dat een splitsing van sommige geslachten uit botanisch oogpunt zeer wenschelijk en nuttig was, maar of dat aldoor maar verder splitsen niet de grens overschrijdt is voor mij een andere vraag.

Bedoeld plantje is opgenomen op ware grootte, dus heeft geen nadere toelichting noodig.

Zwollerkerspel.

F. VOORWINDE.

In verband met de opmerking betreffende ongemotiveerde naamsverwarring verwijzen wij naar het artikel „Nomenclatuur Backeberg”. Hopelijk zal door een internationale overeenkomst tusschen de cactuskenneren, binnen afzienbaren tijd meer eenheid in de nomenclatuur bereikt kunnen worden.

Overigens is het voor hen, die hun planten zuiver op naam willen hebben een vereischte, deze te betrekken van een adres, dat levert onder de gangbare benamingen, liefst met vermelding van auteursnaam. Wat den onderhavigen „geslachtsnaam”. *Lobiviopsis* aangaat, dit is geen *wetenschappelijk vastgelegde* en dus ook geen algemeen erkende naam, welke dientengevolge geen recht van bestaan heeft en derhalve niet gebruikt mag worden.

Red.

VRAGENRUBRIEK.

Mej. W. v. A. te B. schrijft:

1e. Hoe komt het, dat mijn Euphorbiazaad, dat ik dit jaar zaaide, in het geheel niet kiemde? In U., waar ik bij Succulentakennissen informeerde, was men tegenover Euphorbiazaad ook nogal schichtig.

2e. Kan ik een uitgeschoten *Crassula columnaris* stekken? Ze zijn zoo leelijk met dat bruine stukje stam. Hoe komt het toch, dat deze planten hier zoo uitgerekt groeien?

Antwoord:

1e. Een kennis van me zaait Euphorbiazaad (bijv. *Euph. obesa*) altijd, direct na het rijpen: dus ongeveer in Juli of Augustus. Opkomst gewoonlijk 100 % Tijd van kiemen binnen de week.

Ik zelf zaaide dit jaar begin Maart *Euph. obesa*, *Euph. meloformis*, *Euph. bupleurifolia* en *Euph. Bojerii* in de huiskamer, zonder bodemwarmte, dus zoogenaamde „kalte Aussaat”. Het eerste zaadje ontkiemde na vier dagen, het tweede na drie weken, enz.; het laatste omstreeks half Juni in de kas. Verschillende zaden zijn niet gekiemd.

Uit het bovenstaande meen ik te mogen besluiten, dat het aanbeveling verdient, het zaad dadelijk na het oogsten te zaaien en verder bodemwarmte te geven. Dit laatste is midden in den zomer niet noodig.

In den laatsten tijd biedt men zaden aan van verschillende soorten *Euphorbia*'s, die onderling gekruist zijn. Waarschijnlijk hebben deze zaden minder kiemkracht dan zaden van de echte soorten.

2e. Het mooi opkweeken van hoog succulente *Crassula*soorten in ons klimaat is niet gemakkelijk. Vele van deze planten zijn afkomstig uit de Karroohoogvlakte. De gemiddelde regenval bedraagt daar per jaar 4.47 Eng. duim, dat is ± 114 m.M.

In ons land valt gemiddeld per jaar 700-800 m.M. regenwater. De regen op de Karroovlakte valt voornamelijk in de vier wintermaanden, soms ook in November en December. Deze twee maanden zomerregen oefenen weinig invloed uit op den groei, alleen voor het aanvullen van de waterreservoirs der Succulenten zijn zij van belang.

Weinig woestijnen hebben een troostelooser aanzien in de droge periode dan de Karroo. Groene planten zijn er niet te vinden, de geulen zijn droog en de hardsteenen „Kopjes”, die hier en daar op de Centrale Karroo verspreid liggen, schijnen de hitte als een spiegel terug te kaatsten. Gedurende den nacht is een koele Z.-O. bries overheerschend. De denkbeeldige lijn, welke de districten in streken met zomer- of met winterregens verdeelt, gaat door de Centrale Karroo in de buurt van Beaufort West. In den winter daalt in sommige nachten de temperatuur onder het vriespunt, en zijn de bergtoppen soms met sneeuw bedekt, die evenwel zelden op de

hoogvlakte zelf valt. Het gemiddelde dagelijksche temperatuursverschil is groot, n.l. 30° Fht. Door de intense droge lucht is de zomerhitte niet zeer drukkend. In de Noordelijke Karroo is de gemiddelde regenval per jaar nog minder, in het Westen 2 Eng. duim, dus 51 m.M. per jaar. De gemiddelde zomertemperatuur in de schaduw is 110° Fht.

We zien hieruit onder welke omstandigheden de hoogsucculente *Crassula*'s in hun vaderland groeien en weten, dat het dus niet gemakkelijk voor deze planten is, hier hun mooien, korten, gedrongen bouw in stand te houden.

Crassula columnaris. L. komt in het wildgroeijend voor in de buurt van Whitehill de eerste stopplaats voorbij Matjesfontein. Jacobsen geeft als vindplaats op: Klein-Namaqualand. De jaarlijkse regenval aldaar is ongeveer 6 Eng. duim = ± 150 m.M.

Crassula columnaris kunt u stekken, de beste tijd voor beworteling is Augustus. De plant begint n.l. in deze maand te groeien. Na het wortelen zeer, zeer zuinig zijn met water. De geheele bouw van de plant wijst op vochtopeneming uit de lucht. Zorg in den zomer voor zooveel mogelijk zon in de buitenlucht; de plantjes mogen gerust roodbruin worden. sw.

In de Maartaflevering van dit jaar komt een vraag voor van den Heer B. te H., die één enkel exemplaar van *Euphorbia obesa* bezit, hetwelk zaad gevormd heeft, terwijl bekend is, dat de plant tweehuizig is.

De Heer B. schreef nu, dat ook dit jaar de plant vruchtjes heeft voortgebracht. Deze *obesa* stelt ons dus opnieuw voor een merkwaardig feit. Toen ik den vorigen keer schreef: de *obesa* zal door de een of andere *Euphorbia* bestoven zijn, dacht ik, dat ik de kwestie al aardig had opgelost. Het is n.l. bekend, dat bij de Wolfsmelkachtigen de verschillende zeer uiteenlopende soorten elkander bevruchten kunnen. Toen ik nu de zaak met den Heer S w u s te besprak, vond deze bij zijn aantekeningen, waarschijnlijk overgenomen uit een Duitsch tijdschrift, het volgende: „in de Flora Capensis wordt alleen de vrouwelijke plant beschreven. De bloemsteel wordt als enkel beschreven, maar dikwijls is deze een of tweemaal vertakt. De mannelijke bloem lijkt op de vrouwelijke, ook hier zijn de bloemstelen vaak vertakt. Soms vindt men aan een mannelijke plant tweeslachtige bloemen en later kapsels (zaaddoosjes) “. De-Heer B. zal dus zulk een exemplaar bezitten. v. d. Th.

INHOUD: Aan de Lezers. — Conophytum N. E. Br. — *Euphorbia* en Cactus. — Het Leekenhoekje. — Planten waar men tweemaal plezier van heeft. — Behandeling van onze Mesems. — Zaaiproeven met cactuszaad uit Nederlandsch West-Indië. — Nomenclatuur Backeberg. — Cactusnamen. — Vragenrubriek.

Stukken VOOR de Redactie
 te zenden vóór den 15en
 der maand aan:

G. D. DUURSMa,
 Achter de Hoven 114 bis,
 LEEUWARDEN.

Redactie:
 G. D. DUURSMa.
 J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
 No. 133660 ■ DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te
 richten aan het Secretariaat

Adres :
 Mej. J. J. E. V. D. THOORN,
 Amalia van Solmsstraat 80,
 DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester (tijd.)*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMa, *Leeuwarden*, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, *Rotterdam*, Mathenesserlaan 364.

TRICHOCEREUS SCHICKENDANTZII (Web) Br. en R.

Onder bovenstaand opschrift gaf ons tijdschrift dezen zomer in aflevering 7 (bl. 100) een klein artikeltje, waarin echter een groote bijzonderheid wordt vermeld, n.l. dat hier te lande deze planten gebloeid hadden. Over de plant zelve behoeven wij niets te vermelden, zij is in *Succulenta* 1924 door den heer H. B u n i n g h uitvoerig beschreven in verband met hare overeenkomst met de *Trichocereus Spachianus* en daar is vrijwel alles vermeld ook omtrent hare bloemen. Ik kon daar echter evenmin als in de besprekingen over deze bloemen op de vergaderingen van de Duitsche cactusliefhebbers ook maar iets vinden wat er op wees, dat de *Schickendantzii* een dankbare bloeier zou zijn, ja veeleer het tegendeel, immers in Duitschland was de bloem tot 1905 slechts als knop bekend en men was algemeen van gedachte, dat de hoeveelheid zonnewarmte, welke de plant in Duitschland, dus ook bij ons ontvangt, niet groot genoeg is om de plant tot bloei te brengen. Nu zien wij echter in „*Succulenta*” de mooie foto, waarop een tweetal dier planten met geopende bloem en de vraag rijst onwillekeurig: waarom bloeien onze planten niet? Laat ons echter de foto eens wat nader bezien. Volgens B e r g e r was de bloem 17 c.M. lang en volgens S p e g g a z z i n i, die de planten op hare oorspronkelijke groeiplaats bestudeerde, 20 tot 22 c.M. Nemen wij dus aan dat de gefotografeerde bloem 20 c.M. lang is, dan kunnen wij ook vinden, dat het gedeelte der rechtsche plant op de foto toch nog een lengte van ruim 30 c.M. bezit, terwijl dat zeker nog de geheele plant niet

is. Of dit nu onder het begrip van een jonge plant valt is wel eenigzins twijfelachtig.

Reeds jaren bezit ik deze plant en meende eerst haar de behandeling te geven als alle Echinopsen, waarbij zij flink groeide, veel jonge spruiten maakte, maar geen bloemen gaf. Toen ik kennis kreeg van het artikel waarin B e r g e r voor het eerst de bloem beschreef, heb ik het anders geprobeerd. Ik plaatste haar meer droog, doch het betere resultaat bleef uit. Na dien is zij, en dat niet bij mij alleen, min of meer achteruit gesteld bij de andere planten, maar toch is het nog een respectabele plant van 70 c.M. hoogte. Van bloemen echter geen spoor! En nu ben ik hierin niet de eenige liefhebber met zoo'n plant, want in mijn onmiddellijke nabijheid vind ik nog een tweetal van die planten, waarvan de een nog wel heel wat langer is, maar ook daar geen bloemen! Als de planten echter zoo-lang worden, zijn ze vrij lastig in onze verzamelingen, daar zij in tegenstelling met *Trichocereus Spachianus* veel slapper zijn en dus steeds een steun behoeven, willen zij niet in allerlei bochten gaan staan of liever gezegd omvallen. Ik voor mij vind deze planten wel mooi en aanbevelenswaard, doch dan moeten zij niet hooger dan 30 c.M. zijn. En nu zou ik aan het slot van dit artikeltje wel een vraag willen doen aan alle liefhebbers, welke deze plant bezitten, of zij hun bevindingen omtrent de kweekwijze der *Trichocereus Schickendantzii* eens willen mededeelen en of zij al eens bloemen van die plant zagen.

Zwollerkerspel.

F. VOORWINDE.

De heer v. d. S t o k schrijft ons naar aanleiding van het bovenstaande nog:

„Dit voorjaar had ik in bloei 3 *Trich. Schickendantzii*:

De lengte is thans respectievelijk 35 c.M. 24 c.M. 15 c.M.
De leeftijd schat ik „ op ± 7 jaar ± 5 jaar 3 jaar

Volgens B e r g e r groeien deze planten op groote hoogte, ik veronderstelde daarom, dat ze veel koude kunnen verdragen. In den winter van 1933/'34 liet ik een vijftal planten den geheelen winter buiten onder plat glas, twee exemplaren sneuvelden en die 3 overgeblevenen gaven geen bloem.

Deze 3 planten liet ik den geheelen zomer 1934 onder plat glas staan in de volle zon, bracht ze in den herfst over naar een matig warme kas, gaf ze een plaats aan de oostzijde zoo dicht mogelijk

bij het glas op het koelste plekje. Ik heb ze zeer weinig water gegeven en zij verrasten mij dit voorjaar met hare bloemen.

Dit jaar heb ik ze den geheelen zomer tot eind September buiten laten staan, en ben nu wel nieuwsgierig of ze volgend voorjaar weer zullen bloeien."

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

December.

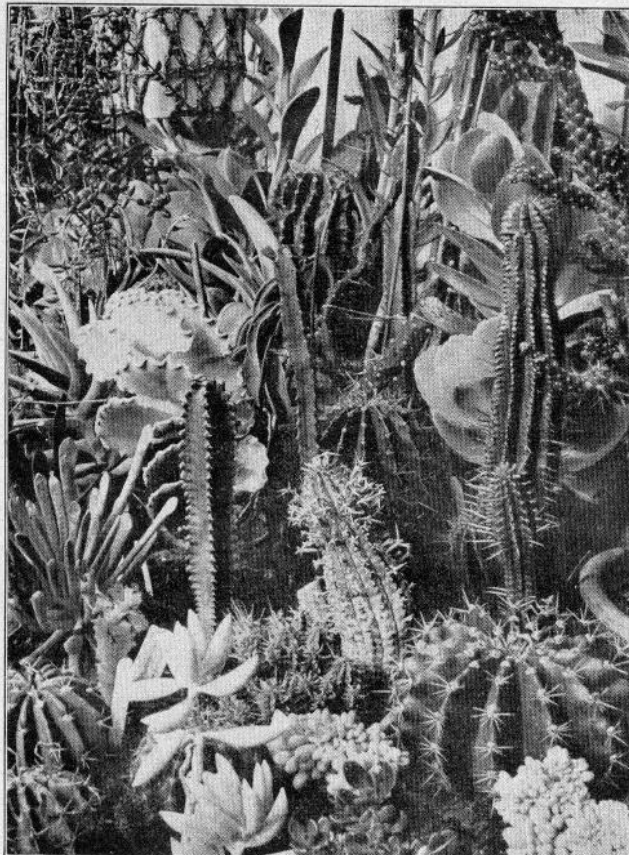
Een enkele bloemknop van *Titanopsis*, ook van *Fenestraria* tracht bij zonnig weer nog open te gaan. Ondanks deze laatste bloemknoppen geven we, vooral *Titanopsis*, geen water. Het geheele geheim van de *Titanopsis* kultuur is evenals bij *Lithops*, *Dintheranthus*, *Argyroderma*, *Stomatium*, enz., dat ze in de wintermaanden tot omstreeks 1 Maart, volkomen droog staan, met uitsluiting van vochtige lucht. Alle overige Mesems staan uitwendig eveneens in rust. De uitzonderingen, die zoo eens in de 2 à 3 weken water krijgen, zijn in de vorige maand genoemd. Ook nu steeds uitzien naar wolluis, eventueel roode spin. De aanwezigheid van wortelluis controleren we in het donker, door op gezette tijden plotseling licht aan te steken, de potten of zaaitesten op te lichten en ook boven op de planten te kijken. Zoo stil en bewegingloos als ze zijn in licht, zoo snel bewegen ze zich in het donker. Zien we op of bij een plant wortelluis, dan is het goed, ook de omringende planten aan de wortels na te zien. Wanneer de wortels zijn schoongemaakt, dan zetten we de planten voorloopig tot omstreeks 1 Maart in droog, fijn zand, om ze daarna als gewoon te behandelen. Plantendeelen, die aangetast zijn door rotting, worden weggesneden, de snijwond bedekt met gips of houtskoolpoeder. Vooral veel luchten, ook op vorstige dagen, als de temperatuur even boven nul komt, het verdere afharden is steeds noodig. De zoogenaamde droge rotting komt bij onze Mesems in deze en de twee volgende maanden wel eens voor en vertoont zich door te snel inschrompelen der bladeren bij struikvormen, en ook bij zaailingen van de hoogsucculente vormen. Het beste is, in zoo'n geval dergelijke planten iets warmer te zetten en voorzichtig wat warm water te laten opzuigen. Het hoofddoel is en blijft in deze maand met zijn korte, zonlooze dagen, de planten niet tot groei aan te zetten. Als de plantenlichamen niet sappig zijn, verdragen ze gemakkelijk lage temperaturen. Dat ge-

beurt ook in hun vaderland, waar sommige Lithops bijv. weleens enkele dagen door een laagje sneeuw of rijp bedekt zijn. Het watergeven, dat we een enkele maal bij sommige Mesems doen, dient uitsluitend om het wortelgestel intact te houden.

F. SWÜSTE.

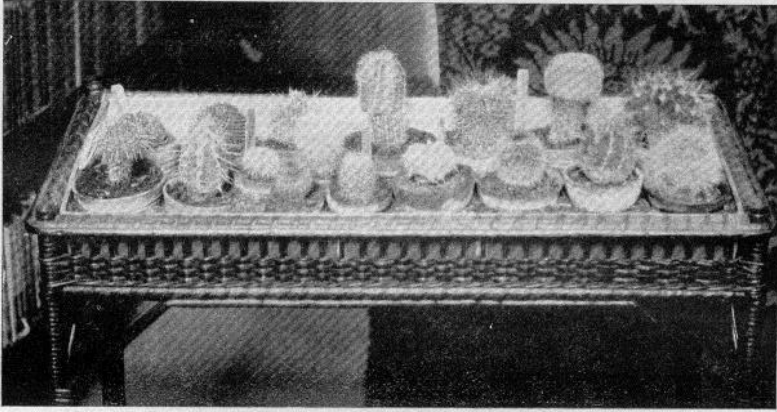
IN DEN WINTER,

Als in den winter buiten alles doodsch en kaal is, dan brengen de succulenten in kas of kamer leven en vroolijkheid.

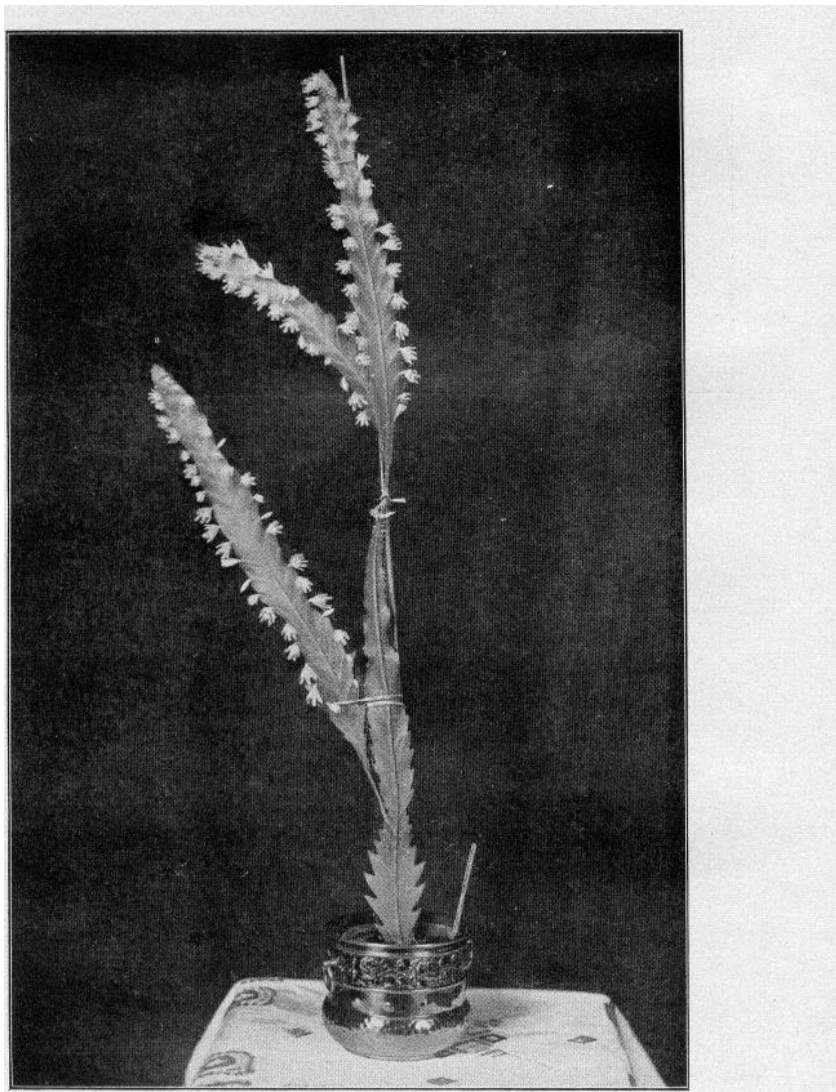
Wanneer de planten op artistieke wijze tot een smaakvolle groep gerangschikt zijn, zooals op bijgaande foto, dan voeren zij onze gedachten terug tot den heerlijken zomer, vol zonnearmte en wij vergeten de kale koude rondom ons.

Wie geen kas heeft, kan, al is het op meer bescheiden wijze, genieten van een groepje, planten op den bloementafel.

Rhipsalis Houlettiana

Of op de vensterbank staat, in het volle licht, beschenen door de matte winterzon, een bloeiende *Euphorbia splendens*. Haar schitterend roode schutbladen: die de kleine bloempjes omgeven, passen

Epiphyllum truncatum.

zoo wondermooi bij de Kerstfeest gedachte, welke wij met koraal-roode hulstbessen trachten te symboliseeren.

Ook de roomkleurige bloempjes van *Rhipsalis Houlettiana* brengen vreugde bij den succulentenvriend, als allerwege de Kerstklokken luiden.

Maar het schoonste symbool is voor ons de lidcactus, in welker heerlijke bloemen het Kerst-rood afwisselt met den glanzenden weerschijn van het volle zomer-zonnelicht.

Epiphyllum truncatum doet ons den winter vergeten en doet ons hoopvol uitzien naar den zomer die straks weer komen zal met haar uitbundige vreugde van fleur en kleur.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. v a n d e n H o u t e n, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam.

December.

De wintermaanden zijn voor ons liefhebbers de slappe tijd. Er valt niet veel aan de verzameling te doen, behalve dan een geregelde inspectie of zich geen onregelmatigheden voordoen. Heeft eind October ons met een paar vroege nachtvorstjes verrast, tot heden zijn we van vorst verschoond gebleven. En daar behoeven we ook eigenlijk heelemaal niet naar te verlangen, want vooral de liefhebber, die zich met een zeer bescheiden plekje voor zijn planten tevreden moet stellen, is zoo'n vriesperiode een tijd van veel narigheid. Meerdere malen kregen we van pas beginnende verzamelaars te hooren, ja des zomers dan gaat het goed, dan krijg ik door ruiling en uitzaaien een aardige verzameling bijeen, maar zoodra het winter wordt, dan beginnen ze te sneuvelen. Wat is daar nu aan te doen? U voelt wel, dat daar nu maar niet zoo één, twee, drie een remedie voor te geven is. Want de omstandigheden zijn vrijwel overal anders. De meesten meenen, dat de koude hun grootste vijand is, maar we hebben al herhaaldelijk betoogd, dat de vochtigheid veel meer slachtoffers maakt. Staan de planten in de huiskamer, dan zal toch wel steeds een temperatuur van ongeveer 45° F. behouden blijven. Alleen bij vorst is de plaats voor het raam minder gewenscht en kan het bedekken met couranten slechts een geringe beschutting geven. In zoo'n geval zijn we wel verplicht de raamkozijnen te ontruimen en de planten tijdelijk in de kamer zelf onderdak te verschaffen. Ook al staan ze daar tamelijk donker, is dit geen bezwaar. Maar

niet overdrijven en ze dus niet op de schoorsteenmantel zetten, want dan gaan we ze prikkelen tot hernieuwden groei en dat is juist, wat we zooveel mogelijk dienen tegen te gaan. Wat de plaats voor het venster betreft, hebben we nog een enkele opmerking. Heeft U wel eens gemerkt, wat een tocht door zoo'n klein kiertje heen komt. En vooral als de koude wind juist **tegen** de ruiten blaast, is het ongelooflijk hoeveel koude er zoo ongemerkt naar binnen komt en dat juist tegen de onderzijde der potten. We hebben dit eens met een paar thermometers gecontroleerd, maar met de hand is het evengoed te voelen. Koude voeten is niet erg best voor de gezondheid en met onze planten is dat al net zoo. Hier kan een tochtlatje echter wonderen doen en als dat te lastig is, omdat zoo'n raam toch ook wel eens open moet, dan frommelen we enkele vellen dun vloei tot strooken en stoppen die er tusschen. Nog een andere vraag willen we hier beantwoorden. Kan men zaailingen, waarvan de zaaipan nogal veel mos vertoont nu nog overzetten? We zouden dit beslist afraden. Dat zich op een zaaipan een rijke mosvegetatie vertoont, kan veroorzaakt worden door te veel nat in den zomer. Het kan ook liggen aan de gebruikte aarde. We geven toe, dat cactusen in de natuur wel ergens tusschen mos zullen groeien, goed is het dus zeker niet, maar **aan** den anderen kant houdt een moslaagje het vocht lang vast en dat is voor kiemplantjes weer een voordeel. We zetten dergelijke pannen flink in het licht in elk geval kurkdroog en **na** eenigen tijd begint dan het mos te verdorren. Met een fijn aangepunt stokje verwijderen we dit nu voorzichtig en vullen de vrijgekomen plekjes met wat zand en houtskoolpoeder aan. Hoewel we uit medelijden geneigd zouden zijn ze nu maar meteen wat water te geven, wachten we daar net zoo lang mee, tot het strikt noodig is. Als kinderen van succulente ouders moeten ze maar vroeg leeren ontberingen te doorstaan.

Waar men radiatorverwarming heeft, behoeft men zijn pleegkinderen echter niet zoo Spartaansch te behandelen en kan men een enkele maal wat lauw water verstuiven of voorzichtig tusschen de plantjes door met een cactusgietertje de aarde wat bevochtigen. Daardoor voorkomt men het volkomen indrogen der worteltjes en gaan ze in het voorjaar dus spoediger weer aan den groei. Onderzanding is hier de beste leermeesteres.

Tenslotte nog een vraag: Hoe komt het, dat er onder de cactusen zoo weinig winterbloeiers zijn? Die vraag hebben we ons zelf

ook meermalen gesteld. Onder welke planten moeten we eigenlijk winterbloeiers zoeken? En dan zijn dat de geforceerde planten, die door een speciale behandeling op een veel vroegeren tijd bloeien, dan ze onder natuurlijke omstandigheden doen. Denk bijv. aan onze sering en de vele bolgewassen, die we omstreeks Kerstmis in onze bloemenwinkels zien. Maar van nature zijn het de plantensoorten uit het zuidelijk halfmond, die bij ons hun gewone bloeitijd hebben behouden. Wat Zuid-Afrika betreft denken we aan de *Clivia*, de *Richardia*, de *Veltheimia* en nog vele andere. Maar hoe staat het nu met onze Zuid-Afrikaansche succulenten en met de cactussen uit Zuid-Amerika. Behalve de zoogenaamde Kerstcactus (*Rhipsalis Regnellii*) uit Oost-Brazilië, die trouwens in den zomer nog eens bloeit, zijn ons geen echte winterbloeiers onder de cactussen bekend. Het zou de moeite waard zijn eens na te gaan hoe de bloeitijd van de bewoners van het zuidelijk halfmond bij ons verschoven is. Het gebrek aan licht zal wel de voornaamste oorzaak zijn, want ook in goed verwarmde kassen kan men in December geen bloeiende *Phyllo's* hebben, Zouden ze daar in Aalsmeer geen kunstje op weten?

Wintertijd is studietijd. Dat geldt ook voor den succulentenliefhebber en gelukkig is daar raad op. Na veel geharrewar met de namen, waar een leek wel tureluursch van worden moest, is er eindelijk en laten we hopen voor zeer langen tijd een bevredigend systeem opgesteld door den bekenden cactusjager *C u r t B a c k e b e r g*. Doch dit kunt U in de boekbespreking vinden.

v. d. H.

ZAAIPROEVEN MET CACTUSZAAD UIT NEDERLANDSCH WEST-INDIE.

Naar aanleiding van onze vraag in het September-nummer betreffende het teelen van Cactussen uit Ned. West-Indië, schrijft de Heer A, Minderhout te Middelburg het volgende:

Van den Heer *A m e l u n x s e n*, alhier, kreeg ik het vorig jaar een tweetal zaadkernen van *Melocactus*, n.l. één van *Melocactus cotnmunis* en één van *Melocactus-guatamalensis*.

Van *Melocactus communis* kwamen drie zaden op, waarvan er twee sneuvelden, doch het derde groeide goed en is nu een mooi plantje ter grootte van een hazelnoot.

Van *Melocactus guatamalensis* ontkiemden vier zaden, waarvan er twee opgroeiden tot zeer mooie plantjes.

De bedooring van de communis is recht, en rood van kleur, die van het Melo guatamalensis is gebogen, aan den voet witachtig, naar boven overgaande in bruin. De laatste soort schijnt harder te groeien, daar de plantjes nu zeker tweemaal zoo groot zijn dan die van de communis.

Ik kan ieder aanbevelen het met 't zaaïen van Cactussen te probeeren, daar men voor niet veel geld zijn verzameling uitbreidt en op deze wijze aan soorten komt, die op een andere manier niet zoo licht te bekomen zijn,

Middelburg.

A. MINDERHOUT.

AGAVE VICTORIAE REGINAE, T. Moor e.

Als kleine plant komt deze mooie Agave dikwijls in onze verzamelingen voor. Voorzoover bekend, heeft ze hier te lande nog niet gebloeid. Dezen zomer bloeide in den botanischen tuin te Weenen een *Agave Victoriae reginae*, waarvan Prof. Dr. H. C a m m e r l o h e r in het Novembernummer der Oostenrijksche Garten Zeitung mededeeling doet. De plant in kwestie is naar schatting 60 à 70 jaar oud en behoort denkelijk tot een der eerste Europeesche importen. In 1872 toch werd deze Agave voor het eerst uit Mexico ingevoerd en als *A. Consideranti* Duch. beschreven, terwijl T. M o o r e ze in 1875 ter eere van Koningin Victoria van Engeland benoemde. De rosetomvang van het bloeiende exemplaar te Weenen bedraagt 132 c.M. In de laatste helft van April ontwikkelde zich de bloemstengel, welke na 14 dagen reeds een hoogte 1 .50 meter bereikte. Daarna ging de groei langzamer, de eerste bloemen openen zich 10 Juli, de bloemstengel had toen een lengte van 2.47 M. bereikt. De bloemen gaven rijkelijk honig, en werden ijverig door bijen bezocht, zonder dat deze bestuiving tot stand konden brengen. Deels door kunstmatige bevruchting, deels doordat de stempels der onderste bloemen door het stuifmeel der hooger zittende bloemen werden bevrucht, hebben haast alle bloemen vrucht gezet, zoodat de zaadoogst zeer rijk zal zijn.

G. D. D.

KONINKLIJKE BELANGSTELLING.

Uit een verslag over het bezoek van H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana aan de Chrysantententoonstelling te Aalsmeer knippen we het volgende:

De kwekerij „Succulenta” had evenmin over belangstelling van de zijde der Vorstinnen te klagen. Zij onderhielden zich met den heer M a n t e 1 en vooral de Prinses bleek voor de cactussen een groote interesse te koesteren. Zij stelde nog een vraag over den ouderdom van sommige planten, waaruit wel duidelijk Haar belangstelling bleek.

B. Th. K.

REKENING EN VERANTWOORDING 1934.

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Saldo 1933. . . . f 37.14	Succulenta f 2462.94
Contributie - 3315.71	Clichés - 339.55
Vrijwillige bijdragen - 34.22	Expeditie. . . . - 302.60
Advertenties - 212.81	Bibliotheek - 119.55
Verkochte exem- plaren. - 1.60	Vergaderingen . . - 57.65
Diversen - 15.36	Bestuursonkosten . - 267.25
Nadeelig saldo . . - 263.27	Diverse en Propa- ganda - 330.57
f 3880.11	f 3880.11

Accoord bevonden :

De Kascommissie,
 A. VAN MEERTEN,
 TH. G. F. HERMANS,
 B. TH. KRABBENDAM, } Tiel.

Heesch, Februari 1934.

De Penningmeester,
 S. P. C. VAN ROMUNDE.

OVERZICHT VAN DE FAMILIE DER CACTACEAE
 VOLGENS HET NIEUWE INTERNATIONAAL
 VASTGESTELDE SYSTEEM.

Onderfamilie I: Peireskièae Br. & R., geslachten: 1 Peirèskia Plum., 2 Rhodocactus Knuth, 3 Maihuènia Phil.

Onderfamilie II Opuntiaèae Br. & R., gesl. 4 Quiabèntia Br. & R.,

5 Tacinga Br. R., 6 Maihueniopsis Speg., 7 Peireskiopsis, Br. R., 8 Pterocactus K. Sch., 9 Tephrocactus Lem., 10 Engelmännia Knuth, 11 Grusonia F. Rchb., 12 Cylindropuntia Knuth, 13 Opuntia Mill., 14 Consòlea Lem., 15 Brasili-opuntia Small., 16 Nopàlea S.D.

Onderfamilie III: Cereàe Br. R.

Groep 1: Hylocacteeae Bckbg.

Ondergroep 1: Rhipsalideae K. Sch., gesl. 17 Rhipsalis Gaertn., 18 Loefgrènia Bckbg., 19 Hariòta P.D.C., 20 Pseudorhipsalis Br. R., 21 Erythrorhipsalis A. Berg.

Ondergroep 2: Epiphyllloideae Bckbg., gesl. 22 Rhipsalidòpsis Br. R., 23 Epiphyllànthus A. Berg.

Ondergroep 3: Epiphyllèae A. Berg., gesl. 24 Epiphyllòpsis A. Berg., 25 Schlumbèrgera Lem., 26 Zygocactus K. Sch.

Ondergroep 4: Phyllocactèae A. Berg., gesl. 27 Wittia K. Sch., 28 Disocactus Lindl., 29 Chiapàsia Br. R., 30 Nopalxòchia Br. R., 31 Epiphyllum Haw., 32 Eccremocactus Br. R.

Groep II Hylocerèae A. Berg., gesl. 33 Aporocactus Lem., 34 Selenicèrus Br. R., 35 Deàmia Br. R., 36 Strophocactus Br. R., 37 Mediocactus Br. R., 38 Werckleocèrus Br. R., 39 Weberocèrus Br. R., 40 Wilmàttea Br. R., 41 Hylocèrus Br. R.

Groep 111: Cèreae A. Berg.

A. Zuidelijke sectie:

Ondergroep 1: Pfeifferae A. Berg., gesl. 42 Pfèiffera S. D.

Ondergroep 2: Corryocerei Bckbg.

Serie 1: Acanthocarpi Bckbg., gesl. 43 Corryocactus Br. R., 44 Erdisia Br. R., 45 Neoraimòndia Br. R., 46 Armatocèrus Bckbg., 47 Brachycèrus Br. R.

Serie 2: Eriocarpi Bckbg., gesl. 48 Eulychnia Phil.

Ondergroep 3: Eriocerei Bckbg., gesl. 49 Eriocèrus A. Berg.

Ondergroep 4: Gymnocerei A. Berg. gesl. 50 Cèrus Mill., 51 Monvillèa Br. R., 52 Stetsònia Br. R., 53 Brouwnìngia Br. R.

Ondergroep 5: Loxanthocerei Bckbg.: a. Cereoidi: gesl. 54 Oreocèrus A. Berg., 55 Cleistocactus Lem., 56 Borzicactus Riccob., 57 Denmòza Br. R., 58 Bìnghàmia Br. R. b. Brevicereoidi, gesl. 59 Arequipa Br., R., 60 Matucàna Br. R.

Ondergroep 6: Trichocerei A. Berg., a. Cereoidi gesl. 61 Trichocèrus Br. R., 62 Haageocèrus Bckbg., 63 Jasminocèrus Br. R.; b. Parvicereoidi: gesl. 64 Arthrocèrus A. Berg., 65 Chamaecèrus Br. R.; c. Cactoidei: gesl. 66 Echinòpsis Zucc., 67 Acanthocalycium Bckbg., 68 Lobivia Br. R., 69 Medioblobivia Bckbg.

Ondergroep 7: Austro-Echinocacteeae Bckbg.

Serie 1, Erianthi Bckbg., gesl. 70 Fràilea Br. R., 71 Malacocàrpus S. D., 72 Notocactus A. Berg., 73 Islàya Bckbg., 74 Neoportèria Br. R., 75 Pyrrhocactus A. Berg., 76 Austrocactus Br. R., 77 Paròdia Speg., 78 Eriosyce Phil., 79 Aylostèra Speg.

Serie 2: Pseudogymnanthi Knuth & Bckbg., gesl. 80 Rebutia K. Sch., 81 Mila Br. R., 82 Copiapòa Br. R.

Serie 3: Gymnanthi Bckbg., gesl. 83 Oròya Br. R., 84 Bridgèsia

Bckbg., 85 Neowerdermànnia Fric, 86 Gymnocalycium Pfeiff., 87 Spegazzinia Bckbg.

Serie 4: Dianthi Bckbg. gesl. 88 Chilènia Bckbg.

B. Noordelijke sectie:

Ondergroep 8: Leptocerei A. Berg. gesl. 89 Petocèreus Br. R. 90 Acanthocèreus Br. R., 91 Dendrocèreus Br. R., 92 Neoabbòttia Br. R., 93 Peniocèreus Br. R.

Ondergroep 9: Pachycerei A. Berg., gesl. 94 Pachycèreus Br. R., 95 Lemaireocèreus Br. R., 96 Carnegièa Br. R., 97 Escòntria Br. R.

Ondergroep 10: Nyctocerei A. Berg., gesl. 98 Nyctocerus Br. R., 99 Harrisia Br. R.

Ondergroep 11: Neliocerei Bckbg., gesl. 100 Heliocèreus Br. R., 101 Machaerocèreus Br. R., 102 Rathbùnia Br. R., 103 Bergerocàctus Br. R.

Ondergroep 12: Echinocerei Bckbg., gesl. 104 Echinocèreus Eng., 105 Wilcòxia Br. R.

Ondergroep 13: Leocerei Bckbg., gesl. 106 Leocèreus Br. R., 107 Zehntnerèlla Br. R.

Ondergroep 14: Polyanthocerei Bckbg., gesl. 108 Myrtillocàctus Cons., 109 Lophocèreus Br. R.

Ondergroep 15: Cephalocerei Bckbg. a. Cereoidei, serie 1: Eriophori Bckbg., gesl. 110 Pilocèreus Lem. serie 2: Cephalanthi Bckbg., gesl. 111 Cephalocèreus Pfeif., 112 Facheiròa Br. R., 113 Arrojadòa Br. R., 114 Stephanocèreus A. Berg., 115 Espostòa Br. R., 116 Pseudoespostòa Bckbg. b. Cactoidei, gesl. 117 Melocàctus L. & O., 118 Discocàctus Pfeif.

Ondergroep 16: Boreo-Echinocactaeae Bckbg. (Echinocactaeae mexicanae A. Berg.).

Serie 1: Erianthi A. Berg., gesl. 119 Echinocàctus Link., 120 Homalocèphala Br. R., 121 Astrophytum Lem.

Serie 2: Lepidanthi A. Berg. gesl. 122 Ferocactus Br. R., 123 Hamatocàctus Br. R., 124 Stenocàctus A. Berg., 125 Sclerocàctus Br. R., 126 Utàhia Br. R., 127 Leuchtenbèrgia Hook.

Serie 3: Gymnanthi A. Berg. gesl. 128 Strombocàctus Br. R., 129 Echinomàstus Br. R., 130 Thelocàctus Br. R., 131 Pediocàctus Br. R., 132 Ancistrocàctus Br. R., 133 Lophòphora Coult., 134 Aztèkium Bòd., 135 Obregònia Fric., 136 Epithelàntha Br. R., 137 Toumèya Br. R.

Ondergroep 17: Mamillariae K. Sch.

Serie 1: Pseudomamillariae A. Berg., gesl. 138 Neollòydia A. Berg., 139 Mamillòpsis Morr.

Serie 2: Coryphanthae A. Berg., gesl. 140 Coryphàntha Lem., 141 Neobessèya Br. R., 142 Escobària Br. R.

Serie 3: Mamillaria Haw., gesl. 143 Mamillària Haw., 144 Bartschèlla Br. R., 145 Dolichothèle K. Sch., 147 Porfiria Bòd.

Serie 4: Cochemieae A. Berg., gesl. 148 Cochemièa Walt.

Serie 5: Pelecyphorae A. Berg., gesl. 149 Solisia Br. R., 150 Pelecyphora Ehrenb.

Serie 6: Chasmatothelae A. Berg., gesl. 151 Roseocactus A. Berg., 152 Encephalocarpus A. Berg.

Serie 7: Ariocarpus A. Berg., gesl. 153 Ariocarpus Scheidw.

BOEKBESPREKING.

Zur „Revision der Systematik der Kakteen” von Kreuzinger.

Aldus luidt de titel van een rondschrijven der Deutschen Kakteen-Gesellschaft, met als ondertitel: „een noodzakelijke terugwijzing”.

In onze bespreking van het boekje van Kreuzinger (Juli-nummer bladz. 111) gaven wij reeds te kennen, dat de hoofdbedoeling van dit boekje is een overzicht te geven van de indeeling der Cactaceae volgens het systeem Fric.

De commissie, die van de D. K. G. opdracht kreeg het „systeem Fric” in studie te nemen en daarvan rapport uit te brengen, komt tot de conclusie: 1e. dat de inhoud van dit boekje in strijd is met alle wetenschappelijke botanische regels, zooals die in het International botanisch Congres te Weenen in 1905 werden vastgesteld, op het Congres te Brussel in 1910 werden herzien in 1930, ook door de Amerikaansche botanici werden overgenomen.

2e. De door Kreuzinger en Fric „gefabriceerde” geslachten en soortnamen zijn ongeldig, daar ze niet door Latijnsche diagnose's zijn vastgelegd.

3e. Nieuwe namen worden gegeven aan soorten, waarvan reeds lang een wetenschappelijk vastgestelde naam bestond.

4e. Hybriden (kruisingen) en zelfs bij Kreuzinger en Fric ten eenenmale onvoldoende bekende planten worden willekeurig in hun systeem ingedeeld, zonder acht te geven op de voor een wetenschappelijke indeeling vereischte opgave van kenmerken, en vaak alleen afgaande op een van zoo'n plant genomen foto.

5e. De ernstige cactusverzamelaars worden gewaarschuwd geen planten te nemen welke door Fric en Kreuzinger „gedoopt” zijn, tenzij men zich met een soort loterijspel wenscht in te laten.

G. D. D.

Nieuwe botanische uitgaven.

Van den botanischen tuin te Kirstenbosch ontvingen wij Vol. 1, part. 1. „The Journal of South African Botany”, waarin o.a. N. E. Brown een uitvoerige beschrijving geeft van het geslacht *Freesia* terwijl verder nog ettelijke nieuwe Erica-soorten beschreven worden. Wij hopen, dat in volgende publicaties ook de succulenten der rijke Afrikaansche flora een beurt zullen krijgen.

Van den botanischen tuin te Rio de Janeiro ontvingen wij:

Anno 1, No. 1 „Rodriguesia, revista do Instituto de biologia vegetal Jardim Botanica E. estação biologica de Itatiaya.”

Verschillende belangrijke en mooi geill. onderwerpen worden in deze publicatie behandeld, doch over de succulenten vinden wij niets vermeld.

G. D. D.

G. D. D u u r s m a. Onze Cactussen. Uitgeversmaatschappij Kosmos-Amsterdam, 3de druk, gebonden f 3.90.

Met vreugde begroeten we deze nieuwe druk van dit populaire Nederlandsche cactusboek. Niet alleen omdat we er het levend bewijs in zien, dat de belangstelling voor „Onze gedoornde vrienden” nog steeds onverflauwd blijft voortduren, maar veel meer, omdat we hier voor het eerst een overzicht krijgen van de nieuwe internationaal vastgestelde nomenclatuur. Met die cactusnamen is heel wat gesold en dat dateert niet van vandaag of gisteren. De oudere onderzoekers hielden er ieder hun eigen systeem op na, wat uiteindelijk tot een hopelooze naamsverwarring aanleiding moest geven. Een en dezelfde soort kwam als regel onder tien of meer namen voor, maar wat was nu de goede? *S c h u m a n n* was de eerste, die een flinke opruiming onder al die synoniemen hield, en zijn stelsel gold jarenlang voor het beste. Maar toen kwamen de Amerikanen *B r i t t o n* en *R o s e*, die althans de voornaamste cactuslanden zelf bereisd hadden en daarmee dus het recht hadden het aantal geslachten aanmerkelijk uit te breiden, met als gevolg weer vele nieuwe namen. Voor een beroepsbotanicus was daar nog wel uit te komen, maar de doorsnede-leek begon bedenkelijk het hoofd te schudden en de plantensystematiek van de cacteeën kwam leelijk in discredit. Daarom is het bijzonder verheugend, dat er in dit opzicht thans voorloopig een mijlpaal bereikt is. Dit is voornamelijk te danken aan den bekenden cactusjager *C u r t B a c k e b e r g*, die jarenlang alle cactusgebieden van Amerika bereisd heeft en beter dan wie ook in staat mag worden geacht de natuurlijke verwantschap der cactussen te ontdekken. Het aantal nieuwe soorten daarbij door hem ontdekt is verbazend groot en in het bijzonder waren van belang de verbindende schakels tusschen de verschillende geslachten onderling. Daarenboven zijn deze soorten op volkomen wetenschappelijke wijze beschreven, zoodat hun namen voor altijd vaststaan. We weten dus nu waar we aan toe zijn. In dit boek nu vindt men niet alleen eene beschrijving van dit systeem, maar worden ook alle geslachten uitvoerig behandeld, die voor den liefhebber van belang zijn. Hierdoor heeft deze herdruk zoodanig aan praktische waarde gewonnen, dat het ook voor hen, die reeds in het bezit mochten zijn van een der voorgaande uitgaven een welkom bezit zal zijn. Maar er is meer. Het algemeen gedeelte is geheel bijge-

werkt en met de belangen der vele in Ned. Indië vertoevende liefhebbers is terdege rekening gehouden. En ten slotte zijn alle afbeeldingen door nieuwe vervangen, die eene attractie op zich zelf vormen, waaronder vele origineele opnamen van B a c k e b e r g.

Vermelden we eindelijk nog het viertal zeer fraaie kleurplaten, vervaardigd naar foto's in de natuurlijke kleuren en de zeer goed geslaagde blauw met gouden stempelband, dan blijkt daaruit hoeveel aandacht ook aan de uitwendige verzorging van dit boek is geschonken. We twijfelen er niet aan, of het zal zijn weg wederom vinden naar vele liefhebbers, die op de hoogte van hun tijd wenschen te blijven. De komende wintermaanden, waarin onze planten slechts weinig aandacht vragen, zijn uitermate geschikt ons in de studie onzer lievelingsplanten wat meer te verdiepen.

Aan het einde van deze boekbespreking gekomen meenen we hier nog een persoonlijk woord van groote waardeering te mogen toevoegen voor den heer D u r s m a, die met nooit verflauwend enthousiasme nu reeds 17 jaar lang ons maandblad *Succulenta* op zoo uiterste deskundige wijze redigeert. We wenschen hem met zijn jongste pennevrucht van harte succes.

VAN DEN HOUTEN.

GLAS-ETIKETTEN.

De heer H e y n en te Heerlerheide zond ons ter kennismaking een paar glazen steek-etiketten, welke, met O.-I. beschreven, er keurig uitzien. Zulke etiketten zijn ontegenzeggelijk te verkiezen. boven de tot nogtoe veelal gebruikte houten etiketten. Het euvel van rotten is bij deze matglazen etiketten buitengesloten en zwamwoekering als bij de houten etiketten kan bij deze niet voorkomen. Bovendien zijn ze onverslijtbaar en steeds weer opnieuw te gebruiken, daar het geschrevene desgewenscht weer gemakkelijk met benzine kan worden verwijderd. Beschreven met O.-I. inkt blijven de namen zelfs bij langdurige bevochtiging goed leesbaar. Verder ziet een verzameling er veel aantrekkelijk uit dan met houten etiketten, terwijl door de glazen etiketten minder schaduw wordt veroorzaakt. De glazen etiketten in de afmeting 7 X 1 c.m. zijn zeer sterk en van onbegrensde duurzaamheid, bij gevolg goedkoop.

G. D. D.

INHOUD: *Trichocereus* Schickendantzii (Web) Br. en R. — Behandeling van onze Mesems. — In den winter. — Het Leekenhoekje. — Zaaiproeven met Cactuszaad uit Nederlandsch West-Indië. — *Agave Victoriae Reginae*. — Koninklijke belangstelling. — Rekening en Verantwoording 1934. — Overzicht van de familie der *Cactaceae* volgens het nieuwe internationaal vastgestelde systeem. — Boekbespreking. — Glasetikettën.
